# Bundel van de Verenigde Vergadering van 4 juli 2019

00 Opening

Oproepbrief VV 4 juli 2019

01 Vaststellen agenda

Concept agenda VV 4 juli 2019

02 Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 16 mei en 20 mei 2019

Concept lijst van besluiten en toezeggingen VV 16 mei 2019

Audiotranscript VV 16 mei 2019

Concept lijst van besluiten en toezeggingen VV 20 mei 2019

Audiotranscript VV 20 mei 2019

03 Mededelingen

04 Insprekers

05 Vragenrondje

06 Stukken ter kennisname

06.01 Concept audiotranscripten comissies Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering, Stedelijk Water en Watersysteem en Gezond, Schoon en Gezuiverd Water d.d. 18 en 19 juni 2019

*De geluidsopnamen van de commissies zijn beschikbaar via onze website: https://hhdelfland.waterschapsinformatie.nl/*
*De audiotranscripten van de commissies worden (uiterlijk) 2 weken na de commissievergaderingen geplaatst in iBabs.*

VERZAMELFORMULIER VV 4 juli 2019

Bijlage bij verzamelformulier presentatie Boomawatering

07 Installatie Jeugddijkgraaf Jiska Taal

B Bespreekstukken

B.00.a Benoeming plaatsvervangend commissieleden PvdA

Dossier 1427 voorblad

Benoeming plaatsvervangende commissieleden - getekende versie

B.00.b Advies van de commissie Geloofsbrieven

Dossier 1458 voorblad

Advies van de commissie Geloofsbrieven 27 juni 2019

B.00.c Besluit tot toelating plaatsvervangend commissieleden Pvda

Dossier 1459 voorblad

Besluit tot toelating plaatsvervangend commissieleden - getekende versie

B.05 Verbreding Boomawatering Monster (gemeente Westland)

Dossier 1346 voorblad

Investeringsplan en uitvoeringskrediet ten behoeve van de verbreding Boomawatering te Monster - getekende versie

H Hamerstukken

H.01 Benoeming en ontslag leden Rekeningcommissie

Dossier 1423 voorblad

Benoeming en ontslag leden Rekeningcommissie - getekende versie

H.02 Zienswijze programmabegroting Aquon 2020, kennisname jaarrekening Aquon 2018

Dossier 1375 voorblad

Zienswijze concept programmabegroting Aquon 2020, kennisname jaarrekening Aquon 2018 - getekende versie

B1 Brief aan het DB Aquon met zienswijze op de programmabegroting Aquo 2020 - getekende versie

B2 Brief D&H onder voorbehoud aan het DB Aquon met zienswijze op de programmabegroting Aquon 2020 dd 13 mei 2019

B3 Brief van het DB Aquon met verzoek om zienswijze

B4 Concept programmabegroting 2020 van GR Aquon

B5 Brief van het DB Aquon met aanbieding jaarstukken 2018

B6 Jaarstukken Aquon 2018

B7 Brief van het DB Aquon met aanbieding controleverklaring 2018

B8 Controleverklaring accountant Aquon 2018

B9 Kadernota Aquon 2020

H.03 Verordening fractievergoeding

Dossier 1415 voorblad

Verordening fractievergoeding - getekende versie

Verordening fractievergoeding (wijzigingen zichtbaar)

H.04 Aanpassingen Gemaal Oud- en Nieuw Wateringveldsche Polder

Dossier 1356 voorblad

Aanpassingen Gemaal Oud- en Nieuw Wateringveldsche Polder - getekende versie

SO KHR Wateringveldse polder

H.06 Ontwerpbegroting 2020, Kadernota 2020 en Jaarrekening 2018 van de GR Slibverwerking 2009

Dossier 1352 voorblad

Ontwerpbegroting 2020, Kadernota 2020 en Jaarrekening 2018 van de GR Slibverwerking 2009 - getekende versie

Bijlage 1 2018 jaarrekening en verslag

Bijlage 2 2020 Kadernota

Bijlage 3 2020 ontwerpbegroting

Bijlage 4 Ontwerpbegroting 2020 Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009 - getekende versie

H.07 Besluit tot instellen van commissies, tot aanwijzen van voorzitters

Dossier 1417 voorblad

Besluit tot instellen van commissies, tot aanwijzen van voorzitters - getekende versie

S Sluiting

Hoogheemraadschap van
Delfland

Aan de leden van de verenigde vergadering

DELFT
7 juni 2019

ONDERWERP
oproepbrief verenigde vergadering 4 juli 2019

Geachte leden,

Hiermee roep ik u namens de voorzitter op voor de bijeenkomst van de verenigde vergadering die zal worden gehouden op 4 juli 2019 in de **VV-zaal** van het Gemeenlandshuis, Phoenixstraat 32 te Delft, aanvang 09.00 uur.

De concept-agenda van de verenigde vergadering, en de daarbij behorende stukken zijn vanaf 28 juni 2019 beschikbaar op uw iPad en gepubliceerd op internet.

Indien u verhinderd bent de verenigde vergadering bij te wonen, verzoek ik u vriendelijk daarvan kennis te geven aan Linda Leemborg, telefoon (015) 260 82 23. U kunt uw bericht ook sturen naar: verenigdevergadering@hhdelfland.nl.

Met vriendelijke groet,
de Griffier van Delfland,

b/c L. Leemborg

drs. H.K.B. Fobler

BIJLAGE(N) -
CONTACT mevrouw L. Leemborg • T (015) 260 82 23• E lleemborg@hhdelfland.nl
POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl
SECTOR Bestuur, Beleid en Communicatie • TEAM Bestuur

# Concept Agenda Verenigde Vergadering

**Datum** 04-07-2019
**Tijd** 9:00 - 12:00
**Locatie** GLH: VV zaal / 1.38
**Voorzitter** Daverveldt, P.H.W.M. (DB)

**00 Opening**

**01 Vaststellen agenda**

**02 Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 16 mei en 20 mei 2019**

Wegens technische problemen volgt audiotranscript van de VV van 20 mei later. De vergadering is terug te luisteren via het audioverslag op onze website.

https://hhdelfland.waterschapsinformatie.nl/

**03 Mededelingen**

**04 Insprekers**

**05 Vragenrondje**

**06 Stukken ter kennisname**

**06.01 Concept audiotranscripten comissies Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering, Stedelijk Water en Watersysteem en Gezond, Schoon en Gezuiverd Water d.d. 18 en 19 juni 2019**

De geluidsopnamen van de commissies zijn beschikbaar via onze website: https://hhdelfland.waterschapsinformatie.nl/
De audiotranscripten van de commissies worden (uiterlijk) 2 weken na de commissievergaderingen geplaatst in iBabs.

**07 Installatie Jeugddijkgraaf Jiska Taal**

**B Bespreekstukken**

**B.00.a Benoeming plaatsvervangend commissieleden PvdA**

**B.00.b Advies van de commissie Geloofsbrieven**

**B.00.c Besluit tot toelating plaatsvervangend commissieleden Pvda**

**B.05 Verbreding Boomawatering Monster (gemeente Westland)**

**H** **Hamerstukken**

**H.01** **Benoeming en ontslag leden Rekeningcommissie**

**H.02** **Zienswijze programmabegroting Aquon 2020, kennisname jaarrekening Aquon 2018**

**H.03** **Verordening fractievergoeding**

**H.04** **Aanpassingen Gemaal Oud- en Nieuw Wateringveldsche Polder**

**H.06** **Ontwerpbegroting 2020, Kadernota 2020 en Jaarrekening 2018 van de GR Slibverwerking 2009**

**H.07** **Besluit tot instellen van commissies, tot aanwijzen van voorzitters**

**S** **Sluiting**

# CONCEPT

**Lijst van besluiten en toezeggingen** van de openbare Verenigde Vergadering, bijeen op 16 mei 2019

| Agendapunt | Onderwerp | Besluit | Toezegging | Trekker |
|---|---|---|---|---|
| 01. | Vaststellen agenda | Vastgesteld<br><br>Afwezig zijn de leden De Klerk, Van Heijningen | | Dijkgraaf |
| 02. | Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 27 en 28 maart 2019 | Vastgesteld | | Dijkgraaf |
| 03. | Mededelingen | | | |
| 04. | Insprekers | - | | |
| 05. | Vragenrondje | - | | |
| 06. | Stukken ter kennisname | Vastgesteld | | |
| B.00a | Besluit benoeming plaatsvervangend commissieleden | Vastgesteld | | Dijkgraaf |
| B.00b | Advies van de commissie Geloofsbrieven plaatsvervangend commissieleden | | | |
| B.00c | Besluit tot toelating plaatsvervangend commissieleden | Vastgesteld | | Dijkgraaf |
| H.01 | Jaarverslag en jaarrekening 2019 | Vastgesteld | | |
| H.02 | RBG: Kaderbrief 2020 en Begroting 2020 | Vastgesteld | - | |
| H.03 | Cofinanciering vervanging aanvullend deel persleiding door Dijkpolder en vervanging gedeelte van persleiding langs Kwartellaan Maassluis | Vastgesteld | | |
| | Sluiting | 10.15 uur | | |

**TRANSCRIPT VAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN HET HOOGHEEMRAADSCHAP DELFLAND**
**d.d. 16 mei 2019**

---

**Opening**

De voorzitter: Goedemorgen. Ik wil graag, het is 9 uur, ik wil graag deze vergadering openen en beginnen met u allen een welkom te heten op deze vergadering van de VV. En een heel bijzonder welkom aan alle 17 plaatsvervangers en ook hun familie en andere relaties die op de tribune aanwezig zijn. Het is vandaag een bijzondere vergadering, want deze vergadering staat natuurlijk in het teken van de toelating van de plaatsvervangende leden, maar ook al in het teken van het afscheid van de huidige hoogheemraden, ook al treden zij natuurlijk formeel pas maandag terug, wanneer de nieuwe hoogheemraden worden benoemd. Ik denk wel dat het heel passend is dat vandaag bij dit afscheid ook juist het jaarverslag en de jaarrekening 2018 op de agenda staat. Daarmee is de vergadering geopend en ga ik direct door naar agendapunt 1, het vaststellen van de agenda.

**1. Vaststellen agenda**

De voorzitter: Zijn er opmerkingen over de agenda? Zo niet, dan is die vastgesteld. Dan gaan we door naar de lijst van besluiten en toezeggingen.

**2. Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 27 en 28 maart 2019**

De voorzitter: De besluiten en toezeggingen van de vorige vergaderingen, die zijn afgedaan. We hebben geen opmerkingen ontvangen over het audiotranscript.

**3. Mededelingen**

De voorzitter: Dan gaan we door naar de mededelingen. Ik wil u mededelen dat de heer De Klerk en de heer Van Heiningen aangegeven hebben dat zij vandaag niet aanwezig kunnen zijn. En ik heb begrepen dat de heer Ouwendijk iets vertraagd is, dus die zal zich heel snel bij ons voegen. Ik heb nog een mededeling aan alle straks beëdigde plaatsvervangers. Na de vergadering kunnen zij bij Bert van Laren een afspraak maken om de iPad in ontvangst te nemen. En er is ook het verzoek om na de vergadering een foto te laten maken bij Natascha Wassenberg voor de toegangspas van het gemeenlandshuis. En tot slot heb ik ook nog een mededeling voor iedereen. Vrijdag 7 juni gaan we op excursie. Ik denk dat het een hele mooi gelegenheid is om verder kennis te maken, eigenlijk in het kader van het introductieprogramma, dat is tot nu toe met name gebeurd hier in het gemeenlandshuis, maar om juist een dag te besteden in de regio en daar zelf te kunnen aanschouwen en te horen van: wat is al het mooie werk wat wij doen? De huidige stand van zaken is dat wij al 10 aanmeldingen van leden hebben ontvangen en 6 plaatsvervangers. Maar het mag duidelijk zijn dat we hopen dat er nog vele aanmeldingen zullen volgen. Dus dat waren de mededelingen. Dan ga ik door naar de insprekers.

**4. Insprekers**

De voorzitter: Er zijn geen insprekers.

**5. Vragenrondje**

De voorzitter: Er zijn ook geen aanmeldingen voor het vragenrondje. En dat betekent dat we doorgaan naar item nummer 6.

**6. Stukken ter kennisname**

De voorzitter: De stukken ter kennisname. De conceptnotulen van alle commissievergaderingen die hebben plaatsgevonden.

**06.01. Conceptnotulen commissies Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering, Stedelijk Water en Watersysteem en Gezond, Schoon en Gezuiverd Water d.d. 23 april 2019**

De voorzitter: De heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Vanuit onze partij zijn er een aantal opmerkingen gemaakt over de notulen van de commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. En die zijn reeds in uw digitale bezit.

De voorzitter: Dan ga ik ervanuit dat zeg maar de opmerkingen verder zullen worden besproken in de volgende commissievergadering, waar de notulen formeel worden vastgesteld. Dus dank u wel voor de input. Daarmee hebben we ook de notulen gehad, agendapunt 6.01.

**B. Bespreekstukken**

De voorzitter: Dan gaan we nu door naar de bespreekstukken. En het eerste is eigenlijk formeel alleen maar een bespreekstuk, maar materieel ga ik er van uit een hamerstuk.

**B.00.a Besluit benoeming plaatsvervangend commissieleden**

De voorzitter: De bedoeling is dat wij de heren Van Boxmeer, Hekman, Pluimgraaf en Maaswinkel, die voorgedragen zijn, dat we die benoemen als plaatsvervangend commissielid. En met deze benoeming kunnen ze dan zo dadelijk ook toegelaten worden. Want we hebben eigenlijk al geanticipeerd op de benoeming door de geloofsbrieven ook van deze vier kandidaten te laten bekijken. Ik ga ervanuit dat er verder geen opmerkingen over zijn, dus dan is daarmee het besluit tot benoeming van deze vier plaatsvervangende leden gedaan. Dan wil ik nu overgaan naar het volgende agendapunt.

**B.00.b Advies van de commissie Geloofsbrieven plaatsvervangend commissieleden**

De voorzitter: En dat is het advies van de commissie Geloofsbrieven plaatsvervangende commissieleden. En ik geef graag het woord aan de heer Verhage. Ik moet nog zelf even wennen daar waar ik moet kijken. Mijnheer Verhage, aan u het woord.

De heer Verhage: Microfoon van de buurman werkt ook goed. Ja, mijnheer de voorzitter, dank u wel. De commissie geloofsbrieven heeft samen met de griffier van Delfland onderzoek gedaan naar de Geloofsbrieven van de benoemde plaatsvervangend commissieleden. En allereerst, er is het nodige voorbereidende werk verricht door de organisatie en de griffier, waarvoor dank. Als commissie zijn wij nagegaan of de benoemden aan de vereisten van het plaatsvervangende commissielidmaatschap hebben voldaan en geen onverenigbare

betrekkingen vervullen. Aan de een en de ander is door allen voldaan. Daar waar sprake was van in de toekomst mogelijk conflicterende belangen zijn nadere verklaringen getekend. En wij adviseren dan ook als commissie om de benoemden als plaatsvervangend commissielid toe te laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Verhage, dank u wel voor dit advies. Zijn er nog verdere opmerkingen over uit de VV? Zo niet, dan wil ik doorgaan naar het derde punt en dat is dan uiteindelijk het besluit tot toelating van deze 17 plaatsvervangende commissieleden.

**B.00.c Besluit tot toelating plaatsvervangend commissieleden**

De voorzitter: En daarvoor ga ik zo dan wel de eed, dan wel de beloften afnemen. Maar daarvoor is het ook eerst goed om te weten van waar die eed en beloften betrekking op heeft. Ik zal eerst voorlezen de eed voor de plaatsvervangende leden van de commissie. Die eed luidt als volgt: ik zweer dat ik, om tot plaatsvervangend lid van de commissie te worden benoemd, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, aan iemand enige gift of gunst heb gedaan of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets als plaatsvervangend lid van een commissie te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk van iemand enige schenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten, als plaatsvervangend lid van een commissie, naar eer en geweten zal vervullen. En als u de eed aflegt, dan vraag ik u zo dadelijk te zeggen: zo waarlijk helpe mij God almachtig. De belofte voor plaatsvervangende leden van de commissie, die leidt als volgt: ik verklaar dat ik, om tot plaatsvervangend lid van een commissie te worden benoemd, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, aan iemand enige gift of gunst heb gedaan of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets als plaatsvervangend lid van een commissie te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk van iemand enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als plaatsvervangend lid van een commissie naar eer en geweten zal vervullen. En als u de belofte aflegt, dan verklaart u daarna: dat verklaar en beloof ik. Ik ga van links naar rechts. Mevrouw Wijbenga, wilt u mij nazeggen: dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw Wijbenga: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dank u wel, van harte proficiat. Mijnheer Van der Veer, wil u mij nazeggen: dat verklaar en beloof ik.

De heer Van der Veer: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dank u wel, van harte gefeliciteerd. Dan ga ik even ertussendoor schuiven. De heer Van der Burg, het wordt een beetje krap. Wilt u mij nazeggen: dat verklaar en beloof ik.

De heer Van der Burg: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Van harte proficiat. De heer Van Boxmeer, wilt u mij nazeggen: dat verklaar en beloof ik.

De heer Van Boxmeer: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dank u wel, van harte proficiat. De heer De Keijzer. Wilt u mij nazeggen: zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer De Keijzer: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De voorzitter: Dank u wel. Van harte proficiat. De heer Claassen. Wilt u mij nazeggen: dat verklaar en beloof ik.

De heer Claassen: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dank u wel, van harte proficiat. De heer Van der Ree, wilt u mij nazeggen: dat verklaar en beloof ik.

De heer Van der Ree: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dank u wel. Van harte proficiat. De heer De Haan. Wilt u mij nazeggen: dat verklaar en beloof ik.

De heer De Haan: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dank u wel, van harte proficiat. De heer van Kasteren. Wilt u mij nazeggen: dat verklaar en beloof ik.

De heer Van Kasteren: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dank u wel. Van harte proficiat. Mevrouw Van Hagen. Wilt u mij nazeggen: dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw Van Hagen: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dank u wel, van harte proficiat. De heer Roeten, wilt u mij nazeggen: zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Roeten: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De voorzitter: Dank u wel, van harte proficiat. Mijnheer Lont, wilt u mij nazeggen: zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Lont: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De voorzitter: Dank u wel, van harte proficiat. De heer Anker, wilt u mij nazeggen: zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Anker: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De voorzitter: Dank u wel, van harte proficiat. Mevrouw Brocke, wilt u mij nazeggen: dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw Brocke: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dank u wel, van harte proficiat. De heer Hekman, wilt u mij nazeggen: zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Hekman: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De voorzitter: Dank u wel, van harte proficiat. De heer Pluimgraaff, wilt u mij nazeggen: zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Pluimgraaff: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De voorzitter: Dank u wel, van harte proficiat. En dan tot slotte de heer Maaswinkel, wilt u mij nazeggen: zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Maaswinkel: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De voorzitter: Dank u wel. En ook u van harte proficiat met uw toelating. Dan ga ik nu weer, zit het er weer op. Nogmaals mijn felicitaties aan alle nieuwe toegelaten plaatsvervangende leden. En ik wens u allen heel veel succes en een hele mooie tijd als plaatsvervanger bij Delfland, dank u wel. Dan komen wij nu bij de agendapunten van de hamerstukken.

**H. Hamerstukken**

De voorzitter: In de eerste plaats is daar hamerstuk 1, het jaarverslag en de jaarrekening 2018.

**H.01. Jaarverslag en jaarrekening 2018**

De voorzitter: Ik wil aan de leden vragen of er behoefte is aan stemverklaringen. En ik zie, als ik het goed zie, zie ik alle fracties. Ik wil beginnen bij de heer Hombergen het woord te geven.

De heer Hombergen: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Wellicht dat de griffier even het ontwerp van de jaarrekening op het beeld kan brengen. Gewoon de eerste pagina. Ja, precies. Kijk, we hadden afgesproken dat we het zouden laten bij een korte stemverklaring. En ik moet zeggen dat het college mij bijna heeft genopt om tegen te gaan stemmen. Dat ga ik niet doen, maar Delfland is natuurlijk een geheel en dat zijn we al 700 jaar. En laten we dat alsjeblieft bij elkaar houden en dat ook uitstralen in al onze publiciteit. Daar laat ik het bij, ik dank u. Laten we onze buren van het Schieland niet op gedachte brengen dat het Oostland in de aanbieding is.

De voorzitter: Dat is zeker niet het geval. Dank u wel. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Middendorp.

De heer Middendorp: Voorzitter, dank u wel. Gezamenlijk komen we eruit. De AWP is blij en verheugd en heeft waardering voor de jaarrekening en het vele werk dat daar in is verzet. Het is altijd mooi om te lezen dat we geld hebben overgehouden, 13 miljoen in dit geval. En we hebben in de commissie hier uitgebreid over van gedachten gewisseld en ik wil die discussie dan ook niet herhalen. Maar ik wil wel aangeven dat de AWP de aangevoerde excuses van de Hoogheemraad Smits, waarmee een verschil van 13 miljoen zou moeten worden verklaard, onvoldoende acht. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Middendorp. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Fekkes.

De heer Fekkes: Voorzitter, waardering voor de jaarrekening en dank aan de opstellers daarvan. We zien hier toch een stuk voortgezet beleid van het afgelopen 4 jaar. Ten aanzien van de reserves heb ik al eerder daar een aantal opmerkingen over gemaakt. Maar in het nieuwe college hebben we daar wat beter handen en voeten aan gegeven of zullen we dat doen. Ik dank alle hoogheemraden voor hun inspanningen en wens u succes toe in uw verdere carrière, en probeer vooral gezond te blijven. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Hofman.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. De rekening en de begroting, het centrale hart van het Waterschap, cruciale instrumenten. Vandaar ook dat het centraal staat in deze vergadering en het is een belangrijk instrument om sturing te geven aan het beleid. Daarvoor wil ik waardering uitspreken richting het college en in het bijzonder de heer Smit, voor zijn standvastigheid in de soms moeilijke discussies en ook het terugbrengen van de schuld. Ik vind dat buitengewoon een compliment waard om dat hier nog eens te onderstrepen. Vervolgens wil ik nog in herinnering brengen het jaarverslag, de evaluatie van de natuurlijke oevers en de effecten, om daar toch dit jaar uitsluitsel te geven wat de resultaten betreft. Tot zover van onze kant de opmerkingen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hofman. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Voorzitter, dank u wel. De jaarstukken zijn in de commissies al uitgebreid aan de orde geweest. Mijn fractie wilt toch graag even gebruik maken om u allen te bedanken voor de afgelopen 4 jaar. Niet alleen voor het achterlaten van deze jaarrekening, maar ook voor alle werkzaamheden die u verricht heeft om te staan waar we nu staan. En dat is ook een compliment waard aan alle 6 de hoogheemraden die afgelopen periode daar aan hebben gewerkt. Mijn fractie wilt ook de ambtenaren hartelijk bedanken voor de inspanningen in deze en wij gaan akkoord met het voorstel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koop. De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Ja, voorzitter. De fractie van de Natuurterreinen zal voor het vaststellen stemmen. Dat alvast ter geruststelling. En een bijzonder compliment voor het college, omdat het college in algemene zin Delfland een stukje beter heeft achtergelaten dan dat het heeft aangetroffen. En dat is natuurlijk voor ieder college en ieder bestuur het streven wat we moeten nagaan. Ik wil een ding bijzonder waardering uitspreken voor het feit dat Delfland zich in deze college heeft weten aan te sluiten bij de financiële samenwerking van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenwaard en het Hoogheemraadschap van Rijnland. En bijzonder is dat per 1 januari 2019, dus enkele maanden geleden, die financiële samenwerking met die afdelingen ook tot stand is gekomen. En dat zorgt er ook voor dat Delfland efficiënter gaat werken en met deze besparing zorgt voor een minimale belastingstijging. Ja, dat zullen we pas volgend jaar merken. Maar ik wil hier alvast mijn dank uitspreken aan het college, dat ze dat toch voor elkaar hebben weten te krijgen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schouffoer. De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Ook van onze kant een dankwoord aan het college over het gevoerde beleid van de afgelopen 4 jaar. We zien daar duidelijk een opgaande lijn in. Maar daar heeft natuurlijk ook de hele organisatie aan meegewerkt, dus ook hen een woord van dank. En dan heel kort een advies aan de nieuwe rekeningcommissie is om het advies, wat hierbij gegeven is door de oude rekeningcommissie, op de voet te volgen om te kijken of het inderdaad allemaal wordt opgevolgd. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Van Kretschmar. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Van Valkenburg.

De heer Van Valkenburg: Dank u wel, voorzitter. Ook de VVD stemt in met het jaarverslag en de jaarrekening. Voor ons als nieuwkomers was het een goed leesbaar en begrijp baar verslag. Nuttige inwerkperiode. En als VVD hebben we er het volle vertrouwen in dat het nieuwe college aan de slag gaat met de aanbevelingen van de accountants en de rekeningencommissie. Ten slotte willen we Hoogheemraad Smits, de rekeningcommissie en de ambtelijke ondersteuning danken voor het harde werk om de jaarrekening nog met dit college af te handelen.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van Valkenburg. Dan geef ik nu graag het woord aan mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel. Allereerst ook dank aan het college en de organisatie voor de afgelopen 4 jaar en ook voor deze voorliggende jaarrekening. Een positief resultaat, waar we toch ook wel blij mogen zijn hoe we dat hebben bereikt. Allereerst wil ik nog een aantal punten toch wel noemen in onze stemverklaring. Er zijn ten opzichte van de commissie toch een aantal wijzigingen of punten geweest, die toch weer van belang zijn. Ik wil in ieder geval de portefeuillehouder bedanken voor het gebiedsgericht meten, wat we in hebben gezet, waardoor we stappen hebben gemaakt in het gebied met de waterkwaliteit. En zoals we gisteren mochten lezen, ook veel inzet is er geweest vanuit Delfland voor de ganzenproblematiek. En daarvoor ook de dank en we hopen dat het ook echt nu goed resultaat mag hebben, dat we dat kunnen terugvinden in onze waterkwaliteit. Het heeft heel veel gevergd, ook van de organisatie, om de provincie zo ver te krijgen. En daar in ieder geval ook heel veel dank voor. We willen ook bedanken de heer Smits voor de kwijtschelding. Hoe u dat heeft gedaan, de afgelopen 4 jaar, dat was niet eenvoudig. Vooral ook om daar de eerste start te maken in het eerste jaar. Maar we zien daar toch een goed resultaat van. We hebben het nu op zuivering gedaan en het scheelt toch heel veel in de organisatie wat we daarvoor hebben gedaan. En ook daaraan gekoppeld kunnen we natuurlijk ons tarief voor de zuivering zo houden. Dus dat werkt toch door binnen de organisatie. Dus dank daarvoor. Ook in de commissie was het nog onzeker. In de commissie SWW, over de inzet van de N468, door de Hoogheemraad. Vorig jaar was al de intentieovereenkomst gesloten, maar de samenwerkingsovereenkomst heeft lang op zich laten wachten. Toch heeft u het nog voor elkaar gekregen om het in deze periode af te werken. En daarvoor zijn we dank en we hopen dan ook dat we de komende 4 jaar het resultaat daarvan mogen terugzien. Het blijft onze zorg, wat het belangrijkst is, dat is het bulkkrediet van de NVO's. We hebben in 2016 tegen gestemd tegen dit krediet. Niet dat wij dat niet zien zitten in de natuur, maar de uitwerking daarvan. Want we vragen ons af, als we de jaarrekening van 2018 doorkijken, zien wij niets van het bulkkrediet nagenoeg terug. Geen stand van zaken, wat hebben we nu uitgegeven. Er is een verandering geweest, want we hebben ingestemd met een investeringskrediet van een investeringsplan van 18 miljoen en een krediet van 13 miljoen voor 32 hectare natte ecologische zones. Nu hebben we het over een groene motor en gaan we het anders doen. Klopt het investeringsplan nu nog wel, wat hebben we daadwerkelijk uitgegeven? Hierover zullen wij alsnog schriftelijke vragen gaan stellen en we hopen dat het volgende college hier dan niet de problemen mee krijgt, dat we het op een goede manier kunnen afronden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Dijkshoorn. Dan geef ik nu het woord aan de heer Belt.

De heer Belt: Dank u wel, voorzitter. Water Natuurlijk heeft ook in de commissies uitgebreid reactie gegeven op het jaarverslag en de jaarrekening en heeft op veel onderdelen naar tevredenheid ingestemd. Het actief opgezette klimaat adaptatiebeleid, de omgang met de droogte en de samenwerking rondom de chemische waterkwaliteit vermelden we graag nog even expliciet dat we daar heel positief over zijn. Het college en de organisatie hebben duidelijk inhoudelijk veel bereikt en in werking gezet en daar was Water Natuurlijk heel trots op. Voorts bij deze jaarrekening wel nog een belangrijk punt. In Nederland bereiken ons allen berichten dat de biodiversiteit gigantisch onder druk staat. Zelfs de minister president roept op voor actie. En de fractie van Water Natuurlijk benadrukt daarom ook graag dat we als waterschap daar ook een belangrijke verantwoordelijkheid hebben, specifiek voor de ecologische waterkwaliteit natuurlijk. En daar hadden wij met deze jaarrekening toch ook wel wat vragen over. Verdergaande aanpak van de ecologie is ook wat ons betreft noodzakelijk en wij denken tegelijkertijd dat het nieuwe bestuursakkoord daar ook heel veel mogelijkheid toegeeft om dat voortvarend op te pakken. Tot slot onze vorige fractievoorzitter, Lars Nanninga, heeft bij het afscheid van de vorige VV uitgebreid ook stilgestaan bij verschillende vertrekkende VV-leden, maar ook bij het

DB. En wij spreken graag nogmaals hier alle waardering uit, zoals Manita Koop net ook al zei. Eigenlijk de zes Hoogheemraden die hier de afgelopen jaren hier zijn geweest. Dank voor de inzet van de afgelopen jaren. En een mooie dag vandaag wensen we jullie toe en ook een goede toekomst.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Belt. Dan geef ik nu het woord aan de heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Het is ook altijd fijn om als laatste te mogen acteren in toch wel een beetje heugelijk feit. 4 jaar zijn best wel snel voorbij gegaan. Ook vanuit mijn fractie toch wel de complimenten voor de afgelopen vier jaar. Een kritische noot was wel in mijn fractie van: we hebben vier jaar proberen te lobbyen voor een portefeuillehouder dierenwelzijn. Dat is helaas niet gebeurd. Misschien dat we dat kunnen doorzetten naar de volgende periode, dat is wel jammer. Maar het leek mij ook wel gepast om in dit mooie heuglijke feit, om in een paar zinnen van de Hoogheemraden te horen van wat het mooiste was van de afgelopen periode en waar wij de komende vier jaar misschien nog heel veel plezier aan kunnen hebben, of juist waar nog eventjes iets meer inzet voor nodig is. Dat zou ik graag willen horen, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Simon. Ik kijk even naar mijn collega's. Is er behoefte om nog iets te zeggen? Het kan niet met een stemverklaring. Terecht, de enige die dat zou kunnen doen is Antoinette. Nee, geen stemverklaring.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Even naar aanleidingen van opmerkingen van fractie Ongebouwd over natuurvriendelijke oevers en het bulkkrediet. De vragen die ongetwijfeld gesteld zullen worden, die zijn al voorbereid.

De voorzitter: Mevrouw Jans, ik wil wel voorstellen dat we nu niet een inhoudelijk debat gaan voeren, want het is een hamerstuk. Dus de vragen die gesteld zijn, die worden schriftelijk ingediend en die zullen zeker beantwoord worden. Laten we niet nu het debat openen over een inhoudelijk punt.

Mevrouw Jans: Dat was ook niet de strekking van mijn reactie. De organisatie is hierop voorbereid en mijn opvolger zal de nog te stellen vragen met gemak kunnen beantwoorden, omdat alles duidelijk is. En nu ik toch het woord heb, wil ik een woord van dank uitspreken aan de organisatie voor de ondersteuning van het college. En ik heb ook richting de organisatie uitgesproken dat ik het heel fijn zou vinden, ik als persoon, als mijn opvolgers op dezelfde manier ondersteund zullen worden. Dus met alle hulp en ondersteuning en inhoudelijke kennis die aangebracht zal worden. En als ik terugkijk, ik maak maar even gebruik van de kans die ik nu heb. Als ik terugkijk naar de afgelopen periode, dan is dat een behoorlijke periode geweest. Maar als ik voor mezelf op een rijtje gezet heb van wat we allemaal bereikt hebben in deze portefeuille, portefeuille watersysteem en ecologische waterkwaliteit, dan is er ongelooflijk veel bereikt, zijn er heel veel prestaties geleverd samen met gemeente en andere organisaties in het gebied. En nogmaals mijn woord van dank, dank u wel. En succes voor mijn opvolgers.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jans. Dan wil ik graag nu doorgaan naar het voorgestelde besluit. Het is een heel lang besluit, dus staat u mij toe dat ik het niet helemaal ga oplezen met alle getallen. In essentie komt het erop neer dat we het jaarverslag en de jaarrekening nu van 2018 vaststellen, dat we twee reserves instellen, dat we akkoord gaan met de bestemming van het voordelig exploitatieresultaat, op de manier zoals is toegelicht in het besluit dat er een aantal besluiten genomen worden: hoe om te gaan met investeringen en onder handen werk. Dat we autoriseren dat een begrotingsonrechtmatigheid in het programma bestuur en organisatie, dat daartoe besloten wordt en dat er verder kennis genomen wordt van een aantal controleverklaringen, accountantsverslagen, adviezen van de rekencommissie. Ik heb begrepen aan het rondje

van stemverklaringen dat iedereen dit besluit steunt en daarmee stel ik nu het besluit vast. Dank u wel. Dus daarmee is het besluit vastgesteld.

**H.02. RBG: Kaderbrief 2020 en Begroting 2020**

De voorzitter: Ik wil nu doorgaan naar het tweede hamerstuk, dat is de kaderbrief en begroting 2020 van de RBG. Is er behoefte aan een stemverklaring? Zo niet, dan is het voorgestelde besluit om kennis te nemen van de kadernota 2020, kennis te nemen van de ontwerpbegroting en over de ontwerpbegroting geen zienswijze naar voren te brengen en dit aan het dagelijks bestuur van de regionale belastinggroep mede te delen. Aldus besloten.

**H.03. Cofinanciering vervanging aanvullend deel persleiding door Dijkpolder en vervanging gedeelte van persleiding langs Kwartellaan Maassluis**

De voorzitter: Dan ga ik door naar het derde hamerstuk, dat is de cofinanciering vervanging aanvullend deel persleiding door de Dijkpolder en vervanging gedeelte van de persleiding langs de Kwartellaan in Maassluis. Het voorgestelde besluit is een verhoging van het investeringsplan voor de persleiding door de Dijkpolder te Maassluis, van 400 duizend naar 535 duizend euro. En het eerder hiervoor verstrekte gecombineerde ontwerp- en uitvoeringskrediet te verhogen met 130 duizend euro tot een bedrag van 520 duizend euro. Het tweede gedeelte van het besluit heeft betrekking op het investeringsplan voor het project vervanging 170 meter afvaltransportleiding langs de Kwartellaan Maassluis, ter grootte van 160 duizend euro. En dat vast te stellen en daarbij ook een ontwerp en uitvoeringskrediet voor dit project van 153 duizend euro beschikbaar te stellen. Is er behoefte aan een stemverklaring? Zo niet, dan is ook dit besluit hierbij vastgesteld. Dank u wel.

**S. Sluiting**

De voorzitter: Dan komen wij alweer aan het einde van deze agenda. Ik wil een paar afsluitende woorden tot u richten. Zoals gezegd, deze VV staat in het teken van het afscheid van het huidige dagelijkse bestuur. En er zijn al heel veel mooie woorden van appreciatie gesproken. Bij het afscheid van het oude algemeen bestuur heb ik gesproken over eer en erkenning. En dat wil ik richting mijn collega's in het dagelijks bestuur graag nu nog een keer herhalen. Jullie hebben gezamenlijk je schouders gezet onder de ambities voor waterveiligheid, voldoende water, schoon en gezond water, gezuiverd water en ook een hele gezonde financiële huishouding. In het jaarverslag wat we net hebben vastgesteld, dat maakt heel duidelijk dat jullie samen met alle ondersteuning uit de ambtelijke organisatie hebben geleverd. En daarom ben ik in eerste plaats, maar Delfland in zijn totaliteit, jullie dankbaar voor alle inzet en alle geleverde prestaties. Ik wil het nu even kort hierbij houden, want wij gaan natuurlijk vanmiddag hebben wij het afscheidssymposium, wat denk ik een heel mooi programma wordt. En ik zal aan het einde van dit symposium graag nog wat uitvoeriger stil staan bij wat jullie allemaal voor Delfland betekend hebben. Dus bij deze wil ik ook iedereen in de VV en de plaatsvervangende leden nogmaals uitnodigen om echt te komen op dit afscheidssymposium. En daarna is er natuurlijk ook de gelegenheid, tijdens de receptie, om persoonlijk afscheid te nemen van de DB leden. Ingrid, wil jij nog iets zeggen?

Mevrouw Ter Woorst: Ik wil wel ingaan op het verzoek van de Partij van de Dieren. Dus ik kom daar graag aan tegemoet. Nee, dat heb je niet gezegd. Als je mij een vinger geeft, neem ik de hele hand. Ik wil nog graag iets zeggen, een terugblik, maar met name ook een vooruitblik. Want daarvoor zitten we hier. Dus u kijkt vooruit, ik kijk terug, en ik volg u kritisch als belastingbetaler en inwoner van dit gebied. Wij hebben heel veel bereikt, samen, als bestuur, als organisatie, met de ondernemers ook. Die wil ik met name noemen, want die zijn

vandaag nog niet genoemd. En we hebben echt een verandering in gang gezet. Dus wij als waterschap waren altijd goed in technieken, in kuub en meters, in klei en noem maar op. Maar de afgelopen periode hebben we gemerkt dat het niet alleen maar techniek is, maar het is ook gedrag, het is waterbewustzijn. En dat is wel een hele bijzondere verandering geweest van de afgelopen periode. En het tweede is: we werkten altijd lineair. We pompten altijd heel veel zoet water in de vorm naar zee. En nu hebben we de omslag gemaakt de afgelopen periode van de lineaire economie naar een circulaire economie. En dat is ook een bijzondere verandering. Dus die twee dingen van techniek naar gedrag, van lineair naar circulair. Dat hebben we ingezet, maar daarmee zijn we er nog niet. Daar moet nog wel aan gewerkt worden. En dan nog een bijzonder ding wil ik wel met name noemen. Waar ik erg trots op ben, en met mij denk ik niet alleen maar ik, maar ook de organisatie, maar ook de glastuinbouwondernemers en de melkveehouderij, maar ook de rest van Nederland. U heeft niet half het benul hoe bijzonder dit is geweest, gebiedsgericht meten. Ik wou zeggen heel de wereld, maar glastuinbouw is natuurlijk met name Nederland het land op aarde. Heel glastuinbouw in Nederland heeft de afgelopen periode met bewondering en met trots gekeken naar wat wij hier presteren, met die glastuinbouwondernemers. Dus dat is iets waar we samen terecht trots op mogen zijn. Dus gebiedsgericht meten, gedrag, dat was geen techniek. Want we hebben ook een gedragspsycholoog ingehuurd. En we zijn uitgegaan van het gemeenschappelijk belang. En dat hebben we samen, we hebben samen een gemeenschappelijk belang bij schoon water. Wij vanwege waterkwaliteit, dat is ons vak, maar de tuinbouw vanwege het toelatingsbeleid. Dus hoe minder gewasbeschermingsmiddelen in het water, hoe minder druk er in het kader komt en hoe meer ziekte en plagen bestreden kunnen worden. Dat heeft ons erg geholpen, echt zodanig dat de ondernemers nu ons verhaal zijn gaan vertellen en eigenlijk ons aansporen om er nog een tandje bij te zetten. Dus dat wil ik graag bij deze doorgeven waar het gebiedsgericht meten stopt. U heeft allemaal het bestuursakkoord gelezen, daar staat gebiedsgericht meten in. Maar zonder geld geen Zwitsers, dus dat is nog wel de boodschap die ik wel meegeven. Dat moet echt wel ook mankracht en middelen bij.

De voorzitter: Ingrid, zullen we het bij deze oproep laten?

Mevrouw Ter Woorst: Nee. En dan het laatste is de melkveehouderij. Dus u heeft de LNV visie over kringloop wellicht gezien, de minister zoekt naar uitvoering daarvan. Ook daar geldt samen meten, samen weten, samen handelen. Dus hoe zorg je dat je die circulaire economie in stand houdt, dat is ook weer samen met die melkveehouders. Met samen meten, samen handelen, daar zijn we nog maar net mee begonnen, is de minister maar net mee begonnen. Dus daar ligt ook een hele mooie kans voor de toekomst. Dus grijp beide kansen en veel plezier en veel succes, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Ter Woorst, voor deze woorden met toch weer een beetje een opdracht naar het nieuwe bestuur. Hierbij zijn we echt aan het einde gekomen van deze vergadering, ik zie u graag vanmiddag allemaal terug tijdens het symposium en de receptie, dank u wel.

**CONCEPT**

**Lijst van besluiten en toezeggingen** van de openbare Verenigde Vergadering, bijeen op 20 mei 2019

| Agendapunt | Onderwerp | Besluit | Toezegging | Trekker |
|---|---|---|---|---|
| 02. | Vaststellen agenda | Vastgesteld<br><br>Afwezig zijn de leden Jenniskens, Middendorp, Verhage, Van Valkenburg | | Dijkgraaf |
| B.01 | Besluit vaststellen bestuursakkoord | Vastgesteld | | Dijkgraaf |
| B.02 | Besluit benoeming hoogheemraden | Vastgesteld | | Dijkgraaf |
| B.03 | Besluit benoemen commissievoorzitters | Vastgesteld | | Dijkgraaf |
| | Sluiting | 10.15 uur | | |

**TRANSCRIPT VAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN HOOGHEEMRAADSCHAP DELFLAND**
**d.d. 20 mei 2019**

---

**1. Uitnodiging verenigde vergadering 20 mei 2019**

De voorzitter: Ik zie nog aantal lege plekken. Ik verwacht dat er een paar mensen nog in de file zullen staan, maar ik wil toch graag vanmorgen deze bijzondere vergadering openen. Han, kom je, de heer Van Olphen, de heer Van Olphen neem graag zitting. Vandaag is natuurlijk een hele bijzondere vergadering. Afgelopen donderdag stond in het teken van het afscheid van het bijna oude dagelijks bestuur. En het was erg mooi om met zovelen terug te blikken wat de afgelopen jaren is gepresteerd en daarvoor ook de waardering uit te spreken. Maar vandaag richten wij de blik op de toekomst en zullen wij praten over het bestuursakkoord. En het belangrijkste onderdeel denk ik ook van vandaag is de benoeming van het nieuwe dagelijkse bestuur. Ik open bij deze de vergadering. Mevrouw Jenniskens, de heer Verhage, de heer Van Valkenburg, de heer Middendorp en hoogheemraad Smits, die hebben aangegeven dat zij helaas deze vergadering niet kunnen bijwonen. En ik verwacht dat een aantal andere plekken, en inderdaad ook hoogheemraadschap ter Woorst is ook afwezig. En voor de rest denk ik dat nog een aantal lege plekken opgevuld zullen worden. Dan wil ik nu overgaan naar het, dank u wel, dan wil ik nu overgaan naar het tweede onderdeel, het vaststellen van de agenda van vandaag.

**2. Vaststellen agenda**

De voorzitter: Zijn daar nog opmerkingen over? Zo niet, dan is de agenda daarmee vastgesteld. En dan gaan wij direct over naar de bespreekstukken.

**Bespreekstukken**

**B.01. Besluit vaststellen bestuursakkoord:**

De voorzitter: En het eerste bespreekstuk is het resultaat van overleg wat u de afgelopen weken gehad heeft, het bestuursakkoord wat voorligt ter vaststelling. En ik ga ervan uit dat dit niet aanleiding is tot een debat maar ik kan me heel goed voorstellen dat enkele leden van de verenigde vergadering toch nog hier zeg maar een stemverklaring over zouden willen afleggen. Ik wil graag in eerste instantie het woord geven aan mijnheer Fekkes.

De heer Fekkes: Ja voorzitter, dank u wel collega's. Ik heb de dijkgraaf gevraagd om als eerste het woord te krijgen omdat ik helaas zo naar een begrafenis moet vertrekken. Voorzitter, ja wij hebben enige tijd geleden de verklaring ondertekend. Alle partijen en de fractievoorzitters die waren erbij bezig. En dat heeft uiteindelijk geleid tot een bestuursakkoord. Ik heb wel eens gezegd van: het resultaat alleen, dat telt. Het schijnt, mag je wel een keer gezegd hebben. Maar zo is het natuurlijk niet. Het is vooral ook de procedure die ons nader tot elkaar heeft gebracht. En wij hebben daar erg veel over vergaderd, het is wat nemen en vooral veel geven geweest tussen de partijen. En die 15 keer dat we vergaderd hebben, dat heeft dan toch tot resultaten geleid in een goede procedure. En die vijfde keer, ja mijn vrouw die zei wel eens van: kun je niet beter je slaapzak meenemen, dan kun je hier blijven. Maar goed, we zijn weer terug op het thuisfront gekomen gelukkig. We onderschrijven als 50PLUS het bestuursakkoord. In het bijzonder, en ik licht daar één puntje uit, het 0% tarief van wat betreft de stijgingen. We hopen dat dat lukt want op landelijk niveau zie je toch dat er allerlei maatregelen worden genomen die kosten opleveren voor mensen, hetgeen de draagkracht niet ten goede

komt. Dus ik denk dat we daar toch de nodige aandacht op moeten vestigen. Delfland neemt zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid, we gaan het met z'n allen doen. Dat is de VV, het dagelijks bestuur, de mensen van de organisatie maar ook, we gaan ons meer extern berichten en dat is een goede zaak. Je doet het niet alleen, alles heeft met alles te maken.

De voorzitter: Ja één keer drukken. Kijken of het rode lampje aangaat. Het gaat om de verbinding met, ja.

De heer Fekkes: Ja, ah kijk eens aan, ik ben weer terug in de uitzending. Ja het scheelt natuurlijk ook een boel bezwaarschriften en gezeur en krantenberichten als je het in goed overleg doet. En niet iedereen hoeft dan altijd zijn zin te krijgen maar je kunt dan wel goed beargumenteren waarom je bepaalde zaken doet. Kortom voorzitter, wij als 50PLUS steunen van harte het bestuursakkoord en we zijn blij dat het niet in beton is gegoten zodat we ook nog enige discussie in de toekomst hebben. Nog even buiten de orde voorzitter, dat ik toch zo wegga, wij steunen ook de voordracht van de hoogheemraden en de voorzitters van de commissie. Ik zal mijn felicitaties in de loop van de week aan hun doen toekomen. En verder wens ik u allen een voorspoedige en prettige vergadering. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Fekkes. Dan geef ik nu graag het woord aan andere VV-leden. Ik kijk naar mijnheer Hofman.

De heer Hofman: Dank u wel voorzitter. Ik wil beginnen met een spreuk die op een affiche van Amnesty International staat, van dichteres Jana Beranová. 'Als niemand luistert naar niemand, vallen er doden in plaats van woorden'. De dialoog vinden wij vanuit onze fractie buitengewoon belangrijk. En juist die dialoog heeft geleid tot dit programma, wat nu voorligt. Centraal staat de participatie, we zijn gezamenlijk begonnen en laten we ook die weg gezamenlijk afleggen. De volledige periode, dat is de wens van onze fractie. Toch verschillend maar eenheid in verbondenheid. Dat we dat met elkaar vasthouden en die openheid ook, die we tegen elkaar, ten opzichte van elkaar hebben uitgesproken, ook waar gaan maken. Dat is de kracht en de motor van het programma. En wij geven aan dat voor de toekomst dit ook als basis mag zijn voor ons handelen. Wij wensen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur veel wijsheid voor het uitvoeren van het programma. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer. Dan geef ik nu graag het woord, wie, mijnheer Jansen.

De heer Jansen: Ja, ook vanuit het CDA complimenten voor, voor dit akkoord wat hier ligt. Het is het resultaat van een zeer goed doorlopen proces waarbij we met zijn allen hebben gestreefd naar een goed akkoord. Het CDA is daar hartstikke trots op. Een breed gedragen akkoord, ook gericht op de toekomst. En dit is de aanleiding en de eerste aanzet om inderdaad gezamenlijk de komende vier jaar, met elkaar samen te werken aan een beter Delfland. Er zijn een hoop uitdagingen, die zijn ook genoemd in het bestuursakkoord zoals klimaatverandering, circulaire economie, en allerlei andere aspecten zoals bijvoorbeeld het verplaatsen van, nou ja goed, hoe ga je als politiek met de samenleving om? Het CDA is daar zeer blij mee, heeft daar een hoop vertrouwen in. Met dank ook Geert Jan Zweegman voor zijn begeleiding bij dit stuk. Dat waren onze woorden.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Ja voorzitter, al eerder werden door de fractievoorzitters goede afspraken gemaakt over nieuwe stijl van besturen, die we ook met z'n allen hebben kunnen ondertekenen. En nu ligt er ook een goed inhoudelijk akkoord dat recht doet aan de enorme opgave, waar Delfland en de andere raadschappen, en eigenlijk ook waar heel Nederland voor staat de komende jaren. En we hebben zicht op een enthousiast

College. Dat alles dat draagt bij aan het bestendige welzijn van de gemeenteland van Delfland. En mijn fractie gaat dat enthousiast steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Ja dank je wel voorzitter. Ook onze fractie is blij met het door alle partijen onderschreven bestuursakkoord. We willen hier ook bij opmerken dat Delfland zich toch onderscheidt ten opzichte van andere waterschappen die voor het traditionele coalitiemodel hebben gekozen. En dat is toch wel best wel bijzonder. Reeds voor de verkiezingen zijn een groot aantal partijen, hebben daar de wens uitgesproken om te komen tot een breed gedragen akkoord. En daarmee dus af te zien van de coalitie en het oppositiemodel. En ik denk dat dat heel belangrijk is en dat we daar in de komende bestuursperiode de vruchten van zullen plukken. Er is intensief overleg geweest, dat heeft natuurlijk veel tijd gekost. Sjoerd, of de heer Fekkes had het over 15 vergaderingen. Ik heb ze niet geteld maar het leken er wel meer dan 15. Maar daardoor hebben we elkaar ook beter leren kennen. Je leert elkaar kennen, je leert elkaars standpunten kennen en je leert ook waar de ruimte is om gezamenlijk aan de slag te gaan. Er ligt een akkoord op hoofdlijnen. Het is toekomstbestendig. Dus onderweg zouden er eventueel aanpassingen gepleegd kunnen worden als omstandigheden daartoe aanleiding geven. En het vormt een goed kader waarbinnen het dagelijks bestuur het uitvoeringsprogramma kan opstellen. Het akkoord betreft niet alleen het wat maar ook het hoe, namelijk de open bestuursstijl. Er is al veel over gezegd, maar dat is één van de belangrijkste bouwstenen in het akkoord, en in de nieuwe manier waarop wij met elkaar willen werken. Verbindend samenwerken, bestuurlijke vernieuwing, omgevingspartners. En de lijn eigenlijk die al is uitgezet door alle partijen, door op 28 maart een verklaring te ondertekenen. Het bestuursakkoord betekent ook een gedeelde verantwoordelijkheid. We hebben nu een heel mooi boekje, maar dat moet allemaal nog wel werkelijkheid worden. Dus wij spreken hierbij krachtig de wens uit om dan ook gezamenlijk dit bestuursakkoord in de komende periode succesvol in te vullen. En dat we dus ook na vier jaar kunnen terugkijken op weliswaar een nieuw gekozen route, maar die ons veel voordeel en succes heeft gebracht. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Wie mag ik het woord geven van de VVD-fractie? Mijnheer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Er zijn al een aantal woorden gewijd aan het proces wat tot dit bestuursakkoord heeft geleid. Ik wil daar nog wel een paar, een paar aan toevoegen. En in die zin, dat ik in ieder geval namens de VVD-fractie de waardering uit wil spreken voor alle betrokkenen bij dit proces. En niet in het laatste ook de ambtelijke en externe ondersteuning die we daarbij hebben gehad. Het was een intensief proces, en ik heb het collega's hiervoor ook al horen zeggen, we hebben elkaar in dat proces ook enigszins kunnen leren kennen. En we hebben, althans, uit deze werkwijze, ook kunnen leren dat dat voldoende basis biedt om met dit akkoord ook aan de slag te gaan. Het is begonnen met het ondertekenen van een verklaring, voor een krachtig en collegiaal bestuur voor Delfland. En dat is waar het uiteindelijk om gaat, en waar dit akkoord uiteindelijk toe moet leiden. Ik heb afgelopen donderdag één van de weledel zeer geleerde heren sprekers horen vertellen dat het akkoord in zijn ogen wat minder juichend was. Ik bestrijd dat. Als je kijkt op welke wijze dat akkoord tot stand gekomen is, dan zit daar zeker ambitie in. Daar zit zeker ambitie op bestuurlijk niveau in, dat zullen alle ondertekenaars ook onderkennen. Kenmerkend voor dit akkoord is dat iedereen daar iets in heeft zitten. En daar, dat kun je in positieve zin uitleggen en daar kun ook op een wat negatievere manier tegen aankijken. Dat laatste wil ik zeker niet doen. Maar we hebben daar met zijn allen een prachtige prestatie geleverd om dat akkoord op deze manier neer te zetten. De VVD-fractie heeft er het volste vertrouwen in dat we, met de dingen die daar nog bij horen, zoals de bestuurlijke vernieuwing, zoals we dat genoemd hebben, hebben wij er het volste vertrouwen in dat we op een, bij dit

akkoord passende manier, met een dagelijks bestuur aan de slag kunnen gaan. Tot zover mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Ouwendijk. Dan geef ik nu graag het woord aan mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Ja dank u wel voorzitter. Allereerst dank aan de organisatie die ons geholpen heeft bij het samenstellen van dit akkoord, bestuursakkoord. Het is uniek in Nederland wat we gedaan hebben, we hebben de politiek een beetje op de achtergrond gezet en we zijn aan de slag gegaan met wat is nou belangrijk voor Delfland en wat willen we graag? Daarom ben ik ook blij dat we dat in openheid met elkaar hebben kunnen doen. Elke groepering of partij heeft de punten in kunnen brengen en heeft ieder zijn eigen expertise ingebracht om dit stuk naar voren te krijgen, dank daarvoor. Hieruit hopen we ook dat er een krachtig en collegiaal bestuur mag komen. Die zich enthousiast mag inzetten om dit bestuursakkoord verder uit te werken. En dat kunnen ze niet alleen, en dat zullen we graag met zijn allen willen doen. Wij als algemeen bestuur, dat wij het DB mogen ondersteunen en mogen helpen om een toekomstgericht Delfland naar voren te brengen. Dank alvast.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan mijnheer Belt.

De heer Belt: Dank u wel voorzitter. Samen met hoofdletters, is het best van toepassing op dit akkoord vinden wij. Water Natuurlijk kan dan ook volmondig ja zeggen tegen dit akkoord. Niet alleen vanwege het verwachte brede draagvlak in deze vergadering, en dat gevolgde proces, maar zeker ook vanwege de inhoud. Veel onderdelen die voor de toekomst van belang zijn, en die ook onze kiezers belangrijk vinden, komen terug in dit akkoord. Klimaatadaptatie, biodiversiteit, energietransitie, de voortgaande aanpak van de waterkwaliteit, en natuurlijk ook betaalbare lasten zitten in dit akkoord. We zien dit ook als een goede basis waarmee een dagelijks bestuur de komende jaren mee aan de slag kan gaan. Twee belangrijke punten: het akkoord is relatief abstract. Het vraagt ook op een aantal punten nog echt uitwerking. Het nieuwe DB zal daar samen met deze vergadering mee aan de slag moeten. En daarbij zijn ook minderheidswensen van groot belang. Dat hebben wij ook met elkaar afgesproken, dat we daar aandacht voor hebben en dat dat ook terugkomt. En ten tweede: de nieuwe bestuurscultuur. Ook net al even genoemd. Daar zit een aantal belangrijke veranderingen aan vast, en ook die moeten de komende weken doorgevoerd worden. Het BOB-model wat we hebben afgesproken, commissievoorzitters, nou dan nemen we als het goed is straks al een besluit over. En ook een minder krampachtige manier van omgaan met elkaar. Daar moeten we de komende tijd allemaal aan gaan werken. Water natuurlijk maakt zich daar ook hard voor, en heeft daar ook zin in om op die manier aan de slag te gaan. Tot slot ook graag onze dank voor specifiek Geert Jan Zweegman, Kees Paalvast, en Erik Bongaerts voor de totstandkoming van dit bestuursakkoord. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu graag het woord aan mijnheer Simon.

De heer Simon: Dank u wel voorzitter. Ook de Partij voor de Dieren vindt het bestuursakkoord een product van een heel mooi proces. Ik moet zeggen dat ik extreem geroerd was door de woorden van de heer Belt, over de minderheidsstandpunten. U begrijpt wel, ik ben altijd Partij van de Dieren en wij hebben er altijd wel vaker last van. Maar ben blij dat dat heel goed is ingebed in dit bestuursakkoord. De heer Belt zegt ook nog dat het heel abstract is, klopt, want het is natuurlijk een bestuursakkoord op hoofdlijnen. Niettemin staan er voor heel veel partijen, nou ik zal zeggen voor alle partijen, hele mooie dingen in. En we werken natuurlijk naar een hele grote uitgave binnen Duitsland, of ambities, en opdrachten en uitdagingen binnen Delfland. Dit document helpt daar zeker bij. Natuurlijk zijn we er niet. Zoals ik al eerder zei, het is een strategisch akkoord. De uitdaging ligt echt in de uitwerking. Ik heb daar wel alle vertrouwen in dat wij dat, met de DB, en de VV tot een

goed einde kunnen brengen. En natuurlijk hoort hier natuurlijk ook het hele traject van bestuurlijke vernieuwing bij. We hebben natuurlijk een notitie collegiaal bestuur opgesteld. Dit bestuursakkoord is natuurlijk heel intensief, ook al voor de verkiezingen, begeleid door een aantal mensen. En er komt natuurlijk een stukje bestuurlijke vernieuwing aan. En dat hele traject moet dan mogelijk zijn om iets, de komende jaren, vier jaar, iets heel moois neer te zetten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu graag het woord aan mijnheer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Voor ons ligt een mooi akkoord. En daar zijn al vele goede woorden over gesproken. En ook een heel bijzonder proces waarbij we met alle 11 de fractievoorzitters bij elkaar zijn gekomen, een goede tijd voor elkaar hebben genomen om elkaar beter te leren kennen, de standpunten te verkennen, en ook de wereld achter die standpunten te verkennen, en zo samen tot elkaar te komen. Een bijzonder proces, wat ons betreft moeten we dat ook vasthouden de komende periode. En wat dat betreft is er wel een verandering uit oude patronen. We gaan werken volgens het BOB-model, waarbij we eerst goed stilstaan bij de beeldvorming, en ook naar elkaar gaan luisteren wat er, wat er in een bepaald voorstel zit of welke kant het op kan gaan. Daarna pas te oordelen en het besluitvorming. Belangrijk is ook dat we het begrip consent hebben geïntroduceerd. Consent dat u niet met per se overal helemaal voor hoeft te zijn, maar dat u het wel goed vindt dat een minderheidsstandpunt ook zijn plek krijgt, en dat je daarvoor ruimte schept. Ik wil daarbij ook alle credits geven aan de heer van Kretschmar, die ons eigenlijk met het proces heeft meegestuurd, en ons telkens heeft geënthousiasmeerd om vooral op het goede pad te blijven. En ik denk dat dat goed is, en ik wil dat ook graag met hem bewaken. Dan een kleine waarschuwing van onze kant uit. Als we echt anders willen gaan werken, moeten we ook echt stappen uit de gebaande patronen. Dat moeten we ook duidelijk maken naar onze eigen organisatie, naar onszelf en naar de buitenwereld, dat we vanaf nu anders gaan werken. En dat dat soms misschien even wat meer tijd kost en dat wij denken dat daar uiteindelijk meer gedragen en betere voorstellen voor moeten komen. En wat dat betreft leg ik de bal ook heel duidelijk bij de komende hoogheemraden om dat vooral uit te dragen, en ik zal u daarbij behulpzaam zijn. Laten we dan samen, hier met zijn 11$^{e}$ , of met zijn 13$^{e}$ , en dan het liefst wel met een beetje tempo, dus niet met zijn 11$^{e}$ en 30$^{e}$, een goede besluitvorming gaan nemen. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Hombergen. En dan tenslotte mijnheer Heijboer.

De heer Heijboer: Dank u wel voorzitter. Nou AWP is ook heel blij dat er na een krachtig collegiaal bestuur gekozen is. Alle dank voor alle mensen die daar hard aan gewerkt hebben, er is veel tijd en arbeid verzet. Samen aan de slag voor water, samen aan de slag voor Delfland, en daar gaat het om. Wij hebben ook, lezen ook uit dat akkoord, dat er minder politiek, en meer om deskundigheid gaat. Nou dat hebben wij in onze naam zitten, dus wij kunnen hier helemaal vóór zijn. We staan binnen Delfland voor grote uitdagingen en we werken daar graag aan mee. Wat wij, er zit heel veel in dit bestuursakkoord, wat wij jammer vinden is dat het toch doorgaat met de oude partijen. En wat ons betreft had daar een kans gelegen om ook de andere partijen, dan in het voorgaande bestuur, een kans te geven. Maar ik hoop dat we toch samen door kunnen gaan in een positieve samenwerking waarbij het belang van Delfland voorop staat en de politiek op de achtergrond. Daar staan wij voor en daar werken wij graag aan mee. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Heijboer. Ik stel vast dat alle fracties hele lovende woorden hebben uitgesproken over zowel het proces wat geleid heeft tot het bestuursakkoord, en ook over het bestuursakkoord zelf. Ik wil later in de vergadering zelf daar ook nog enige woorden aan toevoegen maar dat ga ik pas doen als we ook de volgende stap gezet hebben, de benoeming van het nieuwe dagelijks bestuur. Vooralsnog stel ik vast dat we met algemene stemmen het bestuursakkoord ‘iedereen aan de slag voor water’,

vaststellen. Dank u wel. En dat vind ik best een applaus waard. Dan gaan wij nu door naar een heel belangrijk onderdeel van deze vergadering, waar velen denk ik ook echt naar hebben uitgezien, de benoeming van hoogheemraden.

**B.02. Besluit benoeming hoogheemraden**

De voorzitter: Dat proces heeft zich de afgelopen weken, afgespeeld. Afgelopen week is met name gekeken naar de invulling van onze integriteitscode. En die voorzag dat ook alle kandidaat hoogheemraden onderworpen zouden worden aan een extern risicoanalyse ten behoeve van integriteit. Ik heb als uw dijkgraaf afgelopen vrijdag kennisgenomen van de rapporten, en met alle individuele kandidaat hoogheemraden daarover gesproken. Ik ben ontzettend blij om hier te zeggen dat de conclusie is dat alle vier de kandidaat hoogheemraden benoembaar zijn. En dat, waar dat wenselijk was, wij afspraken gemaakt hebben voor enige risicobeheersmaatregelen. Dus dat vind ik heel plezierig om dat te kunnen vermelden. En dat betekent wat mij betreft dat wij over kunnen gaan naar de vervolgstappen. U weet dat bij benoeming van hoogheemraden het altijd volgens het reglement van orde gaat met een schriftelijke stemming. Dat betekent ook dat we dit keer een stembureau moeten samenstellen. En ik stel voor dat ik dat maar op een manier doe zoals dat ook gebeurd is bij de geloofsbrievencommissie, dat het lot het bepaald. Dus ik ga hier weer even in de mooie beker drie nummertjes trekken. En dan hoop ik maar dat het nummertje van de heer Fekkes er niet inzit. Nummer 10, even kijken, dat is mevrouw Dijkshoorn. Dan gaan we weer nummer 2, dat is de heer De Klerk. Mevrouw .. mag nog een keer raden. Even kijken, even kijken, en dan hebben we nummer 15 en dat is de heer Heijboer. Zo dadelijk, als wij overgaan tot stemmen, zal ik vragen van of de leden van het stembureau plaatsnemen achter de tafel daar. Maar voordat we overgaan tot stemming wil ik graag de kandidaat hoogheemraden de gelegenheid geven om zich kort te presenteren aan uw verenigende vergadering. En daarna heeft ook, indien u dat wenst, de gelegenheid om kort nog enige vragen stellen. Ik wil dat doen, te beginnen met de heer Ouwendijk. Daarna zal ik de heer Egas, daarna de heer Belt, en ik wil afsluiten straks met mevrouw Koop. Mijnheer Ouwendijk, wilt u naar voren komen voor uw, ik stel voor dat het misschien het beste is om het aan de linkerkant van mij …

De heer Ouwendijk: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, geachte aanwezigen. Mijn naam is Peter Ouwendijk, ik ben geboren in Delft, en ik ben getogen in het Westlandse ’s-Gravenzande. Ik ben getrouwd met Ellen, hoi. En wij hebben geen kinderen. Al in november 2008 was ik kandidaat voor het algemeen bestuur voor Delfland. Ik probeer natuurlijk een beetje aan te geven van, nou waar zit nou die betrokkenheid met Delfland, maar die was dus op dat moment al zeker aanwezig, maar die gaat eigenlijk verder terug. ‘s-Gravenzande ligt tegen de duinen aan, en eigenlijk lag het vroeger ook tegen de Delflandsedijk aan. Dus Delfland is wel redelijk van invloed, in die zin dat als je beneden aan een dijk loopt dan kijk je al omhoog. En wij keken ook altijd omhoog naar de mensen van Delfland, die dat hele belangrijke werk deden om het gebied waarin wij wonen en werken, droog te houden en te blijven voorzien van zoet water en ook dat water als het naar beneden komt, weer af te voeren. Er zijn drie punten die ik in dit verband nog even wil noemen, financieel, Delfland is een, wordt weleens het duurste waterschap genoemd. Dat is voor wat mij betreft een subjectieve weergave van de werkelijkheid. Delfland kent een grote uitdaging op het gebied van de klimaatadaptatie. Dat geldt overigens ook voor de andere waterschappen. En de derde overweging die ik mee zou willen laten wegen, is dat Delfland verdient een goed bestuur. In financiële zin, doelmatig en efficiënt, doeltreffend en effectief, zijn begrippen die voor mij belangrijk zijn. Doe wat je zegt, en zeg wat je doet. Delfland staat voor belangrijke investeringen. Daarin is het goed dat je daarover met elkaar in overleg kunt gaan. Nog in deze periode zal een besluit genomen moeten worden, dat heeft u kunnen lezen in het brede akkoord, over vervanging van een aantal zuiveringen. Het gaat erom dat je dat op de juiste manier in kunt

vullen. Veranderende weersomstandigheden zijn van invloed op wat er hier gebeurt. Wat er hier in het waterschap gebeurt. Wij kunnen niet aan de voorkant voorzien hoe dat gaat lopen, maar je moet als bestuur wel de flexibiliteit hebben om daar goed mee om te kunnen gaan. En de derde en de laatste overweging die ik met u wil delen is het dat, er moet sprake zijn van goed bestuur. En dan is het goed als je bestuurlijk ervaring in kunt brengen, en als je hebt laten zien dat je in staat bent tot goede samenwerking, met bijvoorbeeld de gemeenteraad of met een ander overheidsorgaan. Dat zijn de dingen die ik in het kader van mijn introductie met u wilde delen. Mochten er nog vragen zijn, dan wil ik die natuurlijk graag beantwoorden.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Ouwendijk. Dan geef ik nu graag de gelegenheid, zijn er VV-leden die nog een vraag zouden willen stellen aan de heer Ouwendijk? Dat zie ik niet, dank u wel dan voor uw presentatie. Dan geef ik nu graag mijnheer Egas de gelegenheid om zichzelf te presenteren.

De heer Egas: Dank u voorzitter. Geachte dames en heren, ik zal ook maar even beginnen met mijzelf voor te stellen, Ruud Egas. Ik woon al sinds 1994 in Berkel en Rodenrijs. Geboren en getogen Rotterdammer, dat wel. Samen met mijn vrouw en twee jongens, Sven en Joeri, 27 en 29 jaar. Het is inmiddels alweer een jaar geleden dat ik reageerde op de oproep om te solliciteren naar de functie van een bestuurslid bij het waterschap. En toen was de eerste vraag van: waarom wilt u zich kandidaat stellen voor een functie? En mijn motivatie daarvoor, het antwoord wat ik toen gegeven heb: ik wil graag niet alleen langs de kant staan, maar mijn steentje bijdragen, ik wil ook werkelijk mee helpen om dingen te realiseren. Met mijn maatschappelijke betrokkenheid, maar zeker ook mijn brede en technische interesses en algemene interesses en bestuurlijke kennis en ervaring, kan ik denk ik een belangrijke bijdrage leveren aan de taken en de positie van het waterschap. Daarbij rekening houdende met de bestaande technieken, maar zeker ook met maatschappelijke normen en waarden, maar ook de vernieuwingen en innovaties. Een bijdrage leveren aan het wel en wee van de inwoners, rekening houdende met onze unieke ligging, en de Nederlandse verhouding met water, onze vriend, onze vijand, maar zeker ook onze bondgenoot. Als ik even kijk naar mijn kennis en ervaring die ik voor jullie mee kan brengen, is dat ik de afgelopen jaren als directeur van een productiebedrijf en van een transportbedrijf heb mogen werken. En daarnaast ook heel veel vrijwilligerswerk gedaan heb, maar ook bestuurlijke ervaring bij Transport Logistiek Nederland en de regioraad van de Kamer van Koophandel heb opgedaan. Graag wil ik een goede samenwerking, dus echt met elkaar. Doelen bereiken en daarom ben ik ook blij met het zojuist aangenomen bestuursakkoord, iedereen aan de slag voor water, en echt iedereen. En zoals het gestart is met de overeenkomst, samen voor een krachtig collegiaal bestuur voor Delfland. Ik ben heel vereerd voorgedragen te zijn voor de positie van hoogheemraad hier in het hoogheemraadschap Delfland. En dan wil ook graag dan samen met de leden van het dagelijks bestuur, de commissies, u als verenigde vergadering, de medewerkers van Delfland en met de ingezetenen, onze taken, doelen en ambities realiseren.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Egas. Is er behoefte vanuit het algemeen bestuur om nog vragen te stellen? Zo niet, dan wil ik u nogmaals danken en mijnheer Belt het woord geven.

De heer Belt: Goedemorgen voorzitter. Voorzitter, geachte leden, aanwezigen. De meesten van u ken ik maar, ik ben Marcel Belt, ik ben geboren in Den Haag. Ik woon nu in Voorburg met mijn gezin, twee jonge kinderen heb ik. En mijn vrouw is hier ook aanwezig, en mijn ouders en mijn broer en mijn tante. Ik ben bioloog en bestuurskundige van achtergrond en momenteel werk ik bij de gemeente Leiden een aantal jaar, waar ik leiding geef aan een aantal verschillende programma's rondom transities. Zowel op het sociale vlak zoals de omgevingswet, maar ook rondom energietransitie, biodiversiteit, ook waterkwaliteit. Dat doe ik nu. Ik ben ook sinds vier jaar lid hier van de verenigde vergadering. En ook hier heb ik mij de afgelopen jaren ingezet voor met name energie, circulair afvalwatersanering en de waterkwaliteit in dit gebied. En vorig jaar zomer is altijd

het moment van: hé, we gaan naar nieuwe periode toe. Wat wil ik hier nog doen? En toen heb ik tegen mezelf gezegd: ik wil dolgraag hier verbonden blijven, mij verder blijven inzetten voor Delfland. Maar dan ook op een andere manier. Ik wil mijn vaardigheden en kennis ook steviger kunnen inzetten, dus toen heb ik mij ook bij Water Natuurlijk gepresenteerd als zijnde lijsttrekker. En de kandidaat die ook hier uiteindelijk naar een, of in een college namens Delfland, de boel verder wil brengen, laat ik het zo maar even zeggen. Het bestuursakkoord, een bestuursstijl, nou net al uitgebreid genoemd, is volgens mij een hele nieuwe stap. We gaan naar een heel nieuwe periode toe waarin we echt veel meer met elkaar samen gaan doen. Daar ben ik ook heel trots op dat dat bestuursakkoord, ik heb niet voor niks mijn aantekeningen in dit boekje gemaakt, maar dat dat bestuursakkoord hier ligt, als dat de brede basis is waar met z'n allen aan gaan werken. En daar wil ik ook echt voor gaan, dat we dat met elkaar neerzetten. Om samen naar een toekomstbestendig Delfland toe te gaan, wat ook betaalbaar is voor onze ingezetenen. Want er komt ontzettend veel ook op ons af, dat weten we, dat staat hierin, en daar moeten we voor gaan. Ik kijk ook uit om dat namens de VV dan de komende vier jaar te mogen uitvoeren. Graag nogmaals met jullie, en met de partners in het gebied. En ik doe dat ook graag in een hecht collegiaal College. En volgens mij de voordracht die hier staat, die kan daar ook prima voor zorgen. Ik ben blij met de brede steun die al eerder door de fractievoorzitters voor mij, nou ja voordracht is uitgesproken. En ik hoop ook dat jullie vandaag ook allemaal die voordracht voor mij en de rest van het College breed willen uitspreken. Dank daarvoor.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Belt. Blijft u nog even staan, ik wil toch nog de gelegenheid geven, zijn er leden die een vraag hebben voor de heer Belt? Zo niet, dank u wel. Dan wil ik nu als laatste mevrouw Koop de gelegenheid geven om zichzelf te presenteren.

Mevrouw Koop: Goed zo. Mijnheer de voorzitter, collega's, geachte aanwezigen. Ik ben Manita Koop, ik ben opgegroeid in Den Hoorn. Dat ligt op de grens van het verstedelijkt gebied en ook op de grens van het Westland. Opgegroeid in een tuinbouwfamilie, en dat neemt natuurlijk nooit de liefde voor het agrarisch bedrijf en de tuinbouw weg. Ik heb ooit gewerkt in het onderwijs, in de journalistiek bij de Haagsche Courant, waarbij ook involved waren, of betrokken waren bij de kwaliteit van het oppervlaktewater maar ook het centrale afvoersysteem drainwater in het Westland. Dat was altijd een issue in die tijd. Ik heb naast mijn studie en mijn werk heb ik ook in de gemeenteraad van Delft gezeten. Waar ik het ook altijd erg belangrijk vond om datgene wat in de samenleving leeft, om dat te betrekken in het beleid. Papier is geduldig maar wat staat daar nou en wat wordt er nou bedoeld met de stukken? En in welke mate raakt dat ook aan het leven van ondernemers, van bewoners, van bezoekers? Ik heb een communicatiebureau gehad in Delft, met op het hoogtepunt 12 medewerkers. En het waterschap, het hoogheemraadschap van Delfland, was in die tijd samen met de WLTO zoals dat heette, ook een opdrachtgever voor ons waarbij wij hebben meegewerkt aan het eerste convenant voor kwaliteit van het oppervlaktewater. Toen de toenmalige Wet van verontreiniging oppervlaktewater. Maar bijvoorbeeld ook corporaties, standsorganisaties, gemeenten en politie. We hebben toen ook in die periode meegewerkt aan de communicatie rondom de bouw en de aanleg van de RWZI in de HarnaschPolder, waarbij we ook zagen hoe dat toch ook tot onrust en bezorgdheid kan leiden onder bewoners. En dat het ook samenwerking tussen verschillende overheden noodzakelijk is. Ik ben daarna ook portiermaker geweest voor het Zilveren Regeringsjubileum, waar ik van de koningin, waar ik mijn huidige partner heb ontmoet. In die tijd heb ik ook in PS gezeten, Provinciale Staten, en daarna ook Gedeputeerde Staten. Ik zit daarnaast, en zat ook altijd in vrijwillige besturen want ik vind dat je je talenten, voor zover je die hebt, moet inzetten voor anderen. En ook altijd je best moet doen om zoveel mogelijk te doen voor elkaar en voor de samenleving. Ik vind het geweldig, en dat vond ik ook toen ik algemeen bestuurslid was, om in deze tijd van klimaatverandering en klimaatdiscussie bij het waterschap te mogen besturen. En ik denk dat dat juist in deze tijd echt een uitdaging is. En ik zeg ook altijd: waterschappen maken Nederland al eeuwen

klimaatbestendig. Ondanks alle discussies die er nu zijn aan de diverse tafels, de waterschappen doen het altijd. En Delfland, zeker in zijn complexiteit, is daar altijd hard mee bezig. Juist in deze tijd verandert er heel veel. We hebben bijzondere opgaven, zoals een toenemend, of het werken aan de awareness. Maar ook in dit verstedelijkt gebied, in het hoogheemraadschap van Delfland, zijn er heel veel investeringen gedaan. Ik hoorde ook mevrouw Van Hijlckama Vlieg al een keer een opmerking maken over toch de, we hebben hier een productie waterschap. Dus er is heel veel te verliezen. En wij moeten ook zorgen dat er ook ondernomen en gewoond kan worden, en gerecreëerd hier. Maar we hebben ook te maken met een toenemende mondigheid van de samenleving, en ook die complexiteit, die is ook toegenomen. En juist die uitdaging, daar wil ik mij graag voor inzetten. Samen met u, samen met de collega's, samen met de ambtelijke organisaties, maar vooral ook met de samenleving en ieder die zich meldt of die wij tegenkomen. En dat alles natuurlijk voor een redelijke prijs. Want dat is altijd een uitdaging, hoe houden we de tarieven hier betaalbaar? En we moeten hier met elkaar natuurlijk, maar dat is wellicht al een beetje een platitude, maar hij blijft nog steeds overeind staan, werken aan droge voeten, voldoende water, niet te veel en niet te weinig. We hebben een fantastisch, vind ik, een fantastisch bestuursakkoord. En waarom is dat fantastisch? Omdat we daar met elkaar aan hebben gewerkt. Mijn voorgangers zeiden het al: het gaat niet alleen om het product maar ook, het gaat ook om het proces. En we hebben daar met zijn allen heel hard aan gewerkt. En ik geloof 15 sessies of meer, en ik ben ervan overtuigd dat wij hier met elkaar iets moois van gaan maken, en dat wij ook de uitvoering samen met u gaan optuigen en realiseren. Ik dank in ieder geval, voor nu, iedereen die heeft gewerkt aan het tot stand komen van het bestuursakkoord. Dat zijn niet alleen de 11 fractievoorzitters maar ook de fractiegenoten, de ambtelijke organisatie, de heren die zijn al genoemd. Maar ook onze dank gaat ook uit naar Constant Van Kretschmar, die al vanaf voor de verkiezing al hard heeft gewerkt aan het tot stand komen van een goede collegialiteit en een goed bestuur. En ik dank ook al onze voorgangers die hard hebben gewerkt om toch te zijn waar we nu staan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Koop, is er behoefte nog aan een vraag te stellen aan mevrouw Koop? Zo niet, dan, mevrouw Koop u kunt weer plaatsnemen. Dan gaan wij nu over tot de stemming. Ik zou in eerste instantie willen vragen of de leden die we net gekozen hebben, om het stembureau te vormen, of die plaats willen nemen aan mijn rechterkant, achter de tafel daar. En misschien ook goed om toch nog even het proces toe te lichten omdat wij, dit soort schriftelijke stemmingen over personen eigenlijk heel weinig doen. U heeft volgens mij al voor u een stembriefje. De bedoeling is dat we per kandidaat een stemronde hebben. Die briefjes worden uitgedeeld door de bode. U bent allemaal in de zaal stemgerechtigd en mevrouw Jans is stemgerechtigd als enige hier achter de vierschaar. Daarna kunt u vanzelfsprekend uw voorkeur aangeven. De bode zal de briefjes ophalen en aan het stembureau geven. En voor de leden in het stembureau, de nadere instructies vindt u voor zich. En dan kunt u mij de stemuitslag mededelen. En dan gaan we daarna het symbolisch ook de overdracht doen door dat de nieuwe gekozen leden zitting zullen nemen achter de vierschaar. Ik geef u graag de gelegenheid om nu de stemming uit te voeren voor de heer Ouwendijk.
Het stembiljet kunt u deponeren. Ja. Ter informatie voor het stembureau, als wij goed geteld hebben zijn er 25 stemgerechtigden leden aanwezig. Ja, is het stembureau gereed om zich van zijn taak te kwijten? Ik geef graag het woord aan mijnheer Heijboer.

De heer Heijboer: Wij hebben 25 briefjes geteld, en wij gaan nu voor en tegen oplezen. Voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, tegen, voor, tegen, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor. 23 voor, 2 tegen.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Heijboer. Dan concludeer ik dat de heer Ouwendijk met een grote meerderheid bij deze benoemd is tot hoogheemraad van het hoogheemraadschap van Delfland. Dat is een

applaus waard. En ik verzoek de heer Ouwendijk nu naar voren te komen en de plaats van hoogheemraad Houtzager in te nemen. Wat zeg je? Nee ik heb tegen ze gezegd dat we het één voor één doen. Dus eh …

De heer…: Foto, foto.

De voorzitter: Wat zegt u? Nee dat doe ik straks. Dat doe ik straks. Zo. En vanzelfsprekend bij benoemingen als deze horen ook bloemen, maar dat wilde ik eigenlijk aan het einde van deze vergadering doen. Dus Peter, de heer Ouwendijk, die houdt u tegoed. U kent inmiddels het protocol kan, volgens mij liggen er alweer stembriefjes voor u. Het gaat nu over de stemming voor de benoeming van de heer Egas.

De heer Heijboer: Wij hebben opnieuw 25 briefjes geteld, en wij gaan nu over tot de telling. Voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, tegen, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, tegen, voor, voor, voor, voor, voor, voor. Dat betekent 23 voor, 2 tegen.

De voorzitter: Dat doet mij veel genoegen nu om nu ook formeel vast te stellen dat de heer Egas benoemd is tot hoogheemraad van het hoogheemraadschap van Delfland. Van harte proficiat, wilt u ook naar voren komen? U heeft inmiddels de briefjes volgens mij bijna weer voor u. We gaan nu over tot de stemming voor de derde hoogheemraad vanmorgen, de heer Belt.

De heer Heijboer: Wij hebben 25 briefjes geteld, en ga nu over tot het tellen van de stemming. Voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, hoor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor, tegen, voor, voor, voor, voor, voor, voor, voor. 24 voor, 1 tegen.

De voorzitter: Dank u wel. Opnieuw is het een groot genoegen voor mij om u te bevestigen dat de heer Belt gekozen is tot hoogheemraad van het hoogheemraadschap van Delfland. En ik nodig u uit naar voren te komen en plaats te wisselen met mevrouw Jansen. Nou mevrouw Koop, we zijn bijna aan het einde van het proces. De laatste stemronde voor mevrouw Koop. U kent de procedure.

De heer Heijboer: Wij hebben 25 briefjes geteld, en gaan nu over tot het tellen van de stemmingen. Voor, voor, tegen, tegen, voor, voor, voor, voor, voor, voor, blanco, voor, voor, voor, voor, voor, voor, tegen, voor, tegen, tegen, voor, voor, voor, voor, ik ben de tel kwijt. Geef maar aan de dijkgraaf, die mag het oplossen.

De voorzitter: Dames en heren, ik constateer dat in het totaal 19 leden voor gestemd hebben, 5 leden tegen, er is 1 blanco stem. Ik wijs erop dat het eigenlijk niet toegestaan is om een blanco stem uit te brengen. Maar met uw goedvinden denk ik dat er een overduidelijke meerderheid is om tot benoeming over te gaan. Dus dat lijkt mij echt de pragmatische manier. Dus bij deze, met uw goedvinden, wil ik overgaan tot de benoeming van mevrouw Koop als nieuwe hoogheemraad van het hoogheemraadschap van Delfland. Mevrouw Koop, wilt u naar voren komen? Dan wil ik u graag feliciteren. Dan voor de goede orde stel ik het besluit vast, dat is kennis te nemen van de uitkomsten van de risicoanalyse integriteit, kandidaat hoogheemraden. En de volgende personen te benoemen tot hoogheemraad: de heer Ouwendijk, de heer Egas, de heer Belt, en mevrouw Koop. Van harte. Op dit moment … Even kijken, bij een gelegenheid als deze vind ik het ook leuk om u zelf nog enige woorden tot u te kunnen richten. Ik zei al, vandaag richten we de blik naar voren. En ik wil u in eerste, allereerst complimenteren met uw start als nieuw bestuur. Ik denk dat met de ondertekening van de gemeenschappelijke verklaring, over collegiaal bestuur tijdens uw allereerste bestuursvergadering, u direct de toon heeft gezet hoe u de nieuwe bestuursperiode tegemoet wil treden. Daarna is het natuurlijk zaak om aan deze mooie intenties ook handen en voeten te geven. En ik denk dat u daar heel goed in geslaagd bent want het vandaag vastgestelde bestuursakkoord, is dit keer echt op een andere manier tot stand gekomen. En is

daarmee uitgegroeid tot een akkoord van u, en voor u allen. Het verheugt mij dat u zoveel aandacht besteed aan de manier waarop wij met elkaar, met de ambtelijke organisatie, en met de buitenwereld willen samenwerken. Samenwerking vanuit vertrouwen, afstemming met het gehele algemene bestuur, en bruggen slaan door meer van buiten naar binnen te denken en te handelen, dat alles klinkt als muziek in mijn oren. Dat is volgens mij ook wat onze inwoners, en al die andere belanghebbenden, van ons verwachten. Het zal om aanpassingen vragen van vertrouwde werkwijzen voor ons als bestuurders en voor de ambtelijke organisatie. En het zal ook niet altijd direct vlekkeloos verlopen. De insteek moet daarom zijn die van continu verbeteren. Ook de inhoudelijke thema's die u in het bestuursakkoord aansnijdt, zijn natuurlijk heel herkenbaar. U heeft ze heel mooi in beeld gebracht door de ontwikkelingen in kust, stad, glas en gras te onderscheiden. En het is duidelijk dat uitoefening van de kerntaken van het hoogheemraadschap, in een regio als dat van Delfland, verre van gemakkelijk is. Delfland is één van de meest dichtbevolkte en bedrijvige regio's, met alle gevolgen voor verharding van oppervlak, druk op ruimte, en kwaliteit van de leefomgeving voor mens en dier. De grote maatschappelijke uitdagingen als klimaatverandering, circulaire en energietransitie 's, herstel van de biodiversiteit, zijn in onze regio daarmee nog lastiger, maar niet minder belangrijk. Ik ben heel erg blij dat u er in geslaagd bent om uit uw midden, nieuwe, zeer gemotiveerde hoogheemraden voor te dragen. Ik ken eigenlijk geen andere waterschappen waar geen enkel oud DB-lid terugkeerde. Het zal dus best ook even wennen zijn. Maar ook als nieuw DB zullen we investeren in collegiale samenwerking. Morgen zullen wij ons constituerend beraad hebben, om portefeuilleverdelingen en wat iets meer zij, te formaliseren. En daarna stropen wij de mouwen op, om met u allen, die mooie ambities in het bestuursakkoord om te zetten in daden. Manita, Marcel, Peter, Ruud, ik zie heel erg uit naar onze samenwerking en ik wens jullie een hele mooie, een hele succesvolle bestuursperiode toe. Ik wil afsluiten met nog een laatste overweging. Ik heb afgelopen donderdagavond in De Timmerwerf in de Lier, de tentoonstelling "Pompen of verzuipen" over de watersnood in 1998, gezien. En ik moet eerlijk zeggen, die beelden maken wel weer heel erg indringend zichtbaar waarom wij hier met z'n allen zitten. En ik wil daarom afsluiten met het gedicht van Gerrit Achterberg, over de watersnood in 1953, die dat als geen ander onder woorden kon brengen. Beelden van Zadkine stonden moeders daar. Baby's boven de springvloed uit te beuren. Zonen zagen hun vaders medesleuren, wat wordt een ouder in je handen zwaar. De schuren van de boerderijen scheuren. Ratten en mensen klommen door elkaar. En kind zat om haar dode pop te zeuren, en was het ogenblikkelijk zelf nog maar. Het water steeg tegen het vee omhoog. De koppen groeiden van geluid en dood. Het wurgde zich, de balg ondersteboven. Kippen vlogen als sneeuw de golven over. Padvinders vonden later, vals en droog, katten in bomen, een portret, een brood. Dank u wel. Daar wordt je inderdaad even stil van. Wat zegt u? Ja.

**B.03. Besluit tot instellen commissies en benoemen commissievoorzitters**

De voorzitter: Maar dan herpakken wij nu de agenda, en er is nog een onderwerp wat voor ons ligt, dat is het besluit tot instellen van commissies en benoemen van commissievoorzitters. Ik wil u eigenlijk voorstellen om dit besluit ietsje aan te passen ten opzichte van wat in de stukken staat. In die zin, dat wij op dit moment drie commissies hebben. En mijn voorstel is om op dit moment te zeggen van: wij gaan op dit moment met deze drie commissies verder, maar zullen, als we de portefeuilleverdeling geformaliseerd hebben, wellicht nog tot enige aanpassingen komen. Wat dan ook weer wellicht als consequentie heeft dat we de naamgeving van een commissie iets aanpassen. Dat is denk ik, daarom is het denk ik beter dat het DB nog even zeg maar de formalisering daarvan aanhoudt, zodat wij met een goed doortimmerd voorstel voor een bestuursbesluit kunnen komen. Dus vooralsnog is mijn boodschap pragmatisch. Laten we op dit moment nog even doorgaan met de commissies die er zijn. En wel de volgende leden als commissievoorzitter, als technisch voorzitter van de commissies benoemen. Dat is helemaal in lijn met wat volgens mij ook in het bestuursakkoord besproken is. En dat betekent voor de commissie die wij nu nog BOB noemen, en wellicht in de toekomst een andere

naam krijgt, maar daar wil ik niet op vooruitlopen, om mevrouw Jans te benoemen als technisch voorzitter. Voor de commissie GSG, de heer Schouffoer te benoemen als technisch, sorry, zeg ik het verkeerd? Nee? Dat is de nieuwe naam maar ik wil even … Het water, het watersysteem … De waterkwaliteit, ja, dus daarom zeg ik even dat waterkwaliteit, zeg ik maar even, hoort nu bij GSG, daar zullen we later nog aanpassingen in maken. En dan hebben we de commissie SWW, en ik wil voorstellen dat de heer Hombergen op dit moment technisch voorzitter daarvan is. Zoals ik al zei, de portefeuilleverdeling zal zeer waarschijnlijk aanleiding geven om wat te verschuiven in de pakketten. Maar dat willen we nog even rustig voorbereiden. En dan zullen we ervoor zorgen dat er ook goede namen voorkomen. Mevrouw Zandstra?

Mevrouw Zandstra: Ja voorzitter, zouden we niet gewoon dit nu kunnen besluiten, en als het nodig is over een maand de namen kunnen veranderen, zodat we echt een signaal geven dat we met een nieuwe periode starten vandaag.

De voorzitter: Mijnheer Heijboer.

De heer Heijboer: Dank u wel voorzitter. We gaan samen aan de slag voor water, en ik lees nu dat in deze namen, water met een kleine letter wordt geschreven, terwijl het een hoofdzaak is. Dus ik zou willen voorstellen om, het gaat om water, het gaat om Delfland, dan ook de commissie afkorting met een hoofdletter te schrijven. Dank u wel.

De voorzitter: Ik zie nog een paar, mevrouw Van Hylkema.

Mevrouw Van Hylkema: Dank u wel voorzitter. Er is bij mij even één vraagteken opgekomen over de portefeuilleverdeling op dit moment, gekoppeld aan de verdeling in commissies. Ik zag dat er een apart hoofdstuk veiligheid is geïntroduceerd, dat heb ik gezien in de nieuwsbrief, de inbreng daar van de VVD. En ik vraag mij af in hoeverre dat strijdig is met het onderwerp waterveiligheid, wat bij de commissie Waterveiligheid en waterkwantiteit thuis hoort. Dat is een kwestie van verdeling, veiligheid is zijn algemene zin zou je zeggen, is bestuur, organisatie en financiën. Maar waterveiligheid in die andere commissie, dat is een onderwerp op zich. En ik kan me niet voorstellen dat de ene veiligheid door een andere commissie wordt behandeld dan de andere veiligheid, dus kunt u het daarop toelichten wat de bedoeling is?

De voorzitter: Ik wil eigenlijk voorstellen om nu niet een inhoudelijke discussie te gaan voeren over de precieze verdeling. Dat is ook de reden, ik wil dit zorgvuldig doen, en dit even terug nemen naar het DB. Zodat wij, als wij de portefeuilleverdeling hebben vastgesteld, met een voorstel kunnen terugkomen wat dat dan betekent voor de samenstelling van de commissies. Dus dat betekent eigenlijk, zolang je niet een concreet voorstel hebt van hoe je het wilt aanpassen, blijft het even bij het oude. En zijn we met zijn allen pragmatisch als we al dingen willen verschuiven. Wat ik wel nu voorstel te doen, dat is dat ik vervolg geef aan uw duidelijke wens om de commissies niet langer voor te laten zitten door hoogheemraden, dan wel de dijkgraaf. En dat kunnen wij natuurlijk bij deze vaststellen. Dus met uw goedvinden, komen wij zo snel mogelijk terug met een, met een doortimmerd voorstel, hoe de commissie verder zou worden ingevuld. Mevrouw Onderdelinden, en daarna de heer Hombergen.

Mevrouw Onderdelinden: Ja dank u wel voorzitter. Ja, kunt u misschien kort toelichten hoe u tot deze personen bent gekomen?

De voorzitter: Ja, dat, dat wil ik graag doen. Er is een overleg geweest waarin wij met alle fractievoorzitters gesproken hebben over: wat zijn zeg maar de wenselijke competenties voor kandidaat-voorzitters? Daarna

hebben wij aan de voorzitters gevraagd welke partijen eventueel kandidaten zouden willen aanleveren om dat technisch voorzitterschap op zich te nemen. En wij hebben vastgesteld dat er drie vacatures, drie kandidaten zijn, waarbij de voorzitters ook van mening waren dat deze drie kandidaten inderdaad zeg maar aan die competentie-eisen zouden voldoen. Wat wij verder willen doen is dat we dit nog verder willen uitwerken in een goede, zeg maar, profielschets met de competenties en de taken. En dat zie ik ook weer als iets wat we, waar we op terug zullen komen. Maar wij dachten, weer in het kader ook van pragmatisch handelen, als er drie vacatures zijn, en drie geschikte kandidaten, dan kunnen we dat besluit nu al nemen. Mijnheer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Uiteraard ben ik vereerd met deze voordracht. Ik wil wel een signaal afgeven voor de portefeuilleverdeling straks, en straks ook de toedeling naar de commissies. De afgelopen periode is het een beetje ingeslopen dat de commissies, de portefeuilles van hoogheemraden volgden. En dat als een onderdeel van de ene hoogheemraadschap naar de andere ging, dat dat dan ook naar andere commissie ging. Ik denk dat het beter is om vanuit de commissies te oordelen wat een afgerond geheel is. De partijen zullen ook mensen afvaardigen naar de commissies met een bepaalde interesse en bepaalde kennis. En dan zou ik ook vanuit de commissies willen redeneren dat de onderwerpen vanuit het domein vanuit de commissies worden behandeld, en dat de hoogheemraden dan hun portefeuille die daartoe betrekking heeft, dan ook in die commissie komen toelichten. En dan denk ik dat dat een goede werkwijze is in de BOB-benadering. Ik wilde u dat wel alvast even meegeven voor morgen.

De voorzitter: Dank u wel. Dat zullen wij zeker doen. De heer Vissers.

De heer Vissers: Voorzitter, ik zou willen voorstellen dat de verdeling van aansluitend ook bij wat de heer Hombergen zegt, van de onderdelen over de commissies, de drie commissievoorzitters betrokken worden. Juist om niet alleen te kijken wat inderdaad voor het College, maar ook qua samenhang en voor de indeling voor de fracties, het meest handig is. En dan kunnen deze drie voorzitters, die op inhoud nu verdeeld zijn, maar commissies nu tijdelijk weer terugvallen op een verdeling die daar eigenlijk wat mee wringt, van mede van betrokkenen worden om dat zo effectief mogelijk in te delen met elkaar.

De voorzitter: Ja ik wil benadrukken, het zijn commissies van de verenigde vergadering, dus we willen zeker natuurlijk de leden van de verenigde vergadering daarbij betrekken. En ook de technisch voorzitters. Dank u wel. Mijnheer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Voorzitter, een kleinigheidje. Ik verzoek mij voorletters te veranderen in J. G. M. En dan zou de achterna ook nog MPA zonder puntjes geschreven mogen worden.

De voorzitter: Daar nemen wij nota van. Mevrouw Van den Burg of mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Er is bij ons even een heel kleine misverstand omdat er net wat rumoer was. Is nu het voorstel wat hier staat, of is er nog een commissie wat nu even gewisseld wordt, want ik hoorde de heer Schouffoer net even wat op de achtergrond mompelen van: ja, ik ga die andere. Dus nu is het even voor ons niet meer duidelijk welke commissie als wie gaat doen.

De heer Schouffoer: Het is deze, mevrouw Dijkshoorn.

De voorzitter: Dus de verwarring is mogelijk ontstaan omdat wij van mening zijn dat het misschien beter is om de finale voorstellen van naamgeving van nieuwe commissies nog even aan te houden, totdat wij dit verder

hebben uitgewerkt. Dus het betekent dat op dit moment we gewoon voortgaan met de huidige commissies. En wel direct nu implementeren dat er een technisch voorzitter voor is, en dat is voor de huidige commissie BOB, is dat mevrouw Jans. Voor de huidige commissie GSG, is dat de heer Schouffoer. En voor de huidige commissie SWW is dat de heer Hombergen. En wij komen dus bij u terug met voorstellen die, waarbij we u zullen betrekken voor de ontwikkeling. Dank u wel. Mijnheer Simon.

De heer Simon: Laat ik dan toch maar even die uitsmijter doen. He van we hebben ook afgesproken met zijn allen dat we gewoon goed als VV gaan opletten over voorstellen en dat soort dingen. We hebben ook met elkaar gezegd van: we gaan het proces en de producten goed bewaken. Ik snap dat de portefeuilles nog niet helemaal ingedeeld zijn en dat daar nog verandering op komt, wij hopen nog steeds op die portefeuille dierenwelzijn. Ik begrijp wel dat dat naast biodiversiteit ook heel goed kan. Maar inderdaad hebben we afgesproken van, we moeten pragmatisch zijn, we moeten nog leren van alles. En we hebben ook afgesproken van, als een besluit niet goed is, dan sturen we hem weer terug.

De voorzitter: Dank u wel. Dan hebben we hiermee dit agendapunt ook afgerond. Dus de technisch voorzitters zijn benoemd en voor de rest gaan wij door met de ontwikkeling van het definitief voorstel, in goede samenspraak met u. Dank u wel daarvoor.

**Sluiting**

De voorzitter: Dan komen wij nu aan het einde van deze vergadering. Ik wil nogmaals mijn felicitaties overbrengen aan mijn nieuwe DB-leden. En daar ook alle families, vrienden bij betrekken die op de publieke tribune aanwezig waren voor dit belangrijke heuglijke moment. Dank u wel, en dan is hiermee de vergadering gesloten.

**Verzamelformulier ten behoeve van de beantwoording van vragen gesteld in de commissie-vergaderingen van 18 en 19 juni 2019**
**ter informatie voor de VV vergadering van 4 juli 2019**

| |
|---|
| **Commissie Stedelijk Water en Watersysteem. Agendapunt: 02**<br>Onderwerp: **Vaststellen notulen van de vergadering van 23 april 2019** |
| Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Toelichten wat de status is van het Bokashi project. Hoogheemraad Koop zal dit bij het verslag toelichten. |
| Beantwoording: Delfland werkt mee aan een pilot op initiatief van Hoeve Rusthoff in Maasland om gras afkomstig van de Delflandse Dijk te fermenteren met behulp van Bokashi. Bokashi is een van oorsprong Japanse methode om organisch restmateriaal te fermenteren en terug te geven aan de bodem als bodemverbeteraar. Dit sluit aan bij het concept van kringloopboeren en de ambitie van Delfland Circulair om reststromen zoveel mogelijk in lokale kringlopen her te gebruiken. In het najaar van 2018 is het maaisel afkomstig van de Delflandse Dijk van Hoogheemraadschap van Delfland naar Hoeve Rusthoff gebracht, waar een bokashi-hoop is aangemaakt. Binnenkort zal het gefermenteerde materiaal over het land worden uitgereden als bodemverbeteraar. Ook komend najaar wil Delfland weer een deel van haar maaisel naar de boer brengen om het te laten fermenteren. Volgende jaar zal de pilot worden geëvalueerd. Meer informatie vindt u op https://www.middenindelfland.net/initiatief/bokashi-keten/ |
| **Commissie Stedelijk Water en Watersysteem. Agendapunt: 02**<br>Onderwerp: **Vaststellen notulen van de vergadering van 23 april 2019** |
| Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Wanneer komt de waterkwaliteitsrapportage aan de orde? Deze was toegezegd voor juni 2019. |
| Beantwoording: Komt aan de orde in de informatieve VV van 18 juli a.s. |
| **Commissie Stedelijk Water en Watersysteem. Agendapunt: 02**<br>Onderwerp: **Vaststellen notulen van de vergadering van 23 april 2019** |
| Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Hoe staat het met de evaluatie van de natuurvriendelijke oevers? Hoogheemraad Koop neemt deze twee vragen op met haar collega van waterkwaliteit. |
| Beantwoording: Komt aan de orde in de informatieve VV van 18 juli a.s. |

| |
|---|
| **Commissie Stedelijk Water en Watersysteem. Agendapunt: 04.B.03**<br>Onderwerp: **Aanpassingen gemaal oud- en nieuw Wateringveldschepolder** |
| Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Naar aanleiding van het voorstel: zijn er andere objecten die op de korte termijn ook aangepast dienen te worden en is dit er dan één in een langere reeks? Hoogheemraad Koop zal hierop terugkomen. |
| Beantwoording: Als een van de resultaten van de implementatie van het gedachtengoed van Assetmanagement is een meerjaren onderhoudsplanning (MJOP) opgesteld. Veel onderhoud is toestandsafhankelijk en dus worden conditiemetingen uitgevoerd om tegen de tijd dat ze vanuit de theorie aan groot onderhoud toe zijn. Ter informatie, de levensduur van de technische onderdelen, zoals bijvoorbeeld van een vijzel, is gemiddeld 15 jaar. Het groot onderhoud van een object komt gemiddeld dus elke 15 jaar terug. Op basis van de conditie van een object en van de andere objecten wordt het groot onderhoud zodanig ingepland dat er een zo veel mogelijk een constante werkstroom blijft bestaan en het risico van uitval aanvaardbaar blijft.<br><br>De voorbereidingen zijn in ieder geval gestart voor gemaal Commandeurspolder, gemaal Klaas Engelbrechtpolder en de renovatie van de Oppervlaktewaterzuivering Broekpolder. Van ca. 30 objecten wordt in deze periode de conditie bepaald. In de conditiemetingen worden ook ARBO-technische zaken meegenomen. |
| **Commissie Stedelijk Water en Watersysteem. Agendapunt: 04.B.04**<br>Onderwerp: **Verbreding Boomawatering Monster (gemeente Westland)** |
| Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: De presentatie zal bij de notulen worden gevoegd. |
| Beantwoording: Zie bijlage |
| **Commissie Stedelijk Water en Watersysteem. Agendapunt: 05.06**<br>Onderwerp: **Actualisatie tabel onderliggende afspraken bijdragen van derden project SCHOON** |
| Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling:<br>1. Waarom is de 1,2 miljoen van het Havenbedrijf Rotterdam voor de uitdieping en mogelijk extra verzilting toegezegd aan SCHOON?<br>2. Komt het project bij meer dan 10% overschrijding van Delflandse investering van 6 miljoen euro, terug naar de VV?<br>Hoogheemraad Egas komt hierop terug bij het verslag van deze commissievergadering. |
| Beantwoording: |

1a. VV besluit 14 februari 2019, investeringsvoorstel project S.C.H.O.O.N., besluit C:

C. *De bestemmingsreserve Zoetwaterfabriek ter hoogte van € 1.197.000 in te zetten voor de dekking van de jaarlijkse kapitaallasten Zoetwaterfabriek;*

1b. Besluit D&H d.d. 30 augustus 2016, waar in het hoofdstuk 6 Financiën de volgende toelichting staat:

***6. Financiën***

*De eenmalige schadevergoeding van € 1.197.000,-, zoals afgesproken in de deelovereenkomst met het havenbedrijf, zal naar verwachting worden ontvangen in 2017 (na realisatie van de verdieping). Naar verwachting is dit bedrag niet belast met BTW (zie risico's). De schadevergoeding is berekend op basis van de extra behoefte aan zoetwater, veroorzaakt door verhoogde zoutindringing door de verdieping, vermenigvuldigd met de geschatte operationele kosten van de toekomstige zoetwaterfabriek De Groote Lucht (waarover nog definitieve besluitvorming in de V.V. moet plaatsvinden). In de deel-overeenkomst is benoemd dat schadevergoeding wordt ontvangen vanwege de extra kosten die Delfland maakt voor het aanvullen van het oppervlaktewater met extra zoetwater. Delfland zal het beschikbare bedrag inzetten om de zelfvoorzienendheid voor zoetwater te vergroten, indien mogelijk middels het project Zoetwaterfabriek de Groote Lucht. Om deze gelden meerjarig in te kunnen zetten, zal bij de jaarrekening een voorstel worden gedaan om de schadevergoeding in een bestemmingsreserve te storten. Vervolgens zal deze bestemmingsreserve dienen als gedeeltelijke dekking van de uitgaven van het doel van deze reserve, zelfvoorzienendheid / zoetwaterfabriek De Groote Lucht.*

2. Nee het project komt terug in de VV bij kredietoverschrijding zoals hieronder weergegeven in de tabel:

| **S.C.H.O.O.N. Deelproject** | **Investeringsplan (IP)** | **Uitvoeringskrediet (UK)** | **Achteraf naar VV bij overschrijding van UK tot** | **Vooraf naar VV bij overschrijding van UK** |
|---|---|---|---|---|
| *Waterharmonica* | € 11.365.000 | € 10.600.000 | € 11.100.000 | > €11.100.000 < €11.365.000 |
| *Zoetwaterfabriek* | € 8.895.000 | € 8.025.000 | € 8.525.000 | > € 8.525.000 |
| *Groot Onderhoud Zandfilter* | € 2.330.000 | € 2.100.000 | € 2.310.000 | > € 2.310.000 |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| *Bevoegdheid* | | | College | |
| | | | 10% tot max 500k | Bij Waterharmonica is IP van € 11.365.000 volledig beschikbaar en mag niet worden overschreden (afspraak 100% financiering derden); |

**Commissie Stedelijk Water en Watersysteem. Agendapunt: 06**

Onderwerp: **Rondvraag en sluiting**

| |
|---|
| Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: De heer vd Berg werd afgelopen zaterdag geattendeerd op wateroverlast in de Dorppolder. Bij het bezoek aan deze polder constateerde hij dat de hoofdwatergang langs de Dorppolderweg richting het tijdelijke gemaal erg slecht onderhouden was en er nauwelijks ruimte voor waterafvoer meer was. Hij roept Delfland op dit in orde te maken. |
| Beantwoording: Het onderhoud aan de watergang zal binnenkort worden uitgevoerd (ivm de Natuurwet na 15 juli). Situaties van wateroverlast kunnen worden gemeld bij het KCC waardoor er direct contact met de melder kan worden opgenomen. De portefeuillehouder zal een locatiebezoek brengen waarvoor de heer vd Berg zal worden uitgenodigd. |
| **Commissie Stedelijk Water en Watersysteem. Agendapunt: 06**<br>Onderwerp: **Rondvraag en sluiting** |
| Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: De heer Middendorp heeft een aantal vragen naar aanleiding van de kadeverbetering langs de Carel Reinierkade in Mariahoeve:<br>1. Waarom is de watergang niet verbreed?<br>2. Waarom is er geen natuurvriendelijke oever aangelegd?<br>3. Waarom is er voor dit ontwerp gekozen, want het ziet er ontzettend lelijk uit. |
| Beantwoording:<br>1. De scope van het project was het verrichte van buitengewoon onderhoud aan de waterkering. Onderzocht is of verbreding op deze locatie mogelijk was. Echter de grond bleek vervuild te zijn. Om de ontgravingen en daarmee de kosten tot een minimum te beperken is niet gekozen voor een verbreding. Vanwege de bodemverontreiniging en daarmee de hoge kosten is hier van afgezien.<br>2. Om de ontgraafwerkzaamheden in de verontreiniging tot het minimum te beperken en de verontreiniging te isoleren is voor dit ontwerp gekozen.<br>3. Over de uitstraling en het beeld kunnen verschillende opvattingen zijn. Daarnaast heeft de gemeente als eigenaar van de grond het dagelijks onderhoud in haar werkpakket.<br><br>Voor de beeldvorming worden onderstaande foto's meegezonden van na de oplevering en de situatie op 25 juni 2019.<br><br>*Foto na oplevering* *Foto situatie 25 juni 2019* |

1.

YOU BETTER

Hoogheemraadschap van Delfland

# Verbreding Boomawatering

Voorstel voor investeringsplan en uitvoeringskrediet

Cie SWW 19 juni 2019

# Proces Delfland: van opgave tot uitvoering

Hoogheemraadschap van Delfland

| Fase | Product |
|---|---|
| Opgave bepaling | Watersysteemanalyse met knelpunten (elke 6 jaar) |
| Planvorming | Schetsontwerp, aanvraag investeringsplan en ontwerpkrediet |
| Uitvoering | Aanvraag uitvoeringskrediet |

# Knelpunten in Boezem

Hoogheemraadschap van Delfland

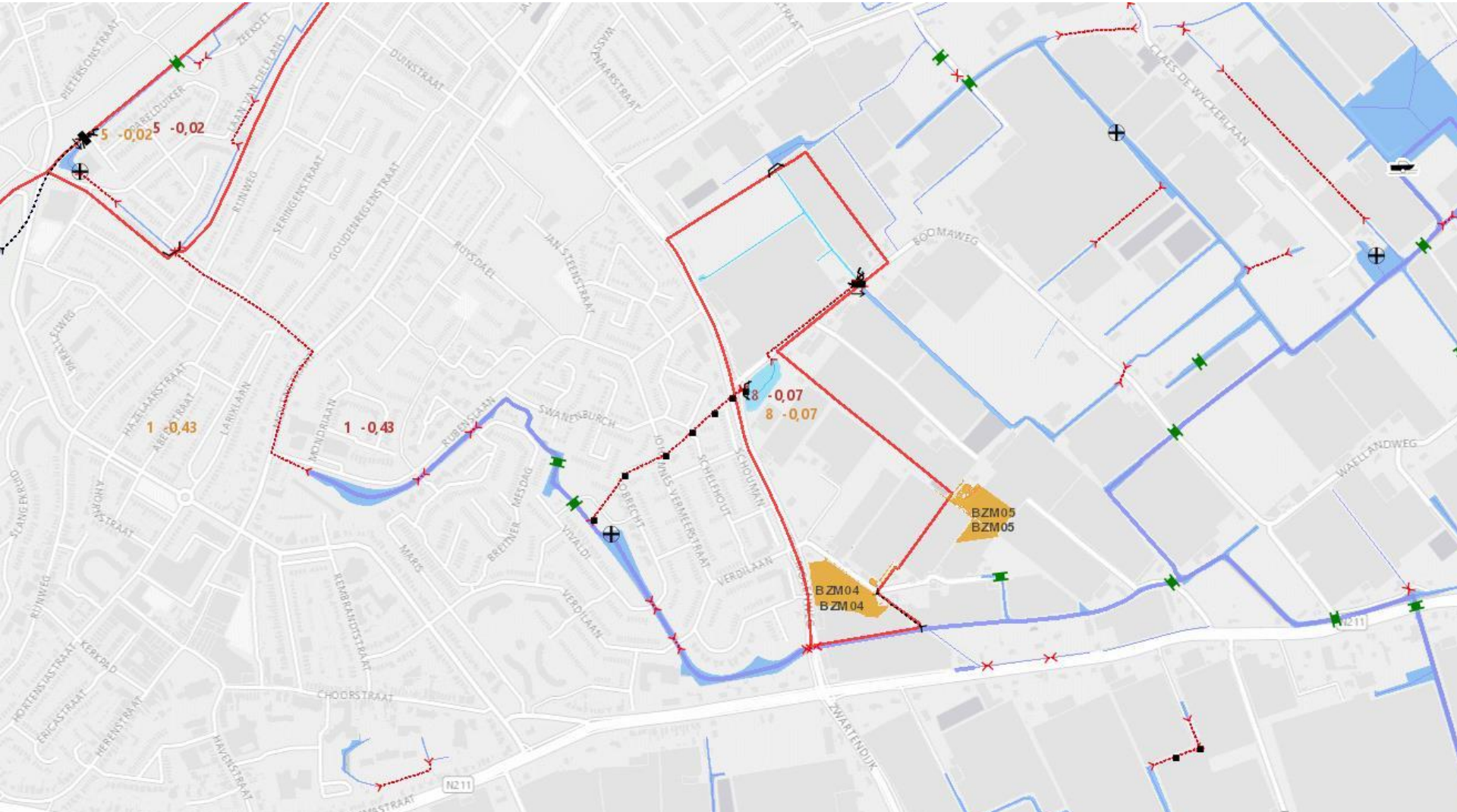

# Afvoer regenwater vanuit Monster

Hoogheemraadschap van Delfland

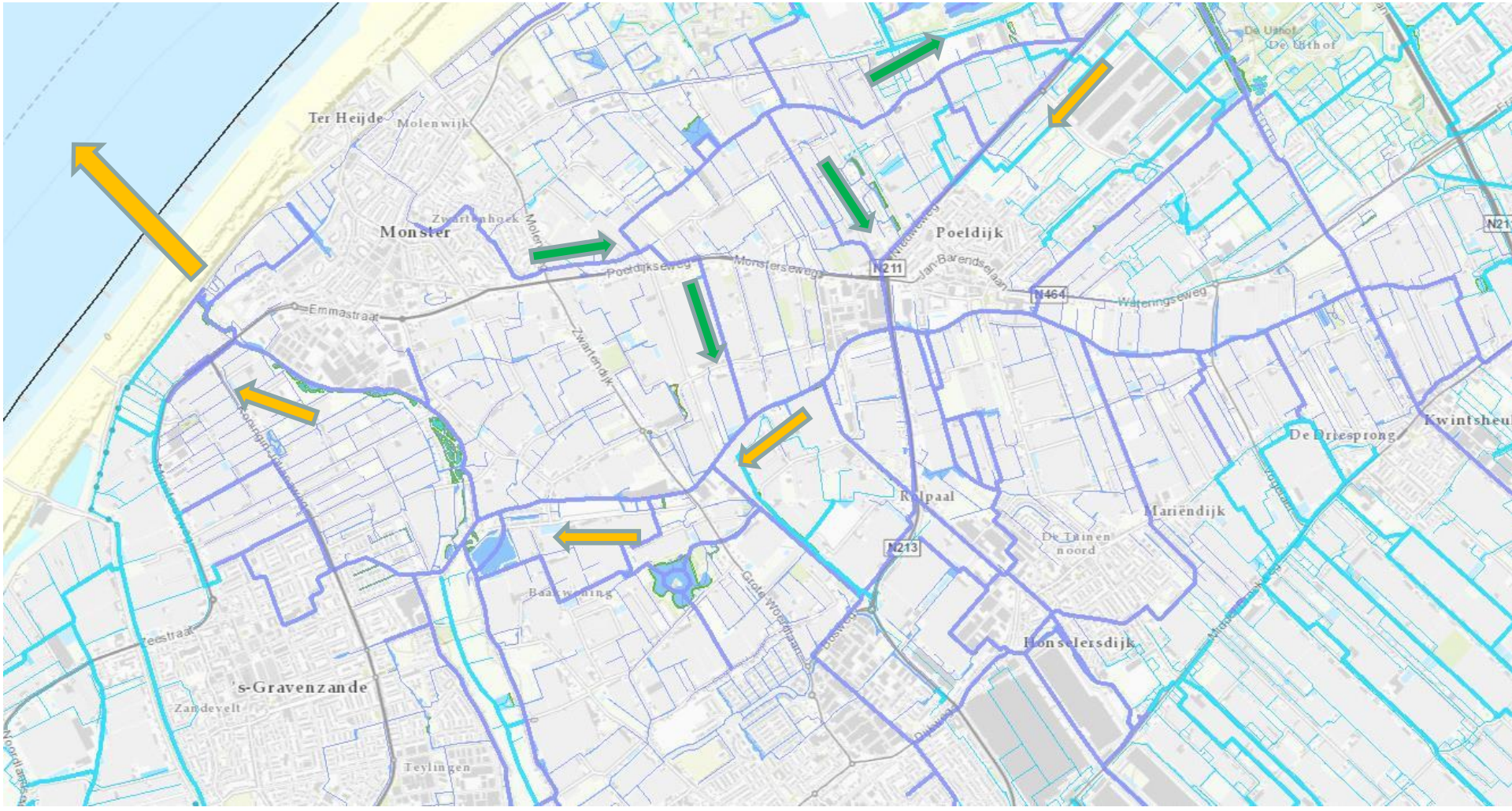

# Locatie smal deel Booma

Hoogheemraadschap van Delfland

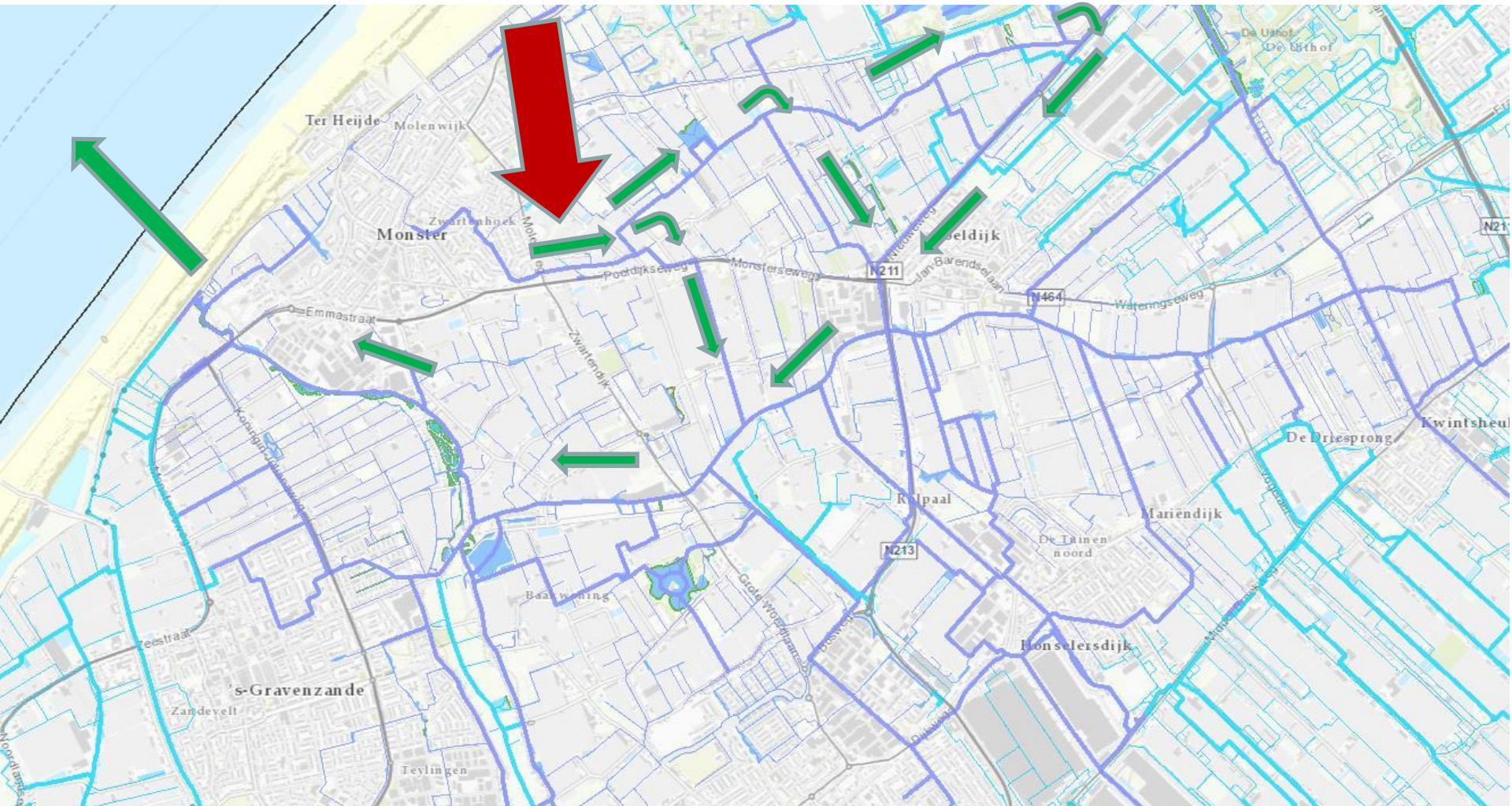

# Locatie smal deel Booma

Hoogheemraadschap van Delfland

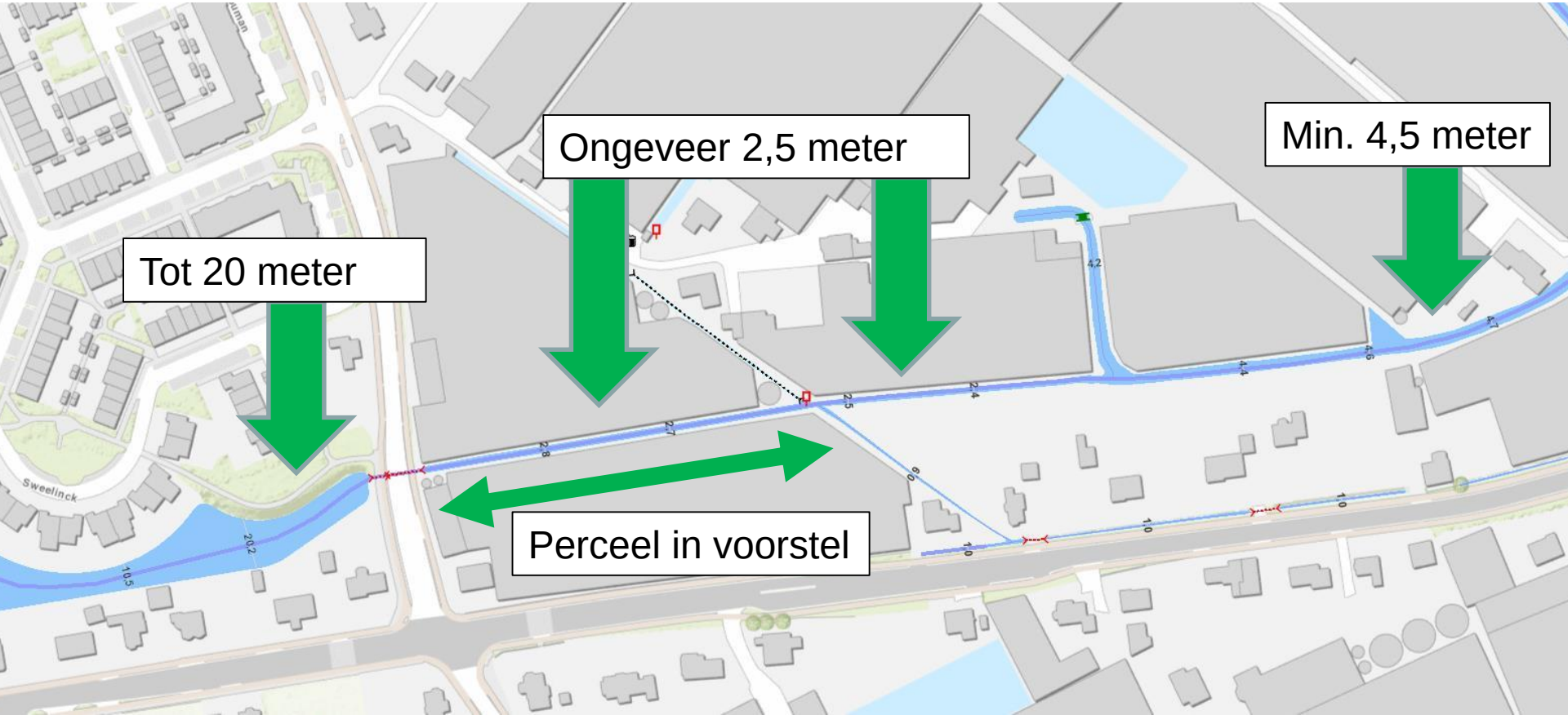

# Aanleg rotonde en kans voor Delfland

Hoogheemraadschap van Delfland

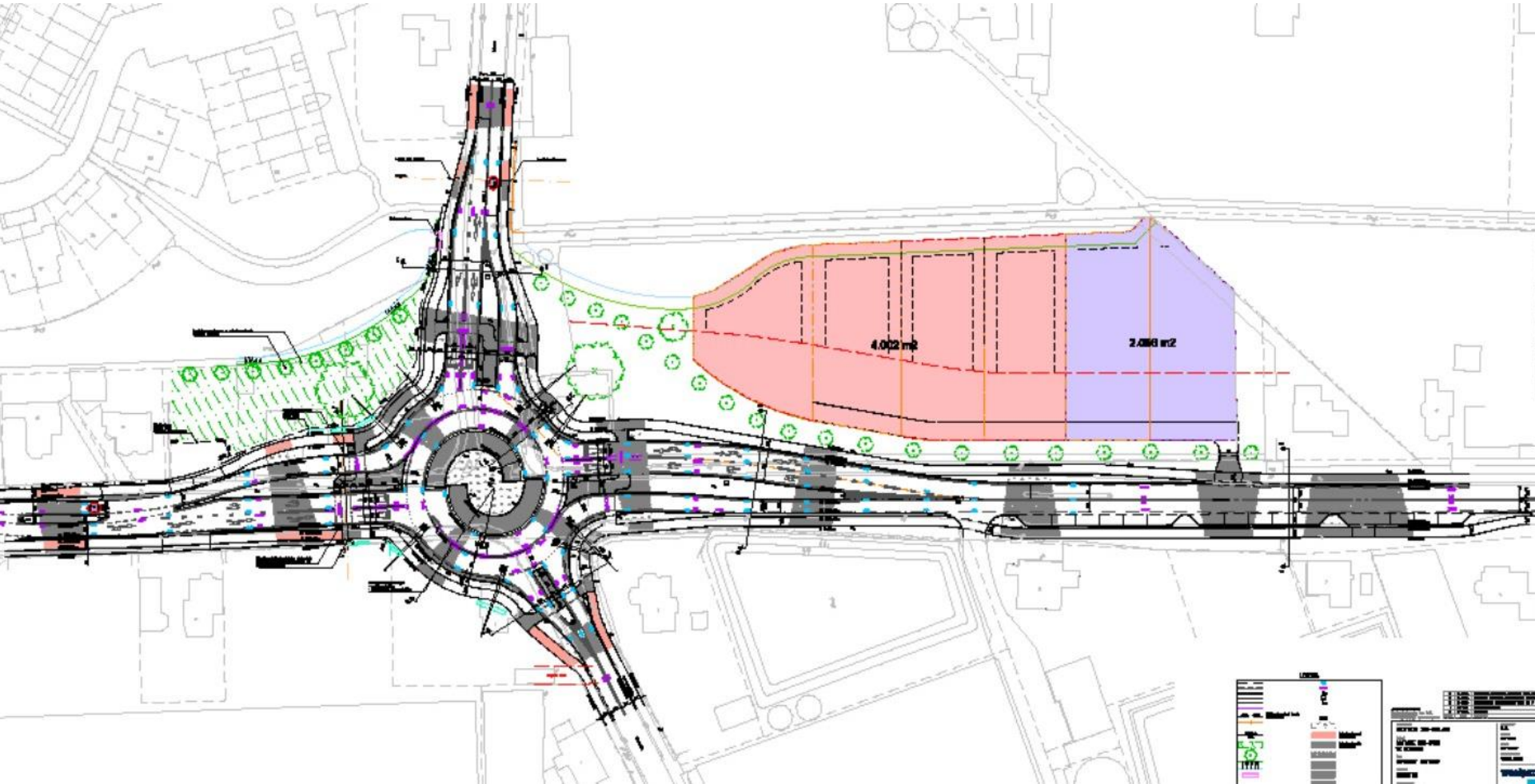

Hoogheemraadschap van Delfland

# Verenigde Vergadering

| | |
|---|---|
| **Dossiernummer** | 1427 |
| **Vertrouwelijk** | Nee |
| **Vergaderdatum** | 4 juli 2019 |
| **Agendapunt** | B.00.a |
| **Omschrijving** | Benoeming plaatsvervangend commissieleden PvdA |

| Geagendeerd | Vergaderdatum |
|---|---|
| Verenigde Vergadering | 4 juli 2019 |

## Voorgesteld besluit

Te benoemen de volgende door de PvdA voorgedragen personen als plaatsvervangend commissielid:
Dhr. P. A. Boot PvdA
Mw. R. M. Kiès PvdA
Dhr. P. Kiela PvdA

Hoogheemraadschap van
Delfland

Onderwerp: Besluit benoeming plaatsvervangende commissieleden
Dossiernummer: 1427

Gevraagd besluit:
Te benoemen de volgende door de PvdA voorgedragen personen als plaatsvervangend commissielid:

| | |
|---|---|
| Dhr. P. A. Boot | PvdA |
| Mw. R. M. Kiès | PvdA |
| Dhr. P. Kiela | PvdA |

## 1. Probleemstelling - context

De samenstelling van de verenigde vergadering is gewijzigd. Omdat de zittingsduur van de plaatsvervangend commissieleden even lang is als de zittingsduur van de VV leden, dienen de plaatsvervangend commissieleden te worden benoemd. De PvdA draagt plaatsvervangers voor.

## 2. Beoogd effect

De commissie tijdens alle bijeenkomsten voltallig te kunnen laten vergaderen.

## 3. Kernboodschap

In verband met de gewijzigde samenstelling van de verenigde vergadering dienen de plaatsvervangend commissieleden te worden benoemd. De PvdA heeft personen voor de functie van plaatsvervangend commissieleden voorgedragen.

## 4. Historie - eerdere besluitvorming

Niet van toepassing

## 5. Regelgeving en Beleid

In artikel 5.3 van het Reglement van Orde VV en commissies Delfland (RvO) wordt de mogelijkheid geboden plaatsvervangende leden in de commissies te benoemen. In artikel 5.6 van het RvO is de zittingsduur bepaald van de plaatsvervangend commissieleden, te weten gelijk aan de zittingsperiode van de leden van de Verenigde Vergadering.

## 6. Financiën

Niet van toepassing

## 7. Duurzaamheid

Niet van toepassing

## 8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing

## 9. OR/GO

Niet van toepassing

## 10. Risico- en beheersmaatregelen

Niet van toepassing

## 11. Communicatie (in- en extern)

Op de website van het Hoogheemraadschap van Delfland worden na de toelating de plaatsvervangende commissieleden vermeld.

## 12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Aan de benoemde plaatsvervangend commissieleden wordt verzocht hun geloofsbrieven te overleggen. Evenals VV leden moeten zij voldoen aan de eisen van artikel 31 en 33 van de Waterschapswet. De geloofsbrievencommissie onderzoekt de geloofsbrieven van de plaatsvervangende commissieleden en geeft de verenigde vergadering advies over de toelating. De Verenigde Vergadering beslist op 4 juli 2019 over toelating.

## 13. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering

## 14. Toelichting

Niet van toepassing

## 15. Bijlagen

**Besluit benoeming plaatsvervangende commissieleden**

Dossiernummer : 1427
Vergaderdatum : 4 juli 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

**De Verenigde Vergadering van Delfland,**

Overwegende dat:
- De PvdA heeft verzocht plaatsvervangend commissieleden te benoemen

Gelet op:
- Artikel 5.3 van het Reglement van Orde VV en commissies Delfland

**Besluit:**
Te benoemen de volgende door de PvdA voorgedragen personen als plaatsvervangend commissielid:

| | |
|---|---|
| Dhr. P. A. Boot | PvdA |
| Mw. R. M. Kiès | PvdA |
| Dhr. P. Kiela | PvdA |

Aldus besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van Delfland

# Verenigde Vergadering

| | |
|---|---|
| **Dossiernummer** | 1458 |
| **Vertrouwelijk** | Nee |
| **Vergaderdatum** | 4 juli 2019 |
| **Agendapunt** | B.00.b |
| **Omschrijving** | Advies van de commissie Geloofsbrieven |

| Geagendeerd | Vergaderdatum |
|---|---|
| Verenigde Vergadering | 4 juli 2019 |

**Voorgesteld besluit**

**Advies van de commissie Geloofsbrieven van 27 juni 2019 inzake het onderzoek van de geloofsbrieven van de benoemde plaatsvervangend commissieleden.**

**Aanleiding**

Het algemeen bestuur van Delfland, de Verenigde Vergadering, bestaat uit 30 leden. De leden nemen deel in de commissies van het Hoogheemraadschap van Delfland. De leden van de commissies kunnen tevens plaatsvervangende commissieleden zijn.

Voor toelating van de plaatsvervangende commissieleden gelden gelijke voorwaarden als voor de leden van de Verenigde Vergadering.

**Regelgeving**

Met betrekking tot het onderzoek zijn artikelen 31 en 33 van de Waterschapswet en artikel 5.3 van het Reglement van Orde Verenigde Vergadering en commissies Delfland van toepassing.

**Communicatie**

De toelating opnemen in de nieuwsbrief van de V.V.

**Bevoegd orgaan**

De Verenigde Vergadering is bevoegd om over de toelating van de benoemden te beslissen. Het algemeen bestuur onderzoekt de geloofsbrieven en gaat na of de benoemden aan de vereisten voldoen, gelet op artikel 31 van de Waterschapswet geen onverenigbare betrekkingen vervullen en beslist omtrent de geschillen welke met betrekking tot de geloofsbrieven kunnen rijzen.

Overeenkomstig artikel 6.2 lid 2 van het Reglement van Orde Verenigde Vergadering en commissies Delfland (hierna 'reglement') zijn de heren S.F. Fekkes, J.P.C. de Klerk en P.J. Verhage bij loting gekozen als leden van de geloofsbrievencommissie. De griffier van Delfland heeft de commissie overeenkomstig artikel 6.2 vierde lid van het reglement bijgestaan. De commissie brengt op grond van het bepaalde in artikel 5.3 lid 9 van het reglement verslag uit aan de vergadering en doet daarbij een voorstel tot het nemen van een besluit.

**Onderzoeksverslag**

De commissie heeft de geloofsbrieven van de volgende benoemden beoordeeld:

| | |
|---|---|
| Dhr. P. A. Boot | PvdA |
| Mw. R. M. Kiès | PvdA |
| Dhr. P. Kiela | PvdA |

De geloofsbrievencommissie is nagegaan of benoemden aan de vereisten van het plaatsvervangend commissielidmaatschap voldoen en geen onverenigbare betrekkingen vervullen.

De geloofsbrievencommissie is voor wat betreft de benoemden niet gebleken van betrekkingen als bedoeld in artikel 31 van de Waterschapswet. Gelet op artikel 33 van de Waterschapswet en de overlegde gegevens heeft de commissie geconcludeerd dat er voor wat betreft de plaatsvervangende leden geen sprake is van betrekking als in dat artikel bedoeld.

Eén benoemde vervult een (neven)functie waarbij in de toekomst mogelijk conflicterende belangen kunnen ontstaan. In het onderzoek van de commissie heeft benoemde verklaard hierop te zullen letten, conflicterende belangen aan te geven en indien noodzakelijk zich te onthouden van stemming.

Betrokkenen geven met het uitspreken van de eed of belofte aan dat zij zich onthouden van meningen, advisering en dergelijke, waar de hoofd- of nevenactiviteiten raken aan onderwerpen die Delfland betreffen.

**Advies**

Gezien het bovenstaande adviseert de commissie de benoemden als plaatsvervangend commissielid toe te laten.

Namens de commissie Geloofsbrieven,

drs. H.K.B. Fobler, griffier

Hoogheemraadschap van Delfland

# Verenigde Vergadering

| | |
|---|---|
| **Dossiernummer** | 1459 |
| **Vertrouwelijk** | Nee |
| **Vergaderdatum** | 4 juli 2019 |
| **Agendapunt** | B.00.c |
| **Omschrijving** | Besluit tot toelating plaatsvervangend commissieleden Pvda |

| Geagendeerd | Vergaderdatum |
|---|---|
| Verenigde Vergadering | 4 juli 2019 |

## Voorgesteld besluit

Toe te laten als plaatsvervangend commissieleden:
Dhr. P. A. Boot PvdA
Mw. R. M. Kiès PvdA
Dhr. P. Kiela PvdA

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp: Besluit tot toelating plaatsvervangend commissieleden
Dossiernummer: 1459

Gevraagd besluit:
Toe te laten als plaatsvervangend commissieleden:

| | |
|---|---|
| Dhr. P. A. Boot | PvdA |
| Mw. R. M. Kiès | PvdA |
| Dhr. P. Kiela | PvdA |

## 1. Probleemstelling - context

De Verenigde Vergadering benoemt op 4 juli 2019 de plaatsvervangend commissieleden voor de Partij van de Arbeid.

De commissie Geloofsbrieven heeft de geloofsbrieven van de benoemden onderzocht en geconstateerd dat er geen belemmeringen bestaan voor toelating van de benoemde plaatsvervangend commissieleden.

Voorgesteld wordt de benoemden toe te laten als plaatsvervangend commissielid.

## 2. Beoogd effect

Plaatsvervangend commissieleden kunnen na toelating hun taak in de commissies van het Hoogheemraadschap van Delfland uitoefenen.

## 3. Kernboodschap

Op 4 juli 2019 zijn de plaatsvervangend commissieleden benoemd. De Verenigde Vergadering beslist over de toelating.

## 4. Historie - eerdere besluitvorming

De Verenigde Vergadering besluit op 4 juli 2019 tot benoeming van mevrouw Kiès en de heren Boot en Kiela tot plaatsvervangend commissieleden.

## 5. Regelgeving en Beleid

In artikel 5.3 lid 5 van het Reglement van orde VV en commissies Delfland wordt de mogelijkheid geboden plaatsvervangende leden in de commissies te benoemen.
Op grond van artikel 5.6 lid 1 van het Reglement van orde VV en commissies Delfland is de zittingsduur van de plaatsvervangende commissieleden gelijk aan de zittingsperiode van de leden van de Verenigde Vergadering.

## 6. Financiën

Niet van toepassing

## 7. Duurzaamheid

Niet van toepassing

## 8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing

## 9. OR/GO

Niet van toepassing

## 10. Risico- en beheersmaatregelen

Niet van toepassing

## 11. Communicatie (in- en extern)

Op de website van het Hoogheemraadschap van Delfland worden na toelating de plaatsvervangende commissieleden vermeld.

## 12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Op 4 juli 2019 leggen de toe te laten plaatsvervangend commissieleden na een positief besluit van de Verenigde Vergadering de eed of de belofte af.

## 13. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering besluit over toelating van de plaatsvervangend commissieleden.

## 14. Toelichting

De voorzitter zal bij het afnemen van de eed of belofte de plaatsvervangend commissieleden erop wijzen dat een ieder verantwoordelijk is voor het in acht nemen van het uitgangspunt dat niet aan het debat en/of stemming meegedaan mag worden indien de betrokkene als gevolg van hoofd- en/of nevenfunctie een belang heeft bij een onderwerp.

## 15. Bijlagen

Niet van toepassing

**Besluit tot toelating plaatsvervangend commissieleden**

Dossiernummer : 1459
Vergaderdatum : 4 juli 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

**De Verenigde Vergadering van Delfland,**

Overwegende dat:
- De Verenigde Vergadering de betrokkenen heeft benoemd als plaatsvervangend commissielid
- De Geloofsbrievencommissie positief heeft geadviseerd over toelating

Gelet op:
Artikel 5.3 Reglement van orde VV en commissies Delfland

**Besluit:**
Toe te laten als plaatsvervangend commissieleden:

| | |
|---|---|
| Dhr. P. A. Boot | PvdA |
| Mw. R. M. Kiès | PvdA |
| Dhr. P. Kiela | PvdA |

Aldus besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van Delfland

# Verenigde Vergadering

| | |
|---|---|
| **Dossiernummer** | 1346 |
| **Vertrouwelijk** | Nee |
| **Vergaderdatum** | 4 juli 2019 |
| **Agendapunt** | B.05 |
| **Omschrijving** | Verbreding Boomawatering Monster (gemeente Westland) |

| Geagendeerd | Vergaderdatum |
|---|---|
| Commissie Stedelijk water en watersysteem | 19 juni 2019 |
| **Verenigde Vergadering** | **4 juli 2019** |

**Voorgesteld besluit**

a. Een investeringsplan ter grootte van € 239.000 voor de verbreding van de Boomawatering ter hoogte van de
Molenweg in Monster vast te stellen.
b. Voor het onder a. genoemde project een uitvoeringskrediet ter grootte van € 215.000 beschikbaar te stellen.

Hoogheemraadschap van
Delfland

**Onderwerp: Investeringsplan en uitvoeringskrediet ten behoeve van de verbreding Boomawatering te Monster (gemeente Westland)**
Dossiernummer: 1346

De Verenigde Vergadering te verzoeken:
a. Een investeringsplan ter grootte van € 239.000 voor de verbreding van de Boomawatering ter hoogte van de Molenweg in Monster vast te stellen.
b. Voor het onder a. genoemde project een uitvoeringskrediet ter grootte van € 215.000 beschikbaar te stellen.

## 1. Probleemstelling - context

De Boomawatering verzorgt de afvoer van overtollig regenwater uit de kern Monster in de gemeente Westland. In de Boomawatering is net buiten de bebouwde kom, in het glastuinbouwgebied, een versmalling aanwezig ter hoogte van twee percelen. Deze versmalling leidt tot grote peilstijgingen bij regenval en een verminderde afvoer uit een nabijgelegen polder. Ook is het lastig om onderhoud uit te voeren aan deze watergang omdat deze zo smal is.

Eén perceel is nu in gebruik als glastuinbouwbedrijf. Dit bedrijf wordt echter binnenkort gesloopt voor de aanleg van een rotonde tussen de Zwartendijk en de Molenweg. Door samen te werken met de Provincie (aanleg van de rotonde) en de gemeente (uitgifte woonpercelen en inrichting openbare ruimte) kan dit knelpunt op eenvoudige wijze worden opgelost.

## 2. Beoogd effect

Het oplossen van een lokaal knelpunt door het verbreden van het smalle deel van de Boomawatering, waardoor de afvoer van overtollig regenwater vanuit Monster wordt verbeterd.

Met dit voorstel voor een investeringsplan en uitvoeringskrediet komen de financiële middelen beschikbaar om de verbreding te kunnen uitvoeren.

## 3. Kernboodschap

Door mee te liften op een project van de Provincie Zuid-Holland (aanleg rotonde Zwartendijk) en de gemeente Westland (uitgifte woonpercelen) kan op eenvoudige wijze de Boomawatering in Monster worden verbreed. Dit verbetert de waterafvoer vanuit het dorp Monster in de gemeente Westland.

## 4. Historie - eerdere besluitvorming

N.v.t.

## 5. Regelgeving en Beleid

De Waterverordening Zuid-Holland stelt eisen aan de gemiddelde overstromingskans. Voor stedelijk gebied is dit eens in de 100 jaar, voor glastuinbouwgebieden eens in de 50 jaar.

De versmalling in de Boomawatering heeft een direct effect op de peilstijging in het stedelijk gebied van Monster, tot ca 30 cm. Dit leidt echter in het stedelijk gebied niet tot inundatie,

maar zorgt er wel voor dat het water uit de polder Zwartenhoek (dat hoger staat dan het boezempeil in Monster) niet meer kan afstromen. In de polder Zwartenhoek (glastuinbouwgebied) kan *wel* vaker overlast optreden dan de norm aangeeft.
In de watersysteemanalyse van het boezemwater in Delfland (2018) is deze locatie verder als praktijkknelpunt benoemd. Door de plaatselijke versmalling van de Boomawatering vindt er een grote peilstijging plaats en zijn de afvoersnelheden hoger dan gewenst.

De kans die zich nu voordoet om dit knelpunt aan te pakken past binnen de doelstelling van het programma Watersysteem, programmalijn Integraal watersysteem "waterkwantiteit".

Nota activabeleid 2018
In deze nota staan de voorwaarden beschreven wanneer een uitgave onder de exploitatie valt en wanneer een investeringsplan aangevraagd dient te worden (wanneer deze geactiveerd wordt). Deze zijn een meerjarig nut, waardoor er meerjarig afgeschreven kan worden en een ondergrens van €100.000. Dit voorstel voldoet aan deze beide criteria.

## 6. Financiën

De samenvatting van deze raming is in de vertrouwelijke bijlage 1 opgenomen.

| Nr. | Naam | Investeringsplan | Krediet | Onvoorzien |
|---|---|---|---|---|
| 702058 | Verbreden duiker en watergang Boomawatering | € 239.000 | € 215.000 | € 24.000 |

De genoemde kosten zijn inclusief kosten voor grondaankoop. Het is de bedoeling dat deze maatregelen in een UAV-GC contract worden uitgevoerd. Hierdoor wordt het ontwerp en de uitvoering in één keer op de markt gezet. Om dit mogelijk te maken wordt direct een uitvoeringskrediet aangevraagd, in plaats van eerst een ontwerpkrediet en in een later stadium een uitvoeringskrediet.

Naar verwachting zullen de werkzaamheden in 2019/2020 worden voorbereid en uitgevoerd. Zij zullen dan ook in de begroting van dat jaar worden opgenomen in het programma Watersysteem, programmalijn Integraal watersysteem "waterkwantiteit".

Ten behoeve van onderzoek is een onderzoekskrediet van € 8.720,- beschikbaar gesteld. Het onderzoekskrediet € 8.720,- zal worden teruggeboekt naar het algemeen onderzoekskrediet.

De jaarlijkse kapitaallasten vanaf 2021 (rente en afschrijving) worden gedekt uit het programma Watersysteem, programmalijn Integraal watersysteem "waterkwantiteit" en bedragen, gedurende 20 jaar gemiddeld € 14.700.

## 7. Duurzaamheid

De uitvoering van de werkzaamheden zullen worden uitgevoerd volgens de principes van 'Duurzaam Grond Weg en Waterbouw'. Dit is een werkwijze waarbij per project gekeken wordt op welke duurzame principes relevant zijn voor dat project en dan ook worden toegepast. Dit is een standaard werkwijze van het Project Management Bureau.

## 8. Organisatorische en personele consequenties

n.v.t.

## 9. OR/GO

n.v.t.

## 10. Risico- en beheersmaatregelen

*Verontreinigde grond*: het risico bestaat dat de grond die wordt uitgegraven, verontreinigd is. Werken met verontreinigde grond kan kostenverhogend werken, omdat de grond dan, tegen betaling, afgevoerd moet worden naar een stortplaats in plaats van ter plekke op het perceel verwerkt kan worden.

Beheersmaatregelen:
Door de provincie is al in een eerder stadium op de verdachte locaties een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd. Dit geeft een indicatie voor deze locaties. Hierbij is wel bodemverontreiniging aangetroffen, maar niet langs de watergang.

Voor de locatie waar verontreiniging is aangetroffen zal de provincie, na de sloop van de opstallen, een nader onderzoek laten uitvoeren en eventueel een sanering toepassen. De locatie van de gevonden verontreiniging zal naar alle waarschijnlijkheid geen gevolgen hebben voor de werkzaamheden van Delfland.

In de raming is voor de zekerheid een stelpost opgenomen voor het geval er toch extra kosten dienen te worden gemaakt voor afvoer van de grond en er kan eventueel gebruik gemaakt worden van de post 'project onvoorzien' die standaard wordt opgenomen in de kostenraming.

*Grondverwerving*: de gronden zijn op dit moment niet in eigendom bij een overheid, maar bij de eigenaar van het glastuinbouwbedrijf.

Beheersmaatregelen:
Er is een koopovereenkomst getekend tussen de huidige eigenaar en de Provincie Zuid-Holland. Deze verwerving heeft meerdere jaren in beslag genomen. Afgesproken is dat de gronden op 1 juli 2019 worden overgedragen van de huidige eigenaar naar de Provincie. Pas dan is er zekerheid over de verworven gronden.
Delfland is in concept overeengekomen met de Provincie de gronden langs de Boomawatering, die nodig zijn voor de verbreding, over te nemen tegen een redelijke prijs.

Het Delflandse grondverwervingsbeleid geeft aan dat het niet *noodzakelijk* is om gronden in eigendom te verwerven. In dit geval is daar wel voor gekozen, omdat de huidige watergang ook al in eigendom is en hiermee een eenduidige eigendomssituatie ontstaat. Zodra de gronden in eigendom zijn bij de Provincie, zullen deze doorgeleverd worden aan Delfland.

## 11. Communicatie (in- en extern)

In samenwerking met de provincie en de gemeente Westland zal over dit project worden gecommuniceerd. Juist de meerwaarde van de samenwerking met de drie partijen zal daarin worden benadrukt.

## 12. Bekendmaking en vervolgprocedure

De besluitvorming zal aan de twee andere betrokken partijen worden gemeld, zowel ambtelijk als in een bestuurlijk overleg met de gemeente Westland.

Verder worden de voorbereidingen voor de verdere uitvoering (incl. wettelijke procedures) en de marktbenadering verder in gang gezet en qua timing afgestemd met de provincie Zuid-Holland.

## 13. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is op basis van artikel 77 van de Waterschapswet bevoegd tot het vaststellen van een investeringsplan en het beschikbaar stellen van kredieten.

## 14. Toelichting

De Boomawatering start bij het dorp Monster in het Westland en eindigt bij de Uithof op de grens met de gemeente Den Haag. Het is een oude waterloop die een groot deel van de waterafvoer in het noordwestelijk deel van de gemeente Westland verzorgt.

*Figuur 1: ligging Boomawatering bij Monster*

Net buiten de kern van Monster is er plaatselijk (over een lengte van 275 meter) versmald. Waar de watergang op alle punten minimaal 5 meter breed is en vaak ook breder tot 8 of zelfs 20 meter, is deze ter hoogte van deze versmalling maar ongeveer 2,5 meter breed.

In de watersysteemanalyse van het boezemstelsel uit 2018 is deze locatie als een praktijkknelpunt aangemerkt met de volgende aanduiding: "In een smal deel van de Boomawatering treden kortdurende grote peilstijgingen op. De oorzaak is de geringe afvoercapaciteit in combinatie met een groot afvoerend oppervlak en weinig berging. Er lijkt door de peilstijgingen geen directe inundatie vanuit de boezem op te treden doordat het maaiveld relatief hoog ligt. Mogelijk wordt wel de afvoer uit de polder Zwartenhoek gestremd. Een verbetering van de waterstructuur, bijvoorbeeld vergroten van de afvoercapaciteit en berging kan zorgen voor een betere peilbeheersing." Het verbeteren van de afvoer verkleint ook de kans op wateroverlast.

Bovendien is de watergang dusdanig smal dat er nauwelijks onderhoud aan uitgevoerd kan worden door Delfland.

*Figuur 2: plaatselijke versmalling in de Boomawatering*

Het perceel op de kruising van de Poeldijkseweg en de Molenweg is in gebruik als glastuinbouwbedrijf. De provincie en de huidige eigenaar zijn al jaren in onderhandeling omdat dit bedrijf moet wijken voor de aanleg van de rotonde op deze kruising (Rotonde Zwartendijk). Inmiddels is er een overeenkomst gesloten en het ziet ernaar uit dat de overdracht van de gronden in juli 2019 gaat plaatsvinden.

Als de opstallen gesloopt zijn kan de rotonde worden aangelegd en de Boomawatering over een lengte van 160 meter worden verbreed. Voor verbreding van de Boomawatering ter hoogte van het tweede perceel (de resterende 115 meter) zijn nog geen plannen. Wellicht kan hier in de toekomst worden meegelift met een reconstructie van de daar aanwezige kassen.

Na aanleg van de rotonde kan een deel van het perceel (buiten de geluidscontouren) worden uitgegeven als woonkavels door de gemeente. De gronden die direct aan de kruising grenzen zullen een groene invulling krijgen.

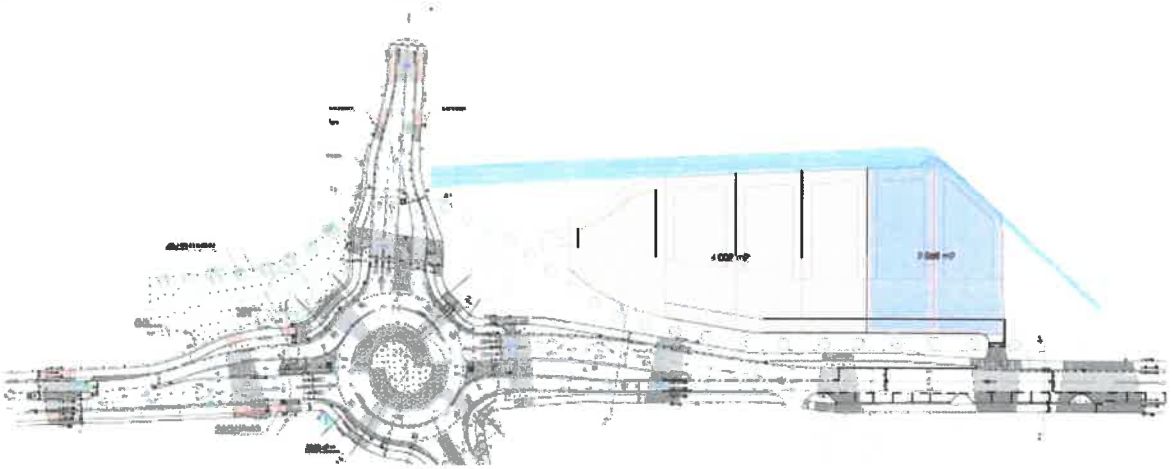

*Figuur 3 inrichtingstekening gemeente Westland*

Op de tekening van de gemeente Westland is aan de rechterzijde nog een versmalling ingetekend. De paars ingetekende gronden zijn niet nodig voor de aanleg van de rotonde en blijven dan ook in eigendom bij de huidige eigenaar. Aan de provincie Zuid-Hollland is het verzoek gedaan om deze versmalling wel te verwerven zodat de verbreding van het water over de volle lengte kan worden uitgevoerd.

## 15. Bijlagen

1. Samenvatting van de SSK raming (vertrouwelijk)

**Investeringsplan en uitvoeringskrediet ten behoeve van de verbreding Boomawatering te Monster (gemeente Westland)**

Dossiernummer : 1346
Vergaderdatum : 4 juli 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

**De Verenigde Vergadering van Delfland,**

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 5 juni 2019, dossiernummer 1346;

gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijk Water en Waterbeheer;

overwegende dat:

- de Boomawatering ter plaatse van de Molenweg in Monster erg smal is
- waardoor er bij regenval grote peilstijgingen optreden en het afvoer van het water uit de polder Zwartenhoek wordt belemmerd en
- door de aanleg van een rotonde ter plekke de mogelijkheid bestaat deze te verbreden door samen te werken met Provincie Zuid-Holland en de gemeente Westland,

Gelet op:
- artikel 77 van de Waterschapswet
- en de Waterverordening Zuid-Holland

**Besluit:**

a. Een investeringsplan ter grootte van € 239.000 voor de verbreding van de Boomawatering ter hoogte van de Molenweg in Monster vast te stellen.
b. Voor het onder a. genoemde project een uitvoeringskrediet ter grootte van € 215.000 beschikbaar te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2019,

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van Delfland

# Verenigde Vergadering

| | |
|---|---|
| **Dossiernummer** | 1423 |
| **Vertrouwelijk** | Nee |
| **Vergaderdatum** | 4 juli 2019 |
| **Agendapunt** | H.01 |
| **Omschrijving** | Benoeming en ontslag leden Rekeningcommissie |

| Geagendeerd | Vergaderdatum |
|---|---|
| Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering | 18 juni 2019 |
| **Verenigde Vergadering** | **4 juli 2019** |

## Voorgesteld besluit

1. De heer ir. C.L.C. van Kretschmar van Veen op zijn verzoek ontslag te verlenen als lid van de Rekeningcommissie;
2. De heren ir. M.H.P. Jansen en mr. P.J. Verhage tot lid van de Rekeningcommissie te benoemen.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Onderwerp: Benoeming en ontslag leden Rekeningcommissie
Dossiernummer: 1423

Gevraagd besluit:

De verenigde vergadering voor te stellen:

1. De heer ir. C.L.C. van Kretschmar van Veen op zijn verzoek ontslag te verlenen als lid van de Rekeningcommissie;
2. De heren ir. M.H.P. Jansen en mr. P.J. Verhage tot lid van de Rekeningcommissie te benoemen.

## 1. Probleemstelling - context

Tijdens de bijeenkomst van de Verenigde Vergadering van 28 maart 2019 zijn zeven van de acht leden van de Rekeningcommissie benoemd. De heer ir. C.L.C. van Kretschmar van Veen heeft aangegeven van zijn benoeming af te zien. Hierdoor is er sprake van twee vacatures in de Rekeningcommissie.

## 2. Beoogd effect

De hoogst mogelijke continuïteit van de Rekeningcommissie wordt gewaarborgd bij een voltallige bezetting.

De ontstane vacatures doen zich voor bij de vertegenwoordiging van zowel de benoemde als de gekozen leden.

Overeenkomstig het bepaalde in de Verordening Rekeningcommissie 2015 dragen in de ontstane situatie de categorieën als bedoeld in artikel 12, lid 2 a van de Waterschapswet (de gekozen leden) één lid voor ter benoeming in de Rekeningcommissie en de categorieën als bedoeld in artikel 12, lid 2 b, c en d van de Waterschapswet eveneens één lid ter benoeming voor.

Het CDA draagt in de vacature als bedoeld in artikel 12, lid 2 a van de Waterschapswet de heer ir. M.H.P. Jansen voor als lid van de Rekeningcommissie.

De gezamenlijke leden van de categorieën (ongebouwd, bedrijfsgebouwd en natuurterreinen) als bedoeld in artikel 12, lid 2 b, c en d van de Waterschapswet dragen de heer mr. P.J. Verhage voor als lid van de Rekeningcommissie.

## 3. Kernboodschap

Tijdens de bijeenkomst van de Verenigde Vergadering van 28 maart 2019 zijn zeven van de acht leden van de Rekeningcommissie benoemd. De heer ir. C.L.C. van Kretschmar van Veen heeft aangegeven van zijn benoeming af te zien. Hierdoor is er sprake van twee vacatures.

Het CDA draagt de heer ir. M.H.P. Jansen voor als lid van de Rekeningcommissie.

De gezamenlijke benoemde leden van de Verenigde Vergadering dragen de heer mr. P.J. Verhage voor als lid van de Rekeningcommissie.

## 4. Historie - eerdere besluitvorming

De Verenigde Vergadering heeft op 28 maart 2019 de bemensing van de Rekeningcommissie vastgesteld.

## 5. Regelgeving en Beleid

De Waterschapswet en de Verordening Rekeningcommissie 2015.

## 6. Financiën

n.v.t.

## 7. Duurzaamheid

n.v.t.

## 8. Organisatorische en personele consequenties

n.v.t.

## 9. OR/GO

n.v.t.

## 10. Risico- en beheersmaatregelen

n.v.t.

## 11. Communicatie (in- en extern)

n.v.t.

## 12. Bekendmaking en vervolgprocedure

n.v.t

## 13. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is bevoegd de leden van de Rekeningcommissie te benoemen en te ontslaan ingevolge de artikelen 5 en 7 van de Verordening Rekeningcommissie 2015.

## 14. Toelichting

n.v.t.

## 15. Bijlagen

-

**Benoeming en ontslag leden Rekeningcommissie**

Dossiernummer : 1423
Vergaderdatum : 4 juli 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

**De Verenigde Vergadering van Delfland,**

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 5 juni 2019, dossiernummer 1423;

gelezen het positieve advies van de commissie BOB van 18 juni 2019;

overwegende dat:

- de heer ir. C.L.C. van Kretschmar van Veen heeft besloten zijn benoeming als lid van de Rekeningcommissie niet te aanvaarden;
- het CDA de heer ir. M.H.P. Jansen voordraagt als lid van de Rekeningcommissie;
- de gezamenlijke leden van de categorieën van benoemde leden van de Verenigde Vergadering de heer mr. P.J. Verhage voordraagt als lid van de Rekeningcommissie.

Gelet op:

artikel 77 van de Waterschapswet en
de artikelen 5 en 7 van de Verordening Rekeningcommissie 2015

**Besluit:**

1. De heer ir. C.L.C. van Kretschmar van Veen op zijn verzoek ontslag te verlenen als lid van de Rekeningcommissie;
2. De heren ir. M.H.P. Jansen en mr. P.J. Verhage als leden van de Rekeningcommissie te benoemen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van Delfland

# Verenigde Vergadering

| | |
|---|---|
| **Dossiernummer** | 1375 |
| **Vertrouwelijk** | Nee |
| **Vergaderdatum** | 4 juli 2019 |
| **Agendapunt** | H.02 |
| **Omschrijving** | Zienswijze programmabegroting Aquon 2020, kennisname jaarrekening Aquon 2018 |

| Geagendeerd | Vergaderdatum |
|---|---|
| Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering | 18 juni 2019 |
| **Verenigde Vergadering** | **4 juli 2019** |

## Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de concept programmabegroting 2020 van GR Aquon (bijlage 4), van de jaarstukken Aquon 2018 (bijlage 6), de controleverklaring Aquon 2018 (bijlage 8) en de Kadernota Aquon 2020 (bijlage 9).
2. De zienswijze op de concept programmabegroting 2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon (bijlage 1) vast te stellen.

Hoogheemraadschap van Delfland

Gevraagd besluit VV:

1. Kennis te nemen van de concept programmabegroting 2020 van GR Aquon (bijlage 4), van de jaarstukken Aquon 2018 (bijlage 6), de controleverklaring Aquon 2018 (bijlage 8) en de Kadernota Aquon 2020 (bijlage 9).
2. De zienswijze op de concept programmabegroting 2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon (bijlage 1) vast te stellen.

Onderwerp: Zienswijze concept programmabegroting Aquon 2020, kennisname jaarrekening Aquon 2018
Dossiernummer: 1375

## 1. Probleemstelling - context

In 2018 zijn forse stappen gemaakt om Aquon nog efficiënter en slagvaardiger te maken. In 2020 ligt de focus op het uitwerken van het voorgenomen besluit om Aquon op één locatie te centraliseren ('Aquon 3.0'). Delfland ziet het werken vanuit één locatie als voorwaarde om de efficiëntie van Aquon verder te vergroten.

## 2. Beoogd effect

Het vaststellen door de verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland van de zienswijze op de programmabegroting 2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon. Onder voorbehoud van vaststelling door de verenigde vergadering is de concept zienswijze (bijlage 2) op 13 mei 2019 door het college aan Aquon verstuurd.

## 3. Kernboodschap

Delfland stemt in met de programmabegroting 2020 van Aquon en blijft kritisch op het verder vergroten van efficiëntie.

## 4. Historie - eerdere besluitvorming

Op 7 juli 2016 heeft de VV kennis genomen van de Interne notitie Delfland over prestaties en vooruitzichten Aquon en van het Rapport strategische heroriëntatie Aquon door WagenaarHoes en heeft aan D&H toestemming verleend om het besluit van 8 december 2015 om uit de GR Aquon te treden per 1 januari 2017, in te trekken en aan de GR Aquon te blijven deelnemen (zaaknummer 50414).
Op 7 juli 2016 heeft de VV kennisgenomen van de jaarstukken Aquon 2015, kennisgenomen van de ontwerpbegroting 2017 en meerjarenraming 2018-2021, en de zienswijze op de ontwerpbegroting 2017 en meerjarenraming 2018-2021 vastgesteld (zaaknummer 50335).
Op 6 juli 2017 heeft de VV kennisgenomen van de jaarstukken Aquon 2016, de begrotingswijziging 2017, de begroting 2018, kadernota 2018, en de zienswijze op de begroting 2018 vastgesteld (dossiernummer 89)
Op 6 juli 2017 heeft de VV aan het D&H toestemming verleend, om in te stemmen met de eerste wijziging Gemeenschappelijke Regeling Aquon 2011 (dossiernummer 90).
Op 5 juli 2018 heeft de VV kennisgenomen van de jaarstukken Aquon 2017, de begroting 2019, en de zienswijze op de begroting 2019 vastgesteld (dossiernummer 723)

## 5. Regelgeving en Beleid

Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr)
Gemeenschappelijke Regeling Aquon 2011, eerste wijziging

## 6. Financiën

Aquon heeft in het jaar 2018 met 13,6 miljoen productiepunten, 9% meer geproduceerd dan in 2017. De operationele kosten stegen met 5%. Positief is dat de sterk stijgende productie leidt tot een gematigde stijging van de kosten. De accountant heeft over het jaar 2018 een goedkeurende verklaring met beperking afgegeven. Opvolging van de adviezen van de accountant zal nadrukkelijk worden gemonitord.

Delfland heeft met 1.216.616 productiepunten meer productie afgenomen dan begroot (804.720 punten) en vergeleken met 2017 (1.045.245). De hogere productie betreft grotendeels waterbodemanalyses voor extra baggerwerkzaamheden. Ook ten behoeve van handhaving (gebiedsgerichte aanpak) zijn meer analyses verricht. Deze lijn zet zich ook in 2020 voort. Dit zal in de begroting 2020 van Delfland worden verwerkt.

## 7. Duurzaamheid

Niet van toepassing.

## 8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

## 9. OR/GO

Niet van toepassing.

## 10. Risico- en beheersmaatregelen

Niet van toepassing.

## 11. Communicatie (in- en extern)

Niet van toepassing.

## 12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Op de website www.overheid.nl in de Waterschapsbladen van Delfland is de volgende tekst gepubliceerd:

Het Hoogheemraadschap van Delfland neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Aquon [GR Aquon]. Voor de aan haar opgedragen taken stelt de GR Aquon jaarlijks een programmabegroting op.
De ontwerpbegroting 2020 van de GR ligt met ingang van 29 april 2019 twee weken voor eenieder ter inzage.
De ontwerpbegroting 2020 kunt u raadplegen via de bijlage bij deze publicatie. Het is ook mogelijk om de stukken te komen inzien op het hoofdkantoor van het Hoogheemraadschap van Delfland, Phoenixstraat 32 in Delft.
Voor het maken van een afspraak voor inzage en voor vragen naar aanleiding van deze kennisgeving kunt u op werkdagen van 9.00-16.00 uur contact opnemen met het klantcontactcentrum (KCC), te bereiken op telefoonnummer (015) 260 81 08 of via loket@hhdelfland.nl

## 13. Bevoegd orgaan

De verenigde vergadering is bevoegd tot het vaststellen van zienswijzen op begrotingen van gemeenschappelijke regelingen (Wgr artikel 50).

## 14. Toelichting

In bijlage 1 is de zienswijze opgenomen.

## 15. Bijlagen

1. Brief aan het DB Aquon met zienswijze op de programmabegroting Aquon 2020
2. Brief D&H onder voorbehoud aan het DB Aquon met zienswijze op de programmabegroting Aquon 2020 dd 13 mei 2019
3. Brief van het DB Aquon met verzoek om zienswijze
4. Concept programmabegroting 2020 van GR Aquon
5. Brief van het DB Aquon met aanbieding jaarstukken 2018
6. Jaarstukken Aquon 2018
7. Brief van het DB Aquon met aanbieding controleverklaring 2018
8. Controleverklaring accountant Aquon 2018
9. Kadernota Aquon 2020

**Zienswijze concept programmabegroting Aquon 2020**

Dossiernummer : 1375
Vergaderdatum : 4 juli 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

**De Verenigde Vergadering van Delfland,**

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 13 mei 2019 dossiernummer 1375;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering;

overwegende dat:

- de verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland een zienswijze op de concept programmabegroting 2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon kan vaststellen.

Gelet op:

- artikel 77 van de Waterschapswet;
- artikel 50 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen;
- artikel 37 van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon 2011

**Besluit:**
Gevraagd besluit VV:

1. Kennis te nemen van de concept programmabegroting 2020 van GR Aquon (bijlage 4), van de jaarstukken Aquon 2018 (bijlage 6), de controleverklaring Aquon 2018 (bijlage 8) en de Kadernota Aquon 2020 (bijlage 9).
2. De zienswijze op de concept programmabegroting 2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon (bijlage 1) vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2019

De verenigde vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van
Delfland

Aquon
Postbus 328
4000AH Tiel

UW BRIEF
5 april 2019
UW KENMERK
U19.066
ONS KENMERK
1399532
DELFT
4 juli 2019

ONDERWERP
Zienswijze programmabegroting Aquon 2020

Geachte leden van het dagelijks bestuur,

Wij ontvingen de concept programmabegroting 2020 van de gemeenschappelijke regeling Aquon op 10 april 2019. U vraagt daarin aan ons om uiterlijk 31 mei 2019 een zienswijze aan u kenbaar te maken. Deze zienswijze is vastgesteld door de verenigde vergadering in de bijeenkomst op 4 juli 2019.

Om tijdig een zienswijze kenbaar te maken, verzoeken wij u met klem het moment van toezenden van stukken beter af te stemmen met de vergaderdata van de algemeen besturen van de deelnemende waterschappen.

**Zienswijze**
Aquon heeft in 2018 hard gewerkt aan het verder op orde krijgen van de basis. Dit uit zich in het verder dalen van de kostprijs. Daarmee wordt Aquon steeds meer marktconform. Wij vragen nadrukkelijk aandacht voor opvolging van de opmerkingen die de accountant bij uw jaarverslag heeft gemaakt.

Wij hopen en gaan ervan uit dat de lijn van efficiënter werken onverminderd wordt voortgezet, met het werken vanaf één locatie als belangrijk uitgangspunt. Definitieve besluitvorming door het AB Aquon daarover is gepland in het najaar 2019. Wij zien de daartoe op te stellen business case uiterlijk 15 oktober 2019 tegemoet. Wij verzoeken u na besluitvorming de effecten, waaronder het geprognosticeerde voordeel van € 1 miljoen direct te verwerken in een gewijzigde begroting 2020.

Wij stemmen in met de programmabegroting 2020. Zoals u van Delfland gewend bent, zal de verenigde vergadering ook in deze nieuwe bestuursperiode constructief en kritisch de ontwikkeling van Aquon blijven volgen.

Hoogachtend,
De verenigde vergadering van Delfland,

de Secretaris

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter

dr. P.H.W.M. Daverveldt

BIJLAGE(N) -
CONTACT de heer drs. W. Esveld • T (015) 260 80 58• E wesveld@hhdelfland.nl
POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl
SECTOR Concerncontrol • TEAM Management Concerncontrol

Aquon
Postbus 328
4000AH TIEL

UW BRIEF
5 april 2019
UW KENMERK
U19.066
ONS KENMERK
1398330
DELFT
13 mei 2019

ONDERWERP

Zienswijze programmabegroting Aquon 2020

Geachte leden van het dagelijks bestuur,

Wij ontvingen de concept programmabegroting 2020 van de gemeenschappelijke regeling Aquon op 10 april 2019. U vraagt daarin aan ons om uiterlijk 31 mei 2019 een zienswijze aan u kenbaar te maken. Onderstaande zienswijze sturen wij u toe onder voorbehoud van vaststelling door de verenigde vergadering. De verenigde vergadering van Delfland behandelt de zienswijze in de bijeenkomst op 18 juni 2019.

Om tijdig een zienswijze kenbaar te maken, verzoeken wij u met klem het moment van toezenden van stukken beter af te stemmen met de vergaderdata van de algemeen besturen van de deelnemende waterschappen.

**Zienswijze**
Aquon heeft in 2018 hard gewerkt aan het verder op orde krijgen van de basis. Dit uit zich in het verder dalen van de kostprijs. Daarmee wordt Aquon steeds meer marktconform. Wij vragen nadrukkelijk aandacht voor opvolging van de opmerkingen die de accountant bij uw jaarverslag heeft gemaakt.

Wij hopen en gaan ervan uit dat de lijn van efficiënter werken onverminderd wordt voortgezet, met het werken vanaf één locatie als belangrijke mijlpaal. Definitieve besluitvorming daarover is gepland in het najaar 2019. Wij zien de daartoe op te stellen business case tegemoet en verzoeken u na besluitvorming de effecten, waaronder het geprognosticeerde voordeel van € 1 miljoen direct te verwerken in een gewijzigde begroting 2020.

Wij stemmen in met de programmabegroting 2020. Zoals u van Delfland gewend bent, zal de verenigde vergadering ook in deze nieuwe bestuursperiode constructief en kritisch de ontwikkeling van Aquon blijven volgen.

Hoogachtend, namens Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,

de Secretaris-Directeur | de Dijkgraaf

ir. P.C. Janssen | dr. P.H.W.M. Daverveldt

BIJLAGE(N) -
CONTACT de heer drs. W. Esveld • T (015) 260 80 58• E wesveld@hhdelfland.nl
POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl
SECTOR Concerncontrol • TEAM Management Concerncontrol

Aan de Colleges c.q. Besturen van de deelnemende
waterschappen van AQUON

T 06- 50732176
E ntermeulen@aquon.nl
I www.aquon.nl

Bank NWB 636751902
BTW NL823338848B01
KvK 52811751

Datum : 5 april 2019
Kenmerk : U19.066
Betreft : Verzoek om zienswijze op de Concept Begroting 2020 en Meerjarenraming 2021-2024 AQUON

Geacht College c.q. Bestuur,

Bijgaand bieden wij u de concept begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2024 aan. Met deze brief vragen wij uw zienswijze over de concept begroting 2020. Alvorens de concept begroting kort toe te lichten geven we graag een indruk over het afgesloten begrotingsjaar 2018.

***Afsluiting van het jaar 2018***

AQUON komt steeds beter in haar rol als full-service ketenpartnerschap. Door de intensieve afstemming over de meetvraag en gewenste dienstverlening wordt de samenwerking met de waterschappen verstevigd. Door de realisatie van een hoge productie, uitvoeren van nieuwe diensten en de effecten uit de droogteperiode door de warme zomer steeg productie naar 13,6 miljoen in 2018; een stijging van circa 19% ten opzichte van de begroting.

Om de verhoogde vraag van productie te kunnen verwerken is de relatie met onze uitvoeringspartners vol vertrouwen verstevigd en een extra deel van de meetvraag uitbesteed. Het effect op de kosten is beperkt en binnen de bestuurlijk budgettaire ruimte gebleven. De kosten voor de reguliere laboratoriumactiviteiten bedragen circa 22 miljoen en liggen daarmee 7,1% boven de begroting. In de jaren 2017, 2016, 2015, en 2015 was de productie respectievelijk 12,5 11,7 11,3 en 10,7 miljoen productiepunten. AQUON is trots op haar kostenontwikkeling in relatie tot de sterk stijgende lijn van productie.

***Concept Programmabegroting 2020***

AQUON is een organisatie die geïnspireerd is op het thema "*inzicht in waterkwaliteit: goed water, goed leven*". Haar strategie en governance zijn in 2016 herijkt, eind 2017 vastgelegd in de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling en eind 2018 door alle betrokkenen als "bewezen" gekwalificeerd. De afgelopen jaren is gewerkt aan een ombouw, waarmee een gewenst kostenniveau werd gerealiseerd. Met het programma AQUON2.0 werd het proces ingezet om de organisatie, het management, de bedrijfscultuur en de hoofdprocessen aan de nieuwe strategie en governance aan te passen. De komende jaren werkt AQUON verder aan de ingezette lijn van efficiency verhoging door verdere procesoptimalisatie, verbeteringen van de dienstverlening, proces- en productinnovaties en gezamenlijk werken aan harmonisatie van ketenprocessen.

*Centralisatie*
Eind 2017 hebben de eigenaren een voorgenomen bestuurlijk besluit genomen om de activiteiten van AQUON te concentreren op een locatie. Op basis van de - op het moment van besluitvorming - beschikbare (financiële) informatie en overwegingen die betrekking hebben op productieaantallen, te bereiken efficiëntie en de noodzaak van een wenkend perspectief was het een collectieve ambitie om AQUON te concentreren op één locatie. Randvoorwaardelijk hiervoor was dat een op te stellen business case het één locatiebesluit zou rechtvaardigen. De eigenaren besloten daarbij AQUON de financiële ruimte te geven om de noodzakelijke voorbereidingen te treffen die daarmee samenhangen. Inmiddels is ambtelijk en bestuurlijk vastgesteld dat de strategie en governance zich hebben bewezen en dat AQUON de ruimte heeft organisatorisch en operationeel door te groeien.

Wat rest is de oplevering van de business case. Deze staat gepland voor het tweede kwartaal van 2019 waarna het voorgenomen besluit opnieuw gewogen kan worden door de eigenaren. Een definitief bestuurlijk besluit tot centralisatie staat gepland november 2019.

***Verzoek om zienswijzen***
In artikel 37 van de GR AQUON wordt de procedure beschreven bij de voorbereiding en vaststelling van de programmabegroting en een begrotingswijziging.

Het dagelijks bestuur van AQUON verzoekt u hiermee uw zienswijze op de concept programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2021-2024 uiterlijk vrijdag 31 mei 2019 aan het dagelijks bestuur van AQUON kenbaar te maken.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het dagelijks bestuur AQUON d.d. 21 maart 2019,

De voorzitter,

*H. Pluckel*

De secretaris,

*J.K. Bouma*

Bijlagen:
- Concept Programmabegroting 2020 en meerjarenraming 2021-2024

Instituut voor wateronderzoek en advies

# PROGRAMMABEGROTING 2020 (CONCEPT)

BEGROTING 2020 EN DE MEERJARENRAMING 2021-2024

**21 maart 2019**

# INHOUDSOPGAVE


**1. Inleiding ..... 3**

**2. AQUON met haar waterschappen..... 4**

**3. Ontwikkelingen in de omgeving..... 5**

**4. AQUON mogelijk centraliseren..... 6**
4.1 Een verwacht financieel voordeel
4.2 Vier scenario's om te centraliseren
4.3 Benodigde financiële middelen in 2020

**5. Ontwikkelingen in het jaar 2020..... 7**
5.1 Doelen in de bedrijfsvoering
5.2 Doelen in het centralisatievraagstuk

**6. Meetvraag productie 2020-2024..... 8**
6.1 Meetvraag 2020
6.2 Meetvraag 2021-2024
6.3 Effect van de productieverwachtingen

**7. AQUON kent 2 programma's ..... 10**
7.1 Samenvatting begroting 2020 en meer jaren raming 2021-2024
7.2 Begroting Programma 1: Laboratorium activiteiten
7.3 Begroting Programma 2: Eigenaren GR AQUON

**8. Kostentoerekening en de bijdrageregeling..... 17**
8.1 Jaarlijkse exploitatiekosten laboratorium (Programma 1)
8.2 Kosten eigenarendeel (Programma 2)

**9. Risicomanagement..... 22**

**Bijlagen:**
1. Bijdrageregeling en kostenverdeling
2. Een pro-forma berekening

# 1. Inleiding

Deze programmabegroting 2020 geeft planvorming en een financiële uitwerking van de programma's van AQUON. De basis van dit begrotingsdocument is opgesteld in de maand februari 2019. AQUON is op moment van schrijven actief met het uitwerken van de bestuurlijke besluiten die in december 2017 zijn genomen: AQUON ombouwen naar een full-serviceketenpartner. Hiervoor wordt in de jaren 2018 en 2019 de organisatie verbeterd ingericht naar aanleiding van een nieuwe governance en strategie. De basis voor deze bestuurlijke en organisatorische veranderingen is gelegd in de eerste begrotingswijziging 2017. Het jaar 2019 staat in het teken van de doorontwikkeling van AQUON om het voorgenomen bestuurlijk besluit tot centralisatie verder gestalte te geven. Eind 2019 vindt definitieve besluitvorming door het bestuur plaats met betrekking tot dit belangrijke voorgenomen besluit.

De kaders voor het programmajaar 2020 zijn vastgelegd in de Kadernota 2020, die in de algemene bestuursvergadering van 4 april 2019 is besproken en vastgesteld.

### TIJDPAD EN ACTIVITEITEN

De begrotingsbehandeling 2020 loopt middels een bekend tijdspad. De planning is conform de bestuurlijke kalender en ziet er als volgt uit:

| BESTUURLIJKE PLANNING | |
|---|---|
| Behandeling concept programmabegroting 2020 in adviesorgaan platform eigenaren en het Dagelijks Bestuur | maart 2019 |
| Zienswijzeperiode waterschappen | april-juni 2019 |
| Ontwerpbegroting en reactienota in adviesorgaan platform eigenaren en het Dagelijks Bestuur | juni 2019 |
| Vaststellen door het Algemeen Bestuur | juli 2019 |

# 2. AQUON met haar waterschappen

AQUON heeft de ambitie om een succesvolle samenwerkingspartner voor haar eigenaren te zijn. Zowel vanuit het oogpunt van eigenaren als vanuit het oogpunt van opdrachtgevers: een onderscheidende organisatie, die tot meetbare resultaten komt en zichtbare, gezamenlijk gedragen initiatieven ontplooit. Een door visie gedreven groep mensen die zich continu ontwikkelt en zich gedraagt volgens haar kernwaarden “samen, verantwoordelijk en professioneel”. De komende jaren ontwikkelt AQUON zich verder naar een ketenpartner, gericht op het inwinnen van data op gebied van waterkwaliteit. AQUON wenst vanuit deze positie en in nauw overleg met haar opdrachtgevers zichzelf verder te ontwikkelen tot de centrale gegevensleverancier op gebied van waterkwaliteit. Vanuit haar deskundigheid en de beschikbare dataverzameling is AQUON goed in staat gerichte adviezen aan haar opdrachtgevers te verstrekken.

AQUON draagt met harmonisatie in het wateronderzoek bij aan een ideale centrale verzameling van data voor een groot voorzieningsgebied binnen Nederland. Mede vanuit deze data verkrijgen de opdrachtgevers de mogelijkheid om hun eigen (lokale) beleid op te stellen en/of processen optimaal in te richten. Vanuit gebundelde activiteiten van data-inwinning en laboratoriumanalyses voor negen waterschappen is AQUON goed in staat economische schaalvoordelen te behalen. Hiermee behoudt AQUON met een beargumenteerde afweging van alles zelf doen, deels zelf doen en/of geheel uitbesteden ook het gewenste evenwicht op de beperkte marktwerking in de chemische en biologische analysemarkt.

AQUON, een organisatie die geïnspireerd is op het thema “inzicht in waterkwaliteit: goed water, goed leven”. Haar strategie en governance zijn in 2016 herijkt, eind 2017 vastgelegd in de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling en eind 2018 door alle betrokkenen als “bewezen” gekwalificeerd. De afgelopen jaren is gewerkt aan een ombouw, waarmee een gewenst kostenniveau werd gerealiseerd. Met het programma AQUON2.0 werd het proces ingezet om de organisatie, het management, de bedrijfscultuur en de hoofdprocessen aan de nieuwe strategie en governance aan te passen. De komende jaren werkt AQUON verder aan de ingezette lijn van efficiency verhoging door verdere procesoptimalisatie, verbeteringen van de dienstverlening, proces- en productinnovaties en gezamenlijk werken aan harmonisatie van ketenprocessen. AQUON steekt daarbij veel energie in de digitale transitie en zoekt daarbij nauwe aansluiting bij de ontwikkelingen op dit gebied in de markt en bij de waterschappen, en sluit daarbij aan op de landelijke standaarden.

AQUON legt in november 2019 een toekomstbestendig plan aan haar eigenaren voor met daarin opgenomen een business case welke naar verwachting zal aantonen dat het centraliseren van de operationele activiteiten een logische vervolgstap is in de ontwikkeling van AQUON. De eigenaren hebben al een voorgenomen besluit genomen om de activiteiten van AQUON te centraliseren. Het betrof een voorgenomen besluit omdat de nieuwe strategie en governance zichzelf vooreerst dienden te bewijzen en dat vervolgens de financiële business case een besluit tot centralisatie rechtvaardigt. Inmiddels is aangetoond dat de strategie en governance goed functioneren.

# 3. ONTWIKKELINGEN IN DE OMGEVING

De ontwikkelingen in de metingstechnologie,  de laboratoria instrumenten en in het vergaren en beheren van data gaan snel. AQUON is zich bewust van haar positie in deze technologische wereld. Vanuit de nieuw opgestelde strategie in het jaar 2016 zijn er vanuit de veranderende omgeving in opdracht van of in samenwerking met haar opdrachtgevers hierin veel initiatieven opgestart. De vernieuwde strategie geeft AQUON veel energie om organisatorisch de juiste dingen te doen.

AQUON kan het merendeel van al haar bemonstering- en laboratoriumwerkzaamheden zelf uitvoeren. Al werkt zij vanuit een financiële afweging (make or buy) goed samen met diverse partners. Voor extra capaciteit en/of specialistische onderzoek werkt zij met de waterschaps- en met commerciële laboratoria samen. In ILOW-verband wordt samengewerkt met alle waterschaps-laboratoria waarbij ook het laboratorium van Rijkswaterstaat in Lelystad is aangesloten. In geval van calamiteiten zijn de waterschappen echter op hun eigen laboratoria (AQUON) aangewezen.

De markt van bemonstering en biologie is klein met een zeer beperkt aantal partijen, waarbij AQUON het grootste biologische laboratorium heeft. De markt voor chemische analyses is omvangrijk, wordt bediend door een beperkt aantal grote (internationale) partijen en begint monopolistische trekken te vertonen. De markt van laboratoriumonderzoek laat zich in het algemeen kenmerken door bedrijfs- overnames, procesautomatisering en concentratie van activiteiten op centrale locaties.

Voor AQUON is het belangrijk de toepassingsmogelijkheden van (nieuwe) technologische ontwikkelingen in de praktijk te volgen. Voor een eventuele toepassing is het van belang de nieuwe techniek uit te proberen en, bij eventuele kansrijke toepassing, verder te ontwikkelen alvorens te worden ingevoerd. De afgelopen jaren is AQUON bij specifieke nieuwe ontwikkelingen betrokken geweest. Enkele voorbeelden zijn Passive Sampling, vergelijkingsonderzoeken e-DNA onderzoek, toxine analyses, blauwwiermatten e.d. AQUON verkrijgt hiermee nieuwe belangrijke kennis.

In het kader van de technologiche ontwikkelingen en de gewenste dienstverlening van de opdrachtgevers anticipeert AQUON op een gestructureerde manier op noviteiten. In samenwerking met haar opdrachtgevers. AQUON heeft hiervoor een concrete kennis- en innovatieagenda ontwikkeld. Nieuwe ontwikkelingen worden voorzien rondom de inzet van sensoren en andere nieuwe (laboratorium-)technologieën en datamanagement.

Om een en ander financieel te kunnen ondersteunen zijn hiervoor begrotingsgelden gealloceerd. Deze gelden zijn in nauw overleg met haar opdrachtgevers voor het jaar 2020 op €400.000 begroot. Deze innovatiegelden worden in nauwe samenspraak met de waterschappen naar behoefte  ingezet. Hiermee kunnen individuele waterschappen hun eigen budget bewaken. Voor de komende jaren wordt overigens een toenemende inspanning voorzien.

# 4. AQUON mogelijk centraliseren

Eind 2017 hebben de eigenaren een voorgenomen bestuurlijk besluit genomen om de activiteiten van AQUON te concentreren op een locatie. Op basis van de - op het moment van besluitvorming - beschikbare (financiële) informatie en overwegingen die betrekking hebben op productieaantallen, te bereiken efficiëntie en de noodzaak van een wenkend perspectief was het een collectieve ambitie om AQUON te concentreren op één locatie. Randvoorwaardelijk hiervoor was dat een op te stellen business case het één locatiebesluit zou rechtvaardigen. De eigenaren besloten daarbij AQUON de financiële ruimte te geven om de noodzakelijke voorbereidingen te treffen die daarmee samenhangen. Inmiddels is ambtelijk en bestuurlijk vastgesteld dat de strategie en governance zich hebben bewezen en dat AQUON de ruimte heeft organisatorisch en operationeel door te groeien.

## 4.1 EEN VERWACHT FINANCIEEL VOORDEEL

In het adviesrapport “Naar AQUON 2.0” uit 2016 is de verwachting weergegeven dat het één-locatiebesluit zal leiden tot een structureel kostenvoordeel van ongeveer €1 miljoen. Voor de eigenaren is deze inschatting een belangrijk aspect geweest om te komen tot het voorgenomen bestuurlijk besluit. Het is daarmee de basis voor de bestuurlijke richting: de business case dient het besluit te bekrachtigen. In de business case wordt het eerste inzicht gegeven in nieuwe investeringen, financieringen, projectkosten en frictiekosten. Omdat deze aspecten op dit moment nog niet inzichtelijk zijn, is het beoogde kosten voordeel nog niet opgenomen in de meerjarenraming bij deze begroting 2020. Het nu opnemen van een beoogd en doelgericht kostenvoordeel met het ontbrekende inzicht in investeringen en de bijkomende kosten zal een onwenselijk vertekend beeld geven ten behoeve van de besluitvorming. In de programmabegroting 2020 en de meerjarenraming wordt hiermee het kostenvoordeel met nadruk wel beschreven, echter nog niet opgenomen in de voorgeschreven begrotingstabellen. Onverlet blijft het uitgangspunt, door centralisatie een kostenvoordeel van €1 miljoen euro te realiseren.

## 4.2 VIER SCENARIO'S OM TE CENTRALISEREN

De business case wordt in het jaar 2019 intensief afgestemd met de adviesorganen platform opdrachtgevers en het platform eigenaren. De uitwerking vergt (extra) aandacht en de planning is in het licht van de bestuurlijke besluitvorming vanwege de waterschap-verkiezingen (maart 2019) bezien. In het najaar van 2019 wordt definitieve besluitvorming voorzien. AQUON voorziet in haar uitwerking van de business case vier scenario’s:

- Centralisatie op en rond de huidige locatie Tiel;
- Centralisatie op en rond de huidige locatie Leiden;
- Centralisatie op een geheel andere (nieuwe) locatie;
- En als de business case niet sluit: het toekomst-bestendigen van de huidige twee locaties.

## 4.3 BENODIGDE FINANCIËLE MIDDELEN IN HET JAAR 2020

Vooruitlopend op het te nemen besluit tot mogelijke centraliseren van de activiteiten van AQUON in november 2019 zijn in deze begroting 2020 de verwachte kosten van benodigd vervolgonderzoek opgenomen. Na besluitvorming (november 2019) zal AQUON verder gaan met een eventueel locatieonderzoek, project- en bestekplannen opstellen en aanbestedingstrajecten starten. Verwacht wordt dat voor de vervolgacties (afhankelijk van verkozen scenario) maximaal 18 maanden nodig zijn. Gedurende 2019 zal meer inzicht worden verkregen in deze ingeschatte voorbereidings- en uitvoeringstijd. Vooreerst wordt verwacht dat het financieringskrediet hiervoor circa € 0,5 miljoen behelst.

# 5. Ontwikkelingen in het jaar 2020

## 5.1 DOELEN IN DE BEDRIJFSVOERING

AQUON levert een essentiele bijdrage door het inzicht te verschaffen in de waterkwaliteit. De waterschappen en AQUON hebben in 2015 reeds voorzien dat verdergaande ketensamenwerking noodzakelijk is. Die gedachte vormde de basis voor AQUON2.0. Dit heeft geresulteerd in een aantal ambities die de waterschappen hebben vastgelegd in de “Gemeenschappelijke Regeling van 2018” en waaruit de missie en visie van AQUON zijn afgeleid. Vanaf 2016 zijn in de uitwerking daarvan goede stappen gezet. De ervaringen uit recente jaren en de externe ontwikkelingen leiden vervolgens voor AQUON tot een aangescherpte focus in het jaar 2020.

- Het handhaven van het huidige hoge kwaliteitsniveau van de monitoring van waterkwaliteit, het voortzetten van de ontwikkelingen op de bestaande dienstverlening en het verstevigen van de unieke positie van AQUON als inwinner van data. Daar bovenop verwacht AQUON een toenemende belangstelling op projectniveau op het gebruik van chemische en biologische sensor monitoring voor oppervlaktewater.

- Het verbeteren van de AQUON inwinning- en laboratoriumprocessen, zodat de beschikbare data optimaal kunnen worden opgeslagen en uitgewisseld. Eenmalige opslag voor meervoudig gebruik is daarbij het devies. AQUON zal hierbij nauw aansluiten bij de ontwikkelingen en de concrete wensen van haar partners zodat hiermee in de keten optimaal voordeel kan worden behaald.

## 5.2 DOELEN IN HET CENTRALISATIEVRAAGSTUK

In november 2019 verwacht AQUON een besluit over het centralisatievraagstuk. Na besluitvorming en verkozen scenario worden eventuele voorbereidingen getroffen voor wat dan nodig is. In 2020 zal met name de externe deskundigheid worden ingezet ten behoeve van (ver-)bouw van het laboratorium en de eventueel bijbehorende noodzakelijke aanbestedingstrajecten.

Dit project zal worden uitgevoerd met een financieringsvoorbehoud door het bestuur van AQUON. Hiermee kan door het bestuur een bewuste keuze worden gemaakt. De volgende stappen worden voorzien:

1. (eventueel) Locatieonderzoek;
2. Een programma van eisen inrichting en logistiek;
3. De bestekken en (ver-)bouwplannen;
4. De Aanbestedingstraject(en).

# 6. Meetvraag productie 2020-2024

De opdrachtgevers van de waterschappen hebben hun verwachte meetvraag op hoofdlijnen t/m 2024 opgegeven. Op basis hiervan heeft AQUON een beeld van de te verrichten werkzaamheden in de komende jaren en op welke wijze zij haar bedrijfsvoering kan inrichten.

## 6.1 MEETVRAAG 2020

| productie/ meetvraag | 2014 werkelijk | 2015 werkelijk | 2016 werkelijk | 2017 werkelijk | 2018 werkelijk | 2019 meetvraag* | 2020 meetvraag |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Aa en Maas | 794.197 | 893.292 | 1.049.358 | 1.271.294 | 1.332.033 | 1.254.000 | 1.181.000 |
| Brabantse Delta | 1.484.131 | 1.334.034 | 1.441.403 | 1.409.153 | 1.581.271 | 1.492.995 | 1.430.723 |
| De Dommel | 1.007.880 | 1.067.775 | 1.053.718 | 1.231.814 | 1.110.595 | 1.065.160 | 1.027.160 |
| Delfland | 754.853 | 817.032 | 862.471 | 1.045.245 | 1.217.577 | 988.000 | 908.000 |
| Hollandse Delta | 1.550.417 | 1.816.933 | 1.872.081 | 2.258.381 | 2.132.654 | 1.932.343 | 2.313.330 |
| Rijnland | 1.925.326 | 2.138.194 | 2.077.621 | 2.045.304 | 2.077.238 | 2.150.000 | 2.180.000 |
| Rivierenland | 1.894.387 | 1.917.717 | 1.957.972 | 1.872.099 | 2.461.413 | 1.837.000 | 1.898.000 |
| Schieland en de Kr'waard | 551.809 | 553.193 | 658.059 | 593.166 | 688.105 | 645.000 | 645.000 |
| Stichtse Rijnlanden | 784.590 | 802.044 | 745.931 | 782.101 | 854.907 | 866.500 | 1.111.500 |
| | 10.747.590 | 11.340.214 | 11.718.614 | 12.508.557 | 13.455.793 | 12.230.998 | 12.694.713 |
| indexcijfer jaar 2014=100 | 100 | 106 | 109 | 116 | 125 | 114 | 118 |

*bijgestelde opgaaf meetvraag

***Tabel 1: de ontwikkeling in de meetvraag.***

Op basis van de ontwikkeling van de opgegeven meetvraag (Tabel 1) heeft AQUON het begrote productieniveau in de programmabegroting 2020 afgesteld op 12,7 miljoen productiepunten voor de opdrachtgevers van de deelnemende waterschappen en aanvullend 0,2 miljoen voor externe klanten.

## 6.2 MEETVRAAG 2021-2024

| productie/ meetvraag | 2020 meetvraag | 2021 meetvraag | 2022 meetvraag | 2023 meetvraag | 2024 meetvraag |
|---|---|---|---|---|---|
| Aa en Maas | 1.181.000 | 1.166.000 | 1.131.000 | 1.131.000 | 1.206.000 |
| Brabantse Delta | 1.430.723 | 1.415.000 | 1.442.995 | 1.430.723 | 1.430.723 |
| De Dommel | 1.027.160 | 1.094.160 | 1.065.160 | 1.105.160 | 1.105.160 |
| Delfland | 908.000 | 908.000 | 908.000 | 878.000 | 878.000 |
| Hollandse Delta | 2.313.330 | 1.910.284 | 1.903.187 | 2.007.203 | 1.884.480 |
| Rijnland | 2.180.000 | 2.210.000 | 2.240.000 | 2.270.000 | 2.300.000 |
| Rivierenland | 1.898.000 | 1.874.000 | 1.874.000 | 1.874.000 | 1.874.000 |
| Schieland en de Kr'waard | 645.000 | 645.000 | 645.000 | 645.000 | 645.000 |
| Stichtse Rijnlanden | 1.111.500 | 1.118.500 | 1.100.000 | 1.135.000 | 1.100.000 |
| | 12.694.713 | 12.340.944 | 12.309.342 | 12.476.086 | 12.423.363 |
| indexcijfer jaar 2014=100 | 118 | 115 | 115 | 116 | 116 |

Het meerjarig perspectief op de verwachte productie van de individuele deelnemende waterschappen wordt middels tabel 2 weergegeven. Op basis van uitvraag baseert AQUON haar productieniveau voor haar meerjarenbegrotingsperspectief op 12,5 miljoen productiepunten voor deelnemende water-schappen en aanvullend 0,2 miljoen voor externe klanten.

***Tabel 2: de opgave van de verwachte meetvraag van de opdrachtgevers in een tijdsreeks.***

## 6.3 EFFECT VAN DE PRODUCTIEVERWACHTINGEN

De opdrachtgevers/waterschappen zijn zelf verantwoordelijk voor hun opgegeven meetvraag voor de komende jaren. Deze productieverwachting is een belangrijk gegeven voor de bedrijfsvoering van AQUON. AQUON heeft de productieverwachting doorgesproken met haar opdrachtgevers.

In de tabel met productiewaarden is de trend middels een indexcijfer weergegeven. Op basis van het indexcijfer kan geconcludeerd worden dat de productie jaarlijks stijgt. Deze stijging is in de afgelopen jaren hoger geweest dan de jaarlijkse opgave van de opdrachtgevers. Dit wordt over het algemeen veroorzaakt doordat gedurende het jaar aanvullende monitoring en projecten gewenst worden. In het jaar 2020 is het indexcijfer 118 en voor de jaren 2021 tot en met 2024 is deze iets lager (115/116). De index van de gerealiseerde productie in het jaar 2018 was 125. Met de begrote opgave verwachten de opdrachtgevers in het jaar 2020 een daling in productie van 0,7 MILJOEN t.o.v. de realisatie in het jaar 2018. Tegelijkertijd een lichte groei t.o.v. de verwachte productie in 2019 (van 114- 118). Inmiddels herkent AQUON het effect van deze meetvraagontwikkeling van de opdrachtgevers in relatie tot de realisatie en verwacht dan ook dat de werkelijke productie in 2020 hoger dan begrote aantallen zal zijn.

In de meetvraag is een ingeschat aandeel onderzoeken opgenomen waartoe AQUON zelf niet is uitgerust en/of dat boven haar bezettingsgraad uit zal komen. Deze onderzoeken worden door AQUON uitbesteed aan partners. AQUON constateert dat de vraag naar specialistische analyses sterkt stijgt. Specialistisch onderzoek door bijvoorbeeld het landelijk medicijnresten onderzoek blijft in omvang toenemen. Ook is er een toename in de diversiteit van de te onderzoeken stoffen zichtbaar en worden aanvullende analyses gevraagd bij waterbodemonderzoek (PFAS). De door AQUON uitbestede -veelal specifieke- onderzoeken zijn kostbaar. AQUON heeft begroot dat de kosten hiervoor in relatie zullen liggen met de werkelijk benodigde middelen in het jaar 2018 (€ 3,7 MILJOEN). AQUON heeft een bedrag van € 4,0 MILJOEN in haar begroting 2020 opgenomen.

De opgegeven productiewaarden hebben gevolgen voor de opdrachtgevers. De opdrachtgevers ontvangen namelijk viermaal per jaar een voorschot factuur gebaseerd op de begrote kosten en de begrote productiewaarden. Echter de werkelijke jaarkosten worden door AQUON afgerekend op basis van de werkelijke productiewaarden. Hiertoe is een bijdrageregeling opgesteld, opgenomen in de GR AQUON en in bijlage 1 is de berekening nader uitgewerkt Met de bijdrage regeling van AQUON wordt rekening gehouden met het feit dat opdrachtgevers meer en/of minder productie afroepen. De opdrachtgever/waterschap die uiteindelijk meer productie vraagt dan de opgegeven meetvraag ontvangt met haar jaarlijkse afrekening een hogere kostenfactuur. In bijlage 2 is een pro-forma afrekening opgesteld voor het jaar 2020 indien alle opdrachtgevers 10 procent meer productie vragen en de totale kosten met € 300.000 gaan stijgen.

# 7. AQUON kent twee programma's

AQUON werkt met twee programmabegrotingen, te weten Programma 1: Laboratorium AQUON en Programma 2: Eigenaar GR AQUON.

**Programma 1: Laboratorium AQUON**
In dit programma zijn de reguliere laboratorium activiteiten. In deze programmabegroting zijn de AQUON-hoofdprocessen opgenomen. De kostenstructuur is een afgeleide van de werkprocessen van AQUON.

**Programma 2: Eigenaarsdeel GR AQUON**
In de tweede programmabegroting "Eigenaarsdeel GR AQUON" is opgenomen op welke wijze de financiering verloopt van de ombouw en herinrichten van AQUON en daarmee de gevolgen van nieuwe strategische keuzes van de eigenaren

## 7.1 EEN SAMENVATTING VAN DE BEGROTING 2020 EN MEERJARENRAMING 2021-2024

Een samenvatting kan als volgt worden weergegeven. In de volgende hoofdstukken wordt de programma-begroting in detail toegelicht.

| **Laboratorium** | begroting en meerjarenraming AQUON tijdreeks 2020-2024 | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| bedragen X €1.000 | *2020* | *2021* | *2022* | *2023* | *2024* |
| | *begroot* | *geraamd* | *geraamd* | *geraamd* | *geraamd* |
| personeelskosten | 11.906 | 12.204 | 12.509 | 12.821 | 13.142 |
| overige bedrijfslasten | 2.708 | 2.735 | 2.762 | 2.790 | 2.818 |
| goederen en diensten | 2.855 | 2.884 | 2.912 | 2.942 | 2.971 |
| uitbestedingen | 4.000 | 4.040 | 4.080 | 4.121 | 4.162 |
| kapitaalslasten | 1.525 | 1.700 | 1.750 | 1.750 | 1.750 |
| onvoorziene lasten | 100 | 100 | 100 | 100 | 100 |
| mut. bestemmingsres | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| vennootschapbelasting | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 |
| totale kosten | 23.097 | 23.665 | 24.117 | 24.527 | 24.946 |
| | | | | | |
| bijdrage derden | 300 | 300 | 300 | 300 | 300 |
| bijdragen waterschappen | 22.797 | 23.365 | 23.817 | 24.227 | 24.646 |
| totale inkomsten | 23.097 | 23.665 | 24.117 | 24.527 | 24.946 |

| **Eigenaarsdeel** | begroting en meerjarenraming AQUON tijdreeks 2020-2024 | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| bedragen X €1.000 | *2020* | *2021* | *2022* | *2023* | *2024* |
| | *begroot* | *geraamd* | *geraamd* | *geraamd* | *geraamd* |
| personeelskosten | 340 | 180 | 110 | 200 | 100 |
| overige bedrijfslasten | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| goederen en diensten | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| uitbestedingen | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| kapitaalslasten | 190 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| onvoorziene lasten | 100 | 100 | 100 | 100 | 0 |
| mut. bestemmingsres | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| vennootschapbelasting | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| totale kosten | 630 | 280 | 210 | 300 | 100 |
| | | | | | |
| bijdrage derden | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| bijdragen waterschappen | 630 | 280 | 210 | 300 | 100 |
| totale inkomsten | 630 | 280 | 210 | 300 | 100 |

***Tabel 3: samenvatting begroting 2020 en meerjaren raming 2021-2024 beide programma's .***

## FINANCIËLE BEHEERSING

Conform de presentatie van de jaarcijfers in de afgegeven jaarrekeningen in de tijdreeks 2014-2018 kent AQUON een adequate beheersing van haar financiële middelen en geven de cijfers een getrouw beeld van de werkelijkheid. In deze programmabegroting wordt een verwachting weergeven over de ontwikkeling in het jaar 2020. Aangezien AQUON zich volop ontwikkelt is het mogelijk dat gedurende het jaar 2020 en/of in het jaar 2019 AQUON zich door (ver-) nieuwe inzichten en/of omgevingsfactoren dient aan te passen. Mocht er aanleiding zijn op basis van een veranderde omgeving de programmabegroting 2020 aan te passen dan zal AQUON dit middels begrotingswijziging kenbaar maken bij haar eigenaren.

Gelijk aan het begrotingsjaar 2018 heeft AQUON haar begroting 2020 in twee programma's ondergebracht. Het eerste programmaonderdeel betreft de reguliere laboratorium activiteiten en het tweede de eigenaarskosten. Hiermee geeft AQUON een splitsing weer tussen operationele kosten en transitiekosten. Operationele kosten zijn gekoppeld aan de AQUON-productieorganisatie in al haar operationele facetten.

Op basis van een in 2017 geïnitieerd planning en control-cyclus stuurt AQUON met name op prestatie indicatoren, productieoutput en acceptabele kosten. Dit vraagt een goede beoordeling van de resultaten om zo aan te kunnen geven waar bijsturingsmogelijkheden aanwezig zijn. Dit geeft het management een stuur, een houvast om haar dienstverlening te kunnen uitvoeren. Het LIMS, urenverantwoording en het financiële systeem levert rapportages, eens per kwartaal worden de cijfers op bedrijfsvoeringsniveau met het gehele management doorgesproken en maandelijks worden de resultaten tussen de directie en de betreffende teammanager in het P&C-gesprek besproken.

Sturing wordt door het management mede vormgegeven door het realiseren van de productievraag van de deelnemende waterschappen op basis van het beschikbare budget.

In 2020 zullen middels afgesproken prestatie indicatoren (KPI's) de eigenaren worden geïnformeerd over de ontwikkeling zodat tijdige (bij-)sturing mogelijk wordt. Ten tijde van het uitbrengen van deze begroting zijn de prestatie indicatoren ten behoeve van de interne bedrijfsvoering bekend echter is de normering 2020 nog niet uitgewerkt. Prestatie indicatoren en normering worden conform P&C statuut AQUON uitgewerkt.

## 7.2 DE BEGROTING VOOR PROGRAMMA 1 LABORATORIUM ACTIVITEITEN.

| programma 1: LABORATORIUM | begroting 2020 | * | begroting 2019 | realisatie 2018 |
|---|---|---|---|---|
| **PERSONEELSLASTEN:** | | | | |
| salarissen | 8.475.000 | 1 | 8.551.000 | 7.276.161 |
| sociale lasten | 2.221.000 | 2 | 2.186.000 | 1.884.929 |
| overige personeelslasten | 610.000 | 3 | 366.000 | 682.271 |
| personeel van derden | 600.000 | 4 | 1.000.000 | 1.728.760 |
| PERSONEELSLASTEN | 11.906.000 | | 12.103.000 | 11.572.121 |
| | | | | |
| **OVERIGE BEDRIJFSLASTEN:** | | | | |
| diensten van derden | 1.094.000 | 5 | 947.000 | 935.331 |
| huren en rechten | 46.000 | 6 | 47.000 | 44.232 |
| leaseauto's | 670.000 | 7 | 680.000 | 649.437 |
| verzekeringen | 43.000 | 8 | 56.000 | 40.756 |
| belastingen | 40.000 | 9 | 45.000 | 20.013 |
| onderhoud door derden | 815.000 | 10 | 782.000 | 802.416 |
| OVERIGE BEDRIJFSLASTEN | 2.708.000 | | 2.557.000 | 2.492.185 |
| | | | | |
| **GOEDEREN EN DIENSTEN:** | | | | |
| ge- en verbruiksgoederen | 2.215.000 | 11 | 2.194.000 | 2.458.993 |
| duurzame gebruiksgoederen | 375.000 | 12 | 254.000 | 103.785 |
| energie | 265.000 | 13 | 255.000 | 249.457 |
| GOEDEREN EN DIENSTEN | 2.855.000 | | 2.703.000 | 2.812.235 |
| | | | | |
| **UITBESTEDINGEN:** | | | | |
| externe analyses | 4.000.000 | 14 | 2.400.000 | 3.730.204 |
| UITBESTEDINGEN | 4.000.000 | | 2.400.000 | 3.730.204 |
| | | | | |
| **KAPITAALSLASTEN:** | | | | |
| afschrijvingen | 1.275.000 | 15 | 1.350.000 | 1.101.492 |
| rentelasten | 250.000 | 16 | 256.000 | 255.995 |
| KAPITAALSLASTEN | 1.525.000 | | 1.606.000 | 1.357.487 |
| | | | | |
| **NORMALE EXPLOITATIEKOSTEN** | 22.994.000 | | 21.369.000 | 21.964.232 |
| | | | | |
| **ONVOORZIEN** | 100.000 | 17 | 100.000 | 0 |
| | | | | |
| **TOTAAL LASTEN** | 23.094.000 | | 21.469.000 | 21.964.232 |
| | | | | |
| bijdrage derden | -300.000 | 19 | -300.000 | -376.100 |
| | | | | |
| **Totale kosten** | 22.794.000 | | 21.169.000 | 21.588.132 |
| | | | | |
| vennootschapbelasting | -3.000 | 20 | 4.000 | -3.073 |
| | | | | |
| **Bijdrage waterschappen** | 22.797.000 | | 21.173.000 | 21.591.205 |

***Tabel 4: begroting programma 1: laboratorium activiteiten .***

## TOELICHTING OP DE BEGROTING AQUON-LABORATORIUM.

Uitgangspunten vermeld in de kadernota 2020, welke op 4 april 2019 aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, zijn leidend geweest bij het opstellen van de begroting. In het algemeen kan gesteld worden dat er rekening gehouden is met een inflatiecorrectie van maximaal 1,0 procent op desbetreffende kostencategorieën.

De begroting is gebaseerd op reguliere kostenbegroting passend bij de opgegeven productieaantallen door opdrachtgevers van AQUON.

1. De opgenomen salariskosten zijn gebaseerd op de personeelsformatie per 01 januari 2019. Er is een ruimte van 0,5 procent rekening gehouden voor groei in de salarisschalen (“periodieken”). Een eventuele cao-verhoging is ingeschat op 2,0 procent per jaar. AQUON kent een hogere formatie dan personeelsbezetting. AQUON is terughoudend in het aannnemen van personeel, in het licht van het centralisatievraagstuk / toekomstige locatie. Voor meerdere posities verkiest AQUON vooreerst tijdelijk personeel. Zodra dit zich voordoet dan worden deze kosten verantwoord onder de kostenregel "personeel derden".

2. De sociale lasten zijn in het jaar 2020 conform realisatie 2018 (en begroting 2019) geprognotiseerd. Er is een inschatting geweest op basis van de beschikbare informatie in wijziging in kosten van sociale lasten en/of pensioenlasten voorzien.

3. De overige personeelskosten zijn in lijn met reguliere jaren gebracht. Een groot deel van de begroting is opgenomen voor ontwikkeling & opleiding. Ook aspecten als ARBO zorg, werkgeversvereniging en personeelstevredenheidmeting zijn hierin opgenomen.

4. Personeel van derden bestaat uit flexibele inzet van productiepersoneel en inzet van specialisten noodzakelijk voor de bedrijfsvoering. Deze kosten kunnen stijgen bij uitstaande vacatures.

5. Ten behoeve de AQUON-organisatieontwikkeling is de lijn met huidige gewenste procesinnovatie een bedrag opgenomen van 275K. Een nadere toelichting over innovatiekracht van de organisatie is opgenomen in het hoofdstuk organisatieontwikkelingen. In samenspraak met opdrachtgevers wordt het bedrag besteed.

6-12. Deze kostencategorien zijn conform verplichtingen, historische ervaringen en productieverwachtingen begroot. Een toename in onderhoud wordt voorzien bij de huidige panden (met name het pand in Leiden).

13. De kosten voor energie zijn op huidig prijspeil ingeschat (contractafspraak 2018-2020, een aanvullende kostenpost in belastingopcenten is vooreerst ingeschat op €10.000.

14. Ten behoeve van externe uitgevoerde onderzoeken, veelal veroorzaakt door het feit dat het laboratorium niet is uitgerust voor alle gevraagde -specialistische- onderzoeken wordt een bedrag begroot gerelateerd aan de opgegeven meetvraag van de opdrachtgevers/waterschappen. Mocht de werkelijke productie van uitbestede (specialistisch) analyses hoger zijn dan begroot dan stijgt deze begrotingspost.

    In de kadernota 2020 met uitgangspunten en financiële richtlijnen is uitgebreid beschreven waarop de de pst "uitbestedingen" is gebaseerd. het huidige kostenniveau begroot 2020 is gelijk aan de werkelijke ksoten in het jaar 2018 (afgerond op miljoenen euro. Een toelichting op de relatie tussen de opgegeven meetvraag van de opdrachtgevers, een mogelijke kostenstijging van externe analyses en het bijbehorende afrekenmodel is op bladzijde negen van deze begroting uitgebreid toegelicht.

    Het productieniveau over het jaar 2020 is vastgesteld op 12,5 miljoen productiepunten. De financiële verordening van AQUON staat toe dat een productietoename een geaccepteerde kostentoename kan veroorzaken. Mocht de klantvraag zich positief of negatief ontwikkelen dan ontstaat zich mogelijk een

(aanzienlijke) mutatie op deze begrotingspost. Aanvullend kan AQUON, in overleg met haar opdrachtgevers, overwegen een extra voorschot factuur uit te reiken

17. AQUON heeft een bedrag voorzien van €100.000 voor mogelijke kosten welke onvoorzien kunnen passeren. Het is tevens een begrotingspost waarmee risico's, beschreven in de risicoparagraaf, kunnen worden gefinancierd.

18. AQUON heeft in eerdere jaren een bestemmingsreserve gevomd ten behoeve van haar nieuwe strategische keuzes. In het jaar 2018 is hieruit de laatste deel van verbruikt. AQUON heeft in het begrotingsjaar 2020 geen bestemmningsreserve meer.

19. AQUON realiseert productie voor derden, zijnde klanten welke juist niet de opdrachtgevers vanuit de deelnemende waterschappen betreffen. Vanuit huidige contracten en ervaringscijfers is de omzet ingeschat

20. AQUON valt voor omzet derden onder de reguliere vennootschapbelasting. De winstbelasting is voorgecalculeerd.

## 7.3 DE BEGROTING VOOR PROGRAMMA 2: T.B.V. EIGENAREN GR AQUON

| programma 2: | begroting | | raming | raming | raming | raming | begroting | realisatie |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| EIGENAARSDEEL | 2020 | * | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2019 | 2018 |
| **PERSONEELSLASTEN:** | | | | | | | | |
| salarissen | 200.000 | 1 | 100.000 | 100.000 | 100.000 | 0 | 150.000 | 347.058 |
| sociale lasten | 40.000 | 2 | 30.000 | 10.000 | 0 | 0 | 40.000 | 40.420 |
| overige personeelslasten | 0 | 3 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 70.752 |
| personeel van derden | 100.000 | 4 | 50.000 | 0 | 100.000 | 100.000 | 100.000 | 8.326 |
| PERSONEELSLASTEN | 340.000 | | 180.000 | 110.000 | 200.000 | 100.000 | 290.000 | 466.556 |
| **OVERIGE BEDRIJFSLASTEN:** | | | | | | | | |
| diensten van derden | 0 | 5 | 0 | 0 | 0 | 0 | 400.000 | 176.458 |
| huren en rechten | 0 | 6 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| leaseauto's | 0 | 7 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| verzekeringen | 0 | 8 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| belastingen | 0 | 9 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| onderhoud door derden | 0 | 10 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| OVERIGE BEDRIJFSLASTEN | 0 | | 0 | 0 | 0 | 0 | 400.000 | 176.458 |
| **GOEDEREN EN DIENSTEN:** | | | | | | | | |
| ge- en verbruiksgoederen | 0 | 11 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| duurzame gebruiksgoederen | 0 | 12 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| energie | 0 | 13 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| GOEDEREN EN DIENSTEN | 0 | | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **UITBESTEDINGEN:** | | | | | | | | |
| externe analyses | 0 | 14 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| UITBESTEDINGEN | 0 | | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **KAPITAALSLASTEN:** | | | | | | | | |
| afschrijvingen | 190.000 | 15 | 0 | 0 | 0 | 0 | 190.000 | 187.587 |
| rentelasten | 0 | 16 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| KAPITAALSLASTEN | 190.000 | | 0 | 0 | 0 | 0 | 190.000 | 187.587 |
| **NORMALE EXPLOITATIEKOSTEN** | 530.000 | | 180.000 | 110.000 | 200.000 | 100.000 | 880.000 | 830.601 |
| **ONVOORZIEN** | 100.000 | 17 | 100.000 | 100.000 | 100.000 | | 100.000 | 0 |
| **TOTAAL LASTEN** | 630.000 | | 280.000 | 210.000 | 300.000 | 100.000 | 980.000 | 830.601 |
| vrijval (bestemmings-) reserve | 0 | 18 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | -293.593 |
| bijdrage derden | 0 | 19 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | -75.000 |
| **Totale kosten** | 630.000 | | 280.000 | 210.000 | 300.000 | 100.000 | 980.000 | 462.008 |
| vennootschapbelasting | 0 | 20 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Bijdrage waterschappen** | 630.000 | | 280.000 | 210.000 | 300.000 | 100.000 | 980.000 | 462.008 |

***Tabel 5: begroting programma 2: eigenaren deel .***

## TOELICHTING OP DE BEGROTING EIGENAAR GR AQUON

1. De kosten van boventallig personeel uit het "ombouwplan 2016" zijn in het begrotingsjaar 2020 niet meer van toepassing. AQUON verwacht dat zij in het jaar 2020 verder door zal gaan met afbouw van personeel. Hiervoor wordt in het jaar 2020 vooreerst 200k gereserveerd. Ook in de jaren erna worden kosten voorzien.

2. De sociale lasten zijn voorzien.

4. Onder personeel derden is in de jaren 2020/2021 een begrotingspost van 150K opgenomen voor een mogelijke projectleider voor de voorbereiding om te komen tot de aanbesteding van verbouw/bouw bij eventuele centralisatie van AQUON. Vanaf 2023 zal een toename druk ontstaan bij het centralisatievraagstuk ten aanzien van de personeelsrechten. Vanaf 2023 wordt een personeelsfunctionaris voorzien die de rechten van het personeel uitwerkt en regisseert.

15. De afschrijvingslasten betreffen de kapitaalslasten van de investeringen in 2016 in Tiel en Leiden. Deze investeringen maakten het mogelijk om de analyses uit Breda op de twee andere locaties te kunnen uitvoeren. Deze investeringen kennen een afschrijvingstermijn van vier jaren en de afschrijving loopt door tot en met het jaar 2020.

17. Afhankelijk van de te nemen stappen in het onderzoek kunnen vernieuwde inzichten ontstaan t.a.v. de ontwikkelingen van AQUON. Een begrotingspost voor onvoorziene zaken van 100K is hiervoor jaarlijks opgenomen.

18. De gevormde bestemmingsreserve uit de positieve begrotingsoverschotten 2014/2015 zijn ingezet tot en met de begrotingsjaren 2018. Vanaf het programmajaar 2019 is er geen bestemmingsreserve (meer) beschikbaar.

De bijdrage vanuit eigenaren ter financiering van deze begroting is opgenomen. Inzicht wordt gegeven in de raming van kosten tot en met het jaar 2024.

# 8. KOSTENTOEREKENING EN DE BIJDRAGEREGELING

## 8.1 JAARLIJKSE EXPLOITATIEKOSTEN LABORATORIUM (PROGRAMMA 1)

### ALGEMEEN

De jaarlijkse reguliere exploitatiekosten worden ingedeeld naar vaste kosten en variabele kosten. Deze vaste en variabele kosten hebben een eigen basisberekening in de bijdrageregeling. De bijdrage van een individueel waterschap bestaat daarmee uit een aandeel in de vaste kosten en een aandeel in de variabele kosten. De opbrengsten door derden wordt in mindering gebracht op de jaarlijkse reguliere exploitatiekosten. Het geheel van de resterende jaarlijkse reguliere bedrijfskosten wordt vervolgens geheel door de (negen) deelnemende waterschappen bijgedragen.

### DE KOSTENVERDELING

De vaste kosten zijn de kosten van de bedrijfsinrichting en deze kostencategorie wordt verondersteld 75 procent van de normale reguliere jaarlijkse exploitatiekosten te zijn. In tegenstelling tot de vaste kosten bewegen de variabele kosten mee met de jaarlijkse productie en deze worden verondersteld 25 procent van de reguliere jaarlijkse exploitatiekosten te zijn.

### CONSEQUENTIES VOOR EEN INDIVIDUEEL WATERSCHAP

Elk waterschap draagt een percentage van de vaste kosten bij. Het percentage aan vaste kosten dat een individueel waterschap bijdraagt is afhankelijk van de gemiddelde afgenomen productie in de drie afgesloten jarenvoorafgaand aan het desbetreffende verslagjaar. In het jaar 2020 dient de productie uit de jaren 2016, 2017 en 2018 als basis voor de berekening van het kostendeel in de vaste inrichtingskosten. Het verhoudingscijfer van deze drie jaren productie ten opzichte van de totale productie in hetzelfde tijdvak (opgenomen in de meest recente jaarrekening), geeft het relatieve kostenaandeel van een individueel waterschap.

De jaarlijkse variabele kosten worden in verhouding van de werkelijke afgenomen productie in het desbetreffende verslagjaar toegerekend aan een individueel deelnemend waterschap.

## 8.2 KOSTEN EIGENAARSDEEL (PROGRAMMA 2)

Kosten van boventalligheid en/of afstroom personeel worden in het programma eigenaren opgenomen. Ook de advieskosten ten behoeve van een mogelijke centralisatie van AQUOn worden in deze programmaprogramma opgenomen.

De kosten welke verband houden met de verdere doorontwikkeling van AQUON worden doorberekend op eenzelfde wijze als de vaste inrichtingskosten (3jrs voortschrijdend gemiddelde, vermeld in de meest recente jaarstukken). Door middel van deze berekeningswijze betaalt elk waterschap een percentage van de programmabegroting Eigenaarsdeel GR AQUON.

### WETTELIJKE PARAGRAFEN

Overeenkomstig het waterschapbesluit artikel 4.11 zijn in de programmabegroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2024 de paragrafen opgenomen welke verplicht zijn te vermelden. Met deze paragrafen wordt bereikt dat de uitgangspunten, de hoofdlijnen van het (nieuwe) beleid met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, evenals de financiële gevolgen van dat beleid worden verankerd.

### UITGANGSPUNTEN EN NORMEN

In de opzet van de begroting 2020 is geen structurele verandering in de opzet van begroten doorgevoerd. AQUON kent vanaf het begrotingsjaar 2016 twee programmabegrotingen. De eerste programmabegroting wordt “laboratorium AQUON” genoemd en het tweede programma “eigenaar GR AQUON”. In deze begroting 2020 wordt ook de meerjarenraming 2021-2024 in beeld gebracht.

Vanaf het jaar 2017 valt AQUON onder de reguliere vennootschapsbelasting. In de begroting 2020 worden een winstberekening en afdracht vennootschapbelasting gemaakt voor de omzet voor derden. De activiteiten vanuit het samenwerkingsverband (tbv waterschappen) zijn vrijgesteld van deze belasting.

### INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

In de programmabegroting 2020 is een bedrag van 100k als incidentele lasten voorzien.

### ONTTREKKING AAN OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES EN VOORZIENINGEN

AQUON heeft in het jaar 2020 geen bestemmingsreserve en/of voorzieningen tot haar beschikking.

### WATERSCHAPSBELASTING

AQUON int geen belastingen en daarom is deze paragraaf niet van toepassing.

### WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOPROFILERING

AQUON kent geen (algemene) reserves. Voor wat betreft de financiële risico’s geldt dat de deelnemers van de GR AQUON aansprakelijk zijn voor de niet afgedekte risico’s.

AQUON staat de komende jaren voor grote organisatieveranderingen en daarmee worden de risico's groter. In het hoofdstuk risicobeheersing wordt een uitgebreide weergave gegeven van de mogelijke risico's door aanpassing van de organisatiestructuur en bijbehorende kostenstructuur. Deze paragraaf was ook in het jaar 2017-2018 opgenomen, gezien de importantie wordt deze integraal echter ge-updated opgenomen. Inmiddels hebben de deelnemende waterschappen gezamenlijk uitgesproken dat zij de beleidslijnen (nieuwe strategie) gezamenlijk onderschrijven. Hierdoor zijn de bestuurlijke risico's afgenomen.

In het begrotingsjaar 2020 en in de meerjarenraming 2021-2024 is op de mogelijke financiële risico's consequenties zo adequaat mogelijk geanticipeerd. AQUON heeft vanuit een kwantitatieve risicoanalyse vastgesteld dat er inderdaad risico's met een financieel effect zijn. De belangrijkste risico's met een financieel effect zijn:

- Toename in gevraagde dienstverlening van waterschappen waartoe het laboratorium AQUON niet toe is ingericht. Deze diensten worden uitbesteed aan partners. AQUON heeft zo goed als mogelijk samen met de waterschappen deze dienstverlening geïnventariseerd en daaruit volgend eenzelfde kostenniveau gehanteerd als in 2018 (afgerond in hele milhoenen euro's). Inmiddels is het verrekensysteem aangepast zodat eventuele meer-productie door de veroorzaker wordt betaald
- Onderzoekkosten naar het toekomstige AQUON 3.0 nemen toe doordat meer studiemateriaal benodigd is voor de gevraagde besluitvorming in het najaar van 2019
- In de risicoparagraaf wordt uitgebreid stil gestaan bij deze en andere risico's. Voor dit eventuele andere risico's is een begrotingspost onvoorzien opgenomen.

## FINANCIERING

In 2013 zijn vanwege de aanschaf van de panden leningen aangetrokken. Deze langlopende leningen, inclusief kortlopende faciliteiten, leiden niet tot een herziening van de leningenportefeuille voor het begrotingsjaar 2020. Verwacht wordt dat aflossing en investeringen binnen de jaarlijkse cashflow en krediet kunnen worden opgevangen. Opmerkelijke transactie zal in de komende jaren de inkomsten van een eventuele verkoop van een locatie zijn. Eén van de panden van AQUON staat ten tijde van schrijven van de begroting te koop. Verwacht wordt dat mogelijke vervolgtransacties passen binnen het financieringsarrangement met de bankinstelling.

Na besluitvorming door het algemeen bestuur van AQUON over definitieve eindkeuzes ten aanzien van AQUON kan een herziening van leningenportefeuille (indien mogelijk) worden overwogen.

## VERBONDEN PARTIJEN

AQUON kent geen verbonden partijen. Deze paragraaf is niet van toepassing.

## KAPITAALGOEDEREN

AQUON is met haar specifieke apparatuur een kapitaalintensieve organisatie. In de jaren 2014-2017 is er een rem geweest op nieuwe investeringen en vervangingsinvesteringen. Verwacht wordt dat ook in het jaar 2020 een aantal duurzame laboratorium instrumenten vervangen worden. Gelijktijdig met de genoemde vervanging zal een verdere technologische bijstelling moeten plaatsvinden doordat AQUON nu geen state of art instrumentaria heeft (verouderde technologie). Om tijdig financiële middelen beschikbaar te krijgen wordt nu aangegeven dat in de komende planperiode 2020-2021 circa € 2.0 miljoen benodigd zal zijn.

Daarnaast is in 2020 en verder voor de doorontwikkeling van het ICT en facilitaire middelen jaarlijks circa 700k benodigd. Voor het jaar 2020 is een financieringskrediet van € 0,5 miljoen gereserveerd voor vervolgonderzoek in kader van een eventueel centralisatie van AQUON. Deze uitgaven betreffen een eventueel locatieonderzoek, het opmaken van bestekken voor bouw en/of verbouw, vergunningen en aanbestedingstrajecten.

In het platform eigenaren is besproken dat AQUON geen investeringsstatuut kent gezien de beperkte mate van investeringen. Een vervanging van een laboratoriuminstrument betekent veelal een project waar een langere doorlooptijd mee is gemoeid. In het jaar 2020 worden meerdere investeringenprojecten voorzien. Afhankelijk van het project-startmoment vindt de investering in 2020 en/of 2021 plaats. Voorafgaand aan vervanging wordt een operationele business case uitgewerkt. De vermelde ontwikkelingen geven een richting, verdienen middels vraagarticulatie overleg met opdrachtgevers. De investeringen passen binnen de benodigde € 2,0 miljoen:

- Servicebureau:
  - Uitbreiding / verbreding van de regie op het waterbodemonderzoek voor de waterschappen. Data- en informatisering proces (o.a. met GIS) wordt voorzien.
  - Vervanging tool benodigd voor de opdrachtverstrekking van waterschappen. (PIM-sheet).
- Monstername & logistiek:
  - Vergroting inzet van sensortechnieken voor meer continue monitoring in het veld.
  - Ontwikkelingen ten aanzien van centrale planning worden voorzien.
  - Uitbreiding activiteiten grondwater-divers. Optuigen van full service dienstverlening op zuiveringen inclusief beheer van monstername apparatuur ter plaatse.
- Chemie:
  - diverse laboratorium apparatuur vervangen.
  - Uitbreiding, ontwikkeling en implementatie van nieuwe analyses.
  - Onderzoek mogelijke robotisering en automatisering.
- Hydrobiologie:
  - De ontwikkeling van Aquadesk.
  - Meerdere microscopen inclusief software

## EMU – SALDO

In het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie en het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de Economisch en Monetaire Unie (EU) zijn afspraken gemaakt over het overheidstekort. Binnen de overheid van Nederland is het aanvaardbaar het tekort te verdelen over het Rijk en de decentrale overheden. In principe zal het exploitatietekort van AQUON elk jaar 0 zijn, omdat alle netto kosten worden doorberekend aan de deelnemers. Het EMU-saldo kan hoger zijn dan 0, door investeringen, afschrijvingen en de invloed van reserves en voorzieningen.

Het investeringsniveau van AQUON in het jaar 2020 ligt door vervangingen van instrumentarium (€ 1,5 miljoen/ 2 jrn) en jaarlijks facilitaire/ICT-aanschaf (€ 0,7 miljoen) op circa 1,4 miljoen euro. De afschrijvingen bedragen in de begroting circa € 1,3 miljoen. Het EMU-saldo voor 2020 bedraagt daarmee negatief op ca. € 0,1 miljoen.

## WET NORMING TOPINKOMENS

Bijgaand een overzicht met actuele informatie.

| Naam | Functie | Duur dienst-verband | Omvang dienst verband | Beloning | Belastbare kosten-vergoedingen | Voorzieningen betaalbaar op termijn | Beëindigings-uitkeringen |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Dhr. J.K. Bouma | Algemeen directeur | 12 mnd | 100% | € 111.136 | € - | € 17.954 | € - |
| Dhr. C.G. Jansen op de Haar (*) | Bestuurder | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. |
| Dhr. G.J.A. Nieuwenhuis | Bestuurder | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. |
| Dhr. W.P.J. de Kleijn | Bestuurder | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. |
| Dhr. H. Pluckel (*) | Bestuurder | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. |
| Dhr. C. Sas | Bestuurder | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. |
| Mw. E.H.T. Stravens(*) | Bestuurder | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. |
| Dhr. M. Smits | Bestuurder | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. |
| Dhr. H.P. Verroen | Bestuurder | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. |
| (*) Dagelijks Bestuur | | | | | | | |

***Tabel 6: overzicht actuele informatie in kader van Wet Normering Topinkomens..***

# 9. RISICOMANAGEMENT

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste en gesignaleerde risico's in beeld gebracht. Er komen voortdurend, ook door voortschrijdend inzicht, nieuwe risico's op AQUON af. In het hoofdstuk wordt een uiteenzetting gedaan van mogelijke risico's, de wijze waarop individuele risico's tegemoet worden getreden (risico respons) en een beschrijving van de impact van de risico's op de resultaten en/of financiële positie.

Bij de uitwerking is onderscheid gemaakt in risico's met betrekking tot de volgende aspecten:

- Bestuurlijke aspecten: de risico's hangen samen met bestuurlijke besluiten;
- Organisatorische aspecten: de risico's zijn direct gerelateerd aan de organisatie;
- Personele aspecten: de risico's hangen samen met de personele bezetting;
- Locatie aspecten: de risico's hangen samen met locatie(s).

### RISICO'S M.B.T. BESTUURLIJKE ASPECTEN

De eigenaren hebben met de besluiten tot AQUON 2.0 aangegeven dat zij de nieuwe strategie en beleidslijnen ondersteunen en onderschrijven. Hiermee vervalt een groot deel van de risico's op bestuurlijk terrein, die de afgelopen jaren de bedrijfsvoering van AQUON hebben beïnvloed. De bestuurlijke risico's blijven bestaan, maar de kans dat zo'n risico zich voordoet is aanmerkelijk afgenomen.

***Risico; besluitvorming om tot 1 locatie te komen vertraagt of het operationaliseren van het besluit volgt later dan gepland.***
Deelnemende waterschappen wensen in het najaar van 2019 het voorgenomen besluit om te komen tot één locatie te bekrachtigen middels onderbouwing van een business case welke het besluit rechtvaardigd. Mocht het risico zich voordoen dat het besluit niet wordt genomen of de operationalsering later worden uitgevoerd dan zal het beoogde financiële voordeel later en/of niet worden gerealiseerd.

Bij een besluitvorming conform uitgestippelde tijdslijn en volgens verwachting opgestelde business case kan een postief risico van € 1 miljoen worden ingecalculeerd. In de opgenomen meerjarenraming 2021-2024 is het beoogde voordeel van € 1 miljoen euro niet opgenomen.

***Risico: uittreden van deelnemende waterschappen***
Het risico van uittreden van een van de deelnemende waterschappen blijft altijd aanwezig. Belangrijk is dat de consequenties van het uittreden in beeld zijn gebracht. In de nieuwe GR is een uittreedregeling opgenomen, zodat AQUON kan blijven werken aan haar continuïteit.

***Risico: bestuurlijke verandering: consequenties koers***
De GR AQUON verkrijgt om de vier jaar een nieuw bestuur met mogelijk andere bestuursleden. Het bestuur geeft de strategische richting aan de GR AQUON. Door nieuwe inzichten van bestuursleden in een vierjaarlijkse zittingsperiode kunnen afwijkende strategische keuzes worden onderzocht en worden uitgewerkt. Opgemerkt wordt dat AQUON een kapitaalintensief onderzoeksbedrijf is, waarbij veel kapitaal langdurig is geïnvesteerd. Het bestuur geeft bij (nieuwe) strategische keuzes daarmee richting aan doorontwikkeling van AQUON welke een langere periode bestrijkt dan de vier jaar van de bestuurlijke zittingsperiode. Door bestuursleden vooraf goed te informeren over effecten van wijzigingen in strategie kunnen verantwoorde keuzes worden gemaakt. Een zorgvuldig besluitvormingsproces is belangrijk.

***Risico: geen keuze of halve keuze***
AQUON heeft op een bestuurlijke vraag, namelijk het realiseren van efficiëntie, inmiddels een antwoord gegeven. Deze uitwerking omhelst een belangrijke strategische koerswijziging. Namelijk het inrichten van een centraal geleide organisatie, waarbij de productie op één centrale werklocatie functioneel plaatsvindt. Op dit moment is er sprake van een suboptimale decentraal geleide organisatie met geografische verdeling van de productie, met lokale specialisaties (twee locaties).

Middels een business case zal een antwoord gegeven worden op de bestuursvraag met daarbij de verwachte voordelen en de benodigde investeringen om de beoogde voordelen te behalen. Mocht naar aanleiding van de bestuurlijke vraag onverhoopt geen keuze (kunnen) worden gemaakt dan zal de organisatie niet door-ontwikkelen en verwacht kan worden dat een of meerdere individuele waterschappen op termijn eigen keuzes gaan maken om de productie te realiseren. Het collectief, de GR AQUON, zal op termijn dan mogelijk geen bestaansrecht meer hebben. Het opheffen van de GR AQUON zal zoals voorheen is berekend een veelvoud aan kosten met zich meebrengen.

In het implementatieplan AQUON wordt voorgesteld dat productie op één locatie het meest effectief en efficiënt zal zijn. De vraag kan ontstaan of hierin halve keuzes gemaakt kunnen worden: het plan deels uitvoeren. Het ombouwplan heeft voorzien in een tussenstap; echter het einddoel kan worden bemoeilijkt. De organisatie verwacht nu - na een fase van jaren van onzekerheid, duidelijkheid en daadkracht - dat zij ‘verander-moe’ zou kunnen worden, waarmee financieel gewin moeilijker bereikbaar zal zijn.

***Risico: negen waterschappen op één lijn***
De GR AQUON is in gezamenlijk eigendom van negen waterschappen. Voor strategische veranderingen is het belangrijk dat de negen eigenaren zichzelf herkennen en gezamenlijk (blijven) staan voor de uiteindelijke keuze die nu gemaakt moet worden. Een gezamenlijke visie op de toekomst is belangrijk, niet slechts voor de grote investeringen die de GR AQUON wenst te plegen. Grote investeringen zonder gezamenlijke visie vormen een groot bedrijfsrisico. Door middel van (bijvoorbeeld) periodieke werksessies kan toetsing en herijking van de integrale strategie plaatsvinden. Inzicht verkrijgen van wat de markt kan bieden en daarnaast een uitwerking van een nauwe samenwerking van de markt en AQUON geeft essentiële informatie voor deze keuzes ten aanzien van toekomstige bedrijfsinrichting.

## RISICO'S M.B.T. ORGANISATORISCHE ASPECTEN

***Risico: nieuwe ontwikkelingen vergen meer***

Het wateronderzoek wordt geconfronteerd met nieuwe technologische en overige ontwikkelingen. Hierbij kan worden gedacht worden aan:

- Wijzigingen in werkmethodes, werkpakket en werklast. Mede dankzij beleidsontwikkelingen in het waterbeheer, zoals kaderrichtlijn Water, verandert de behoefte aan laboratoriumondersteuning. Risico in trendbreuk kan op een juiste wijze worden geregisseerd door frequent contact en overleg met waterbeheerders (de klant) zodat hier tijdig op kan worden gereageerd.
- Verbreding van het analysepakket. De accenten in het laboratoriumonderzoek worden verlegd naar andere stoffen. De verwachting is met name dat hydrobiologisch en geïntegreerd onderzoek zich verder zal ontwikkelen. Risico bestaat dat AQUON niet klaar staat voor deze ontwikkeling. AQUON bereidt zich erop voor deze ontwikkelingen te volgen met de inzet van een innovatiemanager en door samenwerking met andere kennisinstituten en overheidslaboratoria. Indien gewenst worden nieuwe analyses in overleg met opdrachtgevers opgenomen in het dienstenpakket. AQUON heeft daarnaast strategische kennis- en uitvoeringspartners om snel te kunnen inspelen op ontwikkelingen.
- Ontwikkelingen en introductie van automatisering en technologie. Arbeidsintensieve analyses worden steeds meer geautomatiseerd. Met uitbreiding van de analysemogelijkheden neemt bovendien de complexiteit van de benodigde techniek en technologie toe. Dit betekent dat de vereiste professionaliteit toeneemt (opleidingsniveau) en de behoefte aan voldoende financieel draagvlak voor benodigde professionaliteit en de aanschaf van vaak kapitaalintensieve apparatuur.

***Risico: productiedaling en/of stijging.***

AQUON is aanvankelijk (in 2011) bedrijfsmatig ingericht voor dertien miljoen productiepunten. In de jaren 2012 & 2013 is zij geconfronteerd met een forse productiedaling. De jaren erna vond er een verdere (lichte) daling plaats en de verwachting van de opdrachtgevers was dat de productie rond de tien miljoen productiepunten zal blijven tot het jaar 2020. Inmiddels ligt de productie ver boven de twaalf miljoen punten. De verwachte meetvraag van de opdrachtgevers/ waterschappen verkrijgt verdere focus door gezamelijke vraagarticulatie.

Het risico van een daling heeft consequenties voor de bedrijfsinrichting en bedrijfsvoering en heeft financiële gevolgen. Bij duurzame verandering (bijvoorbeeld door het centralisatievraagstuk) is herschikking van het bedrijf noodzakelijk. Middels professioneel leiderschap en adequaat inspelen op een eventuele duurzame wijziging in de klantvraag is aanpassing van de bedrijfsinrichting te realiseren. AQUON bereidt zich daarnaast voorzichtig voor, voor bepaalde productiesegmenten, op het werken vanuit een regierol. AQUON wenst hier een gevoel bij te krijgen en dit in geschikte pilotsituaties toe te passen. Door meer ervaring op te doen met onder regie uitvoeren van routinematige analyses kan een nieuw optimum worden gevonden met de markt (make or buy).

Het financiële risico van een productiedaling en/of productiestijging wordt beperkt doordat het (nieuwe) kosten verrekensysteem voor de deelnemende waterschappen antwoord geeft op een individuele productieverandering. Een deelnemend waterschap staat voor drie jaar borg voor het relatieve aandeel in de vaste kosten. De referentieperiode van drie jaren rolt mee in de tijd met het desbetreffende productiejaar. Het verrekensysteem voorziet tevens in een jaarlijkse afwikkeling van marginale kosten bij meer/of minder gerealiseerde productie per opdrachtgever/waterschap.

***Risico: accreditatiebehoud***
AQUON werkt met de hoogst mogelijke gekwalificeerde werkprocessen. AQUON heeft haar werkprocessen integraal geaccrediteerd en jaarlijks vindt toetsing door de RVA plaats. Deze hoge kwaliteitsnorm is nodig voor de waterschappen indien zij met mogelijke juridische geschillen worden geconfronteerd. Het risico bestaat tijdens de ombouw dat de werkprocessen niet volgens kwaliteitsprotocollen verlopen. AQUON heeft ervaring met deze veranderingen en schakelt de RVA in om de kwaliteitsnormen te blijven behalen.

***Risico: tevredenheid opdrachtgevers***
Bij veranderingen ontstaat mogelijk een daling van tevredenheid van de opdrachtgevers. De AQUON-organisatie is in deze fase mogelijk sterk intern gefocust en kan daarbij het klantbelang deels uit het oog verliezen. Een onwenselijke situatie maar gerealiseerde reorganisaties tonen aan dat dit mogelijk ontstaat. AQUON heeft speciaal hiervoor de bedrijfsinrichting aangepast. Het organisatieonderdeel “Servicebureau” legt de focus op de klant en de start van alle werkprocessen. Deze organisatie aanpassing moet klaar zijn voor de ombouw van AQUON. Door frequent contact met de klant, waarbij informatie-uitwisseling centraal staat, verwacht AQUON het risico beheersbaar te houden. Een te ontwikkelen communicatieplan behoort bij het ombouwplan van AQUON.

***Risico: management- en bedrijfscultuur***
Belangrijke succesfactor voor de bedrijfsvoering is de management- en bedrijfscultuur. De organisatie heeft behoefte aan een nieuwe heldere organisatiestructuur, waarbij een efficiënte bedrijfsvoering wordt gerealiseerd. De bedrijfscultuur dient daarbij klantgericht te zijn en kwaliteit dient centraal te staan in handelen en denken. Door een nieuwe inrichting van de topstructuur van AQUON wordt een belangrijke managementverandering doorgevoerd. Het (nieuwe) strategische personeelsmanagement wordt aangevuld met normen en waarden (kernwaarden), waarbij voorbeeldgedrag wordt ontwikkeld. Geen veranderingen aanbrengen in meerdere dimensies anders dan verminderen van locaties zal geen gewenste cultuurverandering teweegbrengen. Een cultuurveranderingstraject is in 2017/2018 ingezet. Een fysieke verandering van werkplek (door sluiting van locatie Breda) gaf al een boost aan de cultuurverandering.

***Risico: Mogelijke effecten naar aanleding van de introductie wetgeving WNRA***

De nieuwe wetgeving Wet Normalisering rechtpositie Ambtenaren doet per 1 janauri 2020.Na invoering verkrijgt een medewerker een tweezijdige arbeidsovereenkomst. De omzetting geschiedt ‘van rechtswege’ op het moment waarop de WNRA in werking treedt. Op watersectorniveau heeft de WNRA tot gevolg dat de Wet CAO van toepassing wordt. In beginsel wordt er alleen nog op centraal niveau over arbeidsvoorwaarden onderhandeld. Hiervoor is een werkgeversorganisatie opgericht; hiervan is AQUON lid geworden. Impact op de organisatie en de financiële gevolgen zijn nu niet voor handen. AQUON is onderdeel van werkgroep voor introductie en heeft vooreerst een kostenindex van 1,5 procent op haar salariskosten in haar begroting opgenomen.

***Risico: rol en invloed van OR en GO***
De Ondernemingsraad (OR) en het Georganiseerd Overleg (GO) hebben een belangrijke invloed op de doorontwikkeling van AQUON. Mocht de OR/ het GO zich niet kunnen vinden in de plannen van het bedrijf dan is dit een groot risico voor de uiteindelijke operationalisering van alle plannen. De Ondernemingsraad wordt intensief betrokken bij de ontwikkeling van de organisatie en daarnaast wordt de OR/ het GO ruimte geboden om zichzelf hierin voor te bereiden. Tijdens de reguliere overlegvergaderingen is de doorontwikkeling een belangrijk gespreksonderwerp en waar noodzakelijk worden de (reguliere) trajecten van instemming- en advies doorlopen.

***Risico: aannames in de business case t.b.v. besluitvorming***
In het ombouwplan van AQUON werd gewerkt met aannames, aangezien er een doorkijk is gemaakt op basis van uitgangspunten. Aannames zijn onderhevig aan veranderingen. De aannames worden met de beste inzichten opgesteld en door-vertaald in een uitwerking. Werken met aannames brengt risico's met zich mee. Middels adequate projectbeheersing en regulier terugkerende jaarlijkse begrotingscycli worden steeds opnieuw de opgenomen aannames beoordeeld. Mocht er een aanleiding ontstaan de aannames te wijzigen dan worden deze beargumenteerd in deze werkprocessen zichtbaar. Mogelijk kan het uitzetten van een zgn. "second opinion" beter zicht geven op verwachte uitkomsten.

## RISICO'S M.B.T. PERSONELE ASPECTEN

***Risico: personeelsverloop: kennis- en productieverlies***
Bij het verplaatsen van werk naar een andere locatie is het mogelijk dat personeelsleden de keuze maken om een andere werkkring te zoeken. De vraag is hoe ernstig dit is voor een organisatie die voor de routinematige werkzaamheden juist een kleiner vast personeelsbestand nastreeft. Vooral voor specialistische en hydrobiologische onderzoeken is het van belang dat kennis wordt behouden. Voor medewerkers worden (eventueel individuele) maatregelen uitgewerkt zodat kennisbehoud centraal staat.

***Risico: veranderingsbereidheid personeel***
Het cultuuraspect verdient ruime aandacht binnen AQUON. Vanaf het jaar 2011 zijn verschillende organisatieonderdelen bij elkaar gebracht. De AQUON-organisatieonderdelen hebben hun eigen werkpakket. De organisatie is nu op twee locaties gevestigd waarbij in de afgelopen jaren bedrijfsbrede team- en cultuurontwikkeling heeft plaatsgevonden. Kernwaarden zijn daarbij gedefinieerd en actief ontwikkeld en uitgedragen. De gewenste cultuur heeft in het ombouwplan grote waarde en verkrijgt prominent aandacht.

Risico bestaat dat de gestelde bedrijfsdoelen niet worden behaald door een ongewenste (onderontwikkelde?) cultuur. Door vanuit verschillende invalshoeken hierop te sturen is een ontwikkeling te verwachten. Juist om deze reden is ingezet op locatiekeuze, herinrichting van organisatie en ontwikkeling van het topmanagement. Het traject van cultuurverandering is een actief onderdeel van het strategische personeelsmanagement.

***Risico: onvoldoende kennis en expertise***
Afhankelijk van de bestuurlijke keuzes kunnen de te realiseren veranderingen voor AQUON groot zijn. In deze periode van veranderen zal een groot beroep worden gedaan op de veranderbereidheid van de medewerkers. De medewerkers zijn daartoe niet geschoold en van nature is de mens niet uit op verandering. Tijdens de transitie kan er een tekort zijn aan kennis en expertise om dit veranderproces te begeleiden. AQUON stelt voor om dit aspect nadrukkelijk aandacht te geven. Naast communicatie zal ook het veranderen speciale aandacht vergen en daarvoor moet de noodzakelijke begeleiding worden gezocht om de uiteindelijke doelen te bereiken.

## RISICO'S M.B.T. LOCATIE ASPECTEN

***Risico: taxatiewaarden panden***
In april 2015 heeft AQUON haar drie panden laten waarderen door een externe taxateur nadat dit in maart 2011 ook is uitgevoerd. De taxateur heeft toentertijd een nieuwe actuele waarde vastgesteld op basis van de huidige marktwaarde. Verwacht wordt dat een van de panden welke ter verkoop wordt aangehouden, in het jaar 2019 verkocht zal zijn.

In februari 2019 heeft AQUON haar twee panden opnieuw laten taxeren. De taxateur heeft hiermee aangegeven dat er een toenemende belangstelling is voor laboratoriumruimte. Zij geeft daarbij ook aan dat individuele laboratoriumruimten specifiek zijn in een toepassingsproces.

AQUON loopt het risico dat deze taxatiewaarden tegenvallen en/of de tijdslijn van een eventuele vervreemding anders zal verlopen. Het risico van daling en stijging van verkoopwaarde wordt niet eerder zichtbaar dan op het verkoopmoment. Voor dit risico zijn verder geen maatregelen opgenomen bij gebrek aan andere bruikbare informatie.

***Risico: onderhoudstoestand panden***

De twee laboratoriumpanden van AQUON in Tiel en Leiden zijn niet geschikt en niet ingericht op de aanstaande veranderde werkprocessen. De inzichten op het kwalitatief en efficient uitvoeren van chemische en hydrobiologische analyes zijn vergaand veranderd in de afgelopen 15-30 jaren. De huidige staat van de panden verhinderen AQUON de hoge kwaliteit in producten en diensten op termijn te realiseren.

De onderhoudsstaat van het laboratoriumpand in Leiden is zorgelijk. Het pand is ongeveer 35 jaren oud heeft een onderhoudsachterstand en de laboratoriuminstallaties gebouw-gebonden installaties zijn volgens externe deskundigen technisch vrijwel geheel afgeschreven. Als maatregel werkt AQUON vooreerst de consequenties uit in haar “Businesscase 2019” zodat hier de juiste maatregelen op genomen kunnen worden. Aan dit risico hangt een investeringsbesluit welke aan de eigenaren voorgelegd zullen worden. De hoogte van investering is op dit moment niet bekend.

# Bijlage 1: Bijdrageregeling en kostenverdeling

## TOELICHTING OP BEREKENING BIJDRAGEREGELING TBV PROGRAMMA LABORATORIUM

De vaste kosten van de AQUON-organisatie (75%) worden verrekend op basis van de gerealiseerde productie (drie jaargemiddelde) van de afgelopen jaren voorafgaand aan het desbetreffende jaar. Het driejaargemiddelde kan worden berekend aan de hand van de tabel met gerealiseerde en te verwachten productie. In bijlage 1 is de opgegeven productieverwachting opgenomen; bij de definitieve jaarafrekening worden deze aantallen vervangen door de werkelijke productieaantallen.

Een inzicht van meer of minder productie en/of kosten wordt in bijlage 2 gegeven.

Deze pro-forma uitwerking geeft inzicht in het scenario als alle opdrachtgevers 10 procent meer productie gaan vragen. In dit scenario wordt ook aangenomen dat dit een totale kostenstijging van €300.000 veroorzaakt. Dit overzicht geeft slechts een indicatie. De kostenstructuur van een laboratoriumomgeving is complex en kent meerdere kostendrivers.

**Programma 2: Eigenaarsdeel GR AQUON**
De kostenverrekening van het eigenaarsdeel vindt plaats op basis van de relatieve gerealiseerde productie van de afgelopen drie jaren.

# BIJDRAGE PER WATERSCHAP IN DE JAREN 2020-2024

| Bijdrage regeling programma 1 | | | | | | | kostenverdeling programma 2 Eigenaar GR AQUON | | | | Totale kosten |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 2020 | Totale kosten in dit programma: | | | | | 22.797 | Totale kosten in dit programma: | | | 630 | 2020 |
| | vaste kosten | | variabele kosten | | | totale | | | | | |
| | procent | bedrag | productie | procent | bedrag | kosten | | procent | kosten | totaal | totaal |
| Aa en Maas | 9,7% | 1.660 | 1.181.000 | 9,3% | 530 | 2.190 | Aa en Maas | 9,7% | 61 | 61 | 2.251 |
| Brabantse Delta | 11,7% | 2.007 | 1.430.723 | 11,3% | 642 | 2.649 | Brabantse Delta | 11,7% | 74 | 74 | 2.723 |
| De Dommel | 9,1% | 1.548 | 1.027.160 | 8,1% | 461 | 2.009 | De Dommel | 9,1% | 57 | 57 | 2.066 |
| Delfland | 8,3% | 1.413 | 908.000 | 7,2% | 408 | 1.820 | Delfland | 8,3% | 52 | 52 | 1.872 |
| Hollandse Delta | 16,7% | 2.853 | 2.313.330 | 18,2% | 1.039 | 3.891 | Hollandse Delta | 16,7% | 105 | 105 | 3.996 |
| Rijnland | 16,4% | 2.811 | 2.180.000 | 17,2% | 979 | 3.790 | Rijnland | 16,4% | 104 | 104 | 3.893 |
| Rivierenland | 16,7% | 2.857 | 1.898.000 | 15,0% | 852 | 3.709 | Rivierenland | 16,7% | 105 | 105 | 3.815 |
| Schieland en Kr. | 5,1% | 874 | 645.000 | 5,1% | 290 | 1.163 | Schieland en Kr. | 5,1% | 32 | 32 | 1.196 |
| St. Rijnlanden | 6,3% | 1.076 | 1.111.500 | 8,8% | 499 | 1.575 | St. Rijnlanden | 6,3% | 40 | 40 | 1.614 |
| Totaal | 100,0% | 17.098 | 12.694.713 | 100,0% | 5.699 | 22.797 | | 100,0% | 630 | 630 | 23.427 |

| 2021 | Totale kosten in dit programma: | | | | | 23.365 | Totale kosten in dit programma: | | | 280 | 2021 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | vaste kosten | | variabele kosten | | | totale | | | | | |
| | procent | bedrag | productie | procent | bedrag | kosten | | procent | kosten | totaal | totaal |
| Aa en Maas | 9,9% | 1.742 | 1.166.000 | 9,4% | 552 | 2.294 | Aa en Maas | 9,9% | 28 | 28 | 2.322 |
| Brabantse Delta | 11,9% | 2.083 | 1.415.000 | 11,5% | 670 | 2.753 | Brabantse Delta | 11,9% | 33 | 33 | 2.786 |
| De Dommel | 9,0% | 1.570 | 1.094.160 | 8,9% | 518 | 2.088 | De Dommel | 9,0% | 25 | 25 | 2.113 |
| Delfland | 8,1% | 1.419 | 908.000 | 7,4% | 430 | 1.849 | Delfland | 8,1% | 23 | 23 | 1.872 |
| Hollandse Delta | 17,2% | 3.006 | 1.910.284 | 15,5% | 904 | 3.910 | Hollandse Delta | 17,2% | 48 | 48 | 3.958 |
| Rijnland | 16,2% | 2.845 | 2.210.000 | 17,9% | 1.046 | 3.891 | Rijnland | 16,2% | 45 | 45 | 3.937 |
| Rivierenland | 16,4% | 2.875 | 1.874.000 | 15,2% | 887 | 3.762 | Rivierenland | 16,4% | 46 | 46 | 3.808 |
| Schieland en Kr. | 4,9% | 854 | 645.000 | 5,2% | 305 | 1.159 | Schieland en Kr. | 4,9% | 14 | 14 | 1.173 |
| St. Rijnlanden | 6,4% | 1.129 | 1.118.500 | 9,1% | 529 | 1.659 | St. Rijnlanden | 6,4% | 18 | 18 | 1.677 |
| Totaal | 100,0% | 17.524 | 12.340.944 | 100,0% | 5.841 | 23.365 | | 100,0% | 280 | 280 | 23.645 |

| 2022 | Totale kosten in dit programma: | | | | | 23.817 | Totale kosten in dit programma: | | | 200 | 2022 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | vaste kosten | | variabele kosten | | | totale | | | | | |
| | procent | bedrag | productie | procent | bedrag | kosten | | procent | kosten | bedrag | totaal |
| Aa en Maas | 9,7% | 1.725 | 1.131.000 | 9,2% | 547 | 2.272 | Aa en Maas | 9,7% | 19 | 19 | 2.291 |
| Brabantse Delta | 11,9% | 2.123 | 1.442.995 | 11,7% | 698 | 2.821 | Brabantse Delta | 11,9% | 24 | 24 | 2.845 |
| De Dommel | 8,4% | 1.496 | 1.065.160 | 8,7% | 515 | 2.012 | De Dommel | 8,4% | 17 | 17 | 2.028 |
| Delfland | 7,7% | 1.375 | 908.000 | 7,4% | 439 | 1.814 | Delfland | 7,7% | 15 | 15 | 1.830 |
| Hollandse Delta | 17,2% | 3.075 | 1.903.187 | 15,5% | 921 | 3.995 | Hollandse Delta | 17,2% | 34 | 34 | 4.030 |
| Rijnland | 16,5% | 2.950 | 2.240.000 | 18,2% | 1.084 | 4.033 | Rijnland | 16,5% | 33 | 33 | 4.066 |
| Rivierenland | 16,4% | 2.929 | 1.874.000 | 15,2% | 906 | 3.835 | Rivierenland | 16,4% | 33 | 33 | 3.868 |
| Schieland en Kr. | 5,0% | 890 | 645.000 | 5,2% | 312 | 1.202 | Schieland en Kr. | 5,0% | 10 | 10 | 1.212 |
| St. Rijnlanden | 7,3% | 1.300 | 1.100.000 | 8,9% | 532 | 1.832 | St. Rijnlanden | 7,3% | 15 | 15 | 1.847 |
| Totaal | 100,0% | 17.863 | 12.309.342 | 100,0% | 5.954 | 23.817 | | 100,0% | 200 | 200 | 24.017 |

| 2023 | Totale kosten in dit programma: | | | | | 24.227 | Totale kosten in dit programma: | | | 300 | 2023 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | vaste kosten | | variabele kosten | | | totale | | | | | |
| | procent | bedrag | productie | procent | bedrag | kosten | | procent | kosten | bedrag | totaal |
| Aa en Maas | 9,5% | 1.723 | 1.131.000 | 9,1% | 549 | 2.272 | Aa en Maas | 9,5% | 28 | 28 | 2.300 |
| Brabantse Delta | 11,8% | 2.147 | 1.430.723 | 11,5% | 695 | 2.842 | Brabantse Delta | 11,8% | 35 | 35 | 2.877 |
| De Dommel | 8,5% | 1.552 | 1.105.160 | 8,9% | 537 | 2.089 | De Dommel | 8,5% | 26 | 26 | 2.114 |
| Delfland | 7,1% | 1.294 | 878.000 | 7,0% | 426 | 1.720 | Delfland | 7,1% | 21 | 21 | 1.741 |
| Hollandse Delta | 17,1% | 3.101 | 2.007.203 | 16,1% | 974 | 4.075 | Hollandse Delta | 17,1% | 51 | 51 | 4.127 |
| Rijnland | 17,4% | 3.160 | 2.270.000 | 18,2% | 1.102 | 4.262 | Rijnland | 17,4% | 52 | 52 | 4.314 |
| Rivierenland | 15,3% | 2.776 | 1.874.000 | 15,0% | 910 | 3.685 | Rivierenland | 15,3% | 46 | 46 | 3.731 |
| Schieland en Kr. | 5,1% | 919 | 645.000 | 5,2% | 313 | 1.232 | Schieland en Kr. | 5,1% | 15 | 15 | 1.247 |
| St. Rijnlanden | 8,3% | 1.500 | 1.135.000 | 9,1% | 551 | 2.051 | St. Rijnlanden | 8,3% | 25 | 25 | 2.076 |
| Totaal | 100,0% | 18.170 | 12.476.086 | 100,0% | 6.057 | 24.227 | | 100,0% | 300 | 300 | 24.527 |

| 2024 | Totale kosten in dit programma: | | | | | 24.646 | Totale kosten in dit programma: | | | 100 | 2024 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | vaste kosten | | variabele kosten | | | totale | | | | | |
| | procent | bedrag | productie | procent | bedrag | kosten | | procent | kosten | bedrag | totaal |
| Aa en Maas | 9,3% | 1.721 | 1.206.000 | 9,7% | 598 | 2.320 | Aa en Maas | 9,3% | 9 | 9 | 2.329 |
| Brabantse Delta | 11,5% | 2.123 | 1.430.723 | 11,5% | 710 | 2.832 | Brabantse Delta | 11,5% | 11 | 11 | 2.844 |
| De Dommel | 8,5% | 1.577 | 1.105.160 | 8,9% | 548 | 2.125 | De Dommel | 8,5% | 9 | 9 | 2.134 |
| Delfland | 7,3% | 1.348 | 878.000 | 7,1% | 435 | 1.784 | Delfland | 7,3% | 7 | 7 | 1.791 |
| Hollandse Delta | 16,4% | 3.033 | 1.884.480 | 15,2% | 935 | 3.967 | Hollandse Delta | 16,4% | 16 | 16 | 3.984 |
| Rijnland | 17,8% | 3.282 | 2.300.000 | 18,5% | 1.141 | 4.422 | Rijnland | 17,8% | 18 | 18 | 4.440 |
| Rivierenland | 15,1% | 2.795 | 1.874.000 | 15,1% | 929 | 3.724 | Rivierenland | 15,1% | 15 | 15 | 3.739 |
| Schieland en Kr. | 5,2% | 958 | 645.000 | 5,2% | 320 | 1.278 | Schieland en Kr. | 5,2% | 5 | 5 | 1.283 |
| St. Rijnlanden | 8,9% | 1.648 | 1.100.000 | 8,9% | 546 | 2.194 | St. Rijnlanden | 8,9% | 9 | 9 | 2.203 |
| Totaal | 100,0% | 18.485 | 12.423.363 | 100,0% | 6.162 | 24.646 | | 100,0% | 100 | 100 | 24.746 |

# BIJLAGE 2: EEN PRO-FORMA BEREKENING.

Opdrachtgevers hebben behoefte getoond om inzicht te krijgen in een scenario als er meer productie wordt gevraagd aan AQUON. In bijgaand opgave is de productie voor alle waterschappen met 10 procent verhoogd en zijn de totale koten met €300.000 verhoogd. Een laboratoriumomgeving kent meerdere kostendrivers, deze opgave geeft slechts een indruk.

| Bijdrage regeling programma 1 | scenario: Indien productie +10% en €300 meer kosten | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 2020 | Totale kosten in dit programma: | | | | 23.097 | |
| | vaste kosten | | variabele kosten | | totale | |
| | procent | bedrag | productie | procent | bedrag | kosten |
| Aa en Maas | 9,7% | 1.682 | 1.299.100 | 9,3% | 537 | 2.219 |
| Brabantse Delta | 11,7% | 2.033 | 1.573.795 | 11,3% | 651 | 2.684 |
| De Dommel | 9,1% | 1.568 | 1.129.876 | 8,1% | 467 | 2.036 |
| Delfland | 8,3% | 1.431 | 998.800 | 7,2% | 413 | 1.844 |
| Hollandse Delta | 16,7% | 2.890 | 2.544.663 | 18,2% | 1.052 | 3.942 |
| Rijnland | 16,4% | 2.848 | 2.398.000 | 17,2% | 992 | 3.840 |
| Rivierenland | 16,7% | 2.895 | 2.087.800 | 15,0% | 863 | 3.758 |
| Schieland en Kr. | 5,1% | 885 | 709.500 | 5,1% | 293 | 1.179 |
| St. Rijnlanden | 6,3% | 1.090 | 1.222.650 | 8,8% | 506 | 1.595 |
| Totaal | 100,0% | 17.323 | 13.964.184 | 100,0% | 5.774 | 23.097 |

| kostenverdeling programma 2 | Eigenaar GR AQUON | | | Totale kosten |
|---|---|---|---|---|
| Totale kosten in dit programma: | | | 630 | 2020 |
| | procent | kosten | totaal | totaal |
| Aa en Maas | 9,7% | 61 | 61 | 2.280 |
| Brabantse Delta | 11,7% | 74 | 74 | 2.758 |
| De Dommel | 9,1% | 57 | 57 | 2.093 |
| Delfland | 8,3% | 52 | 52 | 1.896 |
| Hollandse Delta | 16,7% | 105 | 105 | 4.048 |
| Rijnland | 16,4% | 104 | 104 | 3.943 |
| Rivierenland | 16,7% | 105 | 105 | 3.864 |
| Schieland en Kr. | 5,1% | 32 | 32 | 1.211 |
| St. Rijnlanden | 6,3% | 40 | 40 | 1.635 |
| | 100,0% | 630 | 630 | 23.727 |

Instituut voor wateronderzoek en advies

Postbus 328
4000 AH Tiel

T 06 50732176
E n.termeulen@aquon.nl
I www.aquon.nl
Bank NWB 636751902
BTW NL823338848B01
KvK 52811751

Ter attentie van het Algemeen Bestuur

**Datum:** 12 april 2019
**Betreft:** Jaarverslag en jaarrekening 2018
**Ons kenmerk:** **U19.068**

Geacht bestuur,

Hiermee bieden we u het jaarverslag en de jaarrekening 2018 van de GR AQUON aan. Om de jaarstukken 2018 compleet te maken wordt het derde deel, de accountantsverklaring, deze week nagezonden. Deze nazending omvat een goedkeurende verklaring , echter met een beperking. De beperking betreft een onrechtmatige besteding inzake inzet flexibel personeel, welke Europees aanbesteed had moeten worden. Bij de verzending van de accountantsverklaring geven wij een hierop een toelichting.

Wij zijn verheugd u te melden dat AQUON in 2018 met succes de nieuwe strategie van de samenwerking met de negen samenwerkingspartners verder heeft vormgegeven. Bevestiging van de verkozen governance inrichting, verdere procesoptimalisatie en betrokkenheid bij innovatieve projecten verstevigen het pad naar ketenintegratie met haar waterschappen. De intensieve afstemming op operationeel niveau en in de platforms dragen bij aan onderling begrip over de meetvraag en gewenste dienstverlening.

Het concrete resultaat is dat de toegevoegde waarde voor de deelnemende waterschappen steeg van 12,5 miljoen productiepunten in 2017 naar 13,6 miljoen in 2018. De stijging die wij in voorgaande jaren hebben geconstateerd zet zich daarmee door. Een stijging die wat betreft 2018 voor een deel te verklaren is door de droogte en de warme zomer. Een extra deel van de meetvraag is uitbesteed om het aanbod van productie te kunnen verwerken. Ondanks het verhoogde productieniveau liggen de kosten voor de reguliere laboratoriumactiviteiten met circa 22 miljoen, slechts 7,1% boven de begroting. Het effect van het hogere productieniveau op de kosten is daarmee beperkt en binnen de budgettaire ruimte. AQUON is trots op de gematigde kostenstijging in relatie tot de sterk stijgende lijn van productie.

Wat betreft de organisatie heeft AQUON in 2018 gewerkt aan verdere versterking van haar eigen organisatie. Begin 2018 zijn nieuwe leden aan het managementteam toegevoegd. Met het nieuwe team verwacht AQUON haar doelstellingen te kunnen realiseren. Het management van AQUON legt in november 2019 een business case voor die naar verwachting zal aantonen dat het centraliseren van de operationele activiteiten, een logische vervolgstap is in de ontwikkeling van AQUON.

# JAARSTUKKEN AQUON
# 2018

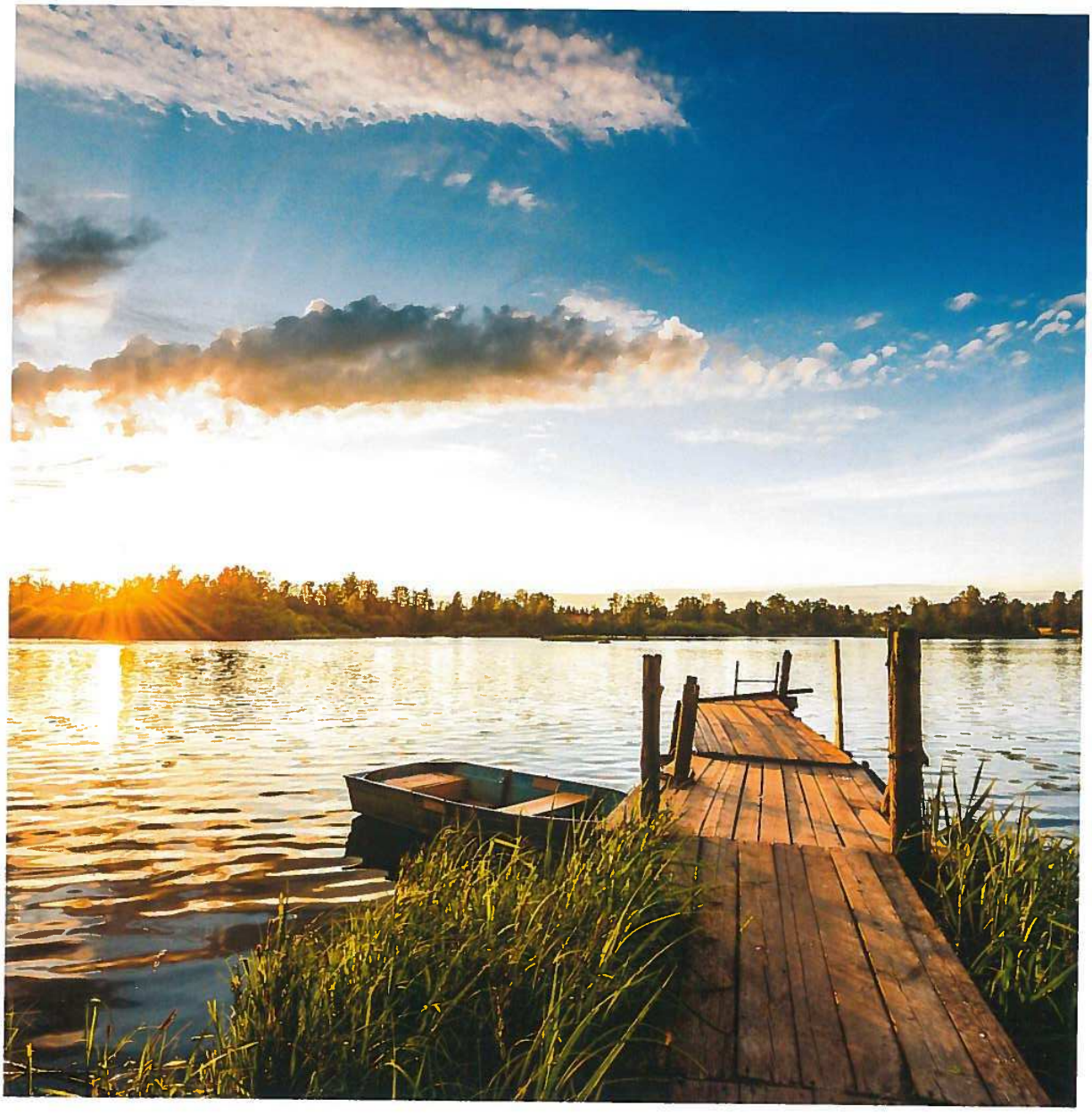

Wateronderzoek en advies

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better working world

# INHOUD


| | |
|---|---|
| **Jaarverslag 2018** | **3** |
| **Voorwoord** | **4** |
| **Kerngegevens van de GR AQUON** | **6** |
| **Profielschets en verkorte weergave van de financiële resultaten** | **7** |
| **Programmaverantwoording** | **11** |
| Programma Laboratorium | 11 |
| Programma Eigenaarsdeel | 13 |
| **Paragrafen** | **15** |
| Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar | 15 |
| Uitgangspunten en normen | 18 |
| Kostentoerekening | 19 |
| Uittreedregeling | 19 |
| Weerstandsvermogen | 20 |
| Financiering | 21 |
| Kapitaalgoederen en bedrijfsmiddelen | 22 |
| Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen | 22 |
| EMU-saldo | 23 |
| Incidentele baten en lasten | 24 |
| Waterschapsbelasting | 24 |
| Verbonden partijen | 24 |
| **Jaarrekening 2018** | **25** |
| **Balans per 31 december 2018** | **26** |
| **Exploitatierekening over het jaar 2018** | **27** |
| **Waarderingsgrondslagen** | **28** |
| **Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling** | **28** |
| **Toelichting op de balans per 31 december 2018** | **31** |
| **Toelichting op de exploitatierekening over het begrotingsjaar** | **39** |
| Programma Laboratorium | 40 |
| Programma Eigenaarsdeel | 45 |
| **Overige gegevens** | **48** |
| **Besluit tot resultaatbestemming 2018 en vaststelling van de jaarrekening** | **49** |
| **Controleverklaring** | **50** |



Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

# JAARVERSLAG

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

# VOORWOORD

Voor u liggen de jaarstukken 2018 van AQUON, welke het jaarverslag, de jaarrekening en de overige gegevens bevatten.

Wij zijn verheugd u te melden dat AQUON in 2018 met succes de nieuwe strategie van de samenwerking met de negen samenwerkingspartners verder heeft vormgegeven. Bevestiging van de verkozen governance inrichting, verdere procesoptimalisatie en betrokkenheid bij innovatieve projecten verstevigen het pad naar ketenintegratie met haar waterschappen. Daarmee is verdere invulling gegeven aan de bestuurlijke herijking van de strategie en governance uit 2016, zoals bekrachtigd in de nieuw geformuleerde Gemeenschappelijke Regeling.

AQUON komt steeds beter in haar rol als full-service ketenpartnerschap. Door de intensieve afstemming over de meetvraag en gewenste dienstverlening wordt de samenwerking met de waterschappen verstevigd. Door de realisatie van een hoge productie, uitvoeren van nieuwe diensten en de effecten uit de droogteperiode door de warme zomer steeg productie voor de deelnemende waterschappen van 12,5 miljoen punten in 2017 naar 13,6 miljoen in 2018; een stijging van bijna 9%. De bijdrage door onze medewerkers in het verkrijgen van inzicht in de waterkwaliteit is flink gestegen en ze hebben hiermee een prachtige bijdrage geleverd aan de zorg voor de watersystemen en de waterzuivering door de waterschappen.

AQUON heeft in 2018 gewerkt aan verdere versterking van haar eigen organisatie. Begin 2018 zijn nieuwe leden aan het managementteam toegevoegd. Met het nieuwe team verwacht AQUON haar doelstellingen te kunnen realiseren. Daarnaast heeft 2018 in het teken gestaan van het verder vorm geven van het programma AQUON 2.0. Het management van AQUON legt in november 2019 een toekomstbestendig plan aan haar eigenaren voor, met daarin opgenomen een businesscase welke, naar verwachting zal aantonen dat het centraliseren van de operationele activiteiten, een logische vervolgstap is in de ontwikkeling van AQUON.

Het hoge productieniveau door onder andere droogte en de warme zomer, was vooraf niet voorzien. Samen met het programma AQUON 2.0 heeft het geleid tot een hoge werklast. Om het aanbod van productie te kunnen verwerken is de relatie met onze uitvoeringspartners vol vertrouwen verstevigd en een extra deel van de meetvraag uitbesteed. Het effect op de kosten is beperkt en binnen de bestuurlijk budgettaire ruimte gebleven. De kosten voor de reguliere laboratoriumactiviteiten bedragen circa 22 miljoen en liggen daarmee 7,1% boven de begroting, hierbij opgemerkt het verhoogde productieniveau. AQUON is trots op de gematigde kostenstijging in relatie tot de sterk stijgende lijn van productie. De trend van dalende kosten per productie-eenheid houdt AQUON nu al vele jaren vast. De kosten voor transitie bedragen 0,8 miljoen en zijn daarmee 5,1% lager uitgevallen dan aanvankelijk begroot. Deze transitiekosten zijn gedeeltelijk gefinancierd vanuit de daartoe eerder getroffen bestemmingsreserve, het resterende bedrag is bij de deelnemers in rekening gebracht.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Door adequate voorbereidingen van de ambtelijke adviesorganen vanuit opdrachtgevers en vanuit eigenaren zijn de bestuurlijke vergaderingen beperkt gebleven. Het dagelijks bestuur heeft vijfmaal vergaderd; het algemeen bestuur driemaal. Deze vergaderfrequentie ligt in lijn met de voorziene en gewenste daling van de bestuurlijke vergaderingen.

Directie en bestuur kijken met vertrouwen uit naar de ontwikkelingen in 2019.

De voorzitter

H. Pluckel

De directeur

Ir. J.K. Bouma

Ter identificatie
~~Ernst & Young Accountants~~ LLP
5
EY Building a better working world

# KERNGEGEVENS VAN DE GR AQUON

| | |
|---|---|
| Deelnemende water- en hoogheemraadschappen | Waterschap Aa en Maas<br>Waterschap Brabantse Delta<br>Waterschap De Dommel<br>Hoogheemraadschap van Delfland<br>Waterschap Hollandse Delta<br>Waterschap Rivierenland<br>Hoogheemraadschap van Rijnland<br>Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden<br>Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard |
| Provincies | Gelderland<br>Noord-Brabant<br>Noord-Holland<br>Utrecht<br>Zuid-Holland |
| Bestuurssamenstelling op 31 december 2018 | Mevr. I. G.M de Bondt (Technisch voorzitter) (*)<br>Dhr. P.F.J. van den Eijnden<br>Dhr. W.P.J. de Kleijn<br>Dhr. C.G. Jansen op de Haar (*)<br>Dhr. H. Pluckel (*)<br>Dhr. G.J.A. Nieuwenhuis<br>Dhr. C. Sas<br>Dhr. M. Smits<br>Mevr. E.H.T. Stravens (*)<br>Dhr. H.P. Verroen<br>(*) Dagelijks Bestuur |
| Directie | Dhr. J.K. Bouma |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
6
EY Building a better working world

# PROFIELSCHETS EN VERKORTE WEERGAVE VAN DE FINANCIËLE RESULTATEN

## PROFIELSCHETS

AQUON, Instituut voor wateronderzoek, levert haar diensten voornamelijk aan de negen waterschappen en hoogheemraadschappen Aa en Maas, Brabantse Delta, De Dommel, Delfland, Hollandse Delta, Rijnland, Rivierenland, Schieland en de Krimpenerwaard en De Stichtse Rijnlanden. Daarnaast behoren gemeenten, rijksoverheid en bedrijven tot de klantenkring. AQUON biedt het gehele proces van monstername tot en met onderzoek en advisering aan. Door het aanbieden van producten binnen het gehele proces is AQUON de ideale partner voor water gerelateerd onderzoek en advisering over het natte milieu. De organisatie bestaat uit circa 160 gespecialiseerde en gemotiveerde medewerkers. Het verzorgingsgebied van AQUON omvat met name de provincies Gelderland, Noord-Brabant, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland.

AQUON biedt vanuit haar deskundigheid dagelijks inzicht in waterkwaliteit voor de aangesloten waterschappen in het gebied Midden- en Zuid-Nederland. Samen werken we aan schoon water.

De partners van AQUON zijn de negen waterschappen zoals bovenstaand benoemd. Voor een beperkt aantal derden klanten worden diensten verleend.

## INZICHT IN FINANCIËLE ONTWIKKELING

AQUON is in 2018 verder gegaan met het vormgegeven van de ambitie van Aquon, om een full-service keten-partner te zijn, voor haar deelnemende hoogheemraadschappen en waterschappen. Dit op basis van de in het jaar 2016 genomen strategische keuzes. Deze verandering van leverancier van producten & diensten naar een samenwerkingspartner gericht op de totale keten vraagt veranderingen in de bedrijfsvoering bij zowel AQUON als ook bij de deelnemende partners.

Het jaar 2018 stond in het teken van het verankeren van AQUON 2.0 en het doorgroeien van de organisatie naar één locatie. Ten aanzien van het concentreren op één locatie hebben de eigenaren een voorgenomen besluit genomen, dat op basis van de op dat moment beschikbare informatie en overwegingen die betrekking hebben op omzet, te bereiken efficiencywinst en de noodzaak van een wenkend perspectief en een collectieve ambitie, AQUON te concentreren op één locatie. In 2018 diende daarom aangetoond te worden dat de vastgestelde strategie en governance zich heeft bewezen en dat door een nadere uitwerking van de op het voorgenomen besluit, aansluitende huisvestingsvoorstellen en nog op te stellen businesscase het één locatiebesluit zichzelf rechtvaardigt. Om transparantie in de financiële gevolgen te behouden zijn (evenals voorgaande jaren) de begroting 2018 en deze jaarstukken gebaseerd op twee programmabegrotingen te weten Laboratorium en Eigenaarsdeel.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

In het bijgaande totaaloverzicht wordt inzicht gegeven in de behaalde financiële resultaten over de jaren 2018 in vergelijking tot 2017 en de begroting van 2018 over de gehele bedrijfsvoering. Het overzicht geeft in grote lijnen de financiële ontwikkelingen van AQUON weer door de relatie te leggen met de productieomgeving waarin AQUON zich beweegt. Deze schematische weergave van financiële resultaten wijkt daarmee af van de door de BBVW voorgeschreven formats van de programmabegroting en verantwoording. Het geeft echter geen tegenstrijdige informatie.

De voorgeschreven formats programmabegroting en verantwoording zijn opgenomen in een afzonderlijk hoofdstuk.

| PROGRAMMA LABORATORIUM<br>Inzicht in financiële ontwikkelingen | Realisatie 2018 | Realisatie 2017 | Programma begroting 2018 |
|---|---|---|---|
| **OPBRENGSTEN** | | | |
| Bijdrage deelnemers | 21.562.377 | 20.528.984 | 20.181.000 |
| Diensten voor derden | 396.100 | 332.464 | 300.000 |
| **TOTAAL INKOMSTEN** | **21.958.476** | **20.861.448** | **20.481.000** |
| **LASTEN** | | | |
| Personeelslasten, reguliere bedrijfsvoering | 10.515.224 | 10.310.082 | 10.555.000 |
| Bedrijfslasten (overige indirecte lasten) | 2.507.185 | 2.327.323 | 2.370.000 |
| Kapitaalslasten | 1.357.486 | 1.506.455 | 1.630.000 |
| **TOTAAL VASTE (INRICHTINGS-) KOSTEN** | 14.379.896 | 14.143.861 | 14.555.000 |
| Personeelslasten Inhuur productiepersoneel | 1.033.069 | 817.350 | 1.000.000 |
| Materiële lasten | 2.812.235 | 2.757.345 | 2.651.000 |
| Uitbestedingen analyses | 3.730.204 | 3.137.530 | 2.175.000 |
| Onvoorzien | 0 | 0 | 100.000 |
| **TOTAAL VARIABELE PRODUCTIEKOSTEN** | 7.575.508 | 6.712.225 | 5.926.000 |
| **TOTALE OPERATIONELE KOSTEN** | **21.955.403** | **20.856.086** | **20.480.999** |
| **Resultaat voor belasting** | **3.073** | **5.363** | **0** |
| Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting | -3.073 | -5.363 | |
| **GEREALISEERD RESULTAAT** | **0** | **0** | **0** |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

| PROGRAMMA EIGENAARSDEEL<br>Inzicht in financiële ontwikkelingen | Realisatie 2018 | Realisatie 2017 | Programma begroting 2018 |
|---|---|---|---|
| **OPBRENGSTEN** | | | |
| Bijdrage deelnemers | 462.010 | 225.000 | 775.000 |
| Diensten voor derden | 75.000 | 0 | 0 |
| **Totaal INKOMSTEN** | **537.010** | **225.000** | **775.000** |
| | | | |
| **LASTEN** | | | |
| Personeelslasten | 466.557 | 510.386 | 290.000 |
| Bedrijfslasten (overige indirecte lasten) | 176.458 | 288.536 | 300.000 |
| Kapitaalslasten | 187.587 | 187.587 | 185.000 |
| Afschrijvingen van boekverliezen | 0 | 110.000 | 0 |
| Onvoorzien | 0 | 0 | 100.000 |
| **TOTAAL LASTEN EIGENAARSDEEL** | **830.603** | **1.096.509** | **875.000** |
| | | | |
| Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting | 0 | 0 | 0 |
| Mutatie Bestemmingsreserve | 293.593 | 871.509 | 100.000 |
| | | | |
| **BEDRIJFSRESULTAAT** | **0** | **0** | **0** |

In het hoofdstuk "Programmaverantwoording" worden de bereikte bedrijfsdoelen en de financiële resultaten verantwoord.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP



EY Building a better working world

# ALGEMENE TOELICHTING OP DE JAARSTUKKEN

## INLEIDING

Het Waterschapsbesluit schrijft in artikel 4.30 voor dat de jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen. In artikel 30 van het Waterschapsbesluit wordt voorgeschreven dat het jaarverslag de paragrafen bevat die ingevolge artikel 4.11 van het Waterschapsbesluit ook in de begroting zijn opgenomen.

Redactioneel is getracht het dubbel weergeven van informatie in de jaarstukken te voorkomen, tenzij wet- en regelgeving in relatie tot het jaarverslag en de jaarrekening anders voorschrijft.

AQUON kent ook in het begrotingsjaar 2018 twee programmabegrotingen. Het programma "Laboratorium" betreft de reguliere bedrijfsvoering activiteiten van AQUON. Het tweede programma "Eigenaarsdeel" betreft transformatiekosten om AQUON te laten aanpassen aan nieuwe strategische keuzes van het bestuur. In het hoofdstuk "Programmaverantwoording" is een toelichting opgenomen wat bereikt is en wat de uitgaven per programma zijn geweest.

In het hoofdstuk "Paragrafen" wordt een toelichting gegeven op de volgende – vanuit regelgeving verplichte – onderwerpen. Achtereenvolgens worden de volgende paragrafen behandeld:

- Ontwikkelingen sinds het vorig begrotingsjaar;
- Uitgangspunten en normen;
- Kostentoerekening;,
- Weerstandsvermogen;
- Financiering;
- Kapitaalgoederen en bedrijfsmiddelen;
- Onttrekkingen aan  overige bestemmingsreserves en voorzieningen;
- EMU saldo;
- Incidentele baten en lasten;
- Waterschapsbelastingen;
- Verbonden partijen.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP



EY Building a better working world

# PROGRAMMAVERANTWOORDING

## PROGRAMMA LABORATORIUM

In dit programma zijn de reguliere laboratorium activiteiten opgenomen. De ontwikkelingen in het kort zijn dat er in 2018 invulling is gegeven aan een aantal (soms) nieuwe functies binnen AQUON door het aanstellen van nieuwe medewerkers. Daarnaast is er geïnvesteerd in onder andere laboratoriumapparatuur. In de paragraaf ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar wordt dit nader toegelicht.

In onderstaande tabel worden de financiële ontwikkelingen voor het Programma Laboratorium weergegeven:

| PROGRAMMA LABORATORIUM<br>Inzicht in financiële ontwikkelingen | Realisatie 2018 | Realisatie 2017 | Programma begroting 2018 |
|---|---|---|---|
| **OPBRENGSTEN** | | | |
| Bijdrage deelnemers | 21.562.376 | 20.528.984 | 20.181.000 |
| Diensten voor derden | 396.100 | 332.464 | 300.000 |
| **TOTAAL INKOMSTEN** | **21.958.476** | **20.861.448** | **20.481.000** |
| **LASTEN** | | | |
| Personeelslasten, reguliere bedrijfsvoering | 10.515.224 | 10.310.082 | 10.555.000 |
| Bedrijfslasten (overige indirecte lasten) | 2.507.185 | 2.327.323 | 2.370.000 |
| Kapitaalslasten | 1.357.486 | 1.506.455 | 1.630.000 |
| **TOTAAL VASTE (INRICHTINGS-) KOSTEN** | 14.379.895 | 14.143.861 | 14.555.000 |
| Personeelslasten Inhuur productiepersoneel | 1.033.069 | 817.350 | 1.000.000 |
| Materiële lasten | 2.812.235 | 2.757.345 | 2.651.000 |
| Uitbestedingen analyses | 3.730.204 | 3.137.530 | 2.175.000 |
| Onvoorzien | 0 | 0 | 100.000 |
| **TOTAAL VARIABELE PRODUCTIEKOSTEN** | 7.575.508 | 6.712.225 | 5.926.000 |
| **TOTALE OPERATIONELE KOSTEN** | **21.955.403** | **20.856.086** | **20.480.999** |
| **Resultaat voor belasting** | **3.073** | **5.363** | **0** |
| Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting | -3.073 | -5.363 | |
| **GEREALISEERD RESULTAAT** | **0** | **0** | **0** |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
11
EY Building a better working world

Met verrekening van de inkomsten behaald met externe omzet voor laboratoriumwerkzaamheden € 396.100 (2017: € 332.464) kan op basis van de gerealiseerde productie voor haar deelnemende waterschappen (13.583.975 punten) een integrale puntprijs worden berekend van € 1,59 (2017: € 1,64).

De geleverde producten en diensten worden aan de deelnemende waterschappen op basis van nacalculatie in rekening gebracht volgens de afgesproken berekeningssystematiek.

Op basis van de verrekening-afspraken kan het volgende overzicht worden gegeven over de financiële bijdrage per deelnemend hoogheemraadschap en waterschap.

| Waterschap of Hoogheemraadschap Bedragen x € 1.000 | Totale kosten | Voorschotten conform begroting | Voorschotten aanvullend | Afrekening |
|---|---|---|---|---|
| Aa en Maas | 1.845 | 1.729 | 0 | 116 |
| Brabantse Delta | 2.668 | 2.504 | 0 | 164 |
| De Dommel | 1.949 | 1.838 | 160 | -50 |
| Delfland | 1.647 | 1.445 | 230 | -28 |
| Hollandse Delta | 3.371 | 3.162 | 0 | 208 |
| Rijnland | 3.768 | 3.675 | 208 | -115 |
| Rivierenland | 3.748 | 3.434 | 346 | -32 |
| Schieland en de Kr'waard | 1.114 | 1.031 | 125 | -42 |
| De Stichtse Rijnlanden | 1.453 | 1.362 | 0 | 91 |
| Totaal | 21.562 | 20.181 | 1.069 | 312 |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP



EY Building a better working world

## PROGRAMMA EIGENAARSDEEL

Met ingang van 2016 is AQUON gaan werken met een programmabegroting Eigenaarsdeel. In dit Programma-onderdeel worden de activiteiten gebundeld die te maken hebben met het "AQUON Ombouwplan". Op deze wijze kunnen ontwikkelingen gerelateerd aan de ombouw van AQUON worden gevolgd. In de vergelijkende cijfers van het begrotingsjaar 2018 zijn de uitgaven opgenomen die gerelateerd zijn aan de strategische ontwikkelingen van AQUON. In onderstaande tabel worden de financiële ontwikkelingen voor het Programma Eigenaarsdeel weergegeven:

| PROGRAMMA EIGENAARSDEEL<br>Inzicht in financiële ontwikkelingen | Realisatie 2018 | Realisatie 2017 | Programma begroting 2018 |
|---|---|---|---|
| **OPBRENGSTEN** | | | |
| Bijdrage deelnemers | 462.010 | 225.000 | 775.000 |
| Diensten voor derden | 75.000 | 0 | 0 |
| **Totaal INKOMSTEN** | **537.010** | **225.000** | **775.000** |
| | | | |
| **LASTEN** | | | |
| Personeelslasten | 466.557 | 510.386 | 290.000 |
| Bedrijfslasten (overige indirecte lasten) | 176.458 | 288.536 | 300.000 |
| Kapitaalslasten | 187.587 | 187.587 | 185.000 |
| Afschrijvingen van boekverliezen | 0 | 110.000 | 0 |
| Onvoorzien | 0 | 0 | 100.000 |
| **TOTAAL LASTEN EIGENAARSDEEL** | **830.602** | **1.096.509** | **875.000** |
| | | | |
| Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting | 0 | 0 | 0 |
| Mutatie Bestemmingsreserve | 293.592 | 871.509 | 100.000 |
| | | | |
| **BEDRIJFSRESULTAAT** | **0** | **0** | **0** |

In kader van het ombouwplan AQUON zijn de kosten in het begrotingsjaar 2018 als volgt verder te specificeren:

*De personeelslasten betreffen voornamelijk:*

| | |
|---|---|
| Salarissen en sociale lasten boven-formatie personeel | € 202.400 |
| Afkoop- en afvloeiingskosten voormalig personeel | € 181.903 |
| Opleiding en training medewerkers AQUON 2.0 | € 79.079 |

*De bedrijfslasten betreffen voornamelijk:*

| | |
|---|---|
| Advies- en begeleidingskosten doorontwikkeling organisatie en strategie AQUON | € 174.158 |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

**Kapitaalslasten**
De kapitaalslasten betreffen de afschrijvingskosten van de in 2016 uitgevoerde verbouwingen van de panden in Leiden en Tiel.

De werkelijke kosten worden aan de deelnemende waterschappen op basis van nacalculatie in rekening gebracht volgens de afgesproken berekeningssystematiek.

Op basis van de verrekening-afspraken kan het volgende overzicht worden gegeven over de financiële bijdrage per deelnemend hoogheemraadschap e n waterschap.

**Eigenaarsdeel**

| Waterschap of Hoogheemraadschap Bedragen x € 1.000 | Kosten AQUON dienstverlening 2018 | Betaalde voorschotten 2018 | Definitieve afrekening |
|---|---|---|---|
| Aa en Maas | 21 | 47 | -26 |
| Brabantse Delta | 33 | 74 | -41 |
| De Dommel | 61 | 89 | -28 |
| Delfland | 45 | 66 | -21 |
| Hollandse Delta | 99 | 146 | -47 |
| Rijnland | 88 | 144 | -56 |
| Rivierenland | 48 | 103 | -55 |
| Schieland en de Kr'waard | 32 | 48 | -16 |
| De Stichtse Rijnlanden | 36 | 58 | -22 |
| Totaal | 462 | 775 | -313 |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

# PARAGRAFEN

## ONTWIKKELINGEN SINDS HET VORIGE BEGROTINGSJAAR

Eind 2016 heeft AQUON een nieuwe strategie aangenomen. AQUON wordt hiermee een full-service keten-partner voor haar waterschappen tegen acceptabele en geoptimaliseerde kosten. Zij geeft deze opdracht vorm door een proces van gezamenlijke vraagarticulatie.

Op basis van het in het bestuur besproken implementatieplan "Naar AQUON 2.0" is het jaar 2017 gebruikt om de bedrijfsinrichting, governance en organisatiestructuur aan te passen aan de vernieuwde strategie. In 2018 is deze strategie verder uitgerold in de organisatie en verankert in de processen, waarmee AQUON het full-service partnerschap verder heeft omarmt.

**Bedrijfsvoering Personeel**

Met ingang van 1 januari 2018 is de personeelsformatie ten behoeve van de nieuwe organisatiestructuur AQUON 2.0 geïmplementeerd.

Op 31 december 2018 had AQUON 158 medewerkers in dienst. Er zijn in 2018, 13 nieuwe medewerkers in dienst getreden en 6 medewerkers vertrokken. Bij de teams Hydrobiologie en Monstername en Logistiek zijn een aantal medewerkers, die al langere tijd als flexibele krachten werden ingehuurd, in dienst van AQUON getreden. Het verloop van de personeelsaantallen is in onderstaande tabel weergegeven. In het overzicht worden stagiaires niet meegeteld in het aantal personeelsleden per balansdatum.

| | Aantal medewerkers | | Aantal fte | |
|---|---|---|---|---|
| Geslacht | 2018 | 2017 | 2018 | 2017 |
| Man | 102 | 98 | 99,3 | 97,1 |
| Vrouw | 56 | 53 | 43,1 | 40,2 |
| Totaal | 158 | 151 | 142,4 | 137,3 |

**Ziekteverzuim**

Het ziekteverzuim bedroeg in 2018 gemiddeld 8,4 procent. Dit percentage is met 2,4 procent gestegen ten opzichte van het jaar 2017. In samenwerking met de Arbodienst, wordt door het management gestuurd op ver-lagen van het aantal ziekmeldingen en het verzuimpercentage.

| | Ziekmeld frequentie | | Ziekteverzuim percentage | |
|---|---|---|---|---|
| Verzuim | 2018 | 2017 | 2018 | 2017 |
| Totaal | 1,6 | 1,1 | 8,4 | 6,0 |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
15
EY Building a better working world

**Inhuur personeel**

Naast de inzet van eigen medewerkers heeft AQUON gebruikgemaakt van uitzendkrachten. Deze medewerkers worden ingehuurd ten behoeve van verschillende laboratorium werkprocessen en projecten. Gedurende het jaar 2018 werden uitzendkrachten ingezet bij alle operationele teams zoals het Servicebureau, team Chemie en het team Monstername en Logistiek. Met de inzet van deze flexibele arbeidskrachten, samen met extra inspanningen van de eigen medewerkers, werd gezorgd voor continuïteit van het primaire proces.

Een andere vorm van inhuur zijn medewerkers die tijdelijk ingehuurd worden vanwege hun specifieke expertise. De organisatiewijziging en omvorming van AQUON vraagt kennis en kunde die niet altijd aanwezig is bij haar personeel. In het jaar 2018 is met name in verband met de voorgenomen organisatieveranderingen nog gebruik gemaakt van interim managers en expertise op het gebied van interim management, HRM en bestuurssecretariaat. De kosten in het jaar 2018 bedroegen hiervoor € 695.691 en zijn daarmee lager dan de kosten in (2017 € 1.183.386).

**Productie**

De negen aangesloten waterschappen en hoogheemraadschappen hebben in 2018 opnieuw een verhoogd productievolume van AQUON gevraagd. De productie voor de deelnemers betrof 13,6 miljoen productiepunten. In de jaren 2017, 2016 en 2015 betrof dit aantal respectievelijk 12,5 , 11,7 en 11,3 miljoen productiepunten.

In vergelijking met het aantal productiepunten opgenomen in de programmabegroting 2018 is een 19% hogere productie gerealiseerd dan was voorzien. Een opvallende stijging in een productiesegment van AQUON is de vraag naar specialistisch onderzoek. Dit onderzoek wordt in nauwe samenwerking met gerenommeerde partijen uitgevoerd. Een stijging van specialistisch onderzoek heeft financiële gevolgen voor AQUON. De kosten voor uitbesteed werk stijgen met € 592.674 t.o.v. 2017.

AQUON heeft naast de productie voor haar opdrachtgevers van de waterschappen productie geleverd aan derden. AQUON levert overigens beperkt productie aan derden. Het betreft productie waarmee een directe relatie ligt met het voorzieningsgebied en/of de activiteiten van de deelnemende hoogheemraadschappen en waterschappen. De wet Markt en Overheid wordt hierbij in ogenschouw genomen. Het betrof 230.885 productiepunten. Van de totale AQUON productie is 1,7% aan derden geleverd.

In onderstaand overzicht wordt het totaal aantal productiepunten voor de deelnemende waterschappen en hoogheemraadschappen weergegeven:

| | Punten | |
|---|---|---|
| Productie AQUON 2018 voor deelnemers GR | 2018 | 2017 |
| Programmabegroting | 11.419.007 | 11.656.381 |
| Gerealiseerde productie | 13.583.975 | 12.508.557 |
| Percentage realisatie t.o.v. begroting | 118,9% | 107,3% |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Met ingang van 2018 is AQUON voor haar dienstverlening overgegaan naar het werken met pakketten en bijbehorende verkooppunten. Het productieniveau van de afgelopen drie jaren kan op de volgende wijze per waterschap en hoogheemraadschap worden weergegeven:

| Waterschap of Hoogheemraadschap | Verkooppunten | Productiepunten | | % Gemiddeld |
|---|---|---|---|---|
| | 2018 | 2017 | 2016 | over 3 jaar |
| Aa en Maas | 1.349.819 | 1.271.294 | 1.049.358 | 9,7% |
| Brabantse Delta | 1.587.743 | 1.409.153 | 1.441.403 | 11,7% |
| De Dommel | 1.137.992 | 1.231.814 | 1.053.718 | 9,1% |
| Delfland | 1.216.616 | 1.045.245 | 862.471 | 8,3% |
| Hollandse Delta | 2.178.026 | 2.258.381 | 1.872.081 | 16,7% |
| Rijnland | 2.093.475 | 2.045.304 | 2.077.621 | 16,4% |
| Rivierenland | 2.488.828 | 1.872.099 | 1.957.972 | 16,7% |
| Schieland en de Kr'waard | 681.065 | 593.166 | 658.059 | 5,1% |
| De Stichtse Rijnlanden | 850.411 | 782.101 | 745.931 | 6,3% |
| Totaal | 13.583.975 | 12.508.557 | 11.718.614 | 100,0% |

Vanaf 2018 wordt er voor de kostenverdeling gerekend met verkooppunten. Het driejaars productie gemiddelde zal na drie jaren doorlooptijd bestaan uit verkooppunten.

**Servicebureau**

Het servicebureau is de intermediair tussen de water- en hoogheemraadschappen, de interne AQUON-organisatie en de partners waaraan AQUON eventueel werkzaamheden uitbesteedt. Het servicebureau zorgt ervoor dat de organisatie proactief, actiegericht en servicegericht functioneert. Zij coördineert het proces van aannemen en uitvoeren van opdrachten voor de verschillende waterschappen.

Het servicebureau is in pilotfase eind 2016 opgestart en vanaf april 2017 definitief operationeel. In 2018 heeft de nadruk gelegen op het definitief invullen van het management en het versterken (kwalitatief en kwantitatief) van de functie van relatiemanager.

Met ingang van januari 2018 is formeel de calamiteitenorganisatie operationeel met 24/7 bereikbaarheid en inzetbaarheid van het laboratorium.

**Vraagontwikkeling en advies**

Het bedrijfsonderdeel Vraagontwikkeling en Advies is per 1 januari 2018 ingevuld. Belangrijkste doelstelling is om structureel invulling te geven aan het intensiveren van het relatienetwerk, het van "buiten naar binnen" halen van technische ontwikkelingen en innovaties en samen met de waterschappen werken aan een kennis- en innovatieagenda.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
17
EY Building a better working world

**Monstername en Logistiek**
Eén van de belangrijke onderscheidende factoren van AQUON ten opzichte van andere laboratoria is het feit dat AQUON de monstername geïntegreerd met de laboratoriumanalyses verzorgt. Tevens hebben de medewerkers uit dit AQUON-team een signalerende functie door het feit dat zij ter plaatse zijn en de waterschappen en hoogheemraadschappen van extra informatie kunnen voorzien.

In 2017 is een digitaliseringsproject gestart waarmee de routes ten behoeve van de monstername automatisch worden gepland. In de eerste helft van 2018 is de pilot geëvalueerd waarbij geconcludeerd is dat de centralisatie van de planning bijdraagt aan een goed functionerend team. In de tweede helft van 2018 is volledig overgegaan naar digitale planning.

**Chemisch onderzoek**
Eind 2017 waren er een drietal projecten opgestart voor de vervanging van verouderde laboratoriumapparatuur. De betreffende apparatuur is in de tweede helft van 2018 in gebruik genomen. In het jaar 2018 zijn aanvullend vier nieuwe projecten opgestart voor vervanging van laboratoriumapparatuur. Verwacht wordt dat deze in de loop van 2019 in gebruik zullen worden genomen.

**Hydrobiologisch onderzoek**
Naast het uitvoeren van analyses op het gebied van hydrobiologie houdt dit team zich ook bezig met het ontwikkelen van het vakgebied en afstemming met andere laboratoria. In 2018 is voor het databeheer overgegaan naar een nieuw automatiseringssysteem.

## UITGANGSPUNTEN EN NORMEN

**Algemeen**
AQUON kent vanaf het begrotingsjaar 2016 twee programmabegrotingen. De eerste programmabegroting wordt "laboratorium AQUON" en het tweede programma "eigenaarsdeel GR AQUON" genoemd.

**Salarisontwikkeling**
In juli 2018 zijn er nieuwe afspraken tussen werkgevers en vakbonden gemaakt voor de jaren 2017, 2018 en 2019. Er zijn salarisafspraken overeengekomen waarbij iedere medewerker die op 1 januari 2018 in dienst was eenmalig bruto € 500,- naar rato van dienstverband ontvangt. Daarnaast zijn de salarissen per 1 januari 2018 verhoogd met 3,5%. AQUON had op balansdatum 31 december 2017 voor haar salarisontwikkeling een bedrag opgenomen van € 183.000.

**Prijsindexatie**
AQUON werd in het jaar 2018 geconfronteerd met beperkte prijsindexaties van haar leveranciers.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

## KOSTENTOEREKENING

Met ingang van boekjaar 2016 zijn de verdeelsleutels voor de toerekening van de kosten aan de deelnemers gewijzigd. De vaste kosten worden verrekend op basis van de gemiddelde gerealiseerde productie van de afgelopen drie jaren voorafgaand aan het begrotingsjaar. De variabele kosten worden conform het relatieve aandeel in de werkelijke jaarproductie (aantal ILOW-punten) van het betreffende jaar verdeeld.

## UITTREEDREGELING

In de eerste wijziging van de gemeenschappelijke regeling AQUON 2011 wordt in artikel 44 gesproken over de uittreedregeling. In dit artikel zijn de voorwaarden voor uittreden vastgelegd. Aanvullend heeft het algemeen bestuur in december 2017 het uitvoeringsbesluit vastgesteld. In artikel 44.3 is de jaarlijkse actualisatie van de formule voorgeschreven. Bijgaand wordt een schema met financiële verplichtingen per deelnemend waterschap of hoogheemraad gegeven.

**Uitwerking Uittreding** **In het jaar 2019 uittreden betekent**

| Refnr | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | De uitgangspunten conform het bestuurlijke uitvoeringsbesluit op grond van artikel 44 GR AQUON. | | | |
| 0 | De uittredingsvoorwaarden staan vermeld in artikel 44 van de GR AQUON | | | |
| 1 | Aandeel in productie | Jaarrekening 2018 | blz. 16 | tabel |
| 2 | Bedrag vaste kosten | Jaarrekening 2018 | blz. 7 | € 14.379.896 |
| 3 | Personeelslasten | Jaarrekening 2018 | blz. 24 | € 10.277.764 |
| 4 | Rente & leningen | Jaarrekening 2018 | blz. 23 | pm |
| 5 | Voorraden | Jaarrekening 2018 | blz. 25 | € 252.536 |
| 6 | Aandeel programma Eigenaren | Begroting 2020 | blz. 16 | € 1.510.000 |
| 7 | Inregelen/onvoorzien | Vast bedrag | | € 200.000 |

| Waterschap of Hoogheemraadschap Bedragen x €1.000 | Aandeel productie | Bijdrage deelnemers (4 maal) | Afkoop van personeel 60% | Afkoop rente en leningen | Voorraden | Programma eigenaren | Inregelen/ onvoorzien | Totaal |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Aa en Maas | 9,7% | 5.579 | 598 | pm | 24 | 145 | 200 | 6.547 |
| Brabantse Delta | 11,8% | 6.787 | 728 | pm | 30 | 177 | 200 | 7.922 |
| De Dommel | 9,0% | 5.177 | 555 | pm | 23 | 134 | 200 | 6.088 |
| Delfland | 8,3% | 4.774 | 512 | pm | 21 | 118 | 200 | 5.625 |
| Hollandse Delta | 16,6% | 9.548 | 1.024 | pm | 42 | 256 | 200 | 11.070 |
| Rijnland | 16,5% | 9.491 | 1.017 | pm | 42 | 252 | 200 | 11.002 |
| Rivierenland | 16,7% | 9.606 | 1.030 | pm | 42 | 245 | 200 | 11.123 |
| Schieland en de Kr'waard | 5,1% | 2.933 | 314 | pm | 13 | 76 | 200 | 3.537 |
| De Stichtse Rijnlanden | 6,3% | 3.624 | 388 | pm | 16 | 107 | 200 | 4.335 |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP



EY Building a better working world

## WEERSTANDSVERMOGEN

### Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen geeft weer de mate waarin AQUON haar risico's kan opvangen. Met andere woorden: het weerstandsvermogen is het vermogen van AQUON om calamiteiten op te vangen zonder dat het invloed heeft op de voortzetting van de uitvoering van het bestaande beleid. Bij het vaststellen van het weerstandsvermogen wordt de weerstandscapaciteit afgezet tegen de risico's die AQUON loopt. De weerstandscapaciteit geeft het geheel van middelen en mogelijkheden weer om niet begrote, onverwachte en substantiële kosten te dekken.

Een weerstandsvermogen bestaat normaliter uit opgebouwde reserves (eigen vermogen), bezuinigingsmogelijkheden en onbenutte belastingcapaciteit om alle risico's af te dekken. Als reserves kunnen de vermogenspositie en bestemmingsreserves worden meegeteld. In lijn met de afspraken gemaakt binnen de GR AQUON kent zij geen algemene reserves (anders dan een bestemmingsreserve) en reserveert daarmee niet voor majeure risico's.

Op grond van de Gemeenschappelijke Regeling en de wet worden tekorten van AQUON gedekt door de deelnemende waterschappen. De deelnemers zijn verantwoordelijk voor de continuïteit en de financiering van de onderneming en staan volledig garant voor de rente en aflossing van aangegane leningen en in rekening courant opgenomen gelden. Met de deelnemende waterschappen als eigenaar is de continuïteit van de organisatie geborgd.

### Risico's

AQUON heeft haar risicoanalyse in 2018 opnieuw geactualiseerd met daarbij opgenomen mitigerende maatregelen. Er zijn in het jaar ontwikkelingen geweest die de risico's vergroten, met name de ombouw van de organisatie brengt risico's op gebied van continuïteit en kwaliteit mee. Deze risico's zijn geïdentificeerd en onderverdeeld naar bestuurlijke, organisatorische, personele en locatie aspecten. Vanuit risicomanagement zijn de gesignaleerde risico's doorgesproken met het bestuur.

De structurele operationele risico's zijn te verdelen in twee rubrieken, externe risico's en interne risico's en zijn als volgt samen te vatten:

Gesignaleerde structurele externe risico's zijn: wijzigingen in externe regelgeving (milieu, arbo, CAO, kwaliteitsregelgeving), uittreden van een deelnemend waterschap, druk op tarieven als gevolg van toenemende concurrentie, afnemende productievraag, rente risico en externe financieringen.

Structurele interne risico's zijn: inflexibele kostenstructuur (verhouding vaste versus variabele kosten), bezettingsverliezen (werkelijke productie lager dan begroot), wijzigingen in meetnetten en aantal meetnetten, kwaliteitsverschil van strategische operationele partners, uitvalrisico van expertrollen (met name bij directie/ management, hydrobiologie en chemie) en instrumenten, personeel, ziekteverzuim en aansprakelijkheidsclaims.

Een groot aantal risico's zijn algemene risico's die samenhangen met de aard van de bedrijfsvoering (organisatorische aspecten). De kans van optreden en de omvang van de kosten of gemiste opbrengsten zijn moeilijk in te schatten. Er zijn maatregelen genomen die de risico's verminderen. Mitigerende genomen maatregelen zijn: flexibele arbeidsschil met externe medewerkers en specifieke externe partners, governance structuur aangepast, nieuwe afreken-systematiek geïntroduceerd, bedrijfsverzekeringen (jaarlijkse evaluatie), garantstellingen door deelnemers, certificeren van werkprocessen en nieuwe state-of-the-art automatiseringssystemen.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
20
EY Building a better working world

Voor eventuele financiële risico's heeft AQUON voor het jaar 2018 een afdoende gebleken post "onvoorzien" opgenomen. Deze risico-inventarisatie is per programma opgesteld en per programma is er een begrotingspost onvoorzien opgenomen. De vermelde risico's zijn in het jaar 2018 zeer beperkt voorgekomen en de begrotingspost is daarmee in het begrotingsjaar 2018 niet aangesproken.

**Frauderisico**

Naast de algemene risico's kent elke organisatie een frauderisico. Dit is het risico dat opzettelijk op onrechtmatige wijze waarden of informatie aan de organisatie onttrokken wordt door personeel of management. Het frauderisico wordt periodiek door het management geëvalueerd. De frauderisico's zijn bij AQUON afgedekt door een samenstelling van procedures, functiescheidingen en interne controles. In 2018 zijn er geen fraudegevallen geconstateerd en er zijn geen nieuwe risico's geïdentificeerd.

## FINANCIERING

In het jaar 2018 heeft AQUON door actief werkkapitaalmanagement geen nieuwe externe bedrijfsfinanciering aangetrokken en zijn nieuwe investeringen voldaan met inkomsten uit de reguliere dienstverlening.

**Huidig financieringsarrangement**

AQUON heeft na haar oprichting in 2011 vreemd vermogen via een tweetal bankinstellingen aangetrokken waarmee de vaste activa wordt gefinancierd. AQUON heeft oorspronkelijk een financieringsarrangement ter waarde van € 9,7 miljoen afgesloten. AQUON betrekt geen leningen via haar deelnemende waterschappen. De waarde van de vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer bedraagt op balansdatum € 7,6 miljoen. In de tabel is het verloop van de leningen inzichtelijk gemaakt.

| Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer | 31-12-2017 | Vermeerderingen | Aflossingen | 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|
| Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen: | | | | |
| Bank instelling 1 | 3.628.000 | 0 | -151.167 | 3.476.833 |
| Bank instelling 2 | 4.364.000 | 0 | -214.000 | 4.150.000 |
| Totaal | 7.992.000 | 0 | -365.167 | 7.626.833 |

**Kasgeldlimiet**

AQUON valt onder wetgeving Financiering decentrale overheden (wet Fido). De wet Fido heeft als doel het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden. In deze wet wordt geschreven over een kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet geeft de maximale kortlopende schuld (inclusief banksaldo) van AQUON aan. Dit is de grens waarbinnen decentrale overheden hun activiteiten met kortlopende middelen mogen financieren in een jaar. Elk kwartaal wordt het gemiddelde van de kortlopende middelen getoetst aan de kasgeldlimiet.

In 2018 heeft AQUON in het gehele jaar geen gebruik gemaakt van haar kasgeldlimiet en bleef daarmee automatisch onder de gestelde norm.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
21
EY Building a better working world

**Renterisiconorm**
De renterisiconorm is opgesteld met als doel de rentegevoeligheid van de portefeuille van leningen met als looptijd een jaar of langer te beperken. Dit komt erop neer dat het renterisico in een bepaald jaar niet meer mag bedragen dan een wettelijk bepaald percentage van het begrotings-percentage. Het renterisico op de vaste schuld in een jaar wordt berekend door de som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan rente-herziening op de vaste schuld. Voor gemeenschappelijke regelingen is de renterisiconorm bepaald op 20%. De renterisiconorm voor AQUON voor 2018 bedraagt hiermee circa € 4,1 miljoen. De GR AQUON heeft in 2018 deze normering niet geraakt.

Er heeft in 2018 geen uitzetting van gelden plaatsgevonden en er is geen gebruik gemaakt van financiële instrumenten (derivaten, opties en dergelijke). Het risicobeleid is erop gericht toekomstige risico's inzichtelijk te maken, te beheersen, te verminderen of te spreiden. Overtollige daggelden worden dagelijks afgedragen aan Rijksschatkist.

## KAPITAALGOEDEREN EN BEDRIJFSMIDDELEN

De belangrijkste kapitaalgoederen van AQUON worden gevormd door de drie panden en de laboratoriuminrichting.

AQUON heeft drie panden in haar bezit. De panden staan in Leiden, Tiel en Breda. Het pand in Breda wordt voor verkoop aangehouden: er worden geen bedrijfsactiviteiten (meer) uitgevoerd. Het pand is te koop aangeboden en wordt momenteel verhuurd. In 2016 heeft besluitvorming plaatsgevonden ten aanzien van benodigde aan-passing van de panden in Tiel en Leiden als gevolg van de sluiting Breda. Op de locaties Leiden en Tiel hebben verbouwingen plaatsgevonden om de medewerkers en activiteiten uit Breda in de bestaande panden te kunnen huisvesten.

Het onderhoud en beheer voor de panden is uitbesteed. Hiervoor worden per jaar afspraken ten aanzien van het onderhoud gemaakt en grootschalige aanpassingen in nauw overleg uitgevoerd. Deze jaarlijkse beoordeling en contractinrichting is mede gebaseerd op het feit dat de eigenaren een voorgenomen besluit hebben genomen, om een centrale locatie in de toekomst te exploiteren. In het jaar 2016 heeft AQUON een beheers-plan kapitaalgoederen met een meerjarig onderhoudsplan opgesteld en geeft daarmee inzicht op de risico's op de jaarlijkse overwegingen.

Voor de laboratoriuminrichting is het onderhoud ondergebracht bij expertisebedrijven in onderhoud van de instrumenten. Dit betreffen jaarlijkse onderhoudscontracten.

Door de afgesloten leasecontracten liggen de financiële risico's en het onderhoud van het wagenpark niet bij AQUON maar bij leasemaatschappijen.

## ONTTREKKINGEN AAN OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES EN VOORZIENINGEN

Naar aanleiding van het bestuursbesluit op 15 april 2015 is een bestemmingsreserve gevormd ter hoogte van het positieve begrotingsoverschot over het jaar 2014. Op 15 april 2016 is ook het positieve begrotingsoverschot over het jaar 2015 toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. Met deze twee mutaties werd een bestemmings-reserve gevormd van circa € 2,4 miljoen. Deze reserve betreft in geen enkele betekenis een algemene reserve en is gevormd met het doel de ombouw van AQUON te financieren.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
22
EY Building a better working world

In het jaar 2016 is een aanvang gemaakt met de herstructurering van AQUON als gevolg van het ombouwplan AQUON 2.0. In 2016 is € 1.252.463 onttrokken aan deze bestemmingsreserve. In 2017 is hier een verder vervolg aan gegeven en in aansluiting daarop heeft een verdere onttrekking aan de bestemmingsreserve plaatsgevonden. De onttrekking in het jaar 2018 bedroeg het per ultimo 2017 resterende bedrag van € 293.592. In onderstaande tabel wordt het verloop van de bestemmingsreserve in 2018 weergegeven:

| Verloopstaat reserves | 31-12-2017 | Toevoeging | Onttrekking | 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|
| Bestemmingsreserve | 293.592 | 0 | -293.592 | 0 |

AQUON heeft een voorziening voor kosten van voormalig personeel. Deze voorziening betreft de kosten voor lopende ww-uitkeringen waarvoor AQUON eigen risicodrager is.

| Verloopstaat voorzieningen | 31-12-2017 | Toevoeging | Onttrekking | 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|
| Voorzieningen voor arbeid gerelateerde verplichtingen | 3.022 | 0 | -3.022 | 0 |

Eind november 2018 is aan de tot dan toe lopende verplichting aan voormalig personeel een einde gekomen doordat de maximale duur van de uitkering is verstreken.

## EMU-SALDO

***Wet Hof***

De Wet Houdbare Overheids Financiën (Wet Hof), die in december 2013 in werking is getreden, en de afspraken over de invulling daarvan in het "Financieel Akkoord" tussen Rijk en decentrale overheden van januari 2013 leiden er toe dat de waterschappen het EMU-saldo meer dan tot nu toe een plaats moeten geven in de beleidsvoorbereiding, sturing en beheersing.

***Wet Hof en Gemeenschappelijke regelingen***

Artikel 5 van de Wet Hof bepaalt dat de individuele EMU-referentiewaarde van het waterschap naast het eigen aandeel ook het aandeel in openbare lichamen betreft. Hiermee wordt het EMU-saldo van een openbaar lichaam bedoeld dat is ingesteld bij een gemeenschappelijke regeling als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen waaraan het waterschap deelneemt, voor zover dit aandeel aan het waterschap moet worden toegerekend.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
23
EY Building a better working world

***EMU saldo 2018***

Onderstaand wordt de bepaling van het EMU-saldo 2018 weergegeven.

| ONDERDEEL | BEDRAG |
|---|---|
| 1. Exploitatiesaldo (voor toevoeging/onttrekking aan reserves) | 613 |
| 2. Invloed investeringen (zie staat van vaste activa) | |
| -/- bruto investeringsuitgaven | -1.043.282 |
| + investeringbijdragen van derden | 0 |
| + verkoop materiële en immateriële activa | 0 |
| + afschrijvingen en waardeverminderingen | 1.289.078 |
| 3. Invloed voorzieningen | |
| + toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie | 0 |
| -/- onttrekkingen uit voorzieningen t.b.v exploitatie | -293.592 |
| -/- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen | 0 |
| + eventuele externe vermeerderingen van voorzieningen | 0 |
| 4. Invloed reserves (zie staat van reserves en voorzieningen) | |
| -/- eventuele betalingen rechtstreeks uit reserves | 0 |
| + eventuele externe vermeerderingen van reserves | 0 |
| 5. Deelnemingen en aandelen | |
| + boekverlies | 0 |
| -/- boekwinst | 0 |
| EMU-saldo | -47.183 |

## INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Eenmalige kosten zijn verantwoord en toegelicht onder kostencategorie waartoe zij behoren.

## WATERSCHAPSBELASTINGEN

AQUON heft geen waterschapsbelasting en daarmee is deze paragraaf niet van toepassing.

## VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn die partijen waarmee AQUON een bestuurlijke relatie heeft én waarin zij financieel een belang heeft. AQUON had in het jaar 2018 geen verbonden partijen.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
24
EY Building a better working world

# JAARREKENING

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

# BALANS PER 31 DECEMBER 2018

| BALANS PER 31 DECEMBER 2018 | | 31-12-2018 | | 31-12-2017 |
|---|---|---|---|---|
| **VASTE ACTIVA** | | € | | € |
| I | **IMMATERIËLE VASTE ACTIVA** | | | |
| | Overige immateriële vaste activa | | 1.308.967 | 1.614.127 |
| II | **MATERIËLE VASTE ACTIVA** | | | |
| | Overige investeringen met een economisch nut | | 7.707.439 | 7.648.076 |
| III | **FINANCIËLE VASTE ACTIVA** | | 21.879 | 31.083 |
| | Overige langlopende leningen | 15.429 | | 24.633 |
| | Overige uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer | 6.450 | | 6.450 |
| **TOTAAL VASTE ACTIVA** | | | **9.038.285** | **9.293.286** |
| **VLOTTENDE ACTIVA** | | | | |
| IV | **VOORRADEN** | | | |
| | Grond- en hulpstoffen voor eigen gebruik | | 252.536 | 256.475 |
| V | **UITZETTINGEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR** | | 6.562.946 | 6.258.836 |
| | Uitzettingen bij openbare lichamen | 1.962.863 | | 4.254.664 |
| | Uitzettingen in 's Rijks Schatkist | 4.534.053 | | 1.945.631 |
| | Overige uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar | 66.030 | | 58.541 |
| VI | **LIQUIDE MIDDELEN** | | | |
| | Overige bank- en girotegoeden | | 407.652 | 17.633 |
| VII | **OVERLOPENDE ACTIVA** | | | |
| | Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen | | 363.640 | 752.165 |
| **TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA** | | | **7.586.774** | **7.285.109** |
| **TOTAAL ACTIVA** | | | **16.625.059** | **16.578.395** |

| | | 31-12-2018 | | 31-12-2017 |
|---|---|---|---|---|
| **VASTE PASSIVA** | | € | | € |
| VIII | **EIGEN VERMOGEN** | | 0 | 293.592 |
| | Bestemmingsreserves | 0 | | 293.592 |
| | Gerealiseerd resultaat | 0 | | 0 |
| IX | **VOORZIENINGEN** | | | |
| | Voorzieningen voor arbeid gerelateerde verplichtingen | | 0 | 3.022 |
| X | **VASTE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD VAN ÉÉN JAAR OF LANGER** | | | |
| | Onderhandse leningen van | | | |
| | binnenlandse banken en overige financiële instellingen | | 7.626.833 | 7.992.000 |
| **TOTAAL VASTE PASSIVA** | | | **7.626.833** | **8.288.614** |
| **VLOTTENDE PASSIVA** | | | | |
| XI | **NETTO-VLOTTENDE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR** | | | |
| | Overige kortlopende schulden | | 2.962.948 | 2.269.557 |
| XII | **OVERLOPENDE PASSIVA** | | | |
| | Overige vooruit ontvangen bedragen die ten behoeve van volgende begrotingsjaren komen | | 6.035.278 | 6.020.224 |
| **TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA** | | | **8.998.225** | **8.289.781** |
| **TOTAAL PASSIVA** | | | **16.625.059** | **16.578.394** |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
26
EY Building a better working world

# EXPLOITATIEREKENING OVER HET JAAR 2018

## PROGRAMMA AQUON TOTAAL

| Kostensoort groepen | Kostensoorten | Programma begroting 2018 | Realisatie 2018 | Verschil Realisatie en Begroting |
|---|---|---|---|---|
| | | € | € | € |
| | **LASTEN** | | | |
| 2.1 | Salaris huidig personeel en bestuurders | 8.305.000 | 7.623.219 | 681.781 |
| 2.2 | Sociale premies | 2.080.000 | 1.925.350 | 154.650 |
| 2.4 | Overige personeelslasten | 360.000 | 729.195 | -369.195 |
| 2.5 | Personeel van derden | 1.100.000 | 1.737.086 | -637.086 |
| | **Personeelslasten** | **11.845.000** | **12.014.850** | **-169.850** |
| 3.11 | Uitbestedingen analyses | 2.175.000 | 3.730.204 | -1.555.204 |
| | **Uitbesteding** | **2.175.000** | **3.730.204** | **-1.555.204** |
| 3.1 | Duurzame gebruiksgoederen | 250.000 | 103.785 | 146.215 |
| 3.2 | Overige gebruiks- en verbruiksgoederen | 2.161.000 | 2.458.993 | -297.993 |
| 3.3 | Energie | 240.000 | 249.457 | -9.457 |
| | **Materiële lasten** | **2.651.000** | **2.812.235** | **-161.235** |
| 1.1 | Externe rentelasten | 280.000 | 255.994 | 24.006 |
| 1.3 | Afschrijvingen activa | 1.535.000 | 1.289.078 | 245.922 |
| | **Kapitaalslasten** | **1.815.000** | **1.545.072** | **269.928** |
| 3.4 | Huren en rechten | 46.000 | 44.233 | 1.767 |
| 3.5 | Leasebetalingen operational lease | 670.000 | 649.437 | 20.563 |
| 3.7 | Verzekeringen | 55.000 | 40.756 | 14.244 |
| 3.8 | Belastingen | 44.000 | 35.013 | 8.987 |
| 3.9 | Onderhoud door derden | 770.000 | 803.528 | -33.528 |
| 3.10 | Overige diensten door derden | 1.085.000 | 1.110.677 | -25.677 |
| | **Overige indirecte lasten** | **2.670.000** | **2.683.644** | **-13.644** |
| 5.2 | Onvoorzien | 200.000 | 0 | 200.000 |
| | **Onvoorzien** | **200.000** | **0** | **200.000** |
| | **TOTAAL LASTEN** | **21.356.000** | **22.786.005** | **-1.430.005** |
| | **BATEN** | | | |
| 3.6 | Diensten voor derden | 300.000 | 471.100 | -171.100 |
| | Bijdrage deelnemers | 20.956.000 | 22.024.386 | -1.068.386 |
| | **TOTAAL BATEN** | **21.256.000** | **22.495.486** | **-1.239.486** |
| | **Gerealiseerd resultaat voor bestemming, volgend uit voorgaande onderdelen** | **-100.000** | **-290.519** | **190.519** |
| | Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting | 0 | 3.073 | -3.073 |
| | **TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN** | **-100.000** | **-293.592** | **193.592** |
| | Mutatie bestemmingsreserve | 100.000 | 293.592 | -193.592 |
| | **GEREALISEERD RESULTAAT** | **0** | **0** | **0** |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
27
EY Building a better working world

# WAARDERINGSGRONDSLAGEN

## GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Op de jaarrekening is naast het gestelde in het waterschapbesluit, de Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen (BBVW) van toepassing. Met betrekking tot de verslaggeving worden de verslaggevingsvoorschriften vanuit het waterschapbesluit gehanteerd.

### ALGEMENE GRONDSLAG

Waardering van passiva en activa alsmede de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

### ACTIVA

**Immateriële en materiële vaste activa**

De waardering van de vaste activa vindt plaats tegen de historische kostprijs onder aftrek van ontvangen bijdragen en afschrijvingen. De historische kostprijs bestaat uit de werkelijke/historische uitgaven. Afschrijving vindt plaats conform de financiële verordening welke bestuurlijk is vastgesteld. Activering vindt plaats op het moment van ingebruikname. De afschrijving vindt plaats vanaf het jaar na het moment van ingebruikname.

De volgende afschrijvingstermijnen worden in overeenstemming met de verordening gehanteerd:

- Immateriële vaste activa 5-7 jaar
- Vervoermiddelen 5 jaar
- Bedrijfsgebouwen 40 jaar
- Verbouwingen en gebouw gebonden installaties 15 jaar
- Inrichting en (kantoor)meubilair 10 jaar
- Overige materiële activa 5 jaar
- Verbouwing in verband met ombouw AQUON 2.0 4 jaar

Op basis van de verwachte gebruiksduur wordt:

- Laboratoriumsoftware (LIMS-systeem) in 7 jaar afgeschreven
- Mobiele telefoons in 3 jaar afgeschreven.

Duurzame waardevermindering van vaste activa:

Afwaardering van bedrijfseconomisch vastgoed vindt plaats indien de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde. Lagere taxatiewaarden dan de boekwaarden van onroerende zaken zijn hierbij als duurzame waardedaling in aanmerking genomen.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
28
EY Building a better working world

**Financiële vaste activa**
De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen.

Duurzame waardeverminderingen van financiële vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig wordt een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht.

**Voorraden**
De grond- en hulpstoffen uitsluitend voor eigen gebruik (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Indien nodig wordt een voorziening voor incourante voorraden gevormd om de eventuele waardedaling of incourantheid op te vangen.

**Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar en overlopende activa**
De uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

**Uitzettingen in 's Rijks Schatkist**
*Drempelbedrag*
In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor AQUON is dat voor 2018 € 250.000

*Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren*
Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijks kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2018 hebben er geen overschrijdingen van het drempelbedrag plaatsgevonden.

**Liquide middelen**
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

## PASSIVA

**Voorzieningen**
Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de organisatie. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde, het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:
- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
29
EY Building a better working world

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendingen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

**Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer**
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een looptijd van één jaar of langer.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

**Vlottende passiva**
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

## BATEN EN LASTEN

De baten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Een bate wordt genomen zodra deze is gerealiseerd, terwijl een last wordt verwerkt zodra deze bekend is. AQUON kent twee programma's binnen haar begroting. De exploitatierekening is voor beide programma's Laboratorium en Eigenaarsdeel opgenomen in het Programma AQUON TOTAAL (blz. 27).

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
30
EY Building a better working world

# TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

## I IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De immateriële activa worden alle gecategoriseerd onder "overige immateriële vaste activa".
Alle hier verantwoorde activa zijn software en licenties. Onderstaand wordt het verloop van de immateriële vaste activa weergegeven.

| Verloop-overzicht IVA | Boekwaarde 31-12-2017 | Investeringen | Desinvesteringen | Afschrijvingen | Bijdragen derden | Afwaarderingen | Boekwaarde 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Overige immateriële vaste activa** | 1.614.127 | 94.765 | 0 | -399.925 | 0 | 0 | 1.308.967 |
| **Totaal** | 1.614.127 | 94.765 | 0 | -399.925 | 0 | 0 | 1.308.967 |

De investeringen betreffen de implementatie van een planpakket voor het team Monstername en Logistiek. Dit pakket is in 2018 in gebruik genomen.

## II MATERIËLE VASTE ACTIVA

Het verloop van de materiële vaste activa was als volgt:

| Verloopoverzicht MVA | Gronden en terreinen | Bedrijfsgebouwen | Machines, apparaten en werktuigen | Overige materiële vaste activa | Totaal materiële vaste activa |
|---|---|---|---|---|---|
| **Boekwaarde begin begrotingsjaar** | 1.618.850 | 5.301.411 | 487.480 | 240.335 | 7.648.076 |
| **Investeringen** | 0 | 32.801 | 797.885 | 117.831 | 948.517 |
| **Afschrijvingen** | 0 | -578.848 | -193.325 | -116.980 | -889.153 |
| **Afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen** | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Boekwaarde einde begrotingsjaar** | **1.618.850** | **4.755.364** | **1.092.040** | **241.186** | **7.707.439** |

Op 9 november 2015 heeft het algemeen bestuur van AQUON besloten één van haar panden af te stoten en niet meer in te zetten voor bedrijfsdoeleinden. Naar aanleiding van deze beslissing hebben een afwaarderingen plaatsgevonden in de boekjaren 2015 tot en met 2017. Eind 2018 heeft er een her evaluatie van de markt-waarde plaatsgevonden. Deze gaf geen aanleiding om de waardering van het pand te herzien. De investeringen worden onderstaand toegelicht.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

**Afschrijvingskosten**

In onderstaande tabel wordt de aansluiting weergegeven van de afschrijvingskosten met de exploitatierekening

| Afschrijvingskosten | Immaterieel Vast Actief | Materieel Vast Actief | Totaal |
|---|---|---|---|
| **Afschrijvingskosten** | **399.925** | **889.153** | **1.289.078** |

**Investeringen**

In 2018 zijn de werk cafés van de locaties Leiden en Tiel gemoderniseerd en opnieuw ingericht waarbij aandacht is besteed aan een uniforme uitstraling en inrichting. Daarnaast is de in 2017 gestarte implementatie van een planpakket ten behoeve van team Monstername en Logistiek in 2018 afgerond. Deze kosten zijn in onderstaande tabel opgenomen in de post Doorontwikkeling ICT en facilitair.

Naast de bovengenoemde aanpassingen van de gebouwen en de implementatie van het planpakket is ten bedrage van € 797.885 geïnvesteerd in het jaar 2018. Dit betreft vervangingsinvesteringen in laboratoriumapparatuur.

In onderstaande tabellen wordt de stand van het investeringskrediet per programma weergegeven:

| Investeringen Laboratorium | Beschikbaar gesteld krediet | Werkelijk besteed in 2018 |
|---|---|---|
| **Doorontwikkeling ICT en facilitair** | **500.000** | **245.397** |
| **(Vervangings-) investeringen apparatuur** | **1.500.000** | **797.885** |
| **Totaal** | **2.000.000** | **1.043.282** |

## III FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Het verloop van de financiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

| Verloopoverzicht FVA | 31-12-2017 | Vermeerderingen | Aflossingen | 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|
| **Lening aan bedrijven** | **24.633** | **0** | **-9.204** | **15.429** |
| **Overige uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van een jaar of langer** | **6.450** | **0** | **0** | **6.450** |
| **Totaal** | **31.083** | **0** | **-9.204** | **21.879** |

De lening aan bedrijven betreft een financiering aan een leasemaatschappij waarvoor maandelijks een aflossing ontvangen wordt. Vanaf het jaar 2015 worden geen auto's meer afgenomen conform dit model. De verwachting is dat de lening in 2020 in zijn geheel is afgelost. De overige uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van een jaar of langer betreffen de waarborgsommen voor de huur van de panden (opslagloodsen) in Breda en 's-Hertogenbosch. Beide panden worden aangehouden ten behoeve van de afdeling Monstername en Logistiek.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP



EY Building a better working world

## IV VOORRADEN

De stand van de voorraden kan als volgt worden weergegeven:

| Voorraden grond- en hulpstoffen | 31-12-2017 | 31-12-2018 |
|---|---|---|
| Grond- en hulpstoffen voor eigen gebruik | 281.705 | 270.592 |
| Voorziening incourante grond- en hulpstoffen | -25.230 | -18.056 |
| Totaal | 256.475 | 252.536 |

De voorraden zijn grond- en hulpstoffen voor uitsluitend eigen gebruik en zijn gewaardeerd tegen de laatste inkoopprijs.

In 2018 is de voorziening voor incourante voorraden beoordeeld en bijgesteld. De voorziening wordt gevormd voor artikelen die niet courant zijn. De waarde van de voorziening op balansdatum bedraagt € 18.056. De waarde van de voorraden bedraagt op balansdatum € 281.705. De voorziening ten aanzien van de incourante voorraden wordt in mindering gebracht op de balanswaarde voorraden. De balanswaarde van de voorraden is daarmee € 252.536.

## V UITZETTINGEN MET EEN LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR

De uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar zijn als volgt te specificeren:

| Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar | Saldo 31-12-2017 | Saldo 31-12-2018 |
|---|---|---|
| Uitzettingen bij openbare lichamen | 4.254.664 | 1.962.863 |
| Uitzettingen in 's Rijks schatkist | 1.945.631 | 4.534.053 |
| Overige uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar | 58.541 | 66.030 |
| Totaal | 6.258.836 | 6.562.946 |

Aan het einde van het jaar 2018 zijn facturen aan de deelnemende waterschappen en hoogheemraadschappen ("openbare lichamen") betreffende de bijdragen over het eerste kwartaal 2019 uitgereikt.

AQUON dient haar overtollige liquide middelen aan te houden bij het Rijk, het zogenaamde "Schatkistbankieren". Ten behoeve van het schatkistbankieren heeft AQUON een zogenaamde werkrekening bij een bankinstelling geopend. Op deze rekening heeft AQUON een daglimiet van
€ 250.000.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
33
EY Building a better working world

De berekening van de benutting van de drempelbedragen van het schatkistbankieren wordt in onderstaande tabel per kwartaal 2018 weergegeven:

| Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren | Q1 | Q2 | Q3 | Q4 |
|---|---|---|---|---|
| | € | € | € | € |
| **Drempelbedrag** | 250.000 | 250.000 | 250.000 | 250.000 |
| **Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijksschatkist aangehouden middelen** | 144.547 | 125.581 | 92.461 | 142.597 |
| **Ruimte onder drempelbedrag** | 105.453 | 124.419 | 157.539 | 107.403 |
| **Overschrijding van het drempelbedrag** | 0 | 0 | 0 | 0 |

De overige uitzettingen zijn ontstaan door de uitgevoerde laboratorium werkzaamheden voor derde klanten. Naar aanleiding van een risico-inventarisatie is gebleken dat een voorziening ten aanzien van mogelijke oninbaarheid van de vorderingen per ultimo 2018 niet noodzakelijk is. Het verloop van de voorziening dubieuze debiteuren was als volgt:

| Verloopoverzicht Voorziening dubieuze debiteuren | 31-12-2017 | Toevoeging | Onttrekking | 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|
| **Voorziening dubieuze debiteuren** | 0 | | 0 | 0 |

## VI LIQUIDE MIDDELEN

Dit bedrag betreft het saldo op de bankrekeningen bij een tweetal bankinstellingen. De banksaldi kunnen als volgt worden weergegeven:

| Liquide middelen | Saldo 31-12-2017 | Saldo 31-12-2018 |
|---|---|---|
| **Overige bank- en girotegoeden, bank 1** | 17.629 | 405.758 |
| **Overige bank- en girotegoeden, bank 2** | 4 | 1.893 |
| **Totaal** | 17.633 | 407.652 |

De bankrekeningen van AQUON worden afhankelijk van het banksaldo verantwoord onder de post liquide middelen of onder de kortlopende schulden. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van AQUON en zijn dagelijks opeisbaar.

Het banksaldo op Bank1 was per 31 december hoger dan de daggeldlimiet doordat na, door het ministerie dagelijks uitgevoerde afroming van gelden, op 31 december nog een betaling is ontvangen.

Bij een bankinstelling is eind 2013 voor AQUON een rekening courant krediet afgesloten tot een maximaal bedrag van € 7,0 miljoen. Voor het verkregen krediet is geen zekerheid gesteld. In 2018 is eenmaal gebruik gemaakt van dit krediet door een te late overboeking vanuit het tegoed bij de schatkist.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP



EY Building a better working world

## VII OVERLOPENDE ACTIVA

De overlopende activa betreffen nog te factureren eindafrekening met deelnemers, leveringen aan derden, vooruitbetaalde kosten, vooruit ontvangen facturen en voorschotten betaald aan personeel. Het saldo betreft met name kosten welke in een volgend boekjaar worden verantwoord.

| Overige nog te ontvangen bedragen alsmede de vooruit betaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen | 31-12-2017 | 31-12-2018 |
|---|---|---|
| **Nog te factureren bedragen** | **581.658** | **19.672** |
| **Vooruit betaalde bedragen** | **169.409** | **343.305** |
| **Voorschotten betaald aan personeel** | **1.098** | **663** |
| **Overige nog te ontvangen bedragen alsmede de vooruit betaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen** | **0** | **0** |
| **Totaal** | **752.165** | **363.640** |

## VIII EIGEN VERMOGEN

Conform de statuten van de GR AQUON heeft AQUON op balansdatum geen eigen vermogen, anders dan een bestemmingsreserve. Deze bestemmingsreserve is in het jaar 2015 gevormd na een besluit van het bestuur het positieve begrotingsoverschot over het begrotingsjaar 2014 (€1.918.324) te bestemmen voor de ombouw van AQUON. Ook het positieve begrotingsoverschot over het begrotingsjaar 2015 (€529.240) is conform bestuursbesluit aan de bestemmingsreserve toegevoegd. De onttrekkingen betreffen uitgaven gerelateerd aan het herstructureren van AQUON. In 2018 hebben de laatste onttrekkingen plaatsgevonden. Daarmee is de bestemmingsreserve geheel besteed.

| Verloopstaat reserves | 31-12-2017 | Toevoeging | Onttrekking | 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|
| **Bestemmingsreserve** | **293.592** | **0** | **-293.592** | **0** |

## IX VOORZIENINGEN

De voorziening betreft een verplichting inzake betalingen aan voormalig personeel, aangezien AQUON eigen risicodrager is voor de ww. Aan deze verplichting is eind 2018 een eind gekomen en de voorziening is beëindigd.

| Verloopstaat voorzieningen | 31-12-2017 | Toevoeging | Onttrekking | 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|
| **Voorzieningen voor arbeid gerelateerde verplichtingen** | **3.022** | **0** | **-3.022** | **0** |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP



EY Building a better working world

## X VASTE SCHULDEN

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2018:

| Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer | 31-12-2017 | Vermeer-deringen | Aflossingen | 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|
| **Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen:** | | | | |
| Bank instelling 1 | 3.628.000 | 0 | -151.167 | 3.476.833 |
| Bank instelling 2 | 4.364.000 | 0 | -214.000 | 4.150.000 |
| Totaal | 7.992.000 | 0 | -365.167 | 7.626.833 |

De totale rentelast voor het jaar 2018 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedroeg € 255.305. In het jaar 2019 wordt € 365.167 afgelost (verplichting korter dan 1 jaar). Voor deze vaste schulden staan de deelnemers van de GR AQUON garant.

## XI VASTE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR

De vaste schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn als volgt te specificeren:

| Vaste schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar | 31-12-2017 | 31-12-2018 |
|---|---|---|
| Schulden aan leveranciers | 1.592.618 | 2.162.654 |
| Schulden in verband met te betalen belastingen, sociale en pensioenpremies | 676.939 | 800.294 |
| Totaal | 2.269.557 | 2.962.948 |

Onder de schulden aan leveranciers is op balansdatum een schuld aan twee deelnemende waterschappen opgenomen van € 101.891. De stijging van de stand van de crediteuren wordt met name veroorzaakt door facturen voor laboratoriumapparatuur welke eind 2018 is geleverd.

## XII OVERLOPENDE PASSIVA

De overlopende passiva zijn als volgt te specificeren:

| Overige vooruit ontvangen bedragen die ten behoeve van volgende begrotingsjaren komen | 31-12-2017 | 31-12-2018 |
|---|---|---|
| Vooruit gefactureerde bedragen | 5.045.251 | 5.293.252 |
| Nog te ontvangen facturen | 561.512 | 497.445 |
| Arbeidsgrelateerde verplichtingen | 234.214 | 218.650 |
| Frictiekosten Sociaal Statuut | 104.346 | 25.930 |
| Overige vooruit ontvangen bedragen die ten behoeve van volgende begrotingsjaren komen | 74.900 | 0 |
| **Totaal** | **6.020.224** | **6.035.278** |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP



EY Building a better working world

In december 2018 heeft AQUON de voorschotten inzake het eerste kwartaal 2019 aan alle deelnemende waterschappen in rekening gebracht. Deze bijdrage ten bedrage van € 5.293.252 is geheel verantwoord onder de post vooruit gefactureerde bedragen.

De nog te betalen "frictiekosten sociaal statuut" betreffen personeelskosten die samenhangen met het AQUON Sociaal Statuut. Deze personeelskosten zijn de als gevolg van herstructurering individueel vastgelegde verplichtingen voor reistijdvergoeding.

## NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

### HUURVERPLICHTINGEN

AQUON heeft de volgende, niet uit de balans blijkende huurverplichtingen:

| Locatie | Resterende looptijd | Tot | Verplichting komend jaar € | Totale verplichting € |
|---|---|---|---|---|
| Breda bedrijfshal | 12 mnd | 31-12-2019 | 18.500 | 18.500 |
| 's-Hertogenbosch Bedrijfshal + kantoor | 50 mnd | 28-2-2023 | 26.422 | 110.091 |
| **Totaal** | | | **44.922** | **128.591** |



Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

## OVERIGE VERPLICHTINGEN

AQUON heeft de volgende niet uit de balans blijkende overige verplichtingen:

| Product/Leverancier | Resterende looptijd | Tot | Verplichting komend jaar € | Totale verplichting € |
|---|---|---|---|---|
| Printer/copiers | 68 mnd | 31-8-2024 | 20.801 | 118.454 |
| *Automatisering* | | | | |
| Actacom hosting | 48 mnd | 31-1-2023 | 178.552 | 714.210 |
| Actacom beheer | 48 mnd | 31-1-2023 | 176.796 | 707.182 |
| Ecosys | 36 mnd | 31-12-2021 | 36.300 | 108.900 |
| Helpline | 18 mnd | 30-6-2020 | 19.342 | 29.013 |
| *Catering* | | | | |
| Maas | 63 mnd | 15-3-2024 | 4.801 | 25.205 |
| WSRL | 1 jaar | 1-1-2020 | 34.250 | 34.250 |
| *Salarisadministratie* | | | | |
| Salarisadministratie | 1 jaar | 1-1-2020 | 65.000 | 65.000 |
| *Lease auto's* | | | | |
| Wagenplan | 17 mnd | 1-6-2020 | 19.439 | 24.523 |
| Dutchlease | 6-30mnd | 1-7-2021 | 485.311 | 636.254 |
| Verizon | 60 mnd | 31-1-2024 | 9.293 | 46.464 |
| *Telefonie* | | | | |
| Diensten t.b.v. smartphones | 21 mnd | 1-9-2020 | 19.056 | 33.348 |
| **Totaal** | | | **1.068.940** | **2.542.803** |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

# TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR

## ALGEMEEN

De indeling van de exploitatierekening wijkt (gedeeltelijk) af van de indeling zoals die is opgenomen in bijlage 2 van de Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen. Bij de exploitatierekening is de indeling van de begroting gevolgd om de vergelijking tussen de begroting en de jaarrealisatie te vereenvoudigen.

De exploitatierekening wordt het programma Laboratorium en het programma Eigenaarsdeel separaat weergegeven en toegelicht.

In de exploitatierekening zijn de volgende kolommen opgenomen:

- Programmabegroting 2018
- Realisatie 2018
- Het verschil tussen de kolommen Realisatie 2018 en Programmabegroting 2018

Het jaar 2018 sluit af met een exploitatiesaldo van nihil voor beide programma's. In de verordeningen van AQUON is ingeregeld dat de jaarbijdrage van de opdrachtgevers meebeweegt met de gerealiseerde productieomvang. De marginale kosten van de meer-productie worden daartoe als eindafrekening 2018 doorberekend aan de waterschappen.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
39
EY Building a better working world

# PROGRAMMA LABORATORIUM

## PROGRAMMA LABORATORIUM

| Kostensoort groepen | Kostensoorten | Programma begroting 2018 € | Realisatie 2018 € | Verschil Realisatie en Begroting € |
|---|---|---|---|---|
| | **LASTEN** | | | |
| 2.1 | Salaris huidig personeel en bestuurders | 8.155.000 | 7.276.161 | 878.839 |
| 2.2 | Sociale premies | 2.040.000 | 1.884.929 | 155.071 |
| 2.4 | Overige personeelslasten | 360.000 | 658.442 | -298.442 |
| 2.5 | Personeel van derden | 1.000.000 | 1.728.760 | -728.760 |
| | **Personeelslasten** | **11.555.000** | **11.548.292** | **6.708** |
| 3.11 | Uitbestedingen analyses | 2.175.000 | 3.730.204 | -1.555.204 |
| | **Uitbesteding** | **2.175.000** | **3.730.204** | **-1.555.204** |
| 3.1 | Duurzame gebruiksgoederen | 250.000 | 103.785 | 146.215 |
| 3.2 | Overige gebruiks- en verbruiksgoederen | 2.161.000 | 2.458.993 | -297.993 |
| 3.3 | Energie | 240.000 | 249.457 | -9.457 |
| | **Materiële lasten** | **2.651.000** | **2.812.235** | **-161.235** |
| 1.1 | Externe rentelasten | 280.000 | 255.995 | 24.005 |
| 1.3 | Afschrijvingen activa | 1.350.000 | 1.101.492 | 248.508 |
| | **Kapitaalslasten** | **1.630.000** | **1.357.486** | **272.514** |
| 3.4 | Huren en rechten | 46.000 | 44.232 | 1.768 |
| 3.5 | Leasebetalingen operational lease | 670.000 | 649.437 | 20.563 |
| 3.7 | Verzekeringen | 55.000 | 40.756 | 14.244 |
| 3.8 | Belastingen | 44.000 | 35.013 | 8.987 |
| 3.9 | Onderhoud door derden | 770.000 | 802.416 | -32.416 |
| 3.10 | Overige diensten door derden | 785.000 | 935.331 | -150.331 |
| | **Overige indirecte lasten** | **2.370.000** | **2.507.185** | **-137.185** |
| 5.2 | Onvoorzien | 100.000 | 0 | 100.000 |
| | **Onvoorzien** | **100.000** | **0** | **100.000** |
| | | | | |
| | **TOTAAL LASTEN** | **20.481.000** | **21.955.403** | **-1.474.403** |
| | **BATEN** | | | |
| 3.6 | Diensten voor derden | 300.000 | 396.100 | -96.100 |
| | Bijdrage deelnemers | 20.181.000 | 21.562.376 | -1.381.376 |
| | **TOTAAL BATEN** | **20.481.000** | **21.958.476** | **-1.477.476** |
| | Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting | 0 | 3.073 | -3.073 |
| | | | | |
| | **TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN** | **0** | **0** | **0** |
| | Mutatie bestemmingsreserve | 0 | 0 | 0 |
| | | | | |
| | **GEREALISEERD RESULTAAT** | **0** | **0** | **0** |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
40
EY Building a better working world

## LASTEN

### Personeelslasten

De ombouw van AQUON heeft na een daling van het aantal personeelsleden in 2016 en 2017 geleidt tot een toename van het aantal medewerkers in dienst van AQUON in 2018 . Het aantal personeelsleden is in 2018 gestegen van 151 naar 158 medewerkers door het invullen van een aantal nieuw ontstane functies. Doordat niet alle functies zijn ingevuld blijven de salariskosten achter ten opzichte van de begroting. Daarentegen zijn de kosten voor het inhuren van personeel van derden hoger dan begroot.

| Kostensoort groepen Bedragen in € | Kostensoorten | Realisatie 2018 | Programma begroting 2018 | Verschil Realisatie en Begroting |
|---|---|---|---|---|
| 2.1 | Salaris huidig personeel en bestuurders | 7.276.161 | 8.155.000 | 878.839 |
| 2.2 | Sociale premies | 1.884.929 | 2.040.000 | 155.071 |
| 2.4 | Overige personeelslasten | 658.442 | 360.000 | -298.442 |
| 2.5 | Personeel van derden | 1.728.760 | 1.000.000 | -728.760 |
| | **Personeelslasten** | **11.548.293** | **11.555.000** | **6.707** |

Onder de overige personeelslasten worden de lasten verantwoord betreffende woon-werkverkeer, dienstreizen, studiekosten, werving personeel, gratificaties en Arbo-gerelateerde kosten. In 2018 zijn met name de kosten voor werving en selectie van personeel hoger uitgevallen dan voorzien. Daarnaast zijn er in 2018 kosten gemaakt voor het uitvoeren van een medewerkers tevredenheidsonderzoek alsmede een periodiek medisch onderzoek. De overschrijding van de uitgaven op het gebied van personeel derden wordt veroorzaakt door een hogere inzet van personeel derden als bijvoorbeeld een tijdelijke teammanager en relatiemanagers voor het team Servicebureau. Een andere vorm van inhuur zijn medewerkers die tijdelijk ingehuurd worden vanwege hun specifieke expertise. De organisatie en hervorming van AQUON vraagt kennis en kunde die niet altijd aanwezig is bij haar personeel.

### Uitbesteding

Onder deze kostencategorie worden de kosten voor de uitbesteding van werkzaamheden aan derden opgenomen. Dit betreft uitbestede werkzaamheden voor de afdelingen Chemie, Hydrobiologie en Monstername en Logistiek. Daarnaast zijn er analyses op het gebied van onder andere waterbodems die niet door AQUON zelf worden uitgevoerd (met name voorbereidende werkzaamheden) en zijn er projecten in opdracht gegeven door de waterschappen welke hebben geleid tot extra uitbesteding in verband met het ontbreken van expertise. Daarnaast zijn analyses uitbesteed in verband met storingen van apparatuur.

## MATERIËLE LASTEN

### Duurzame gebruiksgoederen

Deze kostencategorie betreft de aangeschafte duurzame gebruiksgoederen welke de activeringsgrens van € 15.000 niet overschrijden.

### Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen

Deze kostencategorie omvat het verbruik van materialen, chemicaliën en gasflessen door het laboratorium.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
41
EY Building a better working world

**Energie**
Deze kostencategorie bevat de energiekosten van de verschillende locaties, voor zover deze separaat in rekening worden gebracht.

**Kapitaalslasten**
Externe rentelasten
Onder deze post is de rente van bij een tweetal bankinstellingen afgesloten leningen opgenomen.

**Afschrijvingen**
Deze kostencategorie betreffen de afschrijvingen van immateriële en materiële vaste activa.

## OVERIGE INDIRECTE LASTEN

**Huur en rechten**
Onder deze post worden de huur- en servicekosten verantwoord voor de verschillende locaties.

**Leasebetalingen operationele lease**
Deze post betreft de kosten voor de lease van de bedrijfsauto's.

**Verzekeringen**
Het betreft hier voornamelijk de premies van de polissen voor de wagenparkverzekeringen, aansprakelijkheids-verzekeringen en brand- en opstalverzekeringen voor de panden.

**Belastingen**
De belastingen hebben betrekking op gemeentelijke belastingen (WOZ, verontreinigingsheffing, etc.). De overige belastingen betreffen de houderschapsbelasting van het wagenpark voor zover de auto's in eigendom zijn.

**Onderhoud door derden**
Onder deze post wordt het gebouwbeheer en –onderhoud opgenomen. Daarnaast worden lasten voor onderhoud en reparaties van apparatuur en laboratorium instrumenten hier opgenomen.

**Overige diensten door derden**
Het betreft de diensten voor facilitaire ondersteuning (o.a. centrale repro, postdistributie, porto, telefoniste/receptioniste en bibliotheek), diensten IT (beheer systemen, onderhoud en ontwikkeling van standaardapplicaties en algemene IT-activiteiten) en cateringkosten. Ook de diensten in het kader van advisering, accountantskosten, kosten van afvoer laboratoriumafval en (overige) uitbestede werkzaamheden zijn hieronder opgenomen.

## BATEN

**Diensten voor derden**
De opbrengst is in verband met werken voor derden. Deze derden betreffen veelal private bedrijven niet zijnde de deelnemende waterschappen.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
42
EY Building a better working world

**Bijdrage deelnemers**
Onder deze post zijn de bedragen van de bijdragen verantwoord van de deelnemende waterschappen en hoogheemraadschappen. Deze bedragen worden middels een voorschot berekend en achteraf vindt er een verrekening van de totale kosten plaats.

## WET NORMERING TOPINKOMENS

De wet normering topinkomens (WNT) presenteert een overzicht van de inkomens van de topfunctionarissen van AQUON. Het inkomen van een topfunctionaris in de (semi-) publieke sector mag volgens de WNT maximaal 130% van een ministersalaris zijn. (Semi-) publieke instellingen zijn verplicht om jaarlijks de bezoldigingsgegevens en eventuele ontslagvergoeding van hun functionarissen te publiceren in de financiële jaarverslagen.

Het algemene en dagelijkse bestuur van AQUON is te kwalificeren als toezichthoudende topfunctionarissen en is onbezoldigd. AQUON heeft in 2018 geen topfunctionarissen in dienst met een hoger salaris dan toegestaan op basis van de WNT. De dagelijkse leiding wordt uitgeoefend door de directeur.

In het kader van de WNT is het volgende overzicht opgesteld:

| NAAM TOPFUNCTIONARIS | FUNCTIE |
|---|---|
| R.W. Bleker | Voorzitter |
| Mevr. I.G.M. de Bondt | Voorzitter |
| H.P. Verroen | Bestuurder |
| G.J.A. Nieuwenhuis | Bestuurder |
| C.G. Jansen op de Haar | Bestuurder |
| P.F.J. van den Eijnden | Bestuurder |
| M. Smits | Bestuurder |
| W.P.J. de Kleijn | Bestuurder |
| H. Pluckel | Bestuurder |
| C. Sas | Bestuurder |
| Mevr. E.H.T. Stravens | Bestuurder |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

EY Building a better working world

Leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking

| *Bedragen x € 1* | J.K. Bouma |
|---|---|
| **Functiegegevens** | DIRECTEUR |
| Aanvang en einde functievervulling 2018 | 1/1 - 31/12 |
| Deeltijdfactor in fte | 1,0 |
| Dienstbetrekking | ja |
| **Bezoldiging** | |
| Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen | 111.136 |
| Beloningen betaalbaar op termijn | 17.428 |
| *Subtotaal* | *128.564* |
| Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum | 189.000 |
| -/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag | 0 |
| **Totaal bezoldiging** | **128.564** |
| Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan | n.v.t. |
| Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling | n.v.t. |
| **Gegevens 2017** | |
| Duur dienstverband in 2017 | 1/1- 31/12 |
| deeltijdfactor 2017 in fte | 1,0 |
| Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen | 106.470 |
| Beloningen betaalbaar op termijn | 16.479 |
| Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum | 181.000 |
| **Totaal bezoldiging 2017** | **122.949** |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP



EY Building a better working world

# PROGRAMMA EIGENAARSDEEL

## PROGRAMMA EIGENAARSDEEL

| Kostensoort groepen | Kostensoorten | Programma begroting 2018 | Realisatie 2018 | Verschil Realisatie en Begroting |
|---|---|---|---|---|
| | | € | € | € |
| | **LASTEN** | | | |
| 2.1 | Salaris voormalig personeel | 150.000 | 347.058 | -197.058 |
| 2.2 | Sociale premies | 40.000 | 40.420 | -420 |
| 2.4 | Overige personeelslasten | 0 | 70.752 | -70.752 |
| 2.5 | Personeel van derden | 100.000 | 8.326 | 91.674 |
| | **Personeelslasten** | **290.000** | **466.557** | **-176.557** |
| | **Uitbesteding** | **0** | **0** | **0** |
| | **Materiële lasten** | **0** | **0** | **0** |
| 1.3 | Afschrijvingen activa | 185.000 | 187.587 | -2.587 |
| | **Kapitaalslasten** | **185.000** | **187.587** | **-2.587** |
| 3.9 | Onderhoud door derden | 0 | 1.112 | -1.112 |
| 3.10 | Overige diensten door derden | 300.000 | 175.346 | 124.654 |
| | **Overige indirecte lasten** | **300.000** | **176.458** | **123.542** |
| 5.2 | Onvoorzien | 100.000 | 0 | 100.000 |
| | **Onvoorzien** | **100.000** | **0** | **100.000** |
| | | | | |
| | **TOTAAL LASTEN** | **875.000** | **830.602** | **44.399** |
| | **BATEN** | | | |
| 3.6 | Diensten voor derden (huur) | 0 | 75.000 | -75.000 |
| | Bijdrage deelnemers | 775.000 | 462.010 | 312.990 |
| | **TOTAAL BATEN** | **775.000** | **537.010** | **237.990** |
| | Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting | 0 | 0 | 0 |
| | | | | |
| | **TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN** | **-100.000** | **-293.592** | **193.592** |
| | Mutatie bestemmingsreserve | 100.000 | 293.592 | -193.592 |
| | | | | |
| | **GEREALISEERD RESULTAAT** | **0** | **0** | **0** |

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

## LASTEN

### Personeelslasten

Uitgaven op het gebied van personeel als gevolg van de ombouw van AQUON zijn onder personeelslasten verantwoord bij het programma Eigenaarsdeel.

| Kostensoort groepen Bedragen in € | Kostensoorten | Realisatie 2018 | Programma begroting 2018 | Verschil Realisatie en Begroting |
|---|---|---|---|---|
| 2.1 | Salaris voormalig personeel | 347.059 | 150.000 | -197.059 |
| 2.2 | Sociale premies | 40.420 | 40.000 | -420 |
| 2.4 | Overige personeelslasten | 70.752 | 0 | -70.752 |
| 2.5 | Personeel van derden | 8.326 | 100.000 | 91.674 |
| | **Personeelslasten** | **466.557** | **290.000** | **-176.557** |

Salaris voormalig personeel betreft de salariskosten voor bovenformatieve medewerkers. Ook zijn hierin de in 2018 aan vetrokken medewerkers betaalde afkoopsommen opgenomen.

De salariskosten inclusief sociale lasten van de drie bovenformatieve medewerkers worden conform de afspraken uit het Doorstroomprogramma AQUON – waterschappen doorbelast aan de waterschappen.

Onder de post overige personeelslasten zijn onder andere de vergoedingen als gevolg van extra reistijd samenhangend met de reorganisatie verantwoord. De hoogte van de vergoeding is bepaald door een inschatting te maken van de extra kosten als gevolg van extra reistijd voor de jaren dat deze vergoeding aan de medewerkers die het betreft, uitgekeerd moet gaan worden. Eind 2018 bleek dat door het vertrek van een aantal medewerkers die een dergelijke vergoeding ontvingen dat deze kosten te hoog waren ingeschat. Het betreffende bedrag is vrijgevallen in 2018.

De kosten voor opleidingen die in 2018 zijn gevolgd en die verband houden met de doorontwikkeling van AQUON zijn ook op deze post verantwoord.

### Uitbesteding

In het jaar 2018 zijn er geen kosten verantwoord in het programma Eigenaarsdeel onder deze post.

### Materiële lasten

In het jaar 2018 zijn er geen kosten verantwoord in het programma Eigenaarsdeel onder deze post.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
46
EY Building a better working world

## KAPITAALSLASTEN

**Externe rentelasten**

In het jaar 2018 zijn er geen kosten verantwoord in het programma Eigenaarsdeel onder deze post.

**Afschrijvingen**

Deze kostencategorie betreft de afschrijvingen van materiële vaste activa toe te rekenen aan het Eigenaarsdeel. Deze investeringen betreffen de zogenaamde no-regret investering uit het ombouwplan 2016. De waarde van € 750.348 wordt in vier jaren afgeschreven. Deze verkorte afschrijvingsperiode is door het bestuur vastgesteld.

## OVERIGE INDIRECTE LASTEN

**Onderhoud door derden**

De kosten die verantwoord zijn in het programma Eigenaarsdeel onder deze post betreffen het onderhoud van het pand in Breda.

**Overige diensten door derden**

Dit betreft advieskosten inzake de doorontwikkeling van de organisatie en de strategie van AQUON.

## BATEN

**Diensten voor derden**

Met ingang van 1 april 2018 is het pand in Breda verhuurd. De in 2018 ontvangen huuropbrengsten zijn onder deze post verantwoord.

**Bijdrage deelnemers**

Onder deze post zijn de bedragen van de bijdragen verantwoord van de deelnemende waterschappen en hoogheemraadschappen. Deze bedragen worden middels een voorschot berekend en achteraf vindt er een verrekening van de totale kosten plaats.

**Mutatie bestemmingsreserve**

Met uitzondering van de personeelskosten voor boven-formatief personeel worden de uitgaven gedaan in het kader van het Programma Eigenaarsdeel in mindering gebracht op de bestemmingsreserve zoals deze is gevormd uit de positieve bedrijfsresultaten van 2014 en 2015. Dit conform besluit AB datum 8 februari 2016. In 2018 is het per eind 2017 resterende bedrag van de bestemmingsreserve geheel aangewend.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
47
EY Building a better working world

# OVERIGE GEGEVENS

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

# BESLUIT TOT RESULTAATBESTEMMING 2018 EN VASTSTELLING VAN DE JAARREKENING

## VOORSTEL TOT RESULTAATBESTEMMING

In de statuten van de GR AQUON is een artikel opgenomen omtrent de kostentoerekening.

*Artikel 34 Kostentoerekening:*

1. Het algemeen bestuur stelt jaarlijks bij de begroting de bijdrage van de deelnemers vast.
2. De bijdrage, bedoeld in het eerste lid, is opgebouwd uit:
   a. Laboratorium gerelateerde kosten;
   b. Eigenaarskosten.
3. De laboratorium gerelateerde kosten bestaan voor:
   a. 75% uit vaste kosten. Deze kosten worden, in verhouding van het individueel voortschrijdend gerealiseerde driejaargemiddelde productieaantal ten opzichte van de totale productie in het desbetreffende tijdvak, verrekend. De gerealiseerde productieaantallen worden overgenomen uit de meest actuele vastgestelde jaarstukken; en
   b. 25% uit variabele kosten. Deze kosten worden, in de verhouding van de individuele werkelijke jaarproductie ten opzichte van de werkelijke totale productie in het desbetreffende jaar, verrekend.
   c. De som van de kostentoerekening zoals vermeld in de leden 3a en 3b van dit artikel vormt de definitieve bijdrage van een deelnemer voor laboratorium gerelateerde kosten.
4. De bijdrage, bedoeld in het derde lid, is terug te leiden naar een prijsstelling voor producten en diensten.
5. De eigenaarskosten hebben betrekking op de kosten die gemaakt worden om AQUON een duurzaam gezonde basis te geven en te doen behouden. Deze kosten worden op een gelijke wijze verrekend als vermeld in lid 3.a van dit artikel.
6. Het algemeen bestuur bepaalt de hoogte van de eigenaarskosten
7. Het algemeen bestuur brengt voorafgaand aan ieder kwartaal een voorschot in rekening bij de deelnemers.
8. Het voorschot, bedoeld in het voorgaande lid, is gebaseerd op de programmabegroting van het betreffende jaar.
9. De afrekening van de bijdrage vindt jaarlijks plaats bij de vaststelling van de jaarrekening.

De jaarrekening 2018 wordt na een algehele afrekening met de opdrachtgevers afgesloten met een bedrijfsresultaat van nihil. De totale kosten uit de programmabegroting worden verrekend met de hoogheemraadschappen en waterschappen volgens het besluit van het Algemeen Bestuur d.d. 10 november 2016.

## BESLUIT TOT VASTSTELLING VAN JAARREKENING

Op grond van de Wet op Gemeenschappelijke Regelingen wordt de jaarrekening van de GR AQUON vóór 15 april 2019 aangeboden aan het Algemeen Bestuur.

Op grond van artikel 104 van de Waterschapswet wordt de GR AQUON Jaarrekening 2018 in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van AQUON op 4 april 2019 goedgekeurd.

Vastgesteld wordt dat het bedrijfsresultaat van AQUON GR na algemene afrekening met de opdrachtgevers nihil is. De jaarrekening over het begrotingsjaar 2018 wordt vastgesteld.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
49
EY Building a better working world

# CONTROLEVERKLARING

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP



EY Building a better working world

# JAARSTUKKEN 2018

APRIL 2019

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Instituut voor wateronderzoek en advies

Postbus 328
4000 AH Tiel

T 06 10 27 65 31
E H.Laarman@aquon.nl
I www.aquon.nl
Bank NWB 636751902
BTW NL823338848B01
KvK 52811751

Ter attentie van het Algemeen Bestuur

**Datum:** 26 april 2019
**Betreft:** Jaarstukken 2018 Compleet
**Ons kenmerk:** **U19.074**

Geacht bestuur,

In aanvulling op onze brief van 10 april 2019 (U19.068) inzake aanbieding van de jaarstukken 2018, ontvangt u bijgaand de getekende goedkeurende verklaring van onze accountant. Tevens ontvangt u een volledige set jaarstukken 2018 waarin alle jaarstukken compleet in zijn opgenomen.

De jaarstukken 2018 zijn in de vergadering van het algemene bestuur van AQUON op 4 april 2019 goedgekeurd en vastgesteld. In bijzijn van de accountant zijn de financiële cijfers in het vergelijk met de vastgestelde programmabegroting 2018 in de vergadering besproken. In onze brief van 10 april 2019 is een samenvatting van de behaalde bedrijfsresultaten opgenomen. We zijn trots op een gematigde kostenstijging in relatie tot de sterk stijgende lijn van productie.

De bijgevoegde accountsverklaring betreft een goedkeurende verklaring, echter met een beperking. Deze beperking betreft een onrechtmatige besteding van AQUON inzake flexibel inzet personeel, welke Europees aanbesteed had moeten worden. Door de grote productiestijging heeft AQUON, gebruik moeten maken van flexibele arbeidskrachten in het jaar 2018. Deze inkopen verliepen via meerdere bureaus waarvan achteraf blijkt dat bij twee uitzendbureaus de inkoopwaarden de Europese aanbestedingsgrens te boven is gegaan. Dit inkoopdossier is tijdens de bestuursvergadering besproken en inmiddels is een aanbestedingsprocedure in gang gezet.

We kijken tevreden terug op het afgelopen jaar en zijn vol vertrouwen over het nieuwe jaar.

Namens het dagelijks bestuur van AQUON,

De secretaris
Ir. J.K. Bouma

Bijlagen: Jaarstukken 2018 compleet (inclusief goedkeurende verklaring 2019 van EY accountants)

Ernst & Young Accountants LLP
Prof.Dr.Dorgelolaan 14
5613 AM Eindhoven, Netherlands
Postbus 455
5600 AL Eindhoven, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 48 00
ey.com

# Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon

## Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon te Tiel gecontroleerd.

### Ons goedkeurend oordeel betreffende de getrouwheid van de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon op 31 december 2018 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

De jaarrekening bestaat uit:
- het overzicht van baten en lasten over 2018;
- de balans per 31 december 2018;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

### Ons oordeel met beperking betreffende de rechtmatigheid

Naar ons oordeel zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2018, uitgezonderd de gevolgen van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf "De basis voor ons oordeel met beperking betreffende financiële rechtmatigheid", in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 21 december 2018.

### De basis voor ons oordeel met beperking betreffende de financiële rechtmatigheid

Wij hebben de volgende bevindingen geconstateerd ten aanzien van de financiële rechtmatigheid:
- Gemeenschappelijke Regeling Aquon heeft voor een bedrag van € 478.000 inkopen verricht, welke ten onrechte niet volgens de Europese aanbestedingswet- en regelgeving zijn aanbesteed.
- Gemeenschappelijke Regeling Aquon heeft voor een bedrag van € 27.000 de lasten met betrekking tot uitbestede analyses te laag verantwoord.

### Overige basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Waterschapsbesluit en het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 21 december 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House onder registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een (vertegenwoordiger van een) vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te 6 More London Place, London, SE1 2DA, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons goedkeurend oordeel betreffende de getrouwheid en oordeel met beperking betreffende de rechtmatigheid.

### Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

### Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 228.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 5.2 lid 1 Waterschapsbesluit.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2018. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 5.3 Waterschapsbesluit.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 100.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

## Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- jaarverslag, waaronder het voorwoord, kerngegevens, profielschets en verkorte weergave van de financiële resultaten, de programmaverantwoording en de paragrafen;
- overige gegevens.

Uitgezonderd de gevolgen van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf "De basis voor ons oordeel met beperking betreffende de rechtmatigheid", zijn wij, op grond van onderstaande werkzaamheden van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

# Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

### Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 21 december 2018.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

### Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 21 december 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten,alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 26 april 2019

Ernst & Young Accountants LLP

drs. H.E. Oostdijck RA

# KADERNOTA 2020

Datum rapport : 14 maart 2019
Versie : 2.0
Opgesteld door : Henk Laarman

Wateronderzoek en advies

# INHOUDSOPGAVE


Inhoudsopgave ..... 2

1. Inleiding ..... 3
2. AQUON mogelijk centraliseren. ..... 4
3. Ontwikkeling meetvraag 2020 - 2024 ..... 5
4. Aannames bij de productie verwachting en interpretatie van AQUON ..... 6
5. Overige ontwikkelingen ..... 7
   - 5.1 Kennisontwikkeling en innovaties (R&D) ..... 7
   - 5.2 Versterken huidige kwaliteitsniveau monitoring waterkwaliteit ..... 7
   - 5.3 Digitale transitie in aansluiting met de waterschappen ..... 8
6. Financiële uitgangspunten 2020 ..... 8
   - 6.1 Programmabegroting Laboratorium ..... 8
   - 6.2 Programmabegroting Eigenaren ..... 10
7. Kostenverdeling van AQUON ..... 10
8. Sturing en verantwoording ..... 11
9. Vervolgproces ..... 11

# 1. INLEIDING

Voor u ligt de kadernota 2020 van AQUON. In deze kadernota geven we op basis van huidige inzichten de hoofdpunten van het AQUON-beleid en de financiële kaders voor het komend jaar weer.

AQUON heeft de ambitie om een succesvolle samenwerkingspartner voor haar eigenaren te zijn. Zowel vanuit het oogpunt van eigenaren als vanuit het oogpunt van opdrachtgevers: een onderscheidende organisatie, die tot meetbare resultaten komt en zichtbare, gezamenlijk gedragen initiatieven ontplooit. Een door visie gedreven groep mensen die zich continu ontwikkelt en zich gedraagt volgens haar kernwaarden "samen, verantwoordelijk en professioneel". De komende jaren ontwikkelt AQUON zich verder naar een ketenpartner, gericht op het inwinnen van data op gebied van waterkwaliteit. AQUON wenst vanuit deze positie en in nauw overleg met haar opdrachtgevers zichzelf verder te ontwikkelen tot de centrale gegevensleverancier op gebied van waterkwaliteit. Vanuit haar deskundigheid en de beschikbare dataverzameling is AQUON goed in staat gerichte adviezen aan haar opdrachtgevers te verstrekken.

AQUON draagt met harmonisatie in het wateronderzoek bij aan een ideale centrale verzameling van data voor een groot voorzieningsgebied binnen Nederland. Mede vanuit deze data verkrijgen de opdrachtgevers de mogelijkheid om hun eigen (lokale) beleid op te stellen en/of processen optimaal in te richten. Vanuit gebundelde activiteiten van data-inwinning en laboratoriumanalyses voor negen waterschappen is AQUON goed in staat economische schaalvoordelen te behalen. Hiermee behoudt AQUON met een beargumenteerde afweging van alles zelf doen, deels zelf doen en/of geheel uitbesteden ook het gewenste evenwicht op de beperkte marktwerking in de chemische en biologische analysemarkt.

AQUON, een organisatie die geïnspireerd is op het thema "inzicht in waterkwaliteit: goed water, goed leven". Haar strategie en governance zijn in 2016 herijkt, eind 2017 vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling en eind 2018 door alle betrokkenen als "bewezen" gekwalificeerd. De afgelopen jaren is gewerkt aan een ombouw, waarmee een gewenst kostenniveau werd gerealiseerd. Met het programma AQUON2.0 werd het proces ingezet om de organisatie, het management, de bedrijfscultuur en de hoofdprocessen aan de nieuwe strategie en governance aan te passen. De komende jaren werkt AQUON verder aan de ingezette lijn van efficiency door verdere procesoptimalisatie, verbeteringen van de dienstverlening, interessante proces- en productinnovaties en gezamenlijke kansen in harmonisatie van ketenprocessen.

In deze kadernota zijn de financiële uitgangspunten van AQUON opgenomen. AQUON heeft hierbij rekening gehouden met de wensen van haar opdrachtgevers en op basis van ervaring haar eigen deskundigheid en kengetallen toegevoegd. Het productieniveau van AQUON stijgt sinds het jaar 2014 jaarlijks tussen de 5 en 10 procent. Ook de verwachte productie in het jaar 2020 zal deze trend waarschijnlijk niet doorbreken.

AQUON legt in november 2019 een toekomstbestendig plan aan haar eigenaren voor met daarin opgenomen een businesscase welke inzicht geeft of het centraliseren van de operationele activiteiten een logische vervolgstap is in de ontwikkeling van AQUON. De eigenaren hebben een voorgenomen besluit genomen om de activiteiten van AQUON te centraliseren. Het betrof een voorgenomen besluit omdat de nieuwe strategie en governance zichzelf vooreerst dienden te bewijzen en dat vervolgens een financiële business case een besluit tot centralisatie rechtvaardigt.

## 2. AQUON MOGELIJK CENTRALISEREN.

Aan het eind van 2017 hebben de eigenaren een voorgenomen bestuurlijk besluit genomen. Op basis van de - op het moment van besluitvorming - beschikbare (financiële) informatie en overwegingen die betrekking hebben op productieaantallen, te bereiken efficiëntie en de noodzaak van een wenkend perspectief was het een collectieve ambitie om AQUON te concentreren op één locatie. Rand voorwaardelijk hiervoor was dat de strategie en governance zichzelf zouden bewijzen en een op te stellen business case het één locatiebesluit zou rechtvaardigen. De eigenaren besloten daarbij AQUON de financiële ruimte te geven om de noodzakelijke voorbereidingen te treffen die daarmee samenhingen. Inmiddels is ambtelijk en bestuurlijk vastgesteld dat de strategie en governance voldoen en dat AQUON de ruimte heeft organisatorisch en operationeel door te groeien. Het adviesrapport "Naar AQUON 2.0" uit 2016 heeft de verwachting dat de uitkomst van de op te stellen businesscase ten behoeve van definitieve bestuurlijke besluitvorming over het één-locatiebesluit destijds een structureel kostenvoordeel van ongeveer €1 miljoen behelst. Vanuit de eigenaren is deze inschatting een belangrijk aspect geweest om te komen tot het voorgenomen bestuurlijk besluit. Het is daarmee een basis voor de bestuurlijke richting: de businesscase dient het besluit te bekrachtigen.

Het beoogde kostenvoordeel is in afwachting van de op te stellen businesscase, waarin ook het eerste inzicht in nieuwe investeringen, financieringen, projectkosten en frictiekosten worden weergegeven, niet opgenomen in de meerjarenraming bij deze kadernota 2020. Op dit moment zijn namelijk deze aspecten (nog) niet inzichtelijk en daarbij nu ook nog niet in te schatten. Het nu opnemen van een beoogd en doelgericht kostenvoordeel met het ontbrekende inzicht in investeringen en de bijkomende kosten zal een onwenselijk vertekend beeld geven ten behoeve van de besluitvorming. In de programmabegroting 2020 en de meerjarenraming zal het kostenvoordeel met nadruk worden beschreven, echter nog niet worden opgenomen in de voorgeschreven begrotingstabellen. Onverlet blijft het uitgangspunt, door centralisatie een kostenvoordeel van €1 miljoen euro te realiseren.

De businesscase wordt in 2019 intensief afgestemd met de adviesorganen platform opdrachtgevers en platform eigenaren. De uitwerking vergt (extra) aandacht en de planning is in het licht van de bestuurlijke besluitvorming vanwege de waterschap-verkiezingen (maart 2019) bezien. In het najaar van 2019 wordt definitieve besluitvorming voorzien. AQUON voorziet in haar uitwerking van de businesscase vier scenario's:

- Centralisatie op en rond de huidige locatie Tiel;
- Centralisatie op en rond de huidige locatie Leiden;
- Centralisatie op een geheel andere (nieuwe) locatie;
- En als de businesscase niet sluit: het toekomstbestendegen van de huidige twee locaties.

Na een keuze uit de vier scenario's verwacht AQUON een voorstel met een financieringsvoorbehoud aan het bestuur voor te kunnen leggen. De verwachte kosten van vooronderzoek in 2020 (bijvoorbeeld voor locatieonderzoek, project- en bestekplannen en aanbestedingstrajecten) ter hoogte van 0,5 miljoen zijn als financieringskrediet (investering) in de programmabegroting 2020 opgenomen. Verwacht mag worden dat voor de vervolgacties maximaal 18 maanden nodig zijn. Gedurende 2019 zal meer inzicht worden verkregen in deze ingeschatte voorbereidings- en uitvoeringstijd. Afsluitend zal een plan met een financieringsvoorbehoud aan het bestuur worden voorgelegd.

# 3. ONTWIKKELING MEETVRAAG 2020 - 2024

De opdrachtgevers van de waterschappen hebben hun verwachte meetvraag op hoofdlijnen t/m het jaar 2024 opgegeven. Op basis hiervan heeft AQUON een beeld van de te verrichten werkzaamheden voor de komende jaren en de wijze waarop zij haar bedrijfsvoering kan inrichten. Inmiddels wordt een trend zichtbaar dat de productie van AQUON jaarlijks stijgt. In het vergelijk met het jaar 2014 produceert AQUON is het jaar 2018 ongeveer 25 procent meer. In tabel is 1 is deze ontwikkeling zichtbaar gemaakt.

| productie/ meetvraag | 2014 werkelijk | 2015 werkelijk | 2016 werkelijk | 2017 werkelijk | 2018 werkelijk | 2019 meetvraag* | 2020 meetvraag |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Aa en Maas | 794.197 | 893.292 | 1.049.358 | 1.271.294 | 1.332.033 | 1.254.000 | 1.181.000 |
| Brabantse Delta | 1.484.131 | 1.334.034 | 1.441.403 | 1.409.153 | 1.581.271 | 1.492.995 | 1.430.723 |
| De Dommel | 1.007.880 | 1.067.775 | 1.053.718 | 1.231.814 | 1.110.595 | 1.065.160 | 1.027.160 |
| Delfland | 754.853 | 817.032 | 862.471 | 1.045.245 | 1.217.577 | 988.000 | 908.000 |
| Hollandse Delta | 1.550.417 | 1.816.933 | 1.872.081 | 2.258.381 | 2.132.654 | 1.932.343 | 2.313.330 |
| Rijnland | 1.925.326 | 2.138.194 | 2.077.621 | 2.045.304 | 2.077.238 | 2.150.000 | 2.180.000 |
| Rivierenland | 1.894.387 | 1.917.717 | 1.957.972 | 1.872.099 | 2.461.413 | 1.837.000 | 1.898.000 |
| Schieland en de Kr'waard | 551.809 | 553.193 | 658.059 | 593.166 | 688.105 | 645.000 | 645.000 |
| Stichtse Rijnlanden | 784.590 | 802.044 | 745.931 | 782.101 | 854.907 | 866.500 | 1.111.500 |
| | 10.747.590 | 11.340.214 | 11.718.614 | 12.508.557 | 13.455.793 | 12.230.998 | 12.694.713 |
| indexcijfer jaar 2014=100 | 100 | 106 | 109 | 116 | 125 | 114 | 118 |

* bijgestelde opgaaf meetvraag

***Tabel 1: de ontwikkeling in de meetvraag.***

In de begroting over het jaar 2019 is een productieniveau van 11.730.000 punten opgenomen. Deze meetvraag wordt inmiddels door de opdrachtgevers door voortschrijdend inzicht ingeschat op 12.230.998 punten. Deze mutatie veroorzaakt weliswaar een stijging van ongeveer 501.000 productiepunten maar ligt ongeveer negen procent lager dan de realisatie over het (extreem droge) jaar 2018. Het meerjarig perspectief van de meetvraag wordt weergegeven met tabel 2. De totale meetvraag geeft op basis van de opgave van de opdrachtgevers een vrij constant beeld.

| productie/ meetvraag | 2020 meetvraag | 2021 meetvraag | 2022 meetvraag | 2023 meetvraag | 2024 meetvraag |
|---|---|---|---|---|---|
| Aa en Maas | 1.181.000 | 1.166.000 | 1.131.000 | 1.131.000 | 1.206.000 |
| Brabantse Delta | 1.430.723 | 1.415.000 | 1.442.995 | 1.430.723 | 1.430.723 |
| De Dommel | 1.027.160 | 1.094.160 | 1.065.160 | 1.105.160 | 1.105.160 |
| Delfland | 908.000 | 908.000 | 908.000 | 878.000 | 878.000 |
| Hollandse Delta | 2.313.330 | 1.910.284 | 1.903.187 | 2.007.203 | 1.884.480 |
| Rijnland | 2.180.000 | 2.210.000 | 2.240.000 | 2.270.000 | 2.300.000 |
| Rivierenland | 1.898.000 | 1.874.000 | 1.874.000 | 1.874.000 | 1.874.000 |
| Schieland en de Kr'waard | 645.000 | 645.000 | 645.000 | 645.000 | 645.000 |
| Stichtse Rijnlanden | 1.111.500 | 1.118.500 | 1.100.000 | 1.135.000 | 1.100.000 |
| | 12.694.713 | 12.340.944 | 12.309.342 | 12.476.086 | 12.423.363 |
| indexcijfer jaar 2014=100 | 118 | 115 | 115 | 116 | 116 |

***Tabel 2: de opgave van de verwachte meetvraag in een tijdsreeks.***

# 4. AANNAMES BIJ DE PRODUCTIE VERWACHTING EN INTERPRETATIE VAN AQUON

De opdrachtgevers/waterschappen zijn zelf verantwoordelijk voor hun opgegeven meetvraag voor de komende jaren. Deze productieverwachting is een belangrijk gegeven voor de bedrijfsvoering van AQUON. Op basis van het in de tabel opgenomen indexcijfer kan geconcludeerd worden dat tot nu toe ieder jaar de realisatie hoger uitkomt dan de meetopgave van de opdrachtgevers, over het algemeen doordat gedurende het jaar aanvullende monitoring en projecten gewenst zijn. In het jaar 2020 is het indexcijfer 118 en voor de jaren 2021 tot en met 2024 is deze iets lager (115/116, terwijl de realisatie in 2018 125 was). Met deze opgave verwachten de opdrachtgevers een mindere productie van 0,6 MIO in 2020 t.o.v. de realisatie in het jaar 2018, maar tegelijk betreft het ten opzichte van de verwachte productie in 2019 een lichte groei (van index 114 naar 118). Inmiddels herkent AQUON het effect van deze meetvraagontwikkeling van de opdrachtgevers in relatie tot de realisatie en verwacht dan ook dat de werkelijke productie in 2020 hoger zal zijn.

Uit de hernieuwde opgave van de meetvraag 2019 aan het eind van het jaar 2018 blijkt dat de opdrachtgevers hun verwachte meetvraag beter inzichtelijk krijgen. De vernieuwde opgave 2019 gaat nu uit van ongeveer 12,2 MIO productiepunten terwijl de eerder begrote opgave nog 11,7 MIO betrof. Deze door de opdrachtgevers bijgestelde meetvraag is niet opgenomen in de in juli 2018 vastgestelde begroting over 2019 omdat deze pas na het vaststellen van de begroting bekend is geworden. Hieruit mag geconcludeerd worden dat AQUON op basis van deze verhoogde productiecijfers hogere productiekosten in het jaar 2019 zal veroorzaken.

In de meetvraag is een ingeschat aandeel onderzoeken opgenomen waartoe AQUON zelf niet is uitgerust en/of dat boven haar bezettingsgraad uit zal komen. Deze onderzoeken worden door AQUON uitbesteed aan partners. AQUON constateert dat de vraag naar specialistische analyses sterkt stijgt. Specialistisch onderzoek door bijvoorbeeld het landelijk medicijnresten onderzoek blijft in omvang toenemen. Ook is er een toename in de diversiteit van de te onderzoeken stoffen zichtbaar en worden aanvullende analyses gevraagd bij waterbodemonderzoek (PFAS). De door AQUON uitbestede onderzoeken zijn kostbaar. AQUON heeft een aanname gedaan dat de kosten hiervoor in relatie zullen liggen met de werkelijk benodigde middelen in het jaar 2018 (€ 3,7 MIO). AQUON zal hiervoor een bedrag van € 4,0 MIO opnemen in haar begroting 2020.

Opdrachtgevers krijgen maandelijks inzicht in de gerealiseerde productie. Hiermee kunnen de beschikbare budgetten worden beheerst. Mocht de productie van een opdrachtgever sterk gaan bewegen (meer of minder dan vooraf opgegeven/begroot) dan bewegen de variabele/marginale productiekosten van AQUON veelal mee. Zolang dit eigen chemische routinematige laboratoriumanalyses betreft, heeft AQUON -weliswaar beperkte- ruimte in haar bezetting. De (aanvullende) marginale kosten zijn dan juist in deze werkprocessen beperkt. Bij een toename van specialistische onderzoeken waartoe AQUON niet is uitgerust, stijgen de kosten voor uitbesteding sterk(er). Het afrekensysteem van AQUON is met deze bewegende productiewaarden zodanig ingericht dat bij elke opdrachtgever de werkelijke productiewaarde in rekening wordt gebracht.

AQUON heeft de opgegeven productieverwachting (meetvraag) doorgesproken en voorafgaand aan de kadernota 2020 bevestigd aan haar opdrachtgevers. De opdrachtgevers zijn bewust van de gevolgen van hun opgave van de meetvraag in relatie tot de bijdrageregeling van AQUON. De opdrachtgevers ontvangen na afloop van het begrotingsjaar een definitieve financiële afrekening gebaseerd op hun werkelijk productieaandeel.

# 5. OVERIGE ONTWIKKELINGEN

Naast de ontwikkelingen op het gebied van de meetvraag worden op hoofdlijnen de volgende ontwikkelingen herkend. Voor deze ontwikkelingen zal AQUON tijd nodig hebben. In haar verdere planvisie zal hierbij rekening worden gehouden.

5.1 Kennisontwikkeling en innovaties (R&D)
5.2 Versterken huidige kwaliteitsniveau monitoring waterkwaliteit
5.3 Digitale transitie in aansluiting met de waterschappen

### 5.1 Kennisontwikkeling en innovaties (R&D)

- In het kader van noodzakelijke proces- en productinnovatie binnen de keten is het essentieel op een gestructureerde manier invulling te geven aan de gezamenlijke kennis- en innovatieagenda. De mogelijkheden van technologische ontwikkelingen kunnen voor gebruik in de praktijk worden gevolgd, getest en waar kansrijk uitgeprobeerd en ingevoerd.
- De afgelopen jaren is AQUON bij specifieke nieuwe ontwikkelingen betrokken geweest. Een voorbeeld zijn de vergelijkingsonderzoeken e-DNA. Deze lijn wenst AQUON ook in het jaar 2020 voort te zetten, waarbij verdere focus wordt voorzien rondom de ontwikkeling van nieuwe (analyse-)technologieën.

Om een en ander ook financieel te kunnen ondersteunen worden voor R&D begrotingsgelden gealloceerd. In de programmabegroting voor 2019 was hiervoor € 150.000 gealloceerd. AQUON stelt in overleg met haar opdrachtgevers voor deze begrotingspost op € 400.000 per jaar te stellen. Voor de komende jaren wordt overigens een verder toenemende inspanning voorzien. Deze innovatiegelden worden geheel in samenspraak met de behoefte vanuit de waterschappen ingezet. Ook de projectorganisatie zal in samenspraak worden ingevuld. De toewijsbare kosten van de innovatieprojecten worden toegerekend aan de desbetreffende opdrachtgever(s). Hiermee kunnen individuele opdrachtgevers tijdens het jaar de uitputting van hun budget bewaken.

### 5.2 Versterken huidige kwaliteitsniveau monitoring waterkwaliteit

- Nieuwe technologieën maken het inwinnen van data effectiever. Voor AQUON betekent dit dat zij moet innoveren in bijvoorbeeld de inzet van drones; sensortechnologie, introductie van eDNA - techniek en fotoanalyses.
- Snelle, foutloze en veilige beschikbaarheid van data in de waterketen is essentieel. Robuuste werkprocessen verlangen geïntegreerde en automatische informatiestromen in de keten.
- De marktverhoudingen veranderen in de wereld van de laboratoria. Gelet op wettelijke taken van de waterschappen is het van belang dat kennis en expertise binnen de sector behouden blijft.

### 5.3 Digitale transitie in aansluiting met de waterschappen

- Het eindproduct van AQUON is gerichte informatie en data leveren aan de haar opdrachtgevers. AQUON verwacht dat de digitale transitie een impact zal hebben op de processen van AQUON. Het beschikken over kwalitatieve goede, exponentieel groeiende hoeveelheid aan data, zullen in toenemende mate de kern van de processen van AQUON gaan vormen.
- Door de invloed van de te verwachten ontwikkelingen in een "digitale transitie" van de werkprocessen kan verwacht worden dat taken van AQUON en Waterschap meer en meer verstrengelen zonder dat hiervoor verhoudingen en verantwoordelijkheid zullen veranderen.
- Om deze digitale transitie te kunnen realiseren ziet AQUON voor nu dat investeringen nodig zijn op het vlak van databeheer, -opslag en -veiligheid.

# 6. FINANCIËLE UITGANGSPUNTEN 2020

Ook in het jaar 2020 kent AQUON twee programmabegrotingen. In tabel 3 worden de financiële kaders voor het jaar 2020 in een handzame tabel weergeven.

1. In de programmabegroting "laboratorium AQUON" zijn de reguliere laboratoriumactiviteiten opgenomen. In dit programma wordt de gewenste dienstverlening in overeenstemming met de ketenpartnergedachte uitgevoerd.
2. In de programmabegroting "eigenaar GR AQUON" zijn de gevolgen van de strategische koerswijziging opgenomen. Bij de besluitvorming (juli 2016) om te komen tot AQUON 2.0 is hier financiële ruimte aan AQUON toegekend.

### 6.1 Programmabegroting Laboratorium

#### 6.1.1 Indexering voor materiële kosten

AQUON hanteert een generieke inflatiecorrectie van 1,0% voor de bedrijfskosten.

#### 6.1.2. Personeelslasten

De cao voor waterschappen (SAW) is nu het uitgangspunt voor de personeelslasten. De personeelsbegroting en formatie dienen als basis voor de te berekenen personeelslasten. De SAW zal in het jaar 2020 worden veranderd in een nieuwe CAO in overeenstemming met de nieuwe rechtspositie NWRA. Op het moment van schrijven is hierover nog niets vastgesteld en is er nog geen inzicht in consequenties van de cao-onderhandelingen. In de programmabegroting 2020 en verder wordt als aanname voor de mogelijke cao verhogingen en sociale & pensioenlasten rekening gehouden met een verhoging van de personeelskosten van 2,0 procent in het jaar 2020 en 1,5 procent in de daarop volgende jaren. In verband met individuele salarisstijgingen ("periodieken") wordt een gemiddelde stijging van 0,5 procent als basis genomen.

### 6.1.3 Investeringen

AQUON wenst haar operationele processen volgens de verwachting te verbeteren. Om efficiëntie te kunnen bereiken dient in vernieuwingen te worden geïnvesteerd. Verouderde chemische laboratoriumapparatuur zal worden vervangen om het gewenste kwaliteitsniveau te behouden. Uitbreiding, ontwikkeling en implementatie van nieuwe analyses, zoals bijvoorbeeld voor medicijnresten en opkomende stoffen, worden gevraagd en vergen aandacht. Investeringen in verdere robotisering en automatisering zijn nodig om voortgaande efficiëntieverbeteringen en slimmere werkwijzen te ondersteunen. Investering in apparatuur en nieuwe technieken wordt hiermee voorzien.

Het investeringsniveau 2020/2021 ten behoeve van de operationele activiteiten wordt op 2 miljoen Euro per 2 begrotingsjaren gepland. Dit is een 250 duizend Euro hoger dan voorgaande jaren. Daarmee wordt ruimte geschapen om additionele procesoptimalisaties te realiseren, voorafgaand aan de voorziene centralisatie.

Daarnaast is jaarlijks ongeveer € 0,7 miljoen investeringsruimte benodigd voor facilitaire en ICT-ontwikkelingen. Diverse in 2019 lopende projecten als optimalisatie van de orderintake/ het planningstool ("PIM-sheet"), optimalisatie van data- sets en de inrichting van een nieuwe degelijke centrale data-infra structuur worden ook in het jaar 2020 voorzien.

In het jaar 2020 worden voorbereidingen getroffen voor een gewijzigde huisvesting van de activiteiten van AQUON. In november 2019 wordt mogelijk bestuurlijk hiertoe besloten. De voorbereidingen betreffen eventuele kosten voor locatieonderzoek, bouw en/of verbouwplannen uitwerken, vergunningen en mogelijke aanbestedingstraject(en). Het benodigde financieringskrediet voor het jaar 2020 wordt op € 0,5 miljoen ingeschat

Opgemerkt wordt dat het concrete investeringsmoment per case in de jaren kan verschuiven door benodigde onderzoeken (en businesscases) ten behoeve van een investeringsbesluit en de openbare (EU) aanbestedingsprocedures.

**Samenvatting financiële kaders programmabegroting laboratorium**

| financiële kaders 2020 | betreft | | bedrijfsvoering |
|---|---|---|---|
| bedrijfsvoering | Verwacht productieniveau | | 12.500.000 |
| | Index bedrijfskosten | | 1% |
| | Index personeelslasten (cao) | | 2% |
| | index personeelslasten (stijging) | | 0,5% |
| | Gereserveerd voor product- en procesinnovaties | € | 400.000 |
| | Gereserveerd voor externe onderzoeken | € | 4.000.000 |
| financieringskredieten | Vervangingsinvesteringen 2 jaren: 2020/2021 | € | 2.000.000 |
| | Facilitaire en ICT ontwikkelingen | € | 700.000 |
| | Voorbereidingen centralisatie | € | 500.000 |

**Tabel 3: samenvatting van de financiële kaders voor het begrotingsjaar 2020.**

### 6.2 Programmabegroting Eigenaren

In het begrotingsjaar 2020 zal in tegenstelling tot het vorige begrotingsjaar geen bestemmingsreserve meer beschikbaar zijn. Voor de ingezette transitie van AQUON zijn aanvullende financiële middelen benodigd. Deze middelen zijn in het jaar 2016 met besluitvorming van de nieuwe strategie aangekondigd. Jaarlijks zijn de verwachte kosten opgenomen in de meerjarenraming, als vast onderdeel van de begrotingen.

## 7. KOSTENVERDELING VAN AQUON

In 2020 worden de kosten van AQUON (programma laboratorium AQUON en eigenaar GR AQUON) verdeeld in overeenstemming met de afgesproken kostenverdeling. De methode is opgenomen in de GR AQUON. De kostenverdeling tussen waterschappen heeft een relatie met de productie per waterschap.

**Programma laboratorium**

De kosten uit het laboratoriumprogramma worden doorbelast op basis van de afname van de individuele producten en diensten van AQUON. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de vaste en variabele kosten.

De vaste kosten vertegenwoordigen de kosten van de bedrijfsinrichting, die verondersteld worden 75 procent van de jaarlijkse exploitatiekosten te zijn. Het percentage aan vaste kosten dat een individueel waterschap betaalt is afhankelijk van de gemiddelde afgenomen productie in de drie afgesloten jaren voorafgaand aan het desbetreffende verslagjaar. De procentuele verdeling voor het jaar 2020 wordt overgenomen uit de jaarstukken over het jaar 2018. De variabele productiekosten (25 procent van de exploitatiekosten) worden verdeeld naar waterschap op basis van de werkelijke gerealiseerde productie in het jaar 2020.

**Programma eigenaren**

In het tweede programma worden kosten van transitie (kosten n.a.v. herinrichting van de organisatie) ondergebracht. De kosten in dit programma worden volgens, in overeenstemming met de gemiddelde productieafname in de drie afgesloten jaren voorafgaand aan het desbetreffende verslagjaar verdeeld. Deze werkwijze werd in het jaar 2016 voorgesteld en wordt vanaf het jaar 2018 gehanteerd. Deze procentuele verdeling is opgenomen in tabel 4

| Waterschap of Hoogheemraadschap | verkooppunten 2018 * | productiepunten 2017 | productiepunten 2016 | gemiddeld 3 jaar bedrijfsaandeel |
|---|---|---|---|---|
| Aa en Maas | 1.385.140 | 1.271.294 | 1.049.358 | 9,8% |
| Brabantse Delta | 1.587.955 | 1.409.153 | 1.441.403 | 11,7% |
| De Dommel | 1.153.757 | 1.231.814 | 1.053.718 | 9,1% |
| Delfland | 1.216.616 | 1.045.245 | 862.471 | 8,2% |
| Hollandse Delta | 2.178.026 | 2.258.381 | 1.872.081 | 16,7% |
| Rijnland | 2.093.475 | 2.045.304 | 2.077.621 | 16,4% |
| Rivierenland | 2.506.133 | 1.872.099 | 1.957.972 | 16,7% |
| Schieland en de Kr'waard | 681.065 | 593.166 | 658.059 | 5,1% |
| De Stichtse Rijnlanden | 850.411 | 782.101 | 745.931 | 6,3% |
| **Totaal** | **13.652.578** | **12.508.557** | **11.718.614** | **100,0%** |

* Vanaf 2018 wordt afgerekend op basis van verkoopunten

***Tabel 4: procentuele verdeling bedrijfsaandeel, op basis van productiecijfers.***

# 8. STURING EN VERANTWOORDING

AQUON zal op basis van de uitgangspunten uit deze kadernota een begroting 2020 opstellen waarin, naast de twee programmabegrotingen, ook de door de wet verplichte paragrafen worden uitwerkt. Deze verplichte paragrafen worden, indien van toepassing, in het document toegelicht.

Op basis van het planning & control statuut van AQUON wordt de planning & control cyclus opgevolgd, waarbij een tussentijdse verantwoordingsrapportage (inclusief prestatie indicatoren KPI's) en de reguliere jaarstukken worden opgeleverd.

# 9. VERVOLGPROCES

De begrotingsbehandeling 2020 loopt volgens een bekend tijdspad. De planning is opgenomen in de bestuurlijke kalender en inclusief deze kadernota ziet deze er als volgt uit:

## Kadernota 2020

| | |
|---|---|
| • **Advies platform opdrachtgevers** | **14 februari 2019** |
| • **Advies platform eigenaren** | **7 maart 2019** |
| • **Dagelijks bestuur** | **21 maart 2019** |
| • **Algemeen bestuur** | **4 april 2019** |

## Programmabegroting 2020

| | |
|---|---|
| • **Advies platform eigenaren** | **7 maart 2019** |
| • **Dagelijks bestuur** | **21 maart 2019** |
| • **Begroting vrijgeven tbv zienwijze (DB)** **(Voorbehoud instemming van kadernota door AB)** | **5 april 2019** |
| • **Zienswijze procedure waterschappen** | **< 3 juni 2019** |
| • **Bespreking zienwijzen (DB)** | **13 juni 2019** |
| • **Vaststelling Algemene Bestuur** | **4 juli 2019** |

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend.
Het dagelijks bestuur AQUON,

H. Pluckel J.K. Bouma

Hoogheemraadschap van Delfland

# Verenigde Vergadering

| | |
|---|---|
| **Dossiernummer** | 1415 |
| **Vertrouwelijk** | Nee |
| **Vergaderdatum** | 4 juli 2019 |
| **Agendapunt** | H.03 |
| **Omschrijving** | Verordening fractievergoeding |

| Geagendeerd | Vergaderdatum |
|---|---|
| Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering | 18 juni 2019 |
| **Verenigde Vergadering** | **4 juli 2019** |

## Voorgesteld besluit

Vast te stellen de verordening Bijdrage fractiekosten Delfland 2019 onder gelijktijdige intrekking van de verordening 'Verordening op de fractievergoeding Delfland', vastgesteld door de Verenigde Vergadering op 23 april 2009.

**Verordening bijdrage fractiekosten Delfland 2019**

Dossiernummer : 1415
Vergaderdatum : 4 juli 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

**De Verenigde Vergadering van Delfland,**

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 5 juni 2019, dossiernummer 1415;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering;

overwegende dat de verordening op de fractiekosten moet worden geactualiseerd;

gelet op artikel 78 van de Waterschapswet;

**Besluit:**

Stelt vast de navolgende:

# Verordening bijdrage fractiekosten Delfland 2019

## Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In de Verordening hebben onderstaande met hoofdletter aangeduide begrippen de betekenis die daarachter staat vermeld. Begrippen kunnen, zonder verlies van de inhoudelijke betekenis, zowel in enkelvoud als in meervoud worden gebruikt:
a. *Bijdrage*: tegemoetkoming in de kosten van de Fractie, ten behoeve van het functioneren daarvan om hun volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol te versterken, verstrekt door Delfland.
b. *Delfland*: het hoogheemraadschap van Delfland.
c. *Dijkgraaf en hoogheemraden*: het dagelijks bestuur van Delfland.
d. *Fractie*:
I. binnen de categorie ingezetenen de leden van de Verenigde Vergadering opererend onder dezelfde naam met hetzelfde politieke programma, en
II. de categorieën ongebouwd, bedrijven en natuur.
e. *Fractievoorzitter*: voorzitter van een Fractie.
f. *Griffier*: de als zodanig benoemde ambtenaar van het waterschap.
g. *Kascommissie*: commissie bestaande uit drie leden van de Verenigde Vergadering, die de verantwoording van de uitgaven door de fracties controleert en beoordeelt op correctheid, en op basis daarvan schriftelijk advies uitbrengt aan de Verenigde Vergadering over de goedkeuring van die verantwoording.
h. *Lid*: het lid van de Fractie.
i. *Verenigde Vergadering*: het algemeen bestuur van Delfland.
j. *Verordening*: de onderhavige verordening bijdrage fractiekosten Delfland 2019.

## Artikel 2 Bijdrage

1. De Bijdrage bestaat uit:
a. een vast deel van € 250,-, en
b. een variabel deel dat als volgt wordt berekend: (aantal leden) * € 275,-.
2. De som van de begrote Bijdragen plus een opslag van 10% wordt door de Verenigde Vergadering jaarlijks als uitgaaf voor het bestuur op de begroting van Delfland gebracht.
3. De Bijdrage wordt, tenzij anders is bepaald, jaarlijks in de maand januari uitgekeerd.

**Artikel 3 Bijdrage in een jaar met verkiezingen**

1. In een jaar waarin verkiezingen plaatsvinden, wordt de Bijdrage tweemaal uitgekeerd; te weten:
a. vóór de verkiezingen naar rato van het aantal maanden tot en met de maand van de verkiezingen, en
b. na de verkiezingen naar rato van het aantal resterende maanden vanaf de maand na de verkiezingen tot het einde van het kalenderjaar.
2. De Bijdrage bedoeld onder 1.b. wordt uitgekeerd in de maand na die waarin de verkiezingen zijn gehouden.

**Artikel 4 Nieuwe Fractie nadat de Bijdrage is uitgekeerd**

1. Een nieuwe Fractie die is ontstaan na de laatste datum waarop de Bijdrage is uitgekeerd, ontvangt de Bijdrage naar rato van het aantal resterende gehele maanden van het kalenderjaar of, indien van toepassing, tot en met de maand van de verkiezingen.
2. De Bijdrage wordt uitgekeerd in de maand na die waarin de nieuwe Fractie is ontstaan.

**Artikel 5 Vergrote Fractie nadat de Bijdrage is uitgekeerd**

1. Een fractie waarvan het ledental is vergroot ten opzichte van het moment waarop de laatste maal een Bijdrage werd ontvangen, ontvangt een aanvulling op het variabele deel van de Bijdrage voor het aantal leden waarmee de Fractie is vergroot naar rato van het aantal resterende gehele maanden van het kalenderjaar of, indien van toepassing, tot en met de maand van de verkiezingen.
2. De aanvullende Bijdrage wordt uitgekeerd in de maand na die waarin de vergrote Fractie is ontstaan.

**Artikel 6 Verkleinde Fractie nadat de Bijdrage is uitgekeerd**

Een verkleinde Fractie behoeft geen deel van de ontvangen Bijdrage terug te storten.

**Artikel 7 Bankrekeningnummer**

1. De Fractie dient te beschikken over een bankrekening.
2. De Fractievoorzitter, zowel als de Fractie zelf, draagt er zorg voor dat de Griffier tijdig schriftelijk of per email wordt bericht over het rekeningnummer (IBAN) waarop de Bijdrage kan worden bijgeschreven.

**Artikel 8 Verantwoording**

1. Een Fractie legt vóór 1 april van een kalenderjaar, aan de Verenigde Vergadering, schriftelijk verantwoording af over de besteding van de Bijdrage in het voorgaande jaar.
2. De verantwoording geschiedt aan de hand van een door de Verenigde Vergadering vastgesteld format en wordt voorzien van een schriftelijke toelichting.
3. De leden van een opgeheven Fractie dragen in de eerstvolgende vergadering van de Verenigde Vergadering na de opheffing van de Fractie, zorg voor verantwoording als bedoeld in lid 1.
4. Een in een kalenderjaar niet besteed deel van een Bijdrage wordt meegenomen naar het volgende jaar.
5. Het niet bestede deel van de Bijdrage aan het einde van de bestuursperiode, of na opheffing van de Fractie, wordt teruggestort op de rekening van Delfland.
6. De Verenigde Vergadering benoemt jaarlijks uit haar midden een Kascommissie bestaande uit drie personen. Tevens wordt een reserve lid benoemd.
7. Indien een lid van de Kascommissie tussentijds terugtreedt, benoemt de Verenigde Vergadering in haar eerstvolgende vergadering een nieuw lid van de Kascommissie.
8. Het lid van de Kascommissie is niet tevens lid van het dagelijks bestuur en maximaal twee leden van de kascommissie zijn afkomstig uit de categorie ingezetenen.
9. De kascommissie beoordeelt de verantwoording van de fracties en adviseert de VV over de goedkeuring hiervan.

**Artikel 9 Aanvulling en geschil**

In een geval waarin de Verordening niet voorziet, of in geval van geschil over de uitleg daarvan, beslissen Dijkgraaf en hoogheemraden.

**Artikel 10 Intrekking voorgaande verordening**

De verordening 'Verordening op de fractievergoeding Delfland', kenmerk 720237, vastgesteld door de Verenigde Vergadering op 23 april 2009, wordt ingetrokken met ingang van de datum dat de onderhavige Verordening in werking treedt.

**Artikel 11 Inwerkingtreding**

De Verordening treedt in werking de dag na publicatie.

**Artikel 12 Citeertitel**

De Verordening kan worden aangehaald als:
"Verordening bijdrage fractiekosten Delfland 2019".

Aldus besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2019.

De Verenigde Vergadering voornoemd,
de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

**Toelichting op Verordening bijdrage fractiekosten Delfland 2019**

*Algemeen*
Het doel van de bijdrage is de fractie financieel tegemoet te komen in de kosten van het functioneren en aan het versterken van de vertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol.
De som van de bijdragen plus een marge, wordt als uitgave opgenomen op de begroting. Dijkgraaf en hoogheemraden leggen voor die uitgave geen verantwoording aan de VV af, wel verantwoorden de fracties de besteding van de gelden aan de VV.
De marge is noodzakelijk als reserve indien een fractie wordt vergroot.

*Artikel 1 Begripsomschrijvingen*
Verschillende begrippen zijn gedefinieerd om misverstanden uit te sluiten.
Enige toelichting verdient het begrip 'fractie'.
De categorieën gebouwd, ongebouwd en natuur vormen ieder een fractie en binnen de categorie ingezetenen vormt ieder van de politieke partijen een fractie.
Fractievoorzitters zijn de voorzitters van de politieke fracties in de VV, alsmede de voorzitters van de categorieën gebouwd, ongebouwd en natuur.

*Artikel 2 Bijdrage*
De bijdrage bestaat uit een vast en een variabel deel. Het vaste deel maakt mogelijk dat elke fractie zich op gelijkwaardig niveau laat ondersteunen. Het variabele deel is gerelateerd aan het aantal leden van de fractie.
De bijdrage wordt opgenomen op de begroting van Delfland en in de rekening verantwoord als uitgave aan de fracties in het bestuur van Delfland.
In een jaar zonder verkiezingen, worden de volledige bedragen uitgekeerd.

*Artikel 3 Bijdrage in een jaar met verkiezingen*
In een jaar dat er verkiezingen worden gehouden, wordt de bijdrage in twee delen uitgekeerd en wel naar rato van het aantal maanden tot en vanaf de verkiezingen:
- aan het begin van het jaar aan de dan bestaande fracties en
- na de verkiezingen aan de nieuwe fracties.

*Artikel 4 Nieuwe Fractie nadat Bijdragen zijn uitgekeerd*
Een nieuwe fractie heeft recht op een bijdrage, pro rata naar het aantal resterende hele maanden van het kalenderjaar, of in een verkiezingsjaar tot de verkiezingen.

*Artikel 5 Vergrote Fractie*
Een vergrote fractie heeft recht op een aanvullende bijdrage, namelijk voor de nieuwe leden, pro rata naar het aantal resterende hele maanden van het kalenderjaar, of in een verkiezingsjaar tot de verkiezingen.

*Artikel 6 Verkleinde Fractie*
Een verkleinde fractie behoeft geen deel van de ontvangen bijdrage terug te betalen:
a. omdat mogelijk het geld al is uitgegeven aan bijvoorbeeld opleidingen, en
b. om reden van doelmatigheid.

*Artikel 7 Bankrekeningnummer*
De fractie zorgt er voor een rekening te hebben bij een bank.
Het ligt op de weg van de fractievoorzitter, casu quo de fractie, er voor zorg te dragen dat het juiste rekeningnummer aan de griffier wordt doorgegeven; ook als dit rekeningnummer wijzigt.

*Artikel 8 Verantwoording*
De bijdrage wordt verstrekt uit belastingopbrengsten en moet worden verantwoord.
Verantwoording geschiedt op twee niveaus:
a. feitelijk: door de fractie aan de Verenigde Vergadering die haar akkoord moet geven, en
b. formeel: dijkgraaf en hoogheemraden verantwoorden in de jaarrekening de som der bijdragen minus terugontvangen gelden als uitgaaf voor het bestuur.
Leden van een opgeheven fractie, blijven in beginsel lid van de Verenigde Vergadering en leggen zo snel als mogelijk na de opheffing verantwoording in de Verenigde Vergadering af over de hen toegekende Bijdrage.
De bijdrage wordt verstrekt aan de fractie en het is de fractie zelf die de gelden beheert, de administratie voert en het format voor de verantwoording invult.
Om de verantwoording efficiënt te laten verlopen, stelt de Verenigde Vergadering jaarlijks een kascommissie in, bestaande uit drie leden, die de verantwoording van iedere fractie beoordeelt en de Verenigde Vergadering adviseert over de goedkeuring van die verantwoording. Tevens wordt een reserve lid benoemd.

*Artikel 9 Aanvulling en geschil*
In het geval de verordening niet voorziet in een regeling of er geschil bestaat over de uitleg daarvan, wordt dit voorgelegd aan dijkgraaf en hoogheemraden die dan beslissen.
Uiteraard staat het de Verenigde Vergadering vrij de verordening elk moment naar eigen inzichten aan te passen.

*Artikel 10 Intrekken voorgaande verordening*
Het spreekt voor zich dat de voorgaande verordening wordt ingetrokken.

*Artikel 11 Inwerkingtreding*
De verordening moet worden gepubliceerd alvorens hij in werking kan treden.

*Artikel 12 Citeertitel*
Dit artikel bevat de naam van de verordening.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Onderwerp: Verordening bijdrage fractiekosten Delfland 2019
Dossiernummer: 1415

Gevraagd besluit:
Vast te stellen de verordening Bijdrage fractiekosten Delfland 2019 onder gelijktijdige intrekking van de verordening 'Verordening op de fractievergoeding Delfland', vastgesteld door de Verenigde Vergadering op 23 april 2009.

## 1. Probleemstelling - context

Met de verordening bijdrage fractiekosten Delfland komt Delfland financieel tegemoet in de kosten van het functioneren van de fracties.
In 2009 is de huidige verordening vastgesteld en deze moet worden geactualiseerd.

## 2. Beoogd effect

Delfland beschikt over een actuele verordening Bijdrage fractiekosten Delfland 2019.

## 3. Kernboodschap

Zie onder 2.

## 4. Historie - eerdere besluitvorming

In 2009 is de Verordening Fractievergoeding vastgesteld.

## 5. Regelgeving en Beleid

Het beleid van Delfland is de fracties door middel van de financiële bijdrage in de gelegenheid te stellen hun taken goed uit te voeren.

Art. 3:40 AWB:
Een besluit treedt niet in werking voordat het is bekendgemaakt.
Art. 3: 42 AWB:
lid 2: De bekendmaking van besluiten van een niet tot de centrale overheid behorend bestuursorgaan die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht, geschiedt door kennisgeving van het besluit of van de zakelijke inhoud ervan in een van overheidswege uitgegeven blad of een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad, dan wel op een andere geschikte wijze. Elektronische bekendmaking vindt uitsluitend plaats in een van overheidswege uitgegeven blad, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.
lid 3. Indien alleen van de zakelijke inhoud wordt kennisgegeven, wordt het besluit tegelijkertijd ter inzage gelegd. In de kennisgeving wordt vermeld waar en wanneer het besluit ter inzage ligt.

## 6. Financiën

Met de voorgestelde vaste en variabele vergoeding, bedragen de kosten voor de uitvoering van de bijdrageregeling fractiekosten € 16.000,-

## 7. Duurzaamheid

N.v.t.

## 8. Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

## 9. OR/GO

N.v.t.

## 10. Risico- en beheersmaatregelen

N.v.t.

## 11. Communicatie (in- en extern)

N.v.t.

## 12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Nadat de verordening is vastgesteld, wordt deze gepubliceerd in het Waterschapsblad en is dan terug te vinden op Overheid.nl.
Op basis van art. 73 van de Waterschapswet, treedt een algemeen verbindend voorschrift pas in werking nadat dit is gepubliceerd in het Waterschapsblad.
Op grond van art. 74 Waterschapswet treedt een bekend gemaakt besluit in werking met ingang van de achtste dag na die van de bekendmaking, tenzij in het besluit daarvoor een ander tijdstip is gekozen.

In de tweede helft van 2019 wordt een format voor de verantwoording aan de VV voorgelegd.

## 13. Bevoegd orgaan

De VV is op basis van art 78 lid 1 Waterschapswet bevoegd om verordeningen vast te stellen.

## 14. Toelichting

De vigerende verordening op basis waarvan vergoedingen aan de fracties worden uitgekeerd, moet worden geactualiseerd. Tevens wordt in de nieuwe verordening het aantal financiële transacties beperkt.
Voor uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij de verordening

Net zoals bij formele wetgeving, wordt alleen de verordening zelf door de VV vastgesteld, niet de toelichting.

## 15. Bijlagen

Geen.

Onderwerp: Verordening bijdrage fractiekosten Delfland 2019
Dossiernummer: 1415

Gevraagd besluit:
Vast te stellen de verordening Bijdrage fractiekosten Delfland 2019 onder gelijktijdige intrekking van de verordening 'Verordening op de fractievergoeding Delfland', vastgesteld door de Verenigde Vergadering op 23 april 2009.

## 1. Probleemstelling - context

Met de verordening bijdrage fractiekosten Delfland komt Delfland financieel tegemoet in de kosten van het functioneren van de fracties.
In 2009 is de huidige verordening vastgesteld en deze moet worden geactualiseerd.

## 2. Beoogd effect

Delfland beschikt over een actuele verordening Bijdrage fractiekosten Delfland 2019.

## 3. Kernboodschap

Zie onder 2.

## 4. Historie - eerdere besluitvorming

In 2009 is de Verordening Fractievergoeding vastgesteld.

## 5. Regelgeving en Beleid

Het beleid van Delfland is de fracties door middel van de financiële bijdrage in de gelegenheid te stellen hun taken goed uit te voeren.

Art. 3:40 AWB:
Een besluit treedt niet in werking voordat het is bekendgemaakt.
Art. 3: 42 AWB:
lid 2: De bekendmaking van besluiten van een niet tot de centrale overheid behorend bestuursorgaan die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht, geschiedt door kennisgeving van het besluit of van de zakelijke inhoud ervan in een van overheidswege uitgegeven blad of een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad, dan wel op een andere geschikte wijze. Elektronische bekendmaking vindt uitsluitend plaats in een van overheidswege uitgegeven blad, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.
lid 3. Indien alleen van de zakelijke inhoud wordt kennisgegeven, wordt het besluit tegelijkertijd ter inzage gelegd. In de kennisgeving wordt vermeld waar en wanneer het besluit ter inzage ligt.

## 6. Financiën

Met de voorgestelde vaste en variabele vergoeding, bedragen de kosten voor de uitvoering van de bijdrageregeling fractiekosten € 16.000,-

## 7. Duurzaamheid

N.v.t.

## 8. Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

## 9. OR/GO

N.v.t.

## 10. Risico- en beheersmaatregelen

N.v.t.

## 11. Communicatie (in- en extern)

N.v.t.

## 12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Nadat de verordening is vastgesteld, wordt deze gepubliceerd in het Waterschapsblad en is dan terug te vinden op Overheid.nl.
Op basis van art. 73 van de Waterschapswet, treedt een algemeen verbindend voorschrift pas in werking nadat dit is gepubliceerd in het Waterschapsblad.
Op grond van art. 74 Waterschapswet treedt een bekend gemaakt besluit in werking met ingang van de achtste dag na die van de bekendmaking, tenzij in het besluit daarvoor een ander tijdstip is gekozen.

In de tweede helft van 2019 wordt een format voor de verantwoording aan de VV voorgelegd.

## 13. Bevoegd orgaan

De VV is op basis van art 78 lid 1 Waterschapswet bevoegd om verordeningen vast te stellen.

## 14. Toelichting

De vigerende verordening op basis waarvan vergoedingen aan de fracties worden uitgekeerd, moet worden geactualiseerd. Tevens wordt in de nieuwe verordening het aantal financiële transacties beperkt.
Voor uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij de verordening

Net zoals bij formele wetgeving, wordt alleen de verordening zelf door de VV vastgesteld, niet de toelichting.

## 15. Bijlagen

Geen.

**Verordening bijdrage fractiekosten Delfland 2019**

Dossiernummer : 1415
Vergaderdatum : 4 juli 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

**De Verenigde Vergadering van Delfland,**

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 5 juni 2019, dossiernummer 1415;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering;

overwegende dat de verordening op de fractiekosten moet worden geactualiseerd;

gelet op artikel 78 van de Waterschapswet*;*

**Besluit:**

Stelt vast de navolgende:

# Verordening bijdrage fractiekosten Delfland 2019

## Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In de Verordening hebben onderstaande met hoofdletter aangeduide begrippen de betekenis die daarachter staat vermeld. Begrippen kunnen, zonder verlies van de inhoudelijke betekenis, zowel in enkelvoud als in meervoud worden gebruikt:
a. *Bijdrage*: tegemoetkoming in de kosten van de Fractie, ten behoeve van het functioneren daarvan om hun volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol te versterken, verstrekt door Delfland.
b. *Delfland*: het hoogheemraadschap van Delfland.
c. *Dijkgraaf en hoogheemraden*: het dagelijks bestuur van Delfland.
d. *Fractie*:
I. binnen de categorie ingezetenen de leden van de Verenigde Vergadering opererend onder dezelfde naam met hetzelfde politieke programma, en
II. de categorieën ongebouwd, bedrijven en natuur.
e. *Fractievoorzitter*: voorzitter van een Fractie.
f. *Griffier*: de als zodanig benoemde ambtenaar van het waterschap.
g. *Kascommissie*: commissie bestaande uit drie leden van de Verenigde Vergadering, die de verantwoording van de uitgaven door de fracties controleert en beoordeelt op correctheid, en op basis daarvan schriftelijk advies uitbrengt aan de Verenigde Vergadering over de goedkeuring van die verantwoording.
h. *Lid*: het lid van de Fractie.
i. *Verenigde Vergadering*: het algemeen bestuur van Delfland.
j. *Verordening*: de onderhavige verordening bijdrage fractiekosten Delfland 2019.

## Artikel 2 Bijdrage

1. De Bijdrage bestaat uit:
a. een vast deel van € 250,-, en
b. een variabel deel dat als volgt wordt berekend: (aantal leden) * € 275,-.
2. De som van de begrote Bijdragen plus een opslag van 10% wordt door de Verenigde Vergadering jaarlijks als uitgaaf voor het bestuur op de begroting van Delfland gebracht.
3. De Bijdrage wordt, tenzij anders is bepaald, jaarlijks in de maand januari uitgekeerd.

**Artikel 3 Bijdrage in een jaar met verkiezingen**

1. In een jaar waarin verkiezingen plaatsvinden, wordt de Bijdrage tweemaal uitgekeerd; te weten:
a. vóór de verkiezingen naar rato van het aantal maanden tot en met de maand van de verkiezingen, en
b. na de verkiezingen naar rato van het aantal resterende maanden vanaf de maand na de verkiezingen tot het einde van het kalenderjaar.
2. De Bijdrage bedoeld onder 1.b. wordt uitgekeerd in de maand na die waarin de verkiezingen zijn gehouden.

**Artikel 4 Nieuwe Fractie nadat de Bijdrage is uitgekeerd**

1. Een nieuwe Fractie die is ontstaan na de laatste datum waarop de Bijdrage is uitgekeerd, ontvangt de Bijdrage naar rato van het aantal resterende gehele maanden van het kalenderjaar of, indien van toepassing, tot en met de maand van de verkiezingen.
2. De Bijdrage wordt uitgekeerd in de maand na die waarin de nieuwe Fractie is ontstaan.

**Artikel 5 Vergrote Fractie nadat de Bijdrage is uitgekeerd**

1. Een fractie waarvan het ledental is vergroot ten opzichte van het moment waarop de laatste maal een Bijdrage werd ontvangen, ontvangt een aanvulling op het variabele deel van de Bijdrage voor het aantal leden waarmee de Fractie is vergroot naar rato van het aantal resterende gehele maanden van het kalenderjaar of, indien van toepassing, tot en met de maand van de verkiezingen.
2. De aanvullende Bijdrage wordt uitgekeerd in de maand na die waarin de vergrote Fractie is ontstaan.

**Artikel 6 Verkleinde Fractie nadat de Bijdrage is uitgekeerd**

Een verkleinde Fractie behoeft geen deel van de ontvangen Bijdrage terug te storten.

**Artikel 7 Bankrekeningnummer**

1. De Fractie dient te beschikken over een bankrekening ~~op haar naam~~.
2. De Fractievoorzitter, zowel als de Fractie zelf, draagt er zorg voor dat de Griffier tijdig schriftelijk of per email wordt bericht over het rekeningnummer (IBAN) waarop de Bijdrage kan worden bijgeschreven.

**Artikel 8 Verantwoording**

1. Een Fractie legt vóór 1 april van een kalenderjaar, aan de Verenigde Vergadering, schriftelijk verantwoording af over de besteding van de Bijdrage in het voorgaande jaar.
2. De verantwoording geschiedt aan de hand van een door de Verenigde Vergadering vastgesteld format en wordt voorzien van een schriftelijke toelichting.
3. De leden van een opgeheven Fractie dragen in de eerstvolgende vergadering van de Verenigde Vergadering na de opheffing van de Fractie, zorg voor verantwoording als bedoeld in lid 1.
4. Een in een kalenderjaar niet besteed deel van een Bijdrage wordt meegenomen naar het volgende jaar.
5. Het niet bestede deel van de Bijdrage aan het einde van de bestuursperiode, of na opheffing van de Fractie, wordt teruggestort op de rekening van Delfland.
6. De Verenigde Vergadering benoemt jaarlijks uit haar midden een Kascommissie bestaande uit drie personen. Tevens wordt een reserve lid benoemd.
7. Indien een lid van de Kascommissie tussentijds terugtreedt, benoemt de Verenigde Vergadering in haar eerstvolgende vergadering een nieuw lid van de Kascommissie.
8. Het lid van de Kascommissie is niet tevens lid van het dagelijks bestuur en maximaal twee leden van de kascommissie zijn afkomstig uit de categorie ingezetenen.
9. De kascommissie beoordeelt de verantwoording van de fracties en adviseert de VV over de goedkeuring hiervan.

**Artikel 9 Aanvulling en geschil**

In een geval waarin de Verordening niet voorziet, of in geval van geschil over de uitleg daarvan, beslissen Dijkgraaf en hoogheemraden.

**Artikel 10 Intrekking voorgaande verordening**

De verordening 'Verordening op de fractievergoeding Delfland', kenmerk 720237, vastgesteld door de Verenigde Vergadering op 23 april 2009, wordt ingetrokken met ingang van de datum dat de onderhavige Verordening in werking treedt.

**Artikel 11 Inwerkingtreding**

De Verordening treedt in werking de dag na publicatie, ~~doch niet eerder dan 5 juli 2019~~,

**Artikel 12 Citeertitel**

De Verordening kan worden aangehaald als:
"Verordening bijdrage fractiekosten Delfland 2019".

Aldus besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2019.

De Verenigde Vergadering voornoemd,

| | |
|---|---|
| de secretaris, | de voorzitter, |
| ir. P.C. Janssen | dr. P.H.W.M. Daverveldt |

**Toelichting op Verordening bijdrage fractiekosten Delfland 2019**

*Algemeen*
Het doel van de bijdrage is de fractie financieel tegemoet te komen in de kosten van het functioneren en aan het versterken van de vertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol.
De som van de bijdragen plus een marge, wordt als uitgave opgenomen op de begroting. Dijkgraaf en hoogheemraden leggen voor die uitgave geen verantwoording aan de VV af, wel verantwoorden de fracties de besteding van de gelden aan de VV.
De marge is noodzakelijk als reserve indien een fractie wordt vergroot.

*Artikel 1 Begripsomschrijvingen*
Verschillende begrippen zijn gedefinieerd om misverstanden uit te sluiten.
Enige toelichting verdient het begrip 'fractie'.
De categorieën gebouwd, ongebouwd en natuur vormen ieder een fractie en binnen de categorie ingezetenen vormt ieder van de politieke partijen een fractie.
Fractievoorzitters zijn de voorzitters van de politieke fracties in de VV, alsmede de voorzitters van de categorieën gebouwd, ongebouwd en natuur.

*Artikel 2 Bijdrage*
De bijdrage bestaat uit een vast en een variabel deel. Het vaste deel maakt mogelijk dat elke fractie zich op gelijkwaardig niveau laat ondersteunen. Het variabele deel is gerelateerd aan het aantal leden van de fractie.
De bijdrage wordt opgenomen op de begroting van Delfland en in de rekening verantwoord als uitgave aan de fracties in het bestuur van Delfland.
In een jaar zonder verkiezingen, worden de volledige bedragen uitgekeerd.

*Artikel 3 Bijdrage in een jaar met verkiezingen*
In een jaar dat er verkiezingen worden gehouden, wordt de bijdrage in twee delen uitgekeerd en wel naar rato van het aantal maanden tot en vanaf de verkiezingen:
- aan het begin van het jaar aan de dan bestaande fracties en
- na de verkiezingen aan de nieuwe fracties.

*Artikel 4 Nieuwe Fractie nadat Bijdragen zijn uitgekeerd*
Een nieuwe fractie heeft recht op een bijdrage, pro rata naar het aantal resterende hele maanden van het kalenderjaar, of in een verkiezingsjaar tot de verkiezingen.

*Artikel 5 Vergrote Fractie*
Een vergrote fractie heeft recht op een aanvullende bijdrage, namelijk voor de nieuwe leden, pro rata naar het aantal resterende hele maanden van het kalenderjaar, of in een verkiezingsjaar tot de verkiezingen.

*Artikel 6 Verkleinde Fractie*
Een verkleinde fractie behoeft geen deel van de ontvangen bijdrage terug te betalen:
a. omdat mogelijk het geld al is uitgegeven aan bijvoorbeeld opleidingen, en
b. om reden van doelmatigheid.

*Artikel 7 Bankrekeningnummer*
De fractie zorgt er voor een ~~eigen~~ rekening te hebben bij een bank, waarop de fractievergoeding zal worden gestort. ~~Hiermee wordt bereikt dat de inkomsten en uitgaven zo min mogelijk worden vermengd met andere geldstromen.~~
Het ligt op de weg van de fractievoorzitter, casu quo de fractie, er voor zorg te dragen dat het juiste rekeningnummer aan de griffier wordt doorgegeven; ook als dit rekeningnummer wijzigt.

*Artikel 8 Verantwoording*
De bijdrage wordt verstrekt uit belastingopbrengsten en moet worden verantwoord. Verantwoording geschiedt op twee niveaus:
a. feitelijk: door de fractie aan de Verenigde Vergadering die haar akkoord moet geven, en
b. formeel: dijkgraaf en hoogheemraden verantwoorden in de jaarrekening de som der bijdragen minus terugontvangen gelden als uitgaaf voor het bestuur.
Leden van een opgeheven fractie, blijven in beginsel lid van de Verenigde Vergadering en leggen zo snel als mogelijk na de opheffing verantwoording in de Verenigde Vergadering af over de hen toegekende Bijdrage.
De bijdrage wordt verstrekt aan de fractie en het is de fractie zelf die de gelden beheert, de administratie voert en het format voor de verantwoording invult.
Om de verantwoording efficiënt te laten verlopen, stelt de Verenigde Vergadering jaarlijks een kascommissie in, bestaande uit drie leden, die de verantwoording van iedere fractie beoordeelt en de Verenigde Vergadering adviseert over de goedkeuring van die verantwoording. Tevens wordt een reserve lid benoemd.

*Artikel 9 Aanvulling en geschil*
In het geval de verordening niet voorziet in een regeling of er geschil bestaat over de uitleg daarvan, wordt dit voorgelegd aan dijkgraaf en hoogheemraden die dan beslissen.
Uiteraard staat het de Verenigde Vergadering vrij de verordening elk moment naar eigen inzichten aan te passen.

*Artikel 10 Intrekken voorgaande verordening*
Het spreekt voor zich dat de voorgaande verordening wordt ingetrokken.

*Artikel 11 Inwerkingtreding*
De verordening moet worden gepubliceerd alvorens hij in werking kan treden.

*Artikel 12 Citeertitel*
Dit artikel bevat de naam van de verordening.

Hoogheemraadschap van Delfland

# Verenigde Vergadering

| | |
|---|---|
| **Dossiernummer** | 1356 |
| **Vertrouwelijk** | Nee |
| **Vergaderdatum** | 4 juli 2019 |
| **Agendapunt** | H.04 |
| **Omschrijving** | Aanpassingen Gemaal Oud- en Nieuw Wateringveldsche Polder |

| Geagendeerd | Vergaderdatum |
|---|---|
| Commissie Stedelijk water en watersysteem | 19 juni 2019 |
| **Verenigde Vergadering** | **4 juli 2019** |

## Voorgesteld besluit

1. Het investeringsplan voor de aanpassingen Oude- en Nieuwe Wateringveldsche polder (702057) ter grootte van € 280.000,- vast te stellen;
2. Het uitvoeringskrediet, ter grootte van € 255.000,- beschikbaar te stellen voor de aanpassingen Oude- en Nieuwe Wateringsveldsche polder (702057).

Hoogheemraadschap van
Delfland

Onderwerp: Aanpassingen Gemaal Oud- en Nieuw Wateringveldsche Polder
Dossiernummer: 1356

De Verenigde Vergadering te verzoeken:

1. Het investeringsplan voor de aanpassingen Oude- en Nieuwe Wateringveldsche polder (702057) ter grootte van € 280.000,- vast te stellen;
2. Het uitvoeringskrediet, ter grootte van € 255.000,- beschikbaar te stellen voor de aanpassingen Oude- en Nieuwe Wateringsveldsche polder (702057).

## 1. Probleemstelling - context

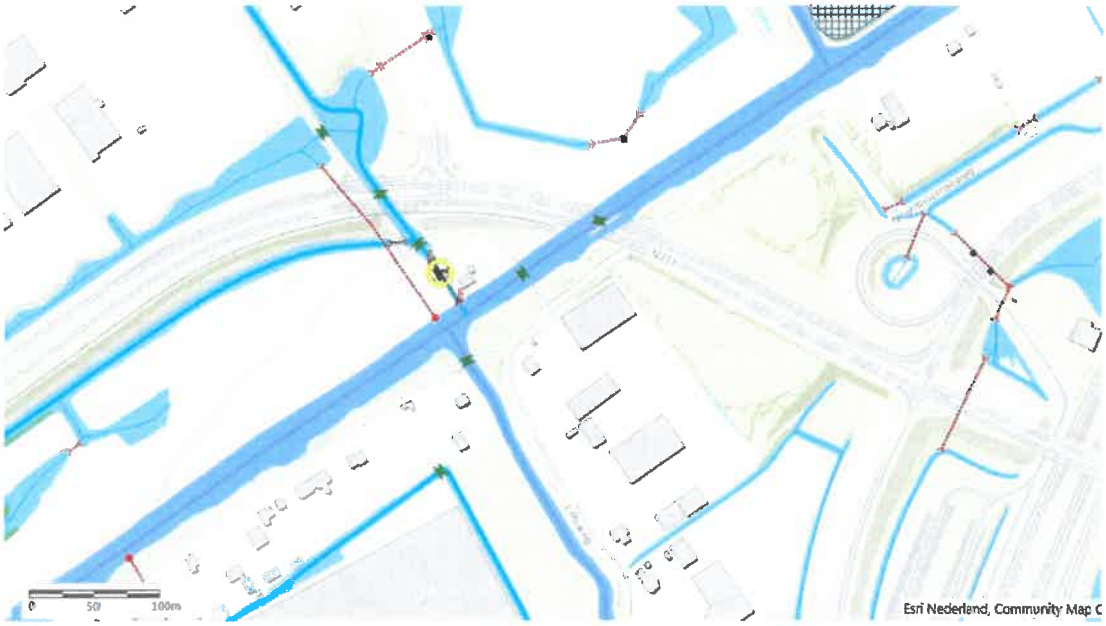


Het gemaal Oude -Nieuwe Wateringveldschepolder ligt aan de Zwetkade Noord 1, Wateringen. Vlak onder de de afrit Den Haag Zuid , de N221.

Problematiek op het bestaande gemaal:

- Krooshek is te hoog om het vuil handmatig omhoog te trekken. We voldoen daarmee niet aan de Arbo wetgeving
- Het gemaal verliest een groot deel van zijn capaciteit bij een hoog boezempeil en voldoet daarmee niet aan de capaciteits eisen.

Oplossing verwoord in bijgevoegde schetsontwerp:

- Een automatisch werkende krooshekreiniger plaatsen, zodat het vuil niet meer handmatig verwijderd hoeft te worden
- Het oplengen van de vijzel met een extra schoep. Zo wordt de opvoerhoogte en dus de capaciteit bij een hoog boezempeil, vergroot.

## 2. Beoogd effect

Door het plaatsen van een automatische krooshekreiniger voldoet Delfland aan de ARBO-wet en vraagt geen zware lichamelijke inzet meer.
Door het aanpassen van de vijzel kan de opvoerhoogte worden vergroot en is de capaciteit ook bij een hoge boezemwaterstand gegarandeerd.

## 3. Kernboodschap

Een automatische krooshekreiniger werkt zelfstandig en vraagt geen aanwezigheid of lichamelijke inspanning. Hiermee voldoet de installatie aan de ARBO-wet.
Door het aanpassen van de vijzel is de capaciteit gegarandeerd ook bij een hoge boezemwaterstand. Beide maatregelen komen de robuustheid van het systeem ten goede.

## 4. Historie - eerdere besluitvorming

Het gemaal is gebouwd in 1980 en als een vijzel uitgevoerd.

## 5. Regelgeving en Beleid

Op de investering zijn de Uitvoeringsregels investeringsproces, vastgesteld op 8 januari 2019, van toepassing.

## 6. Financiën

| Nr. | Naam | IP | Uitvoerings-krediet | Onvoorzien |
|---|---|---|---|---|
| 702057 | Aanpassingen Oude - Nieuwe Wateringveldse polder | € 280.00 | € 255.000 | € 25.000 |

De kosten voor de automatische krooshekreiniger zijn bijna gelijk aan de kosten voor de aanpassingen aan de vijzel.
Ten behoeve van onderzoek is een onderzoekskrediet van € 8.000,- beschikbaar gesteld. Het onderzoekskrediet € 8.000,- zal worden teruggeboekt naar het algemeen onderzoekskrediet.

De jaarlijkse kapitaallasten vanaf 2020 (rente en afschrijving) worden gedekt uit het programma Watersysteem en bedragen, gedurende de 15 jaar, gemiddeld € 21.760.

## 7. Duurzaamheid

Zowel in de ontwerpfase als de realisatiefase zullen de duurzaamheidseisen ten aanzien van de waterbouwkundige voorzieningen in acht worden genomen. Dit op basis van uitgangspunten uit "Duurzame Grond Weg en Waterbouw".
De werkzaamheden worden op locatie uitgevoerd. Dit betekent geen grote transporten of grote afstanden.

## 8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

## 9. OR/GO

Niet van toepassing.

## 10. Risico- en beheersmaatregelen

De twee belangrijkste risico's die voortkomen uit de risico-inventarisatie:

*Uitloop van werkzaamheden*
De laswerkzaamheden aan de vijzel lopen uit, waardoor het gemaal niet op tijd weer kan gaan draaien.
Beheersmaatregel: Stand-by hebben van een noodpomp installatie.

*Veel regen ten tijde van geplande uitvoering*
Als er veel regen is of verwacht wordt, kan gedurende de werkzaamheden de polder niet worden bemalen.
Beheersmaatregel: Een dag van tevoren nav de weersverwachtingen beslissen of we wel of niet uitvoeren.

## 11. Communicatie (in- en extern)

De direct aanwonenden zullen vooraf op de hoogte worden gesteld van de werkzaamheden die worden uitgevoerd.

## 12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Voor de maatregelen is geen projectplan nodig. Ook een bouwvergunning is niet noodzakelijk, vanwege de geringe bouwhoogte

## 13. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is op grond van artikel 99 van de Waterschapswet bevoegd om investeringsplannen vast te stellen en kredieten ter beschikking te stellen.

## 14. Toelichting

Het gemaal is gebouwd in 1980 en als een vijzel uitgevoerd, zonder automatische krooshekreiniger. Later is echt duidelijk geworden dat de capaciteit van het vijzelgemaal niet voldoende was bij een hoog boezempeil. Daarmee voldoet het gemaal niet aan de eisen.

De Oude- en Nieuwe Wateringsveldsche polder is een grotendeels bebouwde polder. Bebouwd met zowel glastuin- als woningbouw. In deze polder, met vele peilvlakken, is nu maar één gemaal en deze kan alleen niet voldoen aan de volledige afvoer. Er is op deze locatie dan ook veel noodzakelijke inzet geweest van noodpompinstallaties om te zorgen voor voldoende afvoer.
Daarom wordt op dit moment gewerkt aan een tweede gemaal. Deze wordt gebouwd aan de andere zijden van de polder aan de van Luijklaan. In bedrijf medio 2020.

## 15. Bijlagen

1. Schetsontwerp KHR Wateringveldsche polder
2. SSK-raming (vertrouwelijk)

**Aanpassingen Gemaal Oud- en Nieuw Wateringveldsche Polder**

Dossiernummer : 1356
Vergaderdatum : 4 juli 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

**De Verenigde Vergadering van Delfland,**

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 4 juli 2019 , dossiernummer 1356;

gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijk water en Watersystemen 19 juni 2019;

overwegende dat:

- Gewenst is dat gemalen van het watersysteem geschikt zijn om hun functie, bedrijfszeker, veilig en efficiënt te vervullen

Gelet op:

- Artikel 77 en 99 van de Waterschapswet

**Besluit:**

1. Het investeringsplan voor de aanpassingen Oude- en Nieuwe Wateringveldsche polder (702057) ter grootte van € 280.000,- vast te stellen;
2. Het uitvoeringskrediet, ter grootte van € 255.000,- beschikbaar te stellen voor de aanpassingen Oude- en Nieuwe Wateringsveldsche polder (702057).

Aldus besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. H.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van Delfland

# Schetsontwerp aanpassingen gemaal Oude-Nieuwe Wateringveldsepolder

| | |
|---|---|
| Projectnummer: | 702057 |
| DMS-nummer | DMSP-1396537 |
| Datum: | 8 maart 2019 |
| Opsteller(s): | Ad Valkenburg |
| Kwaliteitsborging: | Eric Oosterhof |
| Status: | Definitief |
| Kopie: | S. Fijten |
| | Dossier |

**Besluitvormingsblad**

| | |
|---|---|
| **Projectnaam** | : KHR gemaal Oude-Nieuwe Wateringveldspolder |
| **Projectnummer** | : 702057 |
| **1. Opdrachtgever** | : S. Fijten |
| Handtekening | : |
| Datum | : 19-04-2019 |
| **2. Integraal projectmanager** | : A.W.J. Valkenburg |
| Handtekening | : |
| Datum | : 2 april 2019 |

# INHOUD

Pagina

**1. Inleiding** Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

**2. Huidige situatie** **5**

2.1 Ligging 5
2.2 Huidige watersysteem 5
2.3 Eigendom, beheer en onderhoud 5

**3. Belanghebbenden** **6**

**4. Conditionering (bureaustudies)** **7**

4.1 Inmeting (optioneel) 7
4.2 Veldbezoek 7
4.3 Kabels en Leidingen 7
4.4 Bodemkwaliteit 7
4.5 Archeologie, landschap en cultuurhistorie 7
4.6 Ruimtelijke ordening en vergunningen 7
4.7 Niet gesprongen explosieven 7
4.8 Waterkeringen 7

**5. Waterbouwkundige en hydraulische eisen** **8**

**6. Beschrijving** **9**

6.1 Beschrijving van de eindsituatie 9

**Bijlage 1: Overzicht kadastrale percelen** **10**

**Bijlage 2: Foto's** **11**

**Bijlage 3: Schetsontwerp** **12**

# 1. Inleiding

Het vuilaanbod bij het gemaal Oud en Nieuwe Wateringveldsche polder is groot. Dit betekent dat onze operationele medewerker vaker dan op andere locaties het rooster schoon moet maken. Daar komt bij dat dit gemaal (voorlopig) het enige gemaal is van deze polder.
De functionaliteit van het gemaal is dus in gevaar. En daarmee de robuustheid van de polderbemaling. De opdracht is om te bepalen wat nodig is om een hier een krooshekreiniger (KHR) te realiseren.
Verder loopt het gemaal tegen capaciteitsprobleem aan als het peil in de boezem hoog komt. Hier is de vijzel indertijd niet op gebouwd. Aanpassingen hierop zijn daarom gewenst.
PMB is gevraagd in een schetsontwerp duidelijkheid te geven wat nodig is.

# 2. Huidige situatie

## 2.1 Ligging

Het gemaal is gelegen aan de Zwethkade Noord 1 te 2291 HZ Westland

## 2.2 Huidige watersysteem

De polder Oude- en Nieuwe Wateringveldse polder is een grotendeels bebouwde polder. Bebouwd met zowel glas als woningbouw. Er is één gemaal en behoefte aan uitbreiding. Deze uitbreiding is voorzien aan de andere zijde van de polder. De bouwwerkzaamheden hiervan starten deze zomer nog.

## 2.3 Eigendom, beheer en onderhoud

Het perceel waar het gemaal op staat is in eigendom van Delfland. Het gemaal is in een goede staat van onderhoud. Het gemaal heeft echter zijn beperkingen met de opvoerhoogte en vuillast. De vuillast geeft arbo technisch een probleem. De operationele beheerder moet nu het vuil te hoog omhoog optrekken en het aanbod is groot.

# 3. Belanghebbenden

Het gemaal heeft een probleem met de opvoerhoogte. Dat wil zeggen als de boezem hoog staat, kan de vijzel niet met zijn volledige capaciteit draaien. Hier is een aanpassing in de vijzel en aandrijving nodig.
Vanuit arbo technische regels mag het vuil maar 1 meter opgetrokken hoeven te worden. Dat is nu meer. Om dit te verhelpen is een krooshekreiniger vereist. Dit zal de robuustheid van het gemaal ten goede komen.

# 4. Conditionering (bureaustudies)

## 4.1 Inmeting (optioneel)

Er is geen inmeting uitgevoerd.

## 4.2 Veldbezoek

In 2018 en begin 2019 hebben meerdere veldbezoeken plaatsgevonden. Hier is gekeken naar hoe de krooshekreiniger gebowud kan worden en
is met de vijzelleverancier gekeken naar wat er te doen is aan het verhogen van de opvoerhoogte van het gemaal.

## 4.3 Kabels en Leidingen

Er is (nog) geen Klic melding. Verwachting is dat er eigen kabels en leidingen liggen. Mocht dat tot problemen leiden, kan dat in het werk worden opgelost.

## 4.4 Bodemkwaliteit

Geen onderzoek gedaan. Gezien de werkzaamheden is dat niet nodig.

## 4.5 Archeologie, landschap en cultuurhistorie

Geen onderzoek gedaan. Gezien de werkzaamheden is dat niet nodig.

## 4.6 Ruimtelijke ordening en vergunningen

Projectplan
Voor het aanleggen of wijzigen van waterstaatswerken moet een projectplan in het kader van de Waterwet worden opgesteld.
Omgevingsvergunning
Niet nodig
Bouwvergunning
Bouwhoogte<3 m en bouwoppervlak<15 m2

## 4.7 Niet gesprongen explosieven

Niet meegenomen. Geroerde grond, dus verwachting geen issue.

## 4.8 Ruimtelijke ordening en vergunningen

Niet van toepassing.

# 5. Waterbouwkundige en Hydraulische Eisen

- Krooshekreiniger:

Het krooshek is nu iets meer dan 1,2 meter en zal worden verbreed naar 2,5 meter. Deze te voorzien met een automatische Krooshekreiniger.
Het ontwerp hiervan is bijgevoegd.

- Vijzel aanpassing:

De huidige vijzel is indertijd uitgelegd voor maximale opvoerhoogte van – 0,22 m NAP. Dit gaat echter ten koste van de capaciteit. Als de boezem zo hoog staat, is de capaciteit maar 35%. Dan is een noodpomp nodig om de polder goed te kunnen bemalen.
Door het verlengen van de vijzel en het vergroten van de motor (vermogen), kan de opvoerhoogte worden verbeterd.

# 6. Beschrijving

## 6.1 Beschrijving van de eindsituatie

De automatische krooshekreiniger in schetontwerp:

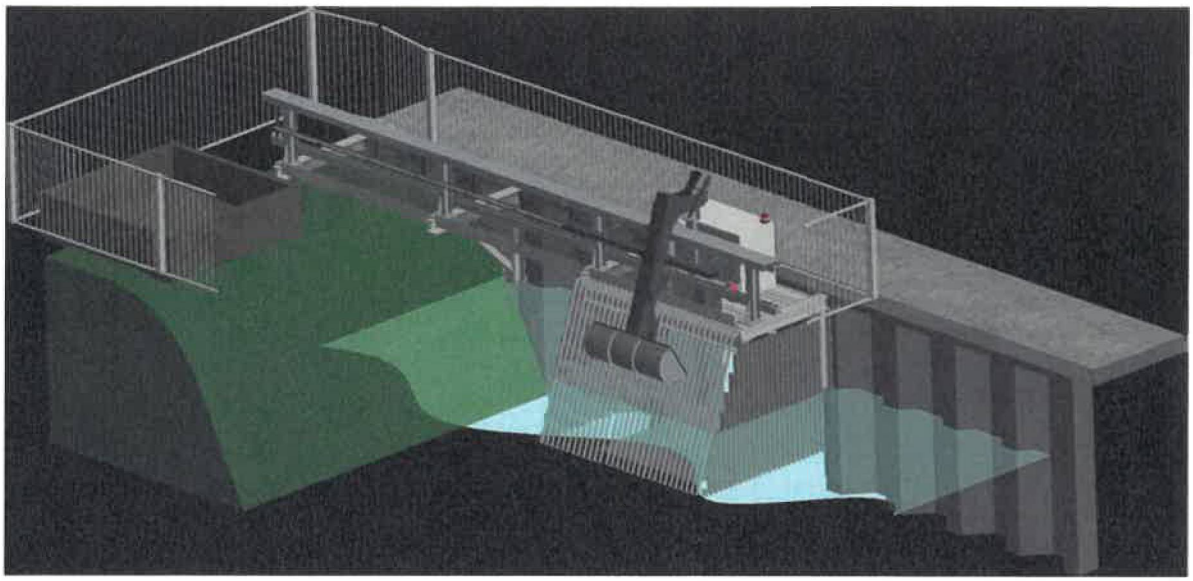

De aanpassingen aan de vijzel:

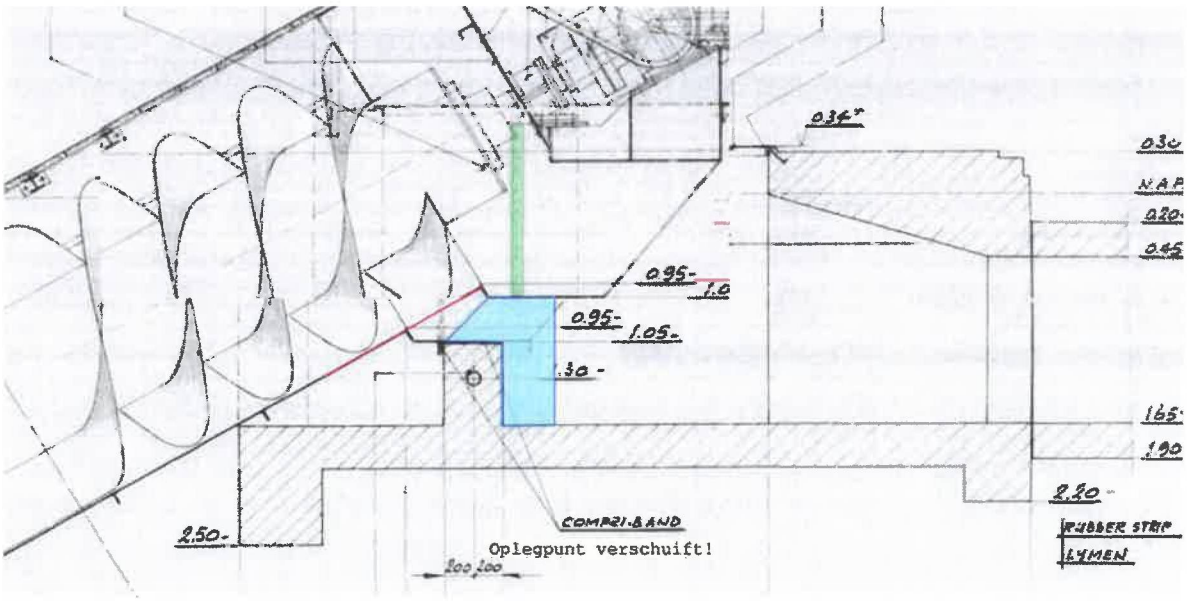


Het gemaal is gedateerd 1980 en uitgevoerd met een stalen opleider en dito in- en uitstroombak, voorzien van terugslagklep. Het vrije onbeschoepte einde is circa 50 cm waarvan 45 cm beschoept zou kunnen worden. Dit zou leiden tot een verhoging van de opvoerhoogte van 21 cm. Dit laswerk kan op locatie worden uitgevoerd en 3 tot 4 dagen in beslag nemen.

Wel dient rekening te worden gehouden met:
- Tijdelijke pompinstallatie gedurende de werkzaamheden
- Nieuwe grotere motor
- Vergroting van de energieaansluiting vanwege groter benodigd vermogen

Extra ventilatie/koeling voor vertragingsbak

# 7. Kostenraming

| | |
|---|---|
| Reiniger RLC rijdend | € 40.000,- |
| Hekwerk | € 10.000,- |
| Krooshek incl. coating | € 7.000,- |
| Extra constructie staal | € 8.000,- |
| Kabelwerk incl. ingraven | € 7.000,- |
| Software | € 3.000,- |
| **Totaal KHR** | **€ 75.000,-** |

| | |
|---|---|
| Verlenging schoepen door Spaans | € 20.000,- |
| Extra ventilatie (olie koeling) | € 7.500,- |
| Aanpassen afscherming/afdekking | € 2.500,- |
| Motor nieuw 90kW | € 15.000,- |
| Vergroten energieaansluiting | € 5.000,- |
| Tijdelijke pompinstallatie | € 10.000,- |
| **Totaal vijzelverlenging** | **€ 60.000,-** |

Deze ramingskosten zijn verwerkt in een SSK raming. Met een project onvoorzien post van 10% komen we tot een benodigd krediet van **€ 255.000** en een investering van **€ 280.000**

De SSK is toegevoegd als bijlage.

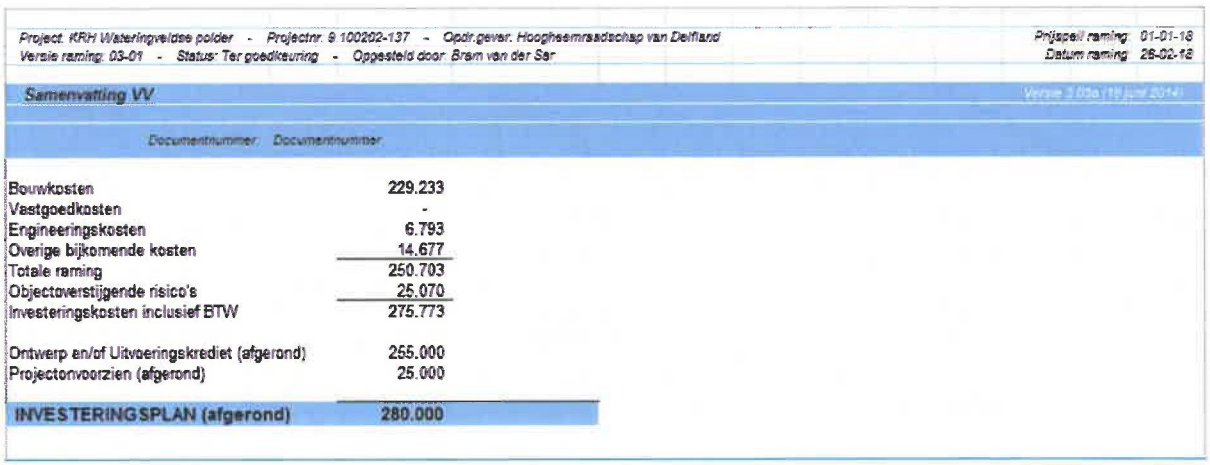

*Project: KRH Wateringveldse polder - Projectnr. 9 100202-137 - Opdr.gever: Hoogheemraadschap van Delfland*
*Versie raming: 03-01 - Status: Ter goedkeuring - Opgesteld door: Bram van der Ser*

*Prijspeil raming: 01-01-18*
*Datum raming: 26-02-18*

**Samenvatting VV**

| | Documentnummer: Documentnummer |
|---|---|
| Bouwkosten | 229.233 |
| Vastgoedkosten | - |
| Engineeringskosten | 6.793 |
| Overige bijkomende kosten | 14.677 |
| Totale raming | 250.703 |
| Objectoverstijgende risico's | 25.070 |
| Investeringskosten inclusief BTW | 275.773 |
| Ontwerp en/of Uitvoeringskrediet (afgerond) | 255.000 |
| Projectonvoorzien (afgerond) | 25.000 |
| **INVESTERINGSPLAN (afgerond)** | **280.000** |

# 8. Bijlagen

## Bijlage 1: Overzicht kadastrale percelen

| Perceel nummer | Perceel eigenaar | Opmerking |
|---|---|---|
| WTR00B 3542 | Delfland | gemaalperceel |
| WTR00B 2919 | J.J.L. Holtkamp | voorheen machinistenwoning |
| WTR00B 1829 | Westland Infra | transformatorhuisje |

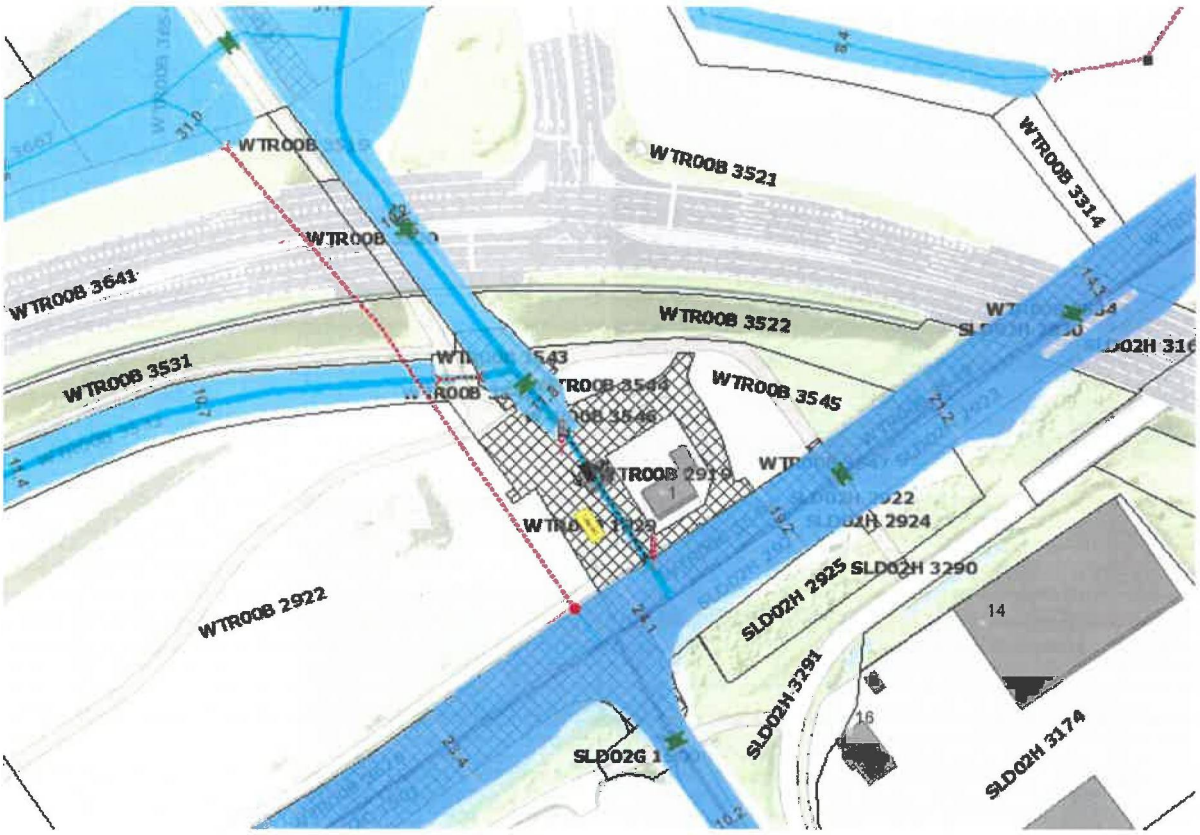

**Bijlage 2 : Foto's**

## Bijlage 3: Schetsontwerp

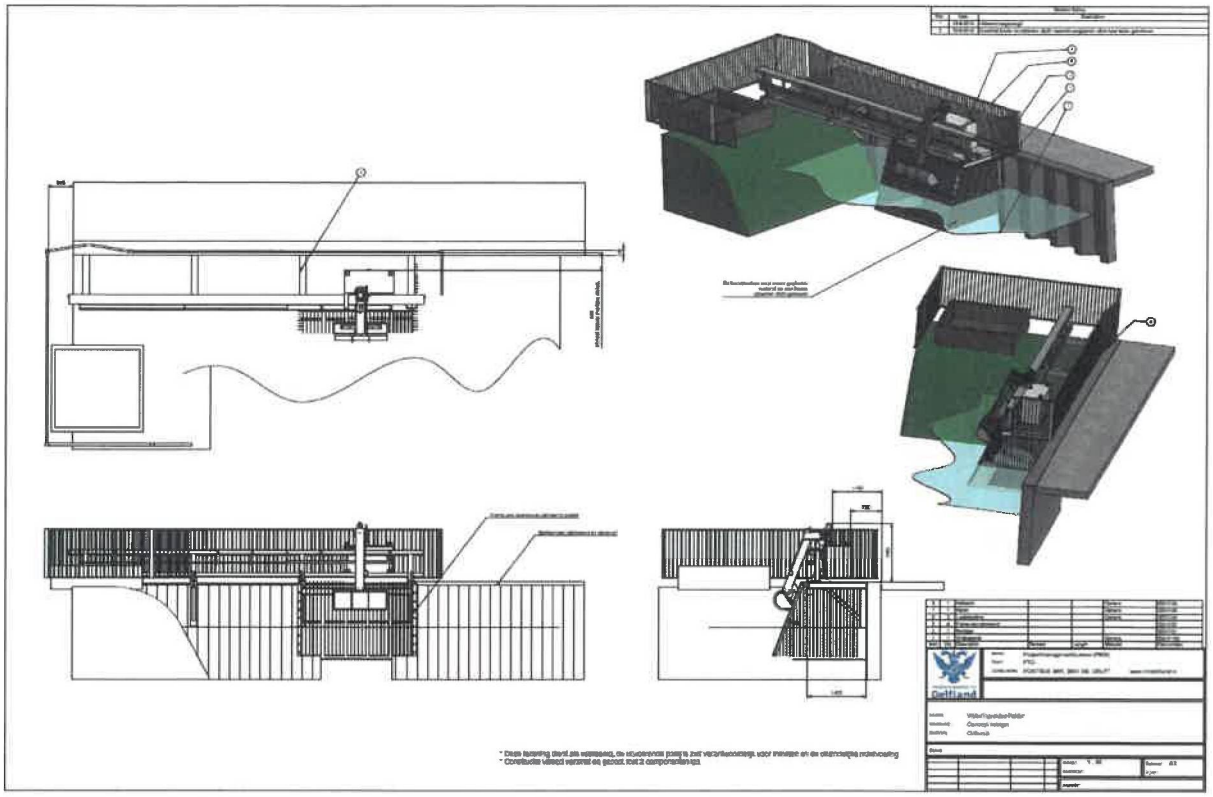

Hoogheemraadschap van Delfland

# Verenigde Vergadering

| | |
|---|---|
| **Dossiernummer** | 1352 |
| **Vertrouwelijk** | Nee |
| **Vergaderdatum** | 4 juli 2019 |
| **Agendapunt** | H.06 |
| **Omschrijving** | Ontwerpbegroting 2020, Kadernota 2020 en Jaarrekening 2018 van de GR Slibverwerking 2009 |

| Geagendeerd | Vergaderdatum |
|---|---|
| Commissie Gezond, schoon en gezuiverd water | 18 juni 2019 |
| **Verenigde Vergadering** | **4 juli 2019** |

## Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de ontwerpbegroting 2020 van de Gemeenschappelijke Regelingen Slibverwerking 2009.
2. Hierover geen zienswijzen naar voren te brengen en dit aan de GR Slibverwerking 2009 mee te delen.
3. Kennis te nemen van de jaarrekening 2018 en de kadernota 2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009.

Hoogheemraadschap van Delfland

**Ontwerpbegroting 2020, Kadernota 2020 en Jaarrekening 2018 van de GR Slibverwerking 2009**
Dossiernummer: 1352

**Gevraagd besluit:**

1. Kennis te nemen van de ontwerpbegroting 2020 van de Gemeenschappelijke Regelingen Slibverwerking 2009.
2. Hierover geen zienswijzen naar voren te brengen en dit aan de GR Slibverwerking 2009 mee te delen.
3. Kennis te nemen van de jaarrekening 2018 en de kadernota 2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009.

## 1. Probleemstelling

De Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009, biedt u hierbij aan:
1. jaarrekening 2018, ter kennisneming;
2. kadernota 2020, om daarover met het college van gedachten te wisselen;
3. ontwerpbegroting 2020, om daarover met het college van gedachten te wisselen en desgewenst een zienswijze naar voren te brengen bij de GR.

De Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009 wenst haar begroting 2020 vast te stellen en doorloopt daartoe de vereiste procedure. Zij biedt daartoe haar ontwerpbegroting voor het jaar 2020 aan ter kennisname, met de mogelijkheid om hier een zienswijze op in te dienen.

Daarnaast zijn de jaarrekening 2018 en kadernota 2020 van de GR Slibverwerking 2009 bijgevoegd.
- De jaarrekening geeft inzicht in de resultaten over het boekjaar 2018.
- De kadernota bevat de uitgangs- en aandachtspunten voor het opstellen van de begroting 2020 van de GR. De VV kan geen zienswijze indienen op de kadernota. Wel kan D&H, op verzoek van de VV, als één van de deelnemers in de GR, proberen in het bestuur van de GR de koers bij te stellen.

## 2. Beoogd effect

De VV te laten kennisnemen van de ontwerpbegroting 2020 en opdat de VV de mogelijkheid heeft bij de GR zienswijzen daarover naar voren te brengen.

## 3. Kernboodschap

De ontwerpbegroting 2020 van de GR Slibverwerking 2009 wordt ter kennis van de VV gebracht. Aan de VV wordt voorgesteld hierover geen zienswijze naar voren te brengen.
De VV ontvangt de jaarrekening 2018 ter informatie en de kadernota 2020 en ontwerpbegroting 2020 van de GR Slibverwerking 2009 ter bespreking.

## 4. Historie - eerdere besluitvorming

In 1990 heeft Delfland samen met andere waterschappen DRSH N.V. opgericht en werd zij mede-eigenaar in de slibverbrandingsinstallatie in Dordrecht.

Op 19 november 2009 heeft de verenigde vergadering ingestemd met de overname van de aandelen van de gezamenlijke waterschappen in DRSH door HVC, in ruil voor aandelen in HVC. Verder heeft zij ingestemd met de oprichting van, en deelname van Delfland, in de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009 en het onderbrengen van het aandeelhouderschap in HVC in deze gemeenschappelijke regeling.
De gemeenschappelijke regeling behartigt het gezamenlijk belang van de deelnemende waterschappen in HVC.

**5. Regelgeving en Beleid**

Op grond van art. 50fa van de Wet gemeenschappelijke regelingen, is de GR gehouden vóór 15 april van elk jaar de kaderbrief voor het aankomende jaar aan de algemeen besturen van de deelnemende waterschappen te zenden.

Op grond van art. 50g van de Wet gemeenschappelijke regelingen, is de GR gehouden om acht weken voorafgaand aan vaststelling, de ontwerpbegroting ter zienswijze aan te bieden aan de algemene besturen van de deelnemende waterschappen. De VV kan haar zienswijze bij het dagelijks bestuur van de GR indienen.

**6. Financiën**

Hoewel de VV geen besluit neemt over de begroting van de GR en evenmin over de hoogte van de bijdrage van Delfland in de kosten van de GR, betaalt Delfland op basis van de begroting van de GR en de kostenverdeling jaarlijks een bijdrage aan de GR.
De bijdrage voor het komend begrotingsjaar bedraagt € 9.010,-.
Conform artikel 22 van de GR staat Delfland garant voor 24% van de garantstellingen door de GR aan HVC. Volgens dezelfde verdeelsleutel ontvangt Delfland 24% van de provisie voor de garantstelling door de GR. Volgens de ontwerpbegroting komt dat voor 2020 neer op een bedrag van € 57.582,-. Met bovengenoemde bedragen is rekening gehouden in de begroting 2020.

**7. Duurzaamheid**

Het Hoogheemraadschap van Delfland en andere waterschappen die verenigd zijn in afvalverwerkingsbedrijven HVC en SNB, hebben op 26 februari 2015 een overeenkomst gesloten met de Belgische firma EcoPhos voor het terugwinnen van fosfaat uit de vliegas van slibverbrandingsinstallaties. Daarmee hebben de waterschappen een belangrijke stap gezet in het terugwinnen van grondstoffen uit afvalwater. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de Green Deal Grondstoffen tussen Unie en Rijk. De verwachting is dat de productielijn voor de terugwinning van fosfaat uit de vliegas van de slibverbrandingsinstallatie in 2021 in gebruik zal worden genomen.
Voor de realisatie van de duurzaamheidsdoelstellingen wekt HVC voor haar aandeelhouders duurzame energie op. Via de Bio Energie Centrale, de stoomturbine van de slibverbrandingsinstallatie en de wind op zee participaties wekt HVC duurzame energie op die de GR Slibverwerking naar zich toe mag rekenen.

**8. Organisatorische en personele consequenties**

N.v.t.

**9. OR/GO**

N.v.t.

**10. Risico- en beheersmaatregelen**

N.v.t.

## 11. Communicatie (in- en extern)

De ontwerpbegroting 2020 van de GR Slibverwerking 2009 wordt 5 juni 2019 t/m 19 juni 2019 ter inzage gelegd ten kantore van Delfland en gepubliceerd via de website van Delfland.

## 12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Een door de VV ingediende zienswijze op de ontwerpbegroting wordt toegevoegd aan de ontwerpbegroting alvorens deze in de GR wordt vastgesteld.

Conform art. 50g van de Wet gemeenschappelijke regelingen wordt de ontwerpbegroting voor een ieder ter inzage gelegd.

Op de website: www.hhdelfland.nl/bekendmakingen, wordt de volgende tekst gepubliceerd:

> Hoogheemraadschap van Delfland – kennisgeving – Ontwerpbegroting 2020 Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009
>
> Het Hoogheemraadschap van Delfland neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009. Voor de aan haar opgedragen taken stelt de GR jaarlijks een programmabegroting op.
>
> De ontwerpbegroting 2020 van de GR ligt met ingang van 5 juni 2019 twee weken voor eenieder ter inzage.
>
> De ontwerpbegroting 2020 kunt u raadplegen via de bijlage bij deze publicatie. Het is ook mogelijk om de stukken te komen inzien op het hoofdkantoor van het Hoogheemraadschap van Delfland, Phoenixstraat 32 in Delft.
>
> Voor het maken van een afspraak voor inzage en voor vragen naar aanleiding van deze kennisgeving kunt u op werkdagen van 9.00-16.00 uur contact opnemen met het klantcontactcentrum (KCC), te bereiken op telefoonnummer (015) 260 81 08 of via loket@hhdelfland.nl

## 13. Bevoegd orgaan

De VV ontvangt de kadernota conform Wgr. art. 50fa.
De VV is bevoegd zienswijzen op de ontwerpbegroting naar voren te brengen op grond van Wgr. art 50g lid 3. (GR waterschappen) en art 68 (GR waterschappen en gemeenten).

## 14. Toelichting

De GR Slibverwerking 2009 is ingesteld met het doel de behartiging en coördinatie van de belangen van de deelnemende waterschappen met betrekking tot de bewerking en verwerking van slib en residuen en de gezamenlijke ontwikkelingen in de afvalwaterketen. De kerntaak van de gemeenschappelijke regeling is het gezamenlijk behartigen van het aandeelhouderschap in de NV HVC en het afstemmen van de activiteiten die met of door NV HVC ten behoeve van de in de gemeenschappelijke regeling deelnemende waterschappen worden uitgevoerd. Hiertoe oefent de GR een actief aandeelhouderschap uit, om namens de deelnemende waterschappen een nauwe betrokkenheid bij ontwikkelingen en innovatie in afval- en slibverwerking te borgen.

Jaarlijks brengt het DB van de GR de ontwerpbegroting in procedure om tot een vastgestelde begroting te komen.

Volgens Wgr. art. 50g lid 1, moet de ontwerpbegroting acht weken voordat zij aan het algemeen bestuur van de GR ter vaststelling wordt aangeboden, door het dagelijks bestuur van de GR aan het algemeen bestuur van de deelnemende overheden ter kennisname worden toegezonden.

Hierna volgt de procedure als vermeld onder 5. Regelgeving en Beleid.
De enige verplichting die op Delfland rust, is het ter inzage leggen en de bekendmaking daarvan. Delfland behoeft niet op te roepen tot reacties en evenmin iets met eventuele reacties te doen.

Wegens het bepaalde in Wgr. art 50g stelt het algemeen bestuur van de GR de begroting voor het komende jaar vast.
Het dagelijks bestuur van de GR zendt de begroting binnen vier weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten van de provincie waarin haar plaats van vestiging ligt.

Doordat de vergaderdata van de VV niet aansluiten aan op de wettelijke termijnen waarbinnen de GR haar stukken aan de VV moet aanbieden, ontvangt u de kadernota en de ontwerpbegroting tegelijkertijd.

## 15. Bijlagen

1. Jaarrekening 2018
2. Kadernota 2020
3. Ontwerpbegroting 2020
4. Brief van de VV aan het dagelijks bestuur van de GR (kenmerk 1398746)

**Ontwerpbegroting 2020, Kadernota 2020 en Jaarrekening 2018 van de GR Slibverwerking 2009**

Dossiernummer : 1352
Vergaderdatum : 04-07-2019

Hoogheemraadschap van Delfland

**De Verenigde Vergadering van Delfland,**

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 05-06-2019, dossiernummer 1352;

gelezen het positieve advies van de commissie Gezond, schoon en gezuiverd water;

overwegende dat:

- De GR Slibverwerking 2009 haar ontwerpbegroting voor het jaar 2020 ter kennisgeving heeft toegezonden;
- de ontwerpbegroting twee weken voor een ieder ter inzage heeft gelegen;
- er voor Delfland geen aanleiding bestaat tot het naar voren brengen van zienswijzen;
- de GR Slibverwerking 2009 hiervan op de hoogte zal worden gebracht.

Gelet op:

- artikel 50g van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

**Besluit:**

1. Kennis te nemen van de ontwerpbegroting 2020 van de Gemeenschappelijke Regelingen Slibverwerking 2009.
2. Hierover geen zienswijzen naar voren te brengen en dit aan GR Slibverwerking 2009 mee te delen.
3. Kennis te nemen van de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 04-07-2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Publieke Sector Accountants B.V.
Jan Sluijtersstraat 21
3059 VC Rotterdam
www.publiekesectoraccountants.nl
info@psa-ra.nl

Aan het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van de
Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009
t.a.v. mevr. E. Kuijpers
Postbus 4103
2980 GC RIDDERKERK

| Datum | Behandeld door | Ons kenmerk |
|---|---|---|
| 5 februari 2019 | A. Booij RA<br>06 - 15092689 | 312018012.19.032 |

Onderwerp
Controleverklaring bij de jaarrekening 2018

Geachte leden van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur,

Hierbij ontvangt u onze controleverklaring d.d. 29 januari 2019 bij de jaarrekening 2018 van uw gemeenschappelijke regeling.

Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is bestemd voor uw eigen archief. Het andere exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Wij verzoeken u bij openbaarmaking van de controleverklaring gebruik te maken van het exemplaar van de controleverklaring dat niet is voorzien van een persoonlijke handtekening. Dit conform het advies van de beroepsorganisatie NBA ter vermijding van fraude met handtekeningen van accountants.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat de bijgevoegde controleverklaring zonder persoonlijke handtekening wordt opgenomen in de jaarstukken. Deze jaarstukken dienen te worden uitgebracht overeenkomstig het aan ons voorgelegde definitieve concept (c.q. de laatste drukproef, rekening houdend met de aangegeven wijzigingen), waarvan een gewaarmerkt exemplaar is bijgevoegd. Overigens wijzen wij u erop dat onze hiervoor genoemde toestemming vervalt in de situatie dat de jaarrekening niet ongewijzigd wordt vastgesteld door het algemeen bestuur.

Indien u deze jaarstukken inclusief controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken inclusief controleverklaring goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ("u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening").

Overigens wijzen wij erop dat, indien tot het moment van de vergadering van het algemeen bestuur omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog vóór deze vergadering moet worden gemaakt. Uiteraard vervalt in die situatie onze genoemde toestemming.

Op alle opdrachten verricht door Publieke Sector Accountants B.V. zijn de 'Algemene Voorwaarden Publieke Sector Accountants', gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 69411409, van toepassing.
Publieke Sector Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 69411409.

Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Publieke Sector Accountants B.V.

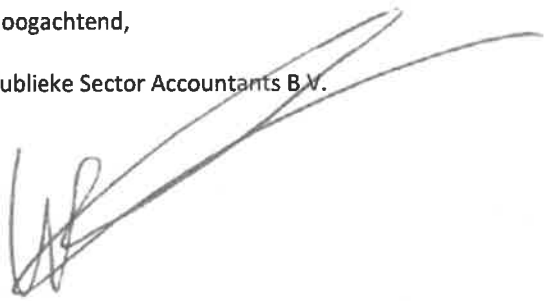

W. Kalkman RA

Bijlagen:
- Controleverklaring bij de jaarrekening 2018 in tweevoud (één getekend en één ongetekend exemplaar)
- De door ons gewaarmerkte jaarstukken 2018

## BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

**Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening**

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en de Regeling Controleprotocol WNT 2018. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader 2018.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Waterschapswet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

**Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening**

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, het normenkader 2018 en de Regeling Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.

- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.

- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 5 februari 2019

Publieke Sector Accountants B.V.

Paraaf voor identificatiedoeleinden:

W. Kalkman RA

Publieke Sector Accountants B.V.
Jan Sluijtersstraat 21
3059 VC Rotterdam
www.publiekesectoraccountants.nl
info@psa-ra.nl

## Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009 te Ridderkerk

### VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2018

**Ons oordeel**

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009 te Ridderkerk gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009 op 31 december 2018 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2018.

- De exploitatierekening over 2018.

- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

**De basis voor ons oordeel**

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader 2018 zoals is vastgesteld door het algemeen bestuur op 24 september 2018 en de Regeling Controleprotocol WNT 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009 zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Op alle opdrachten verricht door Publieke Sector Accountants B.V. zijn de 'Algemene Voorwaarden Publieke Sector Accountants', gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 69411409, van toepassing.
Publieke Sector Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 69411409.

**Materialiteit**

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 3.325. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2, lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling Controleprotocol WNT 2018.

Wij rapporteren tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de materialiteit alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

## VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij; omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- Bijlage 1 (Aangeleverde hoeveelheid slib, zand en droge stof) bij de jaarrekening.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en de Regeling Controleprotocol WNT 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Waterschapswet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag, de overige gegevens en de overige toelichtingen op de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en het de Regeling Controleprotocol WNT 2018.

## BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

### Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en de Regeling Controleprotocol WNT 2018. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader 2018.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Waterschapswet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

### Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, het normenkader 2018 en de Regeling Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.

- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.

- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 5 februari 2019

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend:

W. Kalkman RA

# Jaarstukken 2018

# Gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009

| | |
|---|---|
| Opgesteld door | : Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009 |
| Datum | : januari 2019 |
| Versie | : 2.0 |

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

# Inhoud

1. Inleiding ..... 3
1.1. Algemeen ..... 3
1.2. Doelstelling ..... 3
1.3. Bestuurlijke ontwikkeling ..... 4
1.4. Leeswijzer ..... 5
JAARVERSLAG ..... 6
2. Programmaverantwoording ..... 7
2.1. Wat wilden we bereiken? ..... 7
2.2. Wat hebben we daarvoor gedaan? ..... 7
2.3. Wat heeft het gekost? ..... 8
3. Paragrafen ..... 9
3.1. Weerstandsvermogen ..... 9
3.2. Financiering ..... 9
3.3. Verbonden partijen ..... 10
JAARREKENING ..... 11
4. Exploitatierekening en balans per 31 december 2018 ..... 12
4.1. Waarderingsgrondslagen ..... 12
4.2. Exploitatierekening ..... 12
4.3. Toelichting op de exploitatierekening ..... 13
4.4. Balans per 31 december 2018 ..... 14
4.5. Toelichting op de balans per 31 december 2018 ..... 15
4.6. Niet uit de balans blijkende verplichtingen ..... 17
4.7. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ..... 17
Bijlage 1: Aangeleverde hoeveelheid slib, zand en droge stof ..... 18



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

# 1. Inleiding

## 1.1. Algemeen

De verwerking van slib is een activiteit waaraan vanuit maatschappelijk oogpunt steeds meer eisen worden gesteld, onder andere op het gebied van duurzaamheid en kosteneffectiviteit. Om ook op de langere termijn duurzame en kosteneffectieve oplossingen te kunnen nastreven, hebben hoogheemraadschap van Delfland, hoogheemraadschap van Rijnland, hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, de rechtsvoorganger van waterschap Hollandse Delta en waterschap Rivierenland de samenwerking gezocht. Dit heeft in 1990 geleid tot de oprichting van DRSH NV[1] door die waterschappen.

Op 1 januari 2010 is DRSH NV door de waterschappen in eigendom overgedragen aan de N.V. HVC. Als tegenprestatie hebben de waterschappen een belang, in de vorm van 397 aandelen, verkregen in N.V. HVC, zijnde circa 13% van het totaal aantal aandelen. Deze aandelen zijn in september 2011 overgedragen aan de in 2010 opgerichte Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009, verder: GR.

Als gevolg van de uitgifte door HVC van aandelen aan nieuwe aandeelhouders in 2011 is het belang sinds januari 2014 teruggelopen tot circa 12% in N.V. HVC. Het waterschapsbelang is verankerd in de statuten van N.V. HVC en de ballotageovereenkomst tussen de Zuid-Hollandse waterschappen en N.V. HVC en staat daarin op een gelijk niveau met de andere aandeelhoudersbelangen (gemeenten) in de N.V. HVC.

## 1.2. Doelstelling

De GR heeft tot doel de behartiging en coördinatie van de belangen van de deelnemende waterschappen met betrekking tot de verwerking van zuiveringsslib en de gezamenlijke ontwikkelingen in de afvalwaterketen. De taak van de GR is het behartigen van het aandeelhouderschap in de N.V. HVC en het afstemmen van de activiteiten die met of door N.V. HVC ten behoeve van de in de gemeenschappelijke regeling deelnemende waterschappen worden uitgevoerd. Hiertoe oefent de GR een actieve rol als aandeelhouder uit, om daarmee namens de deelnemende waterschappen een nauwe betrokkenheid bij ontwikkelingen en innovatie in afval- en slibverwerking te bereiken.

De aandeelhouders van HVC zijn publieke organisaties: gemeenten, waterschappen, gemeenschappelijke regelingen. Zeggenschap in de N.V. HVC is niet alleen gebonden aan het hebben van aandelen in de N.V. HVC, maar vooral aan de manier waarop de rol van aandeelhouder wordt ingevuld.

Afvalverwerking en biomassaverwerking (waaronder het zuiveringsslib valt) hebben steeds meer raakvlakken. De uitvoering van de activiteiten vergt nagenoeg dezelfde disciplines. Door deelname aan de gemeenschappelijke regeling in de N.V. HVC hebben de waterschappen toegang tot kansen ten aanzien van de inzet van technologische en organisatorische innovaties als gevolg van de investeringen die HVC doet op het gebied van afvalstoffenverwerking en energieopwekking. Met de deelname in de N.V. HVC beogen de waterschappen, wederom via de gemeenschappelijke regeling invulling te geven aan de ambitie voor invulling van de duurzaamheidsvraag, zoals de energietransitie, circulariteit en de grondstoffen top vijf.

Om onderscheid te maken tussen -destijds- de waterschappen en de andere aandeelhouders, zoals gemeenten, in HVC, zijn de waterschappen aandeelhouders B geworden en later B plus. Er is niet gekozen voor aandeelhouderschap A, wat een volledige aansprakelijkheid voor de N.V. HVC zou inhouden.

[1] DRSH Zuiveringsslib NV



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

## 1.3. Bestuurlijke ontwikkeling

Het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit twee vertegenwoordigers uit het dagelijks bestuur van het waterschap.

Het algemeen bestuur bestaat uit:
- Voorzitter, de heer J.C.H. Haan (Hoogheemraadschap van Rijnland)
- De heer J.W.A. van Olphen (Hoogheemraadschap van Delfland)
- De heer R. Smits (Hoogheemraadschap van Delfland)
- De heer M. Kastelein (Hoogheemraadschap van Rijnland)
- De heer P. van den Eijnden (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard)
- Mevrouw A.M. van Zoelen (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard)
- De heer J.J.M. van Oorschot (Waterschap Hollandse Delta)
- De heer L. Struik (Waterschap Hollandse Delta)
- De heer G. Nieuwenhuis (Waterschap Rivierenland)
- Mevrouw H. Roorda (Waterschap Rivierenland)

Het dagelijks bestuur bestaat uit:
- Voorzitter, de heer J.C.H. Haan (Hoogheemraadschap van Rijnland)
- Vicevoorzitter Mevrouw A.M. van Zoelen (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard)
- De heer J.J.M. van Oorschot (waterschap Hollandse Delta)

Bij de aanvang van de bestuursperiode is afgesproken dat na twee jaar het voorzitterschap en het dagelijks bestuur zou wijzigen. De laatste wisseling heeft in december 2016 plaatsgevonden. In verband met de waterschapsverkiezingen wordt de bestuurswisseling uitgesteld tot 2019.

Secretariaat
De GR heeft een eigen secretariaat en functioneert zelfstandig. Het secretariaat borgt dat voldaan wordt aan de wettelijke eisen conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Het secretariaat van de GR wordt gevoerd door waterschap Hollandse Delta. Hollandse Delta vervult in deze rol de volgende werkzaamheden:
- Invulling rol secretaris inclusief ondersteuning.
- Opstellen van de producten behorende tot de Planning & Control-cyclus.
- Financieel beheer.

### Ontwikkelingen in 2018

Vervallen vrijstelling afvalstoffenheffing
Het voornemen van het kabinet om de vrijstelling op de afvalstoffenheffing voor het (mono)verbranden van zuiveringsslib te laten vervallen, kan van grote invloed zijn op het tarief. Tezamen met HVC en SNB heeft overleg over dit onderwerp plaatsgevonden met de Unie van Waterschappen. Daarbij is afgesproken dat de Unie de communicatie met het Ministerie van Financiën op zich neemt.

Btw
SNB, de andere grote slibverbrander met publieke aandeelhouders, heeft voor haar aandeelhouders een ontheffing op de btw. HVC heeft deze ontheffing niet. In 2018 heeft HVC opdracht gegeven een onderzoek hiernaar in te stellen. Wij verwachten in 2019 de resultaten hiervan te zien.



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

## 1.4. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een toelichting gegeven op het programmaplan. Specifiek wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de 3 W-vragen:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

De verplichte paragrafen komen aan bod in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 komen de exploitatierekening en de toelichting op de balans per 31 december 2018 aan de orde. Tot slot is in bijlage 1 het overzicht van de geraamde en daadwerkelijke hoeveelheden aangeleverd slib opgenomen.



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

# JAARVERSLAG



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

## 2. Programmaverantwoording

### 2.1. Wat wilden we bereiken?

In 2018 is ingezet op het uitvoeren van de acties ten aanzien van:
- Inzicht over de opbouw en het verloop van de tarieven voor de komende 15 jaar.
- Het starten van bestuurlijk overleg met andere partijen om vraagstukken voor een gezamenlijke toekomst te onderzoeken. Door het algemeen bestuur is een oproep aan HVC gedaan om in overleg met SNB te gaan om de samenwerking te intensiveren. SNB heeft aangegeven eerst een strategische studie te willen doen. Ook met andere partijen wordt gekeken naar intensievere samenwerking. Dit zijn onder andere Waternet en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

Strategiestudie
Verdere uitwerking van de strategiestudie op basis van onderstaande speerpunten:
1. Optimaliseren van benutting assets deelnemers;
2. Verdere ontwikkeling door HVC van bioplastics;
3. Thermische energie en grondstoffenwinning.

Daarnaast zouden in 2018 de volgende bestuurlijke producten worden opgeleverd:
- Een door het Algemeen Bestuur vastgestelde jaarrekening 2017;
- Een door het Algemeen Bestuur vastgestelde begroting 2019;
- Een door het Algemeen Bestuur vastgestelde kadernota 2020;
- Uitvoering geven aan de door het Dagelijks – en Algemeen Bestuur genomen besluiten;

### 2.2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

Tarief
Het tarief, dat HVC hanteert voor het transport en verwerking van zuiveringsslib, wordt jaarlijks door de Raad van Commissarissen van HVC vastgesteld. Onder de paraplu van de GR is samen met HVC een analyse gemaakt van de opbouw van het tarief. Het advies van de financials van de GR is door HVC overgenomen, hetgeen heeft geleid tot een daling van het tarief van € 101,13 naar € 97,20 per ton slib in 2019 (tarief incl. btw).

Samenwerking HVC/SNB
HVC en SNB werken op operationeel niveau goed met elkaar samen. Echter, de bedrijfsstrategieën lopen ver uiteen. SNB denkt aan verdere verzelfstandiging en wil geen vervlechting met HVC.
De conclusie is, dat de samenwerking op operationeel niveau het hoogst haalbare is. Waterschap Rivierenland heeft SNB als aandeelhouder verlaten.

Samenwerking met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Waternet
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) heeft besloten om de eigen slibdroger te sluiten en de verwerking van hun zuiveringsslib bij HVC neer te leggen. Daartoe wil HHNK het aandeelhouderschap HVC uitbreiden tot 100 aandelen B. Dat laatste brengt het toetreden van Hollands Noorderkwartier tot de GR een grote stap dichterbij. In 2019 zal hierover- indien daar toe aanleiding is- besluitvorming worden voorbereid.
De samenwerking met Waternet bestaat uit contacten op ambtelijk niveau. Vooralsnog bestaat de samenwerking uit informatie-uitwisseling.

Strategiestudie
Ad 1 Optimaliseren benutting assets
Er heeft in 2018 een korte verkenning plaatsgevonden ten aanzien van het uitwisselen van slib tussen de GR-waterschappen. Tot concrete resultaten heeft dit nog niet geleid. Door de beoogde sluiting van de gisting in Hoek van Holland is de uitwisselingsruimte sterk verminderd. Hoogheemraadschap Rijnland heeft in september het principebesluit genomen tot verdere benutting van de bestaande gistingstanks op Haarlem Waarderpolder. Doelstelling is dat op termijn al het slib van Rijnland vergist wordt voordat het wordt afgevoerd naar de eindverwerking.



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

Ad 2 Ontwikkeling bioplastics
De productie van bioplastics op basis van het afvalwater van de SVI van HVC is levensvatbaar gebleken. In 2019 wordt onderzocht hoe de productie vorm te geven.

Ad 3 Thermische energie en grondstoffenwinning
HVC is doende met een project voor thermische energie in het Westland. Wat betreft de grondstoffenwinning is het terugwinnen van fosfaat al jaren een agendapunt. Begin 2018 heeft het bestuur van de GR, samen met SNB, een bezoek gebracht aan de fosfaatfabriek van EcoPhos in Duinkerken (Fr). HVC overweegt een participatie in dit productieproces te nemen. In 2019 zal HVC een business-case aan de GR presenteren. De duur van deze business-case gaat verder dan het eerder afgegeven commitment tot 2025. Dat betekent dat dit opnieuw aan de deelnemers zal worden voorgelegd.

Bestuurlijke producten
In 2018 heeft het Algemeen Bestuur van de GR de volgende stukken vastgesteld:
- De Jaarrekening 2017 op 26 maart 2018;
- De Begroting 2019 op 26 maart 2018;
- De Kadernota 2020 op 3 december 2018.

Daarnaast zijn de Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders van HVC op 24 mei en 13 december 2018 voorbereid.

## 2.3. Wat heeft het gekost?

De gemeenschappelijke regeling staat garant voor de uitstaande geldleningen ten behoeve van slibverwerkingsactiviteiten die N.V. HVC heeft bij de Nederlandse Waterschapsbank. Door deze garantstelling kan N.V. HVC tegen lagere rentetarieven leningen aantrekken. Het voordeel wat N.V. HVC hierdoor realiseert, wordt voor een deel, zijnde 1% van de gegarandeerde som aan leningen, uitgekeerd aan de garantstellers. De uitbetaling van deze provisie vindt plaats via de gemeenschappelijke regeling. Dit betekent dat HVC de provisie betaalt aan de gemeenschappelijke regeling. Met de overdracht van het secretariaat van de GR naar waterschap Hollandse Delta, zorgt waterschap Hollandse Delta voor de betaling van de provisie vanuit de GR naar de deelnemende waterschappen.

De lasten voor het secretariaat worden via de gemeenschappelijke regeling in rekening gebracht. De lasten voor het secretariaat bestaan uit:
- De uren voor het voeren van het secretariaat (secretaris, ondersteuning, financiën);
- Notuleren vergaderingen GR en Ambtelijke Ondersteuningsgroep;
- Accountantscontrole.

Voor de door WSHD in rekening gebrachte uren zijn de door de Verenigde Vergadering van WSHD vastgestelde uurtarieven diensten ten behoeve van derden 2018 gehanteerd (vastgesteld op 30 november 2017). Het Algemeen Bestuur van de GR heeft in 2017 met vaststelling van de begroting 2018 ingestemd met het hanteren van deze tarieven.

De verplichtingen voor de lasten inzake het secretariaat zijn aangegaan door waterschap Hollandse Delta. Deze lasten zijn inclusief onderbouwing door WSHD doorbelast aan de gemeenschappelijke regeling. Vanuit de gemeenschappelijke regeling heeft een doorbelasting plaatsgevonden naar de deelnemende waterschappen. De lasten voor het secretariaat worden gezamenlijk gedragen door de deelnemende waterschappen. De kosten worden gelijkelijk verdeeld. Dit betekent dat ieder van de waterschappen 20% van de kosten draagt.



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

## 3. Paragrafen

Vanuit het Waterschapsbesluit zijn de volgende paragrafen verplicht:
- Ontwikkelingen sinds het vorig begrotingsjaar
- Uitgangspunten en normen
- Incidentele baten en lasten
- Kostentoerekening
- Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen
- Waterschapsbelastingen
- Weerstandsvermogen
- Financiering
- Verbonden partijen
- Bedrijfsvoering
- EMU-saldo

Van deze paragrafen zijn de paragrafen weerstandsvermogen, financiering en verbonden partijen relevant voor de GR Slibverwerking 2009. De overige paragrafen zijn niet van toepassing.

### 3.1. Weerstandsvermogen

Financiële risico's
Vanaf de toetreding tot de gemeenschappelijke regeling staan de waterschappen garant voor de financiering van de activiteiten die HVC ten behoeve van de waterschappen uitvoert. In het nieuwe B-plus aandeelhouderschap waartoe in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 4 juli 2013 is besloten, heeft de garantstelling ook betrekking op de financiering van investeringen ter verduurzaming van de activiteiten die ten behoeve van de waterschappen worden uitgevoerd. Zo wordt een deel van de financiering c.q. de daarvoor benodigde garantstelling van de bio-energiecentrale ('BEC') aan de waterschappen toegerekend. Dit aangezien de BEC groene elektriciteit levert voor de bedrijfsvoering van de slibverbrandingsinstallatie (SVI).

Een verdere aanpassing c.q. uitbreiding van de garantstelling zal plaatsvinden afhankelijk van besluitvorming over (financiering van) nieuwe investeringen ten behoeve van de waterschappen. Het continueren van het aandeelhouderschap B betekent een voortzetting van het bestaande principe van lasten- en batendeling.

De aandeelhouders B staan volledig garant voor de Slibverbrandingsinstallatie. Voor de Bio Energie Centrale is de garantstelling naar rato van de aandelenverhouding tussen aandeelhouder A en B, zijnde 12%. De bereidstelling ten aanzien van de BEC is niet omgezet in een feitelijke garantstelling. Dit betekent dat de GR per 31 december 2018 garant staat voor 30,0 miljoen (€ 24,6 miljoen uitstaande geldleningen + € 5,4 miljoen BEC).

### 3.2. Financiering

De aandeelhoudende waterschappen hebben hun gezamenlijk belang in NV HVC overgedragen aan de GR Slibverwerking. Het eigendom per waterschap wordt bepaald aan de hand van het aantal aandelen. Het eigendom wat de GR Slibverwerking heeft, wordt derhalve gefinancierd door de afzonderlijke waterschappen.



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

### 3.3. Verbonden partijen

Om op de langere termijn duurzame en kosteneffectieve oplossingen ten aanzien van de verwerking van slib te kunnen nastreven, hebben hoogheemraadschap van Delfland, hoogheemraadschap van Rijnland, hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, waterschap Hollandse Delta en waterschap Rivierenland de samenwerking gezocht. Dit heeft geleid tot de instelling van DRSH NV.

Op 1 januari 2010 is DRSH NV door de aandeelhoudende waterschappen in eigendom overgedragen aan de N.V. HVC. Als gevolg van deze overdracht hebben de waterschappen een gezamenlijk belang verkregen in N.V. HVC van circa 13%. Dit belang is in september 2011 overgedragen aan de in 2010 opgerichte Gemeenschappelijk Regeling Slibverwerking 2009 (GR Slibverwerking). Als gevolg van de uitgifte van aandelen aan nieuwe HVC aandeelhouders in 2011 is het belang per januari 2014 circa 12% in N.V. HVC.

Op 4 juli 2013 is in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders besloten verder te gaan in het nieuwe B-plus aandeelhouderschap (zie paragraaf 3.1).



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

# JAARREKENING



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

## 4. Exploitatierekening en balans per 31 december 2018

### 4.1. Waarderingsgrondslagen

***Algemene grondslagen voor het opstellen van de begroting***
De jaarrekening 2018 is opgesteld conform de voorschriften van het Waterschapsbesluit. Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd op nominale waarde en afgerond op bedragen van € 1.

De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij anders vermeld.

***Financiële vaste activa***
De participatie in het aandelenkapitaal van NV HVC (kapitaalverstrekking aan een deelneming in de zin van het Waterschapsbesluit[2]) is gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Wanneer de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs dan zal afwaardering plaatsvinden. Tot en met het opstellen van voorliggende jaarrekening heeft een dergelijke afwaardering niet plaatsgevonden.

***Waarderingsgrondslagen resultaatbepaling***
***Baten en lasten***
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben (stelsel van baten en lasten). Winsten worden slechts in acht genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de rekening bekend zijn.

De jaarrekening 2018 sluit met een resultaat van nihil.

### 4.2. Exploitatierekening

| Exploitatierekening (* €1) | Begroting 2018 | Realisatie 2018 | Realisatie 2017 |
|---|---|---|---|
| **Baten** | | | |
| Garantstellingsprovisie HVC | 291.510 | 290.780 | 302.416 |
| Vergoeding kosten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling | 42.000 | 41.753 | 47.479 |
| ***Totaal baten*** | ***333.510*** | ***332.533*** | ***349.895*** |
| **Lasten** | | | |
| Garantstellingsprovisie Waterschappen | 291.510 | 290.780 | 302.416 |
| Kosten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling | 42.000 | 41.753 | 47.479 |
| ***Totaal lasten*** | ***333.510*** | ***332.533*** | ***349.895*** |
| | - | - | - |

De toelichting op de verdeling van de garantstellingsprovisie en de basis voor deze provisie wordt gegeven in paragraaf 4.3. In deze paragraaf is eveneens de specificatie van de lasten voor het secretariaat opgenomen.

[2] Krachtens artikel 4.1 Waterschapsbesluit is er sprake van een deelneming als de GR participeert in het aandelenkapitaal van een NV of een BV.



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

## 4.3. Toelichting op de exploitatierekening

| Toelichting op de exploitatierekening (* €1) | Begroting 2018 | Realisatie 2018 | Realisatie 2017 |
|---|---|---|---|
| **Baten** | | | |
| *Garantstellingsprovisie HVC* | **291.510** | **290.780** | **302.416** |
| Deze provisie bedraagt 1% van het gegarandeerde leningbedrag van: | | | |
| - per 1 januari 2017: € 30.242.000 | | | |
| - per 1 januari 2018: € 29.078.000 | | | |
| *Vergoeding lasten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling* | | | |
| - Hoogheemraadschap van Delfland (20%) | 8.400 | 8.351 | 9.496 |
| - Hoogheemraadschap van Rijnland (20%) | 8.400 | 8.351 | 9.496 |
| - Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (20%) | 8.400 | 8.351 | 9.496 |
| - Waterschap Hollandse Delta (20%) | 8.400 | 8.351 | 9.496 |
| - Waterschap Rivierenland (20%) | 8.400 | 8.351 | 9.496 |
| Te verrekenen met deelnemers | | | |
| | **42.000** | **41.753** | **47.479** |
| ***Totaal baten*** | *333.510* | *332.533* | *349.895* |
| **Lasten** | | | |
| *Garantstellingsprovisie Waterschappen* | | | |
| De deelnemende waterschappen ontvangen van de NV HVC een garantstellingsprovisie van 1% van het gegarandeerde leningbedrag. Conform artikel 22 van de statuten wordt de garantstellingsprovisie verdeeld naar rato van het aantal aandelen: | | | |
| - Hoogheemraadschap van Delfland (95 aandelen) | 69.757 | 69.582 | 72.367 |
| - Hoogheemraadschap van Rijnland (123 aandelen) | 90.317 | 90.091 | 93.696 |
| - Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (40 aandelen) | 29.371 | 29.298 | 30.470 |
| - Waterschap Hollandse Delta (111 aandelen) | 81.505 | 81.301 | 84.555 |
| - Waterschap Rivierenland (28 aandelen) | 20.560 | 20.508 | 21.329 |
| **- Totaal: 397 aandelen** | **291.510** | **290.780** | **302.416** |
| *Lasten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling* | | | |
| - Inzet uren secretariaat (secretaris, ondersteuning, financiën) | 32.000 | 29.578 | 36.547 |
| - Vergaderingen GR (notuleren, catering) | 3.700 | 5.157 | 5.932 |
| - Representatiekosten | 1.000 | 50 | - |
| - Accountantscontrole | 5.300 | 6.968 | 5.000 |
| | **42.000** | **41.753** | **47.479** |
| ***Totale lasten*** | ***333.510*** | ***332.533*** | ***349.895*** |
| **Resultaat** | **-** | **-** | **-** |

In 2017 zijn er door het inwerken van nieuwe medewerkers meer uren gemaakt; hierdoor vallen de kosten van het secretariaat over 2018 ten opzichte van 2017 lager uit.



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

## 4.4. Balans per 31 december 2018

| OMSCHRIJVING (* €1) | 31 december 2018 | 31 december 2017 |
|---|---|---|
| **ACTIVA** | | |
| ***Vaste activa*** | | |
| **Financiële vaste activa** | | |
| - Kapitaalverstrekkingen | 18.044 | 18.044 |
| ***Vlottende activa*** | | |
| **Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar** | | |
| - Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar | 0 | 0 |
| **Liquide middelen** | | |
| - Banksaldi | 325 | 6.699 |
| **Overlopende activa** | | |
| - Nog te ontvangen bedragen | 29.253 | 34.979 |
| **TOTAAL ACTIVA** | **47.622** | **59.723** |
| **PASSIVA** | | |
| ***Vaste passiva*** | | |
| - Eigen vermogen | 18.044 | |
| ***Vlottende passiva*** | | |
| **Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar** | | |
| - Overige schulden | | 18.044 |
| **Overlopende passiva** | | |
| - Nog te betalen bedragen | 29.578 | 41.679 |
| **TOTAAL PASSIVA** | **47.622** | **59.723** |

Bovenstaande balans geeft het bedrag weer van het bezit van de waterschappen in HVC. De verdeling over de verschillende waterschappen wordt toegelicht in paragraaf 4.5.



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

## 4.5. Toelichting op de balans per 31 december 2018

| OMSCHRIJVING (* €1) | 31 december 2018 | 31 december 2017 |
|---|---|---|
| **ACTIVA** | | |
| **Vaste activa** | | |
| ***Financiële vaste activa*** | | |
| - Kapitaalverstrekkingen | 18.044 | 18.044 |
| Op 28 september 2011 hebben de deelnemende waterschappen hun aandelen a € 45,45 per aandeel overgedragen aan de gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009. | | |
| De aandelenverhouding is als volgt: | | |
| - Hoogheemraadschap van Delfland (95 aandelen) | | |
| - Hoogheemraadschap van Rijnland (123 aandelen) | | |
| - Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (40 aandelen) | | |
| - Waterschap Hollandse Delta (111 aandelen) | | |
| - Waterschap Rivierenland (28 aandelen) | | |
| **- Totaal: 397 aandelen** | | |
| **Vlottende activa** | | |
| **Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar** | | |
| - Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar | 0 | 0 |
| **Liquide middelen** | | |
| - Banksaldi | 325 | 6.699 |
| **Overlopende activa** | | |
| ***Uitgefactureerd en ontvangen voorschot*** | -12.500 | -12.500 |
| - factuur 2018013 Hoogheemraadschap van Delfland | 8.351 | 9.496 |
| - factuur 2018014 Hoogheemraadschap van Rijnland | 8.351 | 9.496 |
| - factuur 2018015 Hoogheemraadschap van Schieland | 8.351 | 9.496 |
| - factuur 2018016 Waterschap Hollandse Delta | 8.351 | 9.496 |
| - factuur 2018017 Waterschap Rivierenland | 8.351 | 9.496 |
| | 29.253 | 34.979 |
| **TOTAAL ACTIVA** | **47.622** | **59.723** |
| **PASSIVA** | | |
| **Vaste passiva** | | |
| - Eigen vermogen | 18.044 | |
| **Vlottende passiva** | | |
| **Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar** | | |
| - Overige schulden | | 18.044 |
| **Overlopende passiva** | | |
| - Nog te betalen bedragen | | |
| Factuur Waterschap Hollandse Delta inzake vergoeding voeren administratie van de GR Slibverwerking | | |
| - factuur 2019000009 Waterschap Hollandse Delta | 29.578 | 36.547 |
| Overige nog te ontvangen facturen | | |
| - accountant | 0 | 5.000 |
| - nog te vergoeden aan deelnemers | 0 | 77 |
| - standaard bankverklaring | 0 | 55 |
| | 29.578 | 41.679 |
| **TOTAAL PASSIVA** | **47.622** | **59.723** |

De aandelen HVC zijn van de waterschappen en hoogheemraadschappen overgegaan naar de GR Slibverwerking. Deze overdracht heeft met gesloten beurzen plaatsgevonden. Dit heeft destijds geleid tot het opnemen van een schuld aan de waterschappen voor eenzelfde waarde als de waarde van de aandelen. De terugbetaling wordt echter niet op korte termijn voorzien waardoor het bezien vanuit de regelgeving passender is dit te presenteren als eigen vermogen. Dit is in de balans per 1 januari 2018 gecorrigeerd door middel van een directe balansmutatie. Het nog te betalen bedrag is verlaagd met € 18.044 en toegevoegd aan het eigen vermogen.



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

Voorheen werden de accountantskosten achteraf in het daaropvolgende jaar in rekening gebracht, hierdoor was er in de jaarrekening 2017 een post "Overige nog te ontvangen facturen" zichtbaar. De accountantskosten over 2018 zijn vooraf in rekening gebracht en zitten in de kosten over 2018.

Ten aanzien van het schatkistbankieren wordt dagelijks beoordeeld of de rekening-courant van de GR Slibverwerking bij de NWB moet worden 'afgeroomd' naar of moet worden aangevuld van de rekening bij de schatkist. De GR mag maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist aanhouden (op de rekening-courant bij NWB). Het drempelbedrag is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal van de primitieve begroting (zijnde € 333.510), zijnde € 2.501. Voor het drempelbedrag geldt echter een minimum van € 250.000. Hieronder is te zien dat voor de GR Slibverwerking in heel 2018 onder het drempelbedrag gebleven is.

| Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000) | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | Verslagjaar | | | |
| **(1)** | **Drempelbedrag** | **250** | | | |
| | | Kwartaal 1 | Kwartaal 2 | Kwartaal 3 | Kwartaal 4 |
| **(2)** | **Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen** | **18** | **10** | **20** | **17** |
| (3a) = (1) > (2) | Ruimte onder het drempelbedrag | 232 | 240 | 230 | 233 |
| (3b) = (2) > (1) | Overschrijding van het drempelbedrag | - | - | - | - |
| **(1) Berekening drempelbedrag** | | | | | |
| | | Verslagjaar | | | |
| (4a) | Begrotingstotaal verslagjaar | 334 | | | |
| (4b) | Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen | 334 | | | |
| (4c) | Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat | - | | | |
| (1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000 | Drempelbedrag | 250 | | | |
| **(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen** | | | | | |
| | | Kwartaal 1 | Kwartaal 2 | Kwartaal 3 | Kwartaal 4 |
| (5a) | Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil) | 1.599 | 872 | 1.810 | 1.561 |
| (5b) | Dagen in het kwartaal | 90 | 91 | 92 | 92 |
| (2) - (5a) / (5b) | Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen | 18 | 10 | 20 | 17 |

De GR Slibverwerking heeft daarmee in 2018 voldaan aan de verplichtingen rondom het schatkistbankieren.



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

## 4.6. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De waterschappen staan garant voor een deel van de geldleningen die HVC is aangegaan. Ter compensatie van de door de waterschappen gegarandeerde geldleningen betaalt HVC jaarlijks een vergoeding (garantstellingsprovisie) van 1% van de hoogte van de uitstaande gegarandeerde geldleningen per 1 januari van dat jaar uit. In 2018 is de garantstellingsprovisie over de uitstaande gegarandeerde geldleningen per 1 januari 2018 uitbetaald. De gemeenschappelijke regeling keert de ontvangen garantstellingsprovisie uit naar rato van het aantal aandelen per waterschap.

De gegarandeerde geldleningen bedragen per 1 januari 2018 € 29,078 miljoen (conform de Jaarrekening 2017 van HVC, gegarandeerde geldleningen aandeelhouders B). Per 31 december 2018 is het bedrag aan gegarandeerde geldleningen € 24,6 miljoen. De GR staat 100% garant voor deze gegarandeerde geldleningen.

## 4.7. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Met ingang van 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. De WNT normeert de bezoldiging (het bezoldigingsmaximum) en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen in de (semi)publieke sector. Indien de bezoldiging en/of een ontslagvergoeding van een topfunctionaris de wettelijke norm overschrijdt, dient het meerdere teruggevorderd te worden van de betreffende topfunctionaris. In de wet is tevens geregeld wie als topfunctionaris dient te worden aangemerkt.

Het algemeen bestuur bestaat uit:
- Voorzitter, de heer J.C.H. Haan (Hoogheemraadschap van Rijnland)
- De heer J.W.A. van Olphen (Hoogheemraadschap van Delfland)
- De heer R. Smits (Hoogheemraadschap van Delfland)
- De heer M. Kastelein (Hoogheemraadschap van Rijnland)
- De heer P. van den Eijnden (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard)
- Mevrouw A.M. van Zoelen (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard)
- De heer J.J.M. van Oorschot (Waterschap Hollandse Delta)
- De heer L. Struik (Waterschap Hollandse Delta)
- De heer G. Nieuwenhuis (Waterschap Rivierenland)
- Mevrouw H. Roorda (Waterschap Rivierenland)

Het dagelijks bestuur bestaat uit:
- Voorzitter, de heer J.C.H. Haan (Hoogheemraadschap van Rijnland)
- Vicevoorzitter Mevrouw A.M. van Zoelen (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard)
- De heer J.J.M. van Oorschot (waterschap Hollandse Delta)

De secretaris van de gemeenschappelijke regeling is mr. M. (Martin) Dijkgraaf (waterschap Hollandse Delta).

De leden van het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de secretaris zijn onbezoldigd binnen de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009.



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

## Bijlage 1: Aangeleverde hoeveelheid slib, zand en droge stof

Slibverwerking

Ten aanzien van de slibverwerking zelf staan hieronder de begrote en daadwerkelijk aangeleverde hoeveelheden slib (in ton) per deelnemend waterschap toegelicht:

| geleverde tonnen vs begroting 2018 | | | | | | | | | | Begroot | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | *werkelijk* | *werkelijk* | *werkelijk* | *werkelijk* | *werkelijk* | *werkelijk* | *werkelijk* | *werkelijk* | *concept* | *jun-17* | *mei-18* |
| Slib (ton) | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | *2018* | *2018* |
| Delfland | 86.972 | 83.222 | 85.481 | 82.345 | 81.641 | 80.336 | 77.017 | 79.400 | 81.221 | *78.979* | *78.979* |
| Rijnland | 99.397 | 96.515 | 97.740 | 100.659 | 100.839 | 105.009 | 102.282 | 101.528 | 104.248 | *104.500* | *109.203* |
| Schieland en de Krimpenerwaard | 30.121 | 29.590 | 31.136 | 30.614 | 28.729 | 30.424 | 32.198 | 33.191 | 29.952 | *30.154* | *30.851* |
| Hollandse Delta | 80.964 | 80.207 | 78.329 | 76.774 | 76.525 | 78.005 | 78.868 | 83.613 | 80.268 | *78.418* | *84.350* |
| Rivierenland | 21.925 | 22.646 | 22.840 | 23.007 | 22.066 | 22.611 | 23.468 | 25.221 | 23.940 | *21.948* | *24.548* |
| totaal | **319.379** | **312.180** | **315.526** | **313.399** | **309.800** | **316.385** | **313.833** | **322.953** | **319.629** | ***313.999*** | ***327.931*** |

Peildatum: 10 januari 2019 (definitieve cijfers over 2018 zijn nog niet beschikbaar)

Naast het slib is de volgende hoeveelheid zand aangeleverd:

| Zand (ton) | ton | ton ds | %ds |
|---|---|---|---|
| Delfland | 591 | 252 | 43% |
| Rijnland | 104 | 46 | 44% |
| Schieland en de Krimpenerwaard | 625 | 275 | 44% |
| Hollandse Delta | 153 | 67 | 44% |
| Rivierenland | 0 | 0 | - |
| | 1473 | 641 | 43,50% |

Peildatum: 10 januari 2019 (definitieve cijfers over 2018 zijn nog niet beschikbaar)



Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 5 februari 2019

Publieke Sector Accountants B.V.
Jan Sluijtersstraat 21
3059 VC Rotterdam
www.publiekesectoraccountants.nl
info@psa-ra.nl

# Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009 te Ridderkerk

## VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2018

### Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009 te Ridderkerk gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009 op 31 december 2018 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2018.

- De exploitatierekening over 2018.

- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

### De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader 2018 zoals is vastgesteld door het algemeen bestuur op 24 september 2018 en de Regeling Controleprotocol WNT 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009 zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

**Materialiteit**

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 3.325. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2, lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling Controleprotocol WNT 2018.

Wij rapporteren tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de materialiteit alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

## VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- Bijlage 1 (Aangeleverde hoeveelheid slib, zand en droge stof) bij de jaarrekening.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en de Regeling Controleprotocol WNT 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Waterschapswet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag, de overige gegevens en de overige toelichtingen op de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en het de Regeling Controleprotocol WNT 2018.

# Kadernota
# 2020

# Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking

Opgesteld door : Secretariaat Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking
Datum : 9 november 2018
Versie : 2.2

# Inhoud

1. Inleiding ..... 3
1.1. Historie ..... 3
1.2. Doelstelling ..... 3
1.3. Organisatie ..... 4
2. Ontwikkelingen ..... 5
2.1. HVC ..... 5
2.2. Kosten ..... 5
2.3. Duurzaamheid en circulariteit ..... 6
2.4. Slibeindverwerking 2028 ..... 7
3. Doelstellingen en begroting 2020 ..... 8
3.1. Doelstellingen ..... 8
3.2. Begroting 2020 ..... 8
Bijlage 1: Prognose afvoer slib exclusief zand ..... 9
Bijlage 2: Meerjarenraming ..... 10

## 1. Inleiding

In deze Kadernota 2020 worden de ontwikkelingen geschetst en een voortuitblik gegeven op de begroting 2020 van de gemeenschappelijke regeling. Hiermee worden de algemene besturen van de deelnemers in staat gesteld in een vroeg stadium te reageren op ontwikkelingen voordat de ontwerpbegroting 2020 beschikbaar wordt gesteld. Met de meest recente wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling is het opstellen van een Kadernota een verplichting.

### 1.1. Historie

De verwerking van slib is een activiteit waaraan vanuit maatschappelijk oogpunt steeds meer eisen worden gesteld, onder andere op het gebied van duurzaamheid en kosteneffectiviteit. Om ook op de langere termijn duurzame en kosteneffectieve oplossingen te kunnen nastreven, hebben hoogheemraadschap van Delfland, hoogheemraadschap van Rijnland, hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, de rechtsvoorganger van waterschap Hollandse Delta en waterschap Rivierenland de samenwerking gezocht. Dit heeft in 1990 geleid tot de oprichting van DRSH NV[1] door die waterschappen.

Op 1 januari 2010 is DRSH NV door de waterschappen in eigendom overgedragen aan de NV HVC. Als tegenprestatie hebben de waterschappen een belang, in de vorm van 397 aandelen, verkregen in NV HVC, zijnde circa 13% van het totaal aantal aandelen. Deze aandelen zijn in september 2011 overgedragen aan de in 2010 opgerichte Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009, verder: GR.

Als gevolg van de uitgifte door HVC van aandelen aan nieuwe aandeelhouders in 2011 is het belang sinds januari 2014 teruggelopen tot circa 12% in N.V. HVC. Het waterschapsbelang is verankerd in de statuten van N.V. HVC en de ballotageovereenkomst tussen de Zuid-Hollandse waterschappen en N.V. HVC en staat daarin op een gelijk niveau met de andere aandeelhouders-belangen (gemeenten) in de N.V. HVC.

### 1.2. Doelstelling

De GR heeft tot doel de behartiging en coördinatie van de belangen van de deelnemende waterschappen met betrekking tot de verwerking van zuiveringsslib en de gezamenlijke ontwikkelingen in de afvalwaterketen. De taak van de GR is het behartigen van het aandeelhouderschap in de N.V. HVC en het afstemmen van de activiteiten die met of door N.V. HVC ten behoeve van de in de gemeenschappelijke regeling deelnemende waterschappen worden uitgevoerd. Hiertoe oefent de GR een actieve rol als aandeelhouder uit, om daarmee namens de deelnemende waterschappen een nauwe betrokkenheid bij ontwikkelingen en innovatie in afval- en slibverwerking te bereiken.

De aandeelhouders van HVC zijn publieke organisaties: gemeenten, waterschappen, gemeenschappelijke regelingen. Zeggenschap in de N.V. HVC is niet alleen gebonden aan het hebben van aandelen in de N.V. HVC, maar vooral aan de manier waarop de rol van aandeelhouder wordt ingevuld.

Afvalverwerking en biomassaverwerking (waaronder het zuiveringsslib valt) hebben steeds meer raakvlakken. De uitvoering van de activiteiten vergt nagenoeg dezelfde disciplines. Door deelname aan de gemeenschappelijke regeling in de N.V. HVC hebben de waterschappen toegang tot kansen ten aanzien van de inzet van technologische en organisatorische innovaties als gevolg van de investeringen die HVC doet op het gebied van afvalstoffenverwerking en energieopwekking. Met de deelname in de N.V. HVC beogen de waterschappen, wederom via de gemeenschappelijke regeling invulling te geven aan de ambitie voor invulling van de duurzaamheidsvraag, zoals de energietransitie, circulariteit en de grondstoffen top vijf.

Om onderscheid te maken tussen -destijds- de waterschappen en de andere aandeelhouders, zoals gemeenten, in HVC, zijn de waterschappen aandeelhouders B geworden. Er is niet gekozen voor aandeelhouderschap A, wat een volledige aansprakelijkheid voor de N.V. HVC zou inhouden.

[1] DRSH Zuiveringsslib NV

### 1.3. Organisatie

Sinds de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in 2016 bevat het algemeen bestuur per waterschap twee vertegenwoordigers uit het dagelijks bestuur van het waterschap.

Het algemeen bestuur bestaat uit:
- Voorzitter, de heer J.C.H. Haan (Hoogheemraadschap van Rijnland)
- De heer J.W.A. van Olphen (Hoogheemraadschap van Delfland)
- De heer R. Smits (Hoogheemraadschap van Delfland)
- De heer M. Kastelein (Hoogheemraadschap van Rijnland)
- De heer P. van den Eijnden (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard)
- Mevrouw A.M. van Zoelen (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard)
- De heer J.J.M. van Oorschot (Waterschap Hollandse Delta)
- De heer L. Struik (Waterschap Hollandse Delta)
- De heer G. Nieuwenhuis (Waterschap Rivierenland)
- Mevrouw H. Roorda (Waterschap Rivierenland)

Het dagelijks bestuur bestaat uit:
- Voorzitter, de heer J.C.H. Haan (Hoogheemraadschap van Rijnland)
- Vice-voorzitter Mevrouw A.M. van Zoelen (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard)
- De heer J.J.M. van Oorschot (waterschap Hollandse Delta)

Bij de aanvang van de bestuursperiode is afgesproken dat na twee jaar het voorzitterschap en het dagelijks bestuur zou wijzigen. De laatste wisseling heeft in december 2016 plaats gevonden. In verband met de waterschapsverkiezingen wordt de bestuurswisseling uitgesteld tot 2019.

<u>Secretariaat</u>
De GR heeft een eigen secretariaat en functioneert zelfstandig. Het secretariaat borgt dat voldaan wordt aan de wettelijke eisen conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Het secretariaat van de GR wordt gevoerd door waterschap Hollandse Delta. Hollandse Delta vervult in deze rol de volgende werkzaamheden:
- Invulling rol secretaris inclusief ondersteuning.
- Opstellen van de producten behorende tot de Planning & Control-cyclus.
- Financieel beheer.

## 2. Ontwikkelingen

### 2.1. HVC

Sinds eind 2016 is de heer Van Steensel algemeen directeur van HVC. In maart 2017 hebben de aandeelhouders van HVC het beloningsbeleid ten aanzien van de statutaire directie van HVC vastgesteld. De aandeelhouders hebben daar geconcludeerd dat de WNT weliswaar wettelijk niet toepasbaar is op het bedrijf, maar met algemene stemmen hebben zij besloten dat de WNT als uitgangspunt moet gelden voor de honorering van de volgende algemeen directeur, en daarmee voor het volledige loongebouw van HVC.

De aandeelhouders van HVC hebben in 2018 ingestemd met het voorstel om het aantal commissarissen te verminderen en de benoemingsprocedure te wijzigen in een benoeming van RVC-leden door de gehele AVA. Dit betekent, dat de benoeming via het voorkeursrecht van een "eigen" commissaris niet meer mogelijk is. Om de representativiteit van de Raad van Commissarissen te borgen is vastgelegd dat ten minste één van de commissarissen een publieke signatuur heeft met kennis van het gemeentelijke en waterschap domein. Verder is afgesproken, dat de gemeenschappelijke regeling Slibverwerking namens de waterschappen B-aandeelhouders via de selectiecommissie invloed krijgt op de benoeming van de commissarissen. Daarnaast zal één van de RvC-leden als eerste aanspreekpunt voor de waterschappen worden aangewezen. Daarmee is betrokkenheid van de waterschappen bij de Raad van Commissarissen gewaarborgd. De heer J.H. Oosters, welke de functie vervult van eerste aanspreekpunt in de RvC, treedt af op 1 februari 2019. Naar verwachting wordt de vacature bij de algemene vergadering van aandeelhouders in mei 2019 wederom ingevuld.

Samenwerking GR met HVC

De samenwerkingsrelatie tussen de GR en HVC kent meerdere sporen:

- aandeelhouder van de GR in HVC;
- opdrachtgever van de GR aan HVC voor transport en de verwerking van slib;
- samenwerken om kansen op het gebied van duurzaamheid en circulaire economie te benutten. Hier overweegt de GR de meerwaarde van een gezamenlijke aanpak met behoud van de autonomie van de deelnemers.

De rol van aandeelhouder wordt door de GR ingevuld door te sturen op belangen in de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) en de vertegenwoordiging van de GR in de RvC van HVC. Het opdrachtgeverschap wordt op ambtelijk niveau ingevuld. Er vindt veel afstemming plaats. De GR zet in op versterking van zakelijkheid in de opdrachtgever-opdrachtnemer relatie zodat onduidelijkheden in rollen en verwachtingen worden weggenomen ter versterking van de samenwerking.

Samenwerking HVC met SNB

Het algemeen bestuur van de GR heeft aangegeven dat een verdere samenwerking tussen beide slibverwerkers van groot belang is. Beide bedrijven zijn met elkaar in gesprek, maar dit heeft nog niet tot concrete resultaten geleid.

### 2.2. Kosten

Kosten GR Slibverwerking

De exploitatiebegroting van de GR bestaat uit 2 componenten de kosten van het secretariaat en de garantstellingsprovisie die ontvangen wordt van HVC. De kosten voor het secretariaat worden gelijkelijk verdeeld, ieder waterschap draagt 20%. De garantstellingsprovisie wordt na rato van het aantal aandelen aan de deelnemende waterschappen uitbetaald.

Tarief slibverwerking

De kosten voor de verwerking van het slib worden door HVC rechtstreeks gefactureerd aan de waterschappen. De ontwikkeling van dit tarief heeft een grote impact op de begroting van de waterschappen en staat hoog op de agenda van de GR in relatie tot HVC.

Onderstaande grafiek laat zien dat de ontwikkeling van het netto tarief per ton vrij stabiel is. Vanaf 2010 (1e jaar slibverwerking door HVC) is een tariefdaling ingezet. Na de tariefdaling is een

jaarlijkse indexatie toegepast. Er wordt nog steeds voldaan aan de financiële strategie welke in december 2015 is vastgesteld door de aandeelhouders. Door een verbeterde solvabiliteit van HVC is het tarief voor 2019 verlaagd.

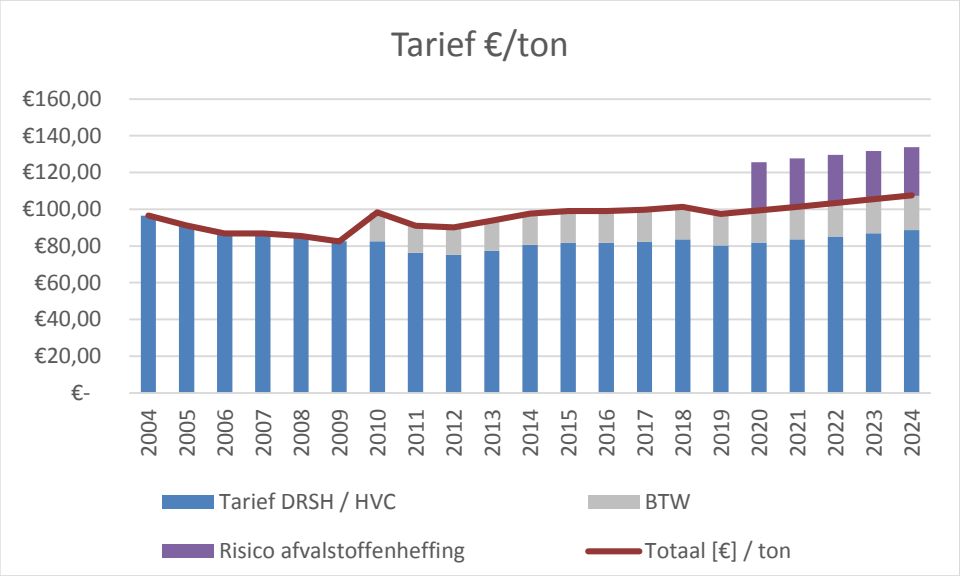


Het tarief voor 2019 is vastgesteld op € 80,33 netto en € 97,20 incl. BTW. Voor de jaren 2020 en verder is een aanname gemaakt van 2% prijsstijging per jaar. Het risico afvalstoffenheffing is weergegeven op basis van het tarief van 2018. Dit wordt hieronder toegelicht.

BTW
SNB, de andere grote slibverbrander met publieke aandeelhouders, heeft voor haar aandeelhouders een ontheffing op de BTW. HVC heeft deze ontheffing niet. Een ontheffing op de BTW zorgt voor een aanzienlijk lager tarief. Bij HVC is erop aangedrongen de actie om ook vrijstelling te verkrijgen, te intensiveren. De haalbaarheid van een ontheffing wordt vooralsnog laag ingeschat.

Risico vervallen vrijstelling op afvalstoffenheffing
Het voornemen van het kabinet om de vrijstelling op de afvalstoffenheffing op het (mono)verbranden van zuiveringsslib te laten vervallen, kan een grote invloed hebben op het tarief. In 2019 wordt deze heffing verhoogd van € 13,21,- naar € 31,39 per ton. In het kader van de fiscale vergroening is een verdere verhoging van het tarief te verwachten. Via de Unie van waterschappen en HVC wordt naar de wetgever gelobbyd om dit voornemen, dat leidt tot het rondpompen van overheidsgeld, te wijzigen. Vooralsnog is het invoeren van deze belastingmaatregel uitgesteld tot na 2019.

Potentiële tariefreductie
Door vertraging in de realisatie van terugwinning van fosfaat uit het verbrandingsas, is de hiermee samenhangende tariefreductie nog niet gerealiseerd. De hoogte van de tariefreductie door fosfaatterugwinning is onzeker en niet opgenomen in bovenstaande grafiek.

### 2.3. Duurzaamheid en circulariteit

Energiecredits
Vanwege het aandeelhouderschap in HVC en daaraan verbonden duurzame energieprojecten krijgen de deelnemende waterschappen de bijdrage van deze projecten aan energieneutraliteit naar rato toebedeeld.

Fosfaat terugwinning
De vergunningverlening voor de bouw van de EcoPhos fabriek in Duinkerken voor fosfaatterugwinning uit de as van het verbrande slib, is vertraagd. De verwachting is nu dat eind 2020 fosfaat uit as kan worden teruggewonnen. HVC monitort de voortgang en heeft onderzocht

dat de samenwerking met EcoPhos nog steeds het snelst resultaat kan opleveren. HVC onderzoekt op welke wijze het met EcoPhos aangegane commitment wordt voortgezet. Het huidige commitment van de waterschappen om geen fosfaat uit het slib te halen loopt tot 2025.

Bioplastics
In het streven om bouwstenen (PHA) voor bioplastics te winnen uit het brüden van de SVI, hebben de initiatiefnemers van de pilots Paques (HVC) en Phario (Stowa) besloten hun krachten te bundelen onder de noemer PHA2USE. Het project moet nog nader worden vormgegeven en de ambities afgestemd. De beoogde pilot-installatie naast de SVI aan de Baanhoekweg op basis van zowel het Paques- als het Phario-procédé wordt een demo-installatie.

Terugwinnen zeldzame metalen
KWR doet een onderzoek naar het terugwinnen van zeldzame metalen uit slib. Het eerste onderzoek wordt in 2019 afgerond. De potentie van terugwinning is aangetoond maar de praktische haalbaarheid is nog ver weg. in 2019 wordt samen met KWR gekeken naar een mogelijk vervolg van het onderzoek.

## 2.4. Slibeindverwerking 2028

Strategiestudie
De slibverbrandingsinstallatie (SVI) van HVC zal in 2028 zijn afgeschreven. In 2016 is door de GR gestart met een studie naar de strategie voor de toekomst voor de verwerking van zuiveringsslib. De markt voor verwerking van zuiveringsslib is in beweging en nieuwe technologieën voor de verwerking van zuiveringsslib zijn sterk in ontwikkeling.

De strategiestudie richt zich onder andere op: technologie, duurzaamheid, afzetzekerheid, bijdrage aan de circulaire economie, samenwerkingsvormen, nieuwe partners, kosten en capaciteitsplanning. Het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (tevens aandeelhouder in HVC) en Waternet participeren in de strategiestudie.

Parallel aan de strategiestudie lopen diverse onderzoeken welke worden meegenomen:
- Onderzoek naar landelijke capaciteitsontwikkelingen en relevante internationale ontwikkelingen door de Vereniging van Zuiveringsbeheerders;
- Strategiestudie SNB;
- Diverse technologieonderzoeken;

In 2018 is de balans opgemaakt en vastgesteld dat rond 2020 besluitvorming moet plaatsvinden over het plan voor de slibeindverwerking vanaf 2028. Ook een levensduurverlenging van de huidige SVI behoort hierbij tot de opties. De financiële consequenties van de strategie en de structuur en partners waarmee de slibverwerking uiteindelijk wordt gerealiseerd, zijn nog niet bekend.

## 3. Doelstellingen en begroting 2020

### 3.1. Doelstellingen

De doelstellingen van de GR, zoals vastgelegd in de regeling, zijn gericht op continuïteit, kosten en duurzaamheid van de slibverwerking, en nog steeds valide.

In de kadernota 2020 is daaraan toegevoegd dat ingezet zal worden op het uitvoeren van de acties ten aanzien van:

a) Versterking sturing op kosten en slibverwerkingstarieven vanuit aandeelhoudersbelang;
b) Verkenning schaalvergrotingsmogelijkheden door toetreding van andere waterschappen
c) Besluitvorming over de strategie op basis van een update van de slibstrategiestudie

### 3.2. Begroting 2020

Op basis van het hierboven genoemde wordt voor 2020 het kader voor de begroting als volgt.

| **Exploitatiebegroting (* €1)** | **Begroting 2020** | **Begroting 2019** |
|---|---|---|
| **Baten** | | |
| Garantstellingsprovisie HVC | 292.540 | 297.780 |
| Vergoeding kosten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling | 45.050 | 45.050 |
| ***Totaal baten*** | ***337.590*** | ***342.830*** |
| **Lasten** | | |
| Garantstellingsprovisie Waterschappen | 292.540 | 297.780 |
| Kosten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling | 45.050 | 45.050 |
| ***Totaal lasten*** | ***337.590*** | ***342.830*** |
| **Resultaat** | **-** | **-** |

De meerjarenprognose is in bijlage 2 opgenomen

**Bijlage 1: Prognose aanvoer slib exclusief zand**

Onderstaande gegevens zijn de prognose afgegeven door de waterschappen in juni 2018 (in tonnen aangeleverde slibkoek).

| **Prognose aanvoer slib exclusief zand (in tonnen):** | **2019** | **2020** | **2021** | **2022** | **2023** |
|---|---|---|---|---|---|
| Delfland | 81.727 | 81.685 | 81.264 | 81.264 | 81.264 |
| Rijnland | 104.500 | 106.040 | 107.680 | 110.390 | 112.040 |
| Schieland en de Krimpenerwaard | 31.062 | 26.933 | 27.119 | 27.306 | 27.492 |
| Hollandse Delta | 79.828 | 78.291 | 78.291 | 78.291 | 78.291 |
| Rivierenland | 21.948 | 21.948 | 12.714 | 12.714 | 12.714 |
| **Totaal** | **319.065** | **314.897** | **307.068** | **309.965** | **311.801** |

## Bijlage 2: Meerjarenraming

| Toelichting op de exploitatiebegroting ( * €1) | Begroting 2020 | Begroting 2021 | Begroting 2022 | Begroting 2023 | Begroting 2024 |
|---|---|---|---|---|---|
| **Baten** | | | | | |
| *Garantstellingsprovisie HVC* | **292.540** | **287.310** | **221.590** | **189.370** | **157.150** |
| Deze provisie bedraagt 1% van het gegarandeerde leningbedrag van: | | | | | |
| - per 31 december 2018: € 29.778.000 | | | | | |
| - per 31 december 2019: € 29.254.000 | | | | | |
| *Vergoeding lasten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling* | | | | | |
| - Hoogheemraadschap van Delfland (20%) | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 |
| - Hoogheemraadschap van Rijnland (20%) | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 |
| - Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (20%) | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 |
| - Waterschap Hollandse Delta (20%) | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 |
| - Waterschap Rivierenland (20%) | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 |
| | **45.050** | **45.050** | **45.050** | **45.050** | **45.050** |
| ***Totaal baten*** | ***337.590*** | ***332.360*** | ***266.640*** | ***234.420*** | ***202.200*** |
| **Lasten** | | | | | |
| *Garantstellingsprovisie Waterschappen* | | | | | |
| De deelnemende waterschappen ontvangen van de NV HVC een garantstellingsprovisie van 1% van het gegarandeerde leningbedrag. Conform artikel 22 van de statuten wordt de garantstellingsprovisie verdeeld naar rato van het aantal aandelen: | | | | | |
| - Hoogheemraadschap van Delfland (95 aandelen) | 70.003 | 68.752 | 53.025 | 45.315 | 37.605 |
| - Hoogheemraadschap van Rijnland (123 aandelen) | 90.636 | 89.015 | 68.654 | 58.671 | 48.689 |
| - Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (40 aandelen) | 29.475 | 28.948 | 22.326 | 19.080 | 15.834 |
| - Waterschap Hollandse Delta (111 aandelen) | 81.793 | 80.331 | 61.956 | 52.947 | 43.939 |
| - Waterschap Rivierenland (28 aandelen) | 20.633 | 20.264 | 15.629 | 13.356 | 11.084 |
| - **Totaal: 397 aandelen** | **292.540** | **287.310** | **221.590** | **189.370** | **157.150** |
| *Lasten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling* | | | | | |
| - Inzet uren secretariaat (secretaris, ondersteuning, financiën) | 32.000 | 32.000 | 32.000 | 32.000 | 32.000 |
| - Notuleren vergaderingen GR & AOG | 6.000 | 6.000 | 6.000 | 6.000 | 6.000 |
| - Representatiekosten | 1.000 | 1.000 | 1.000 | 1.000 | 1.000 |
| - Accountantscontrole | 6.050 | 6.050 | 6.050 | 6.050 | 6.050 |
| | **45.050** | **45.050** | **45.050** | **45.050** | **45.050** |
| ***Totale lasten*** | ***337.590*** | ***332.360*** | ***266.640*** | ***234.420*** | ***202.200*** |
| **Resultaat** | - | - | - | - | - |

# Ontwerpbegroting
# 2020

# Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking

| | |
|---|---|
| Opgesteld door | : Secretariaat Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking |
| Datum | : 18-03-2019 |
| Versie | : 3.1 |

# Inhoud

1. Inleiding ..... 3
1.1. Algemeen ..... 3
1.2. Doelstelling ..... 3
1.3. Organisatie ..... 4
1.4. Leeswijzer ..... 5
2. Programmaplan ..... 6
2.1. Wat willen we bereiken? ..... 6
2.2. Wat gaan we daarvoor doen? ..... 6
2.3. Wat gaat het kosten? ..... 7
3. Paragrafen ..... 9
3.1. Weerstandsvermogen ..... 9
3.2. Financiering ..... 9
3.3. Verbonden partijen ..... 9
4. Exploitatiebegroting en geprognosticeerde balans ..... 11
4.1. Waarderingsgrondslagen ..... 11
4.2. Exploitatiebegroting ..... 11
4.3. Toelichting op de exploitatiebegroting ..... 12
4.4. Geprognosticeerde balans ..... 14
4.5. Toelichting op de geprognosticeerde balans ..... 15
Bijlage 1: Prognose afvoer slib exclusief zand ..... 16
Bijlage 2: Meerjarenraming ..... 17

# 1. Inleiding

## 1.1. Algemeen

De verwerking van slib is een activiteit waaraan vanuit maatschappelijk oogpunt steeds meer eisen worden gesteld, onder andere op het gebied van duurzaamheid en kosteneffectiviteit. Om ook op de langere termijn duurzame en kosteneffectieve oplossingen te kunnen nastreven, hebben hoogheemraadschap van Delfland, hoogheemraadschap van Rijnland, hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, de rechtsvoorganger van waterschap Hollandse Delta en waterschap Rivierenland de samenwerking gezocht. Dit heeft in 1990 geleid tot de oprichting van DRSH NV[1] door die waterschappen.

Op 1 januari 2010 is DRSH NV door de waterschappen in eigendom overgedragen aan de NV HVC. Als tegenprestatie hebben de waterschappen een belang, in de vorm van 397 aandelen, verkregen in NV HVC, zijnde circa 13% van het totaal aantal aandelen. Deze aandelen zijn in september 2011 overgedragen aan de in 2010 opgerichte Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009, verder: GR.

Als gevolg van de uitgifte door HVC van aandelen aan nieuwe aandeelhouders in 2011 is het belang sinds januari 2014 teruggelopen tot circa 12% in N.V. HVC. Het waterschapsbelang is verankerd in de statuten van N.V. HVC en de ballotage-overeenkomst tussen de Zuid-Hollandse waterschappen en N.V. HVC en staat daarin op een gelijk niveau met de andere aandeelhouders-belangen (gemeenten) in de N.V. HVC.

## 1.2. Doelstelling

De GR heeft tot doel de behartiging en coördinatie van de belangen van de deelnemende waterschappen met betrekking tot de verwerking van zuiveringsslib en de gezamenlijke ontwikkelingen in de afvalwaterketen. De taak van de GR is het behartigen van het aandeelhouderschap in de N.V. HVC en het afstemmen van de activiteiten die met of door N.V. HVC ten behoeve van de in de gemeenschappelijke regeling deelnemende waterschappen worden uitgevoerd. Hiertoe oefent de GR een actieve rol als aandeelhouder uit, om daarmee namens de deelnemende waterschappen een nauwe betrokkenheid bij ontwikkelingen en innovatie in afval- en slibverwerking te bereiken.

De aandeelhouders van HVC zijn publieke organisaties: gemeenten, waterschappen, gemeenschappelijke regelingen. Zeggenschap in de N.V. HVC is niet alleen gebonden aan het hebben van aandelen in de N.V. HVC, maar vooral aan de manier waarop de rol van aandeelhouder wordt ingevuld.

Afvalverwerking en biomassaverwerking (waaronder het zuiveringsslib valt) hebben steeds meer raakvlakken. De uitvoering van de activiteiten vergt nagenoeg dezelfde disciplines. Door deelname aan de gemeenschappelijke regeling in de N.V. HVC hebben de waterschappen toegang tot kansen ten aanzien van de inzet van technologische en organisatorische innovaties als gevolg van de investeringen die HVC doet op het gebied van afvalstoffenverwerking en energieopwekking. Met de deelname in de N.V. HVC beogen de waterschappen, wederom via de gemeenschappelijke regeling invulling te geven aan de ambitie voor invulling van de duurzaamheidsvraag, zoals de energietransitie, circulariteit en de grondstoffen top vijf.

Om onderscheid te maken tussen -destijds- de waterschappen en de andere aandeelhouders, zoals gemeenten, in HVC, zijn de waterschappen aandeelhouders B geworden. Er is niet gekozen voor aandeelhouderschap A, wat een volledige aansprakelijkheid voor de N.V. HVC zou inhouden.

[1] DRSH Zuiveringsslib NV

## 1.3. Organisatie

Sinds de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in 2016 bevat het algemeen bestuur per waterschap twee vertegenwoordigers uit het dagelijks bestuur van het waterschap.

Het algemeen bestuur bestaat uit:
- Voorzitter, de heer J.C.H. Haan (Hoogheemraadschap van Rijnland)
- De heer J.W.A. van Olphen (Hoogheemraadschap van Delfland)
- De heer R. Smits (Hoogheemraadschap van Delfland)
- De heer M. Kastelein (Hoogheemraadschap van Rijnland)
- De heer P. van den Eijnden (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard)
- Mevrouw A.M. van Zoelen (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard)
- De heer J.J.M. van Oorschot (Waterschap Hollandse Delta)
- De heer L. Struik (Waterschap Hollandse Delta)
- De heer G. Nieuwenhuis (Waterschap Rivierenland)
- Mevrouw H. Roorda (Waterschap Rivierenland)

Het dagelijks bestuur bestaat uit:
- Voorzitter, de heer J.C.H. Haan (Hoogheemraadschap van Rijnland)
- Vice-voorzitter Mevrouw A.M. van Zoelen (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard)
- De heer J.J.M. van Oorschot (waterschap Hollandse Delta)

Bij de aanvang van de bestuursperiode is afgesproken dat na twee jaar het voorzitterschap en het dagelijks bestuur zou wijzigen. De laatste wisseling heeft in december 2016 plaats gevonden. In verband met de waterschapsverkiezingen wordt de bestuurswisseling uitgesteld tot 2019.

Secretariaat
De GR heeft een eigen secretariaat en functioneert zelfstandig. Het secretariaat borgt dat voldaan wordt aan de wettelijke eisen conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Het secretariaat van de GR wordt gevoerd door waterschap Hollandse Delta. Hollandse Delta vervult in deze rol de volgende werkzaamheden:
- Invulling rol secretaris inclusief ondersteuning.
- Opstellen van de producten behorende tot de Planning & Control-cyclus.
- Financieel beheer.

Ontwikkelingen bij HVC
In 2018 hebben de aandeelhouders van HVC ingestemd met het voorstel om het aantal commissarissen te verminderen en de benoemingsprocedure te wijzigen in een benoeming van RVC-leden door de gehele AVA. Om de representativiteit van de Raad van Commissarissen te borgen is vastgelegd dat ten minste één van de commissarissen een publieke signatuur heeft met kennis van het gemeentelijke en waterschap domein. Verder is afgesproken, dat de gemeenschappelijke regeling Slibverwerking namens de waterschappen B-aandeelhouders via de selectiecommissie invloed krijgt op de benoeming van de commissarissen en zal één van de RvC-leden als eerste aanspreekpunt voor de waterschappen worden aangewezen. Deze functie wordt vervult door De heer J.H. Oosters, hij was tot medio 2018 voorzitter van de Unie van Waterschappen en is inmiddels Commissaris van de Koning in Utrecht. Zijn benoeming als commissaris van HVC is in december 2018 verlengd.

Ontwikkelingen aandeelhoudende waterschappen HVC
De GR Slibverwerking kent 5 deelnemende waterschappen en is aandeelhouder B in HVC. Daarnaast is Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier aandeelhouder in HVC. Dit waterschap is agenda lid van de GR Slibverwerking en participeert in de strategiewerkgroep van de GR. Om van het gebruik van gas om slib te drogen af te stappen heeft het algemeen bestuur van Hollands Noorderkwartier eind 2018 het volgende voorstel aangenomen:

> De slibdrooginstallatie te Beverwijk per datum inwerkingstelling van de nieuwe verwerkingsroute te sluiten. En de volgende route voor slibverwerking verder uit te werken:
> - Drogen met restwarmte van HVC in Alkmaar en verbranding van het granulaat in een bio-energiecentrale, bij voorkeur met fosfaatterugwinning in een dedicated BEC en bij voorkeur in samenwerking met Waternet/AGV.
> - Daartoe het aandeelhouderschap in HVC uit te breiden tot 100 aandelen B.
> - Hiervoor de benodigde afspraken te maken met HVC en een overeenkomst op te stellen die wordt voorgelegd voor definitieve besluitvorming.

Dit besluit biedt mogelijkheden voor de GR Slibverwerking om met Hollands Noorderkwartier in 2019 in gesprek te gaan over de mogelijkheden tot verdere samenwerking.

### 1.4. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van voorliggende begroting wordt ingegaan op het programmaplan. In dit hoofdstuk zal antwoord gegeven worden op de vragen: "Wat willen we bereiken?", "Wat gaan we daarvoor doen?", "Wat gaat het kosten?". De verplichte paragrafen komen aan de orde in hoofdstuk 3. De grondslagen voor de waardering van activa en passiva, balans, toelichting op de balans evenals een overzicht van de lasten en baten inclusief toelichting zijn opgenomen in hoofdstuk 4. Afgesloten wordt met een tweetal bijlagen. De prognose voor de afvoer van slib en zand is opgenomen in bijlage 1. Bijlage 2 bevat de meerjarenraming.

## 2. Programmaplan

### 2.1. Wat willen we bereiken?

De algemene doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling zijn gedefinieerd in artikel 3 en 4 van de gemeenschappelijke regeling.

De gemeenschappelijke regeling beoogt met een actief aandeelhouderschap de belangen van de deelnemende waterschappen te behartigen.
Daarnaast beoogt het orgaan (dit om de regeling van de rechtspersoon te onderscheiden) in 2020:

- Een door het Algemeen Bestuur vastgestelde jaarrekening 2019 op te leveren;
- Een door het Algemeen Bestuur vastgestelde begroting 2021 op te leveren;
- Een door het Algemeen Bestuur vastgestelde kadernota 2022 op te leveren;
- Uitvoering te geven aan de door het Dagelijks - en Algemeen Bestuur genomen besluiten.

De doelstellingen van de GR, zoals vastgelegd in de regeling, zijn gericht op continuïteit, kosten en duurzaamheid van de slibverwerking.

In de kadernota 2020 is daaraan toegevoegd dat ingezet zal worden op het uitvoeren van de acties ten aanzien van:

a) Versterking sturing op kosten en slibverwerkingstarieven vanuit aandeelhoudersbelang;
b) Verkenning schaalvergrotingsmogelijkheden door toetreding van andere waterschappen
c) Besluitvorming over de strategie op basis van een update van de slibstrategiestudie

### 2.2. Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeenschappelijke regeling wil de belangen van de deelnemende waterschappen zo goed mogelijk behartigen en haar taken zo goed mogelijk uitvoeren.

<u>Secretariaat GR Slibverwerking en ambtelijke ondersteuning</u>
De GR heeft een eigen secretariaat en functioneert zelfstandig. Het secretariaat borgt dat voldaan wordt aan de wettelijke eisen conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Het bestuur komt regelmatig bijeen. De samenstelling voldoet aan de wettelijke eisen.

De GR wordt ondersteund door een ambtelijke ondersteuningsgroep, werkgroep strategie en ondersteuning vanuit financials en juristen van de waterschappen. Zij monitoren de voortgang, brengen de kans en risico's in kaart en adviseren het bestuur van de GR over in te zetten sturing vanuit het aandeelhoudersbelang op de onderwerpen tariefontwikkeling, schaalvergrotingsmogelijkheden en de toekomst van de slibverwerking.

De secretaris van de GR Slibverwerking werkt samen met de ambtelijke ondersteuningsgroep, waarin medewerkers van de deelnemende waterschappen en HVC zitting hebben, aan de uitvoering en realisatie van de doelstellingen. Met een gedegen voorbereiding door de ambtelijke ondersteuningsgroep en behandeling hiervan in het dagelijks en algemeen bestuur van het orgaan kan een adequate invulling gegeven worden aan het aandeelhouderschap. Dit betreft zowel de inhoudelijke invulling daarvan als het verwerven van draagvlak onder de deelnemers.

In 2020 zullen de stukken ten behoeve van de ambtelijke ondersteuningsgroep, het Dagelijks bestuur en het Algemeen bestuur worden voorbereid. De door het Dagelijks en Algemeen bestuur genomen besluiten zullen worden uitgevoerd. Tot deze stukken behoren in ieder geval de jaarrekening 2019, de begroting 2021 en de kadernota 2022.

<u>Belangen en strategie</u>
De belangenbehartiging en strategie worden voorbereid in de ambtelijke ondersteuningsgroep. Zij bereidt de adviezen aan het bestuur voor.

De ambtelijke ondersteuningsgroep heeft een werkgroep strategie ingesteld met waarin de deelnemende GR waterschappen, HVC, Hollands Noorderkwartier en Waternet vertegenwoordigd

zijn. In de adviesnotitie Toekomststrategie Slibverwerking d.d. 1 november 2018 is benoemd welke ontwikkelingen meegenomen moeten worden in de update van de slibstrategiestudie op basis waarvan in 2020 besluitvorming over de strategie wordt genomen.

Samenwerking HVC/SNB
Het algemeen bestuur van de GR heeft aangegeven dat een verdere samenwerking tussen beide slibverwerkers van groot belang is. De bedrijfsstrategieën van beide bedrijven lopen nu te ver uiteen. Wij zullen er op toezien, dat het hoogst haalbare, samenwerking op operationeel niveau, zal worden voort gezet

Samenwerking met HVC
De samenwerkingsrelatie tussen de GR en HVC kent meerdere sporen:

- aandeelhouder van de GR in HVC;
- opdrachtgever van de GR aan HVC voor transport en de verwerking van slib;
- samenwerken om kansen op het gebied van duurzaamheid en circulaire economie te benutten. Hier overweegt de GR de meerwaarde van een gezamenlijke aanpak met behoud van de autonomie van de deelnemers.

De rol van aandeelhouder wordt door de GR ingevuld door te sturen op belangen in de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA). Het opdrachtgeverschap wordt op ambtelijk niveau ingevuld. Er vindt veel afstemming plaats. De GR zet in op versterking van zakelijkheid in de opdrachtgever-opdrachtnemer relatie zodat onduidelijkheden in rollen en verwachtingen worden weggenomen ter versterking van de samenwerking.

## 2.3. Wat gaat het kosten?

Kosten gemeenschappelijke regeling
De gemeenschappelijke regeling staat garant voor de uitstaande geldleningen ten behoeve van slibverwerkingsactiviteiten die NV HVC heeft bij de Nederlandse Waterschapsbank. Door deze garantstelling kan NV HVC tegen lagere rentetarieven leningen aantrekken. Het voordeel dat NV HVC hierdoor realiseert, wordt voor een deel, zijnde 1% van de gegarandeerde som aan leningen, uitgekeerd aan de garantstellers. De uitbetaling van deze provisie vindt plaats via de gemeenschappelijke regeling. Dit betekent dat HVC de provisie betaalt aan de gemeenschappelijke regeling. Waterschap Hollandse Delta zorgt vanuit zijn rol van secretariaat voor betaling van de provisie vanuit de GR naar de deelnemende waterschappen.

De lasten voor het secretariaat worden via de gemeenschappelijke regeling in rekening gebracht. De lasten voor het secretariaat bestaan uit:

- De kosten voor de uren voor het voeren van het secretariaat (secretaris, ondersteuning, financiën);
- De kosten voor het notuleren vergaderingen GR (inclusief die van de AOG);
- Accountantscontrole.

Gemaakte uren door medewerkers van WSHD worden doorbelast aan de GR op basis van de tarieven "werken voor derden" die door de Verenigde Vergadering van WSHD worden vastgesteld voor 2019.

De lasten voor onderzoeken die rechtstreeks gelieerd zijn aan de bedrijfsvoering van de slibverwerking door HVC worden eerst door HVC betaald en daarna met de waterschappen verrekend via het tarief per ton verwerkt slib. Eventuele onderzoeken van belang voor of gewenst door de waterschappen zullen de waterschappen zelfstandig oppakken. Facturatie vindt direct plaats door het waterschap wat aangewezen is als 'trekker' van dat onderzoek.

De lasten voor het secretariaat worden gedragen door de deelnemende waterschappen. De kosten worden gelijkelijk verdeeld, dit betekent dat ieder van de waterschappen 20% van de kosten zal dragen.

De verplichtingen voor de lasten inzake het secretariaat zullen worden aangegaan door waterschap Hollandse Delta. Deze lasten zullen dan inclusief onderbouwing door WSHD worden doorbelast aan de gemeenschappelijke regeling. Vanuit de gemeenschappelijke regeling vindt daarna de verdeling en doorbelasting naar de deelnemende waterschappen plaats.

Kosten slibverwerking
De deelnemende waterschappen bieden het slib aan ter verwerking door HVC. De facturatie van geleverde tonnen slib aan de deelnemende waterschappen is een taak van de gemeenschappelijke regeling en is vanuit overwegingen van doelmatigheid gemandateerd aan HVC.

De kosten voor de waterschappen voor de slibverwerking door HVC worden bepaald door:
- de door de waterschappen aan te leveren hoeveelheid slib;
- het tarief per ton slib dat wordt vastgesteld door de Raad van Commissarissen van HVC.

De verwachtingen van de waterschappen ten aanzien van de slibafzet voor de jaren tot en met 2023 zijn opgenomen in bijlage 1.

Door HVC is aangegeven dat de tarieven worden geïndexeerd bij een gelijkblijvende hoeveelheid slib aangeleverd door de aandeelhouders. De Raad van Commissarissen stelt ieder jaar in de maand juni het tarief vast voor het volgende jaar. Indien er wijzigingen komen in de aangeleverde hoeveelheden zal dit consequenties hebben voor het slibverwerkingstarief per ton slib voor het volgende jaar. Een eenmaal door de Raad van Commissarissen vastgesteld tarief wordt niet meer gewijzigd. De gemeenschappelijke regeling kijkt ieder jaar naar de ontwikkeling van het tarief.

Onzekerheden, kansen en risico's
De volgende onderwerpen kunnen van invloed worden op de begroting van het secretariaat van de GR:

- Wijziging samenstelling gemeenschappelijke regeling
  Dit is afhankelijk van de ontwikkelingen van de slibmarkt in Nederland en meer concreet de verkenning van samenwerking met Hollands Noorderkwartier en/of Waternet. In 2019 wordt onderzocht wat de effecten zijn van het veranderde aanbod van Hollands Noorderkwartier aan HVC. Mogelijke begrotingseffecten: advieskosten juridische ondersteuning, wijziging garantstelling en daaraan verbonden garantstellingsprovisie.

De volgende onderwerpen kunnen van invloed worden op de begroting van de slibverwerkingskosten:

- Indexering
  Het tarief, dat de Raad van Commissarissen jaarlijks vaststelt, wordt tot nu toe ieder jaar geïndexeerd. De ontwikkeling van het prijsniveau is afhankelijk van economische ontwikkelingen
- Vervallen vrijstelling Afvalstoffenheffing
  Het voornemen van het kabinet om de vrijstelling op de afvalstoffenheffing op het (mono)verbranden van zuiveringsslib te laten vervallen, is uitgesteld. Onduidelijk is of dit ook voor 2020 geldt.
- BTW
  SNB, de andere grote slibverbrander met publieke aandeelhouders, heeft voor haar aandeelhouders een ontheffing op de BTW. HVC heeft deze ontheffing niet. Een ontheffing op de BTW zorgt voor een aanzienlijk lager tarief. Bij HVC is erop aangedrongen de actie om ook vrijstelling te verkrijgen te intensiveren
- Fosfaat terugwinning
  Ecophos verwacht eind 2020 fosfaat terug te kunnen winnen uit verbrandingsas. Het kostenverlagende effect hiervan is nog niet bekend. Verder is er een kans op vertraging door onvoorziene omstandigheden.

## 3. Paragrafen

Vanuit het Waterschapsbesluit zijn de volgende paragrafen verplicht:
- Ontwikkelingen sinds het vorig begrotingsjaar
- Uitgangspunten en normen
- Incidentele baten en lasten
- Kostentoerekening
- Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen
- Waterschapsbelastingen
- Weerstandsvermogen
- Financiering
- Verbonden partijen
- Bedrijfsvoering
- EMU-saldo

De relevante paragrafen zijn hieronder opgenomen. De overige paragrafen zijn niet van toepassing.

### 3.1. Weerstandsvermogen

Financiële risico's

Vanaf de toetreding tot de gemeenschappelijke regeling staan de waterschappen garant voor de kosten van de GR. In de praktijk komt dit neer op de financiering van de activiteiten die HVC ten behoeve van de waterschappen uitvoert. In het nieuwe B-plus aandeelhouderschap waartoe in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 4 juli 2013 is besloten, heeft de garantstelling ook betrekking op de financiering van investeringen ter verduurzaming van de activiteiten die ten behoeve van de waterschappen worden uitgevoerd. Zo wordt een deel van de financiering c.q. de daarvoor benodigde garantstelling van de bio-energiecentrale ('BEC') via de GR aan de waterschappen toegerekend. Dit aangezien de BEC groene elektriciteit levert voor de bedrijfsvoering van de SVI.

Een verdere aanpassing c.q. uitbreiding van de garantstelling zal plaatsvinden afhankelijk van besluitvorming over (financiering van) nieuwe investeringen ten behoeve van de waterschappen. Het continueren van het aandeelhouderschap B betekent een voortzetting van het bestaande principe van lasten- en batendeling.

De aandeelhouders B staan 100% garant voor de SVI. Voor de BEC is de garantstelling naar rato van de aandelenverhouding tussen aandeelhouder A en B, zijnde 12%. In totaal staat de GR op 1 januari 2020 garant voor € 29,5 miljoen (€ 24,1 miljoen uitstaande geldleningen + € 5,4 miljoen BEC). De GR is aansprakelijk voor de activiteiten. Bij verhaal bij de GR zullen de waterschappen aan de hand van een vastgelegde verdeelsleutel worden aangesproken.

### 3.2. Financiering

De -destijds- aandeelhoudende waterschappen hebben hun aandelen in NV HVC overgedragen aan de GR. Het aandeel van een waterschap in de GR wordt bepaald aan de hand van het aantal geleverde aandelen.

### 3.3. Verbonden partijen

De GR is een verbonden partij voor de waterschappen. Op 4 juli 2013 is in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders besloten verder te gaan in het nieuwe B-plus aandeelhouderschap (zie paragraaf 3.1).

| Financiële kerncijfers (x € 1.000): | 31-12-2017 | 31-12-2016 |
|---|---|---|
| *GR Slibverwerking 2009* | | |
| - Eigen vermogen | 0 | 0 |
| - Vreemd vermogen | 18 | 18 |
| - Jaarresultaat | 0 | 0 |
| | | |
| *NV HVC* | | |
| - Eigen vermogen | 103.216 | 89.440 |
| - Vreemd vermogen | 651.848 | 679.889 |
| - Jaarresultaat | 13.585 | 7.575 |
| Het jaarresultaat is het genormaliseerde resultaat na belasting. | | |

# 4. Exploitatiebegroting en geprognosticeerde balans

## 4.1. Waarderingsgrondslagen

***Algemene grondslagen voor het opstellen van de begroting***

De exploitatiebegroting 2020 is opgesteld conform de voorschriften van de Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen (RBVW). Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd op nominale waarde en afgerond op bedragen van € 1.

De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij anders vermeld.

***Financiële vaste activa***

De participatie in het aandelenkapitaal van NV HVC (kapitaalverstrekking aan een deelneming in de zin van het Waterschapsbesluit[2]) is gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Wanneer de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot en met het opstellen van voorliggende begroting heeft een dergelijke afwaardering niet plaatsgevonden.

***Waarderingsgrondslagen resultaatbepaling***

***Baten en lasten***

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben (stelsel van baten en lasten). Winsten worden slechts in acht genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de rekening bekend zijn.

## 4.2. Exploitatiebegroting

| **Exploitatiebegroting (* €1)** | **Begroting 2020** | **Begroting 2019** |
|---|---|---|
| **Baten** | | |
| Garantstellingsprovisie HVC | 240.633 | 297.780 |
| Vergoeding kosten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling | 45.050 | 45.050 |
| ***Totaal baten*** | ***285.683*** | ***342.830*** |
| **Lasten** | | |
| Garantstellingsprovisie Waterschappen | 240.633 | 297.780 |
| Kosten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling | 45.050 | 45.050 |
| ***Totaal lasten*** | ***285.683*** | ***342.830*** |
| **Resultaat** | **-** | **-** |

De exploitatiebegroting voor 2019 sluit met een resultaat van nihil.

De toelichting op de verdeling van de garantstellingsprovisie en de basis voor deze provisie wordt gegeven in paragraaf 4.3. In deze paragraaf is eveneens de specificatie van de lasten voor het secretariaat opgenomen.

[2] Krachtens artikel 4.1 Waterschapsbesluit is er sprake van een deelneming als de GR participeert in het aandelenkapitaal van een NV of een BV.

## 4.3. Toelichting op de exploitatiebegroting

| Toelichting op de exploitatiebegroting (* €1) | Begroting 2020 | Begroting 2019 |
|---|---|---|
| **Baten** | | |
| *Garantstellingsprovisie HVC* | **240.633** | **297.780** |
| Deze provisie bedraagt 1% van het gegarandeerde leningbedrag van: | | |
| - per 31 december 2018: € 24.577.100 | | |
| - per 31 december 2019: € 24.063.300 | | |
| *Vergoeding lasten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling* | | |
| - Hoogheemraadschap van Delfland (20%) | 9.010 | 9.010 |
| - Hoogheemraadschap van Rijnland (20%) | 9.010 | 9.010 |
| - Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (20%) | 9.010 | 9.010 |
| - Waterschap Hollandse Delta (20%) | 9.010 | 9.010 |
| - Waterschap Rivierenland (20%) | 9.010 | 9.010 |
| | **45.050** | **45.050** |
| ***Totaal baten*** | ***285.683*** | ***342.830*** |
| **Lasten** | | |
| *Garantstellingsprovisie Waterschappen* | | |
| De deelnemende waterschappen ontvangen van de NV HVC een garantstellingsprovisie van 1% van het gegarandeerde leningbedrag. Conform artikel 22 van de statuten wordt de garantstellingsprovisie verdeeld naar rato van het aantal aandelen: | | |
| - Hoogheemraadschap van Delfland (95 aandelen) | 57.582 | 71.257 |
| - Hoogheemraadschap van Rijnland (123 aandelen) | 74.554 | 92.259 |
| - Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (40 aandelen) | 24.245 | 30.003 |
| - Waterschap Hollandse Delta (111 aandelen) | 67.280 | 83.258 |
| - Waterschap Rivierenland (28 aandelen) | 16.972 | 21.002 |
| **- Totaal: 397 aandelen** | **240.633** | **297.780** |
| *Lasten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling* | | |
| - Inzet uren secretariaat (secretaris, ondersteuning, financiën) | 32.000 | 32.000 |
| - Notuleren vergaderingen GR & AOG | 6.000 | 6.000 |
| - Representatiekosten | 1.000 | 1.000 |
| - Accountantscontrole | 6.050 | 6.050 |
| | **45.050** | **45.050** |
| ***Totale lasten*** | ***285.683*** | ***342.830*** |
| **Resultaat** | **-** | **-** |

De exploitatiebegroting voor de verwerking van slib door HVC gaat mogelijk in 2020 stijgen doordat de vrijstelling van de afvalstoffenheffing van € 32,12 per ton slib (tarief 2019) vervalt. Het voornemen van het kabinet om de vrijstelling op de afvalstoffenheffing op het (mono)verbranden van zuiveringsslib te laten vervallen, is uitgesteld. Onduidelijk is of dit ook voor 2020 geldt. Dit effect is overigens niet zichtbaar in de begroting van de GR aangezien de facturatie van geleverde tonnen slib aan de deelnemende waterschappen niet via de GR loopt.

De jaarlijkse kosten t.b.v. het secretariaat over 2020 blijven gelijk t.o.v. de begroting 2019. De werkelijke kosten over 2018 geven geen aanleiding tot een aanpassing.

De garantstellingsprovisie wordt uitbetaald aan de waterschappen. In het geval dat de garantie wordt geëffectueerd wordt de gemeenschappelijke regeling aangesproken. Op grond van artikel 22 van de gemeenschappelijke regeling Slibverwerking worden de deelnemers op basis van de begroting slibaanbod 2005 naar rato aangesproken. Dit leidt tot de volgende verdeelsleutel:

Hoogheemraadschap van Delfland: 24%
Hoogheemraadschap van Rijnland: 31%
Waterschap Hollandse Delta: 28%
Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard: 10%
Waterschap Rivierenland: 7%

## 4.4. Geprognosticeerde balans

| OMSCHRIJVING (* €1) | 31 December 2020 | 31 December 2019 |
|---|---|---|
| **ACTIVA** | | |
| **Vaste activa** | | |
| *Financiële vaste activa* | | |
| - Kapitaalverstrekkingen | 18.044 | 18.044 |
| **TOTAAL ACTIVA** | **18.044** | **18.044** |
| **PASSIVA** | | |
| **Vaste passiva** | | |
| - Eigen vermogen | 18.044 | |
| **Vlottende passiva** | | |
| - Kortlopende schulden | | 18.044 |
| **TOTAAL PASSIVA** | **18.044** | **18.044** |

Bovenstaande balans geeft het bedrag weer van het bezit van de waterschappen in HVC. De verdeling over de verschillende waterschappen wordt toegelicht in paragraaf 4.5.

## 4.5. Toelichting op de geprognosticeerde balans

| OMSCHRIJVING (* €1) | 31 December 2020 | 31 December 2019 |
|---|---|---|
| **ACTIVA** | | |
| **Vaste activa** | | |
| *Financiële vaste activa* | | |
| - Kapitaalverstrekkingen | 18.044 | 18.044 |
| Op 28 september 2011 hebben de deelnemende waterschappen hun aandelen a € 45,45 per aandeel overgedragen aan de gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009. | | |
| De aandelenverhouding is als volgt: | | |
| - Hoogheemraadschap van Delfland (95 aandelen) | | |
| - Hoogheemraadschap van Rijnland (123 aandelen) | | |
| - Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (40 aandelen) | | |
| - Waterschap Hollandse Delta (111 aandelen) | | |
| - Waterschap Rivierenland (28 aandelen) | | |
| **- Totaal: 397 aandelen** | | |
| **TOTAAL ACTIVA** | **18.044** | **18.044** |
| **PASSIVA** | | |
| **Vaste passiva** | | |
| - Eigen vermogen | 18.044 | |
| **Vlottende passiva** | | |
| - Kortlopende schulden | | 18.044 |
| **TOTAAL PASSIVA** | **18.044** | **18.044** |

**Bijlage 1: Prognose afvoer slib exclusief zand**

Onderstaande gegevens zijn de prognose afgegeven door de waterschappen in juni 2018 (in tonnen aangeleverde slibkoek).

| **Prognose aanvoer slib exclusief zand (in tonnen):** | **2019** | **2020** | **2021** | **2022** | **2023** |
|---|---|---|---|---|---|
| Delfland | 81.727 | 81.685 | 81.264 | 81.264 | 81.264 |
| Rijnland | 104.500 | 106.040 | 107.680 | 110.390 | 112.040 |
| Schieland en de Krimpenerwaard | 31.062 | 26.933 | 27.119 | 27.306 | 27.492 |
| Hollandse Delta | 79.828 | 78.291 | 78.291 | 78.291 | 78.291 |
| Rivierenland | 21.948 | 21.948 | 12.714 | 12.714 | 12.714 |
| **Totaal** | **319.065** | **314.897** | **307.068** | **309.965** | **311.801** |

## Bijlage 2: Meerjarenraming

| Toelichting op de exploitatiebegroting (* €1) | Begroting 2020 | Begroting 2021 | Begroting 2022 | Begroting 2023 | Begroting 2024 |
|---|---|---|---|---|---|
| **Baten** | | | | | |
| *Garantstellingsprovisie HVC* | **240.633** | **240.105** | **221.627** | **223.619** | **223.506** |
| Deze provisie bedraagt 1% van het gegarandeerde leningbedrag van: | | | | | |
| - per 31 december 2018: 24.577.100 | | | | | |
| - per 31 december 2019: 24.063.300 | | | | | |
| *Vergoeding lasten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling* | | | | | |
| - Hoogheemraadschap van Delfland (20%) | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 |
| - Hoogheemraadschap van Rijnland (20%) | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 |
| - Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (20%) | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 |
| - Waterschap Hollandse Delta (20%) | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 |
| - Waterschap Rivierenland (20%) | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 | 9.010 |
| | **45.050** | **45.050** | **45.050** | **45.050** | **45.050** |
| ***Totaal baten*** | ***285.683*** | ***285.155*** | ***266.677*** | ***268.669*** | ***268.556*** |
| **Lasten** | | | | | |
| *Garantstellingsprovisie Waterschappen* | | | | | |
| De deelnemende waterschappen ontvangen van de NV HVC een garantstellingsprovisie van 1% van het gegarandeerde leningbedrag. Conform artikel 22 van de statuten wordt de garantstellingsprovisie verdeeld naar rato van het aantal aandelen: | | | | | |
| - Hoogheemraadschap van Delfland (95 aandelen) | 57.582 | 57.456 | 53.034 | 53.511 | 53.484 |
| - Hoogheemraadschap van Rijnland (123 aandelen) | 74.554 | 74.390 | 68.665 | 69.282 | 69.247 |
| - Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (40 aandelen) | 24.245 | 24.192 | 22.330 | 22.531 | 22.519 |
| - Waterschap Hollandse Delta (111 aandelen) | 67.280 | 67.133 | 61.966 | 62.523 | 62.492 |
| - Waterschap Rivierenland (28 aandelen) | 16.972 | 16.934 | 15.631 | 15.772 | 15.764 |
| **- Totaal: 397 aandelen** | **240.633** | **240.105** | **221.627** | **223.619** | **223.506** |
| *Lasten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling* | | | | | |
| - Inzet uren secretariaat (secretaris, ondersteuning, financiën) | 32.000 | 32.000 | 32.000 | 32.000 | 32.000 |
| - Notuleren vergaderingen GR & AOG | 6.000 | 6.000 | 6.000 | 6.000 | 6.000 |
| - Representatiekosten | 1.000 | 1.000 | 1.000 | 1.000 | 1.000 |
| - Accountantscontrole | 6.050 | 6.050 | 6.050 | 6.050 | 6.050 |
| | **45.050** | **45.050** | **45.050** | **45.050** | **45.050** |
| ***Totale lasten*** | ***285.683*** | ***285.155*** | ***266.677*** | ***268.669*** | ***268.556*** |
| **Resultaat** | **-** | **-** | **-** | **-** | **-** |

Hoogheemraadschap van
Delfland

Aan het Dagelijks Bestuur
Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009
Handelsweg 100
2988 DC Ridderkerk

ONS KENMERK
1398746
DELFT
4-7-2019

ONDERWERP
Ontwerpbegroting 2020 Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009

Geacht bestuur,

Wij hebben kennisgenomen van de Ontwerpbegroting 2020.

Hierbij willen we graag opmerken dat het van belang is dat de ambities van de GR blijvend en versterkend zijn voor het realiseren van de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en circulariteit. Wij spreken dan ook onze zorg uit over de aangegeven vertraging in de realisatie van de EcoPhos fabriek in Duinkerken voor de fosfaatterugwinning uit de as van het verbrande slib.

Verder zien we geen aanleiding om op de begroting een zienswijze naar voren te brengen.

Hoogachtend,
Verenigde Vergadering van Delfland,
de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

BIJLAGE(N) -
CONTACT mevrouw ing. A.W.M. Rombouts • T (010) 445 15 28 • E jrombouts@hhdelfland.nl
POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl
SECTOR Zuivering en Technisch Onderhoud • TEAM Proces-, Contract- en Afvalwaterketenbeheer

Hoogheemraadschap van Delfland

# Verenigde Vergadering

| | |
|---|---|
| **Dossiernummer** | 1417 |
| **Vertrouwelijk** | Nee |
| **Vergaderdatum** | 4 juli 2019 |
| **Agendapunt** | H.07 |
| **Omschrijving** | Besluit tot instellen van commissies, tot aanwijzen van voorzitters |

| Geagendeerd | Vergaderdatum |
|---|---|
| Verenigde Vergadering | 20 mei 2019 |
| **Verenigde Vergadering** | **4 juli 2019** |

## Voorgesteld besluit

In te stellen de commissies:
Bestuur, Financiën en Organisatie (BFO)
Waterkwantiteit en waterkwaliteit (WKK)
Waterveiligheid en waterketen (WVK)

Aan te wijzen als voorzitter van de commissie:
Voor de commissie BFO drs. A.C.J. Jans
Voor de commissie WKK H. Schouffoer
Voor de commissie WVK ir. L.P.I.M. Hombergen

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp: Besluit tot instelling van commissies
Dossiernummer: 1417

Gevraagd besluit:
In te stellen de commissies:

| | |
|---|---|
| Bestuur, Financiën en Organisatie | (BFO) |
| Waterkwantiteit en waterkwaliteit | (WKK) |
| Waterveiligheid en waterketen | (WVK) |

Aan te wijzen als voorzitter van de commissie:
Voor de commissie BFO drs. A.C.J. Jans
Voor de commissie WKK J.G.M. Schouffoer
Voor de commissie WVK ir. L.P.I.M. Hombergen

## 1. Probleemstelling - context

Het Bestuursakkoord 2019-2023 'Iedereen aan de slag voor water', legt de basis voor een aangepaste indeling van de commissies, te weten 'Bestuur, Financiën en Organisatie', 'Waterkwantiteit en waterkwaliteit' en 'Waterveiligheid en waterketen'.
De commissies worden geleid door een technisch voorzitter, benoemd uit de verenigde vergadering.

## 2. Beoogd effect

Een gedegen besluitvormingsproces plus heldere commissiestructuur in te richten waarbij de leden van de VV in de gelegenheid zijn zich een goed oordeel te vormen over te nemen besluiten.

## 3. Kernboodschap

Om een goede besluitvorming in de VV vergadering mogelijk te maken, worden commissies ingesteld. Op basis van het bestuursakkoord worden de volgende commissies ingesteld:

| | |
|---|---|
| Bestuur, Financiën en Organisatie | (BFO) |
| Waterkwantiteit en waterkwaliteit | (WKK) |
| Waterveiligheid en waterketen | (WVK) |

Om ervoor te zorgen dat de commissievergaderingen helder, efficiënt, effectief verlopen, zullen de commissies door een technisch voorzitter worden geleid die afkomstig is uit de VV.
Voorgesteld wordt om als voorzitters van de commissies aan te wijzen:
Voor de commissie BFO drs. A.C.J. Jans, voor de commissie WKK J.G.M. Schouffoer, voor de commissie WVK ir. L.P.I.M. Hombergen.

## 4. Historie - eerdere besluitvorming

Niet van toepassing

## 5. Regelgeving en Beleid

Artikel 16 Reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland, stelt de mogelijkheid voor het instellen van commissies. In artikel 5.1 van het Reglement van Orde VV en commissies Delfland is bepaald dat de Verenigde Vergadering besluit tot het instellen van

commissies. Artikel 5.4 lid 1 bepaalt dat de voorzitter uit de leden van de verenigde vergadering en/of het college wordt aangewezen.

## 6. Financiën

Niet van toepassing

## 7. Duurzaamheid

Niet van toepassing

## 8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing

## 9. OR/GO

Niet van toepassing

## 10. Risico- en beheersmaatregelen

Niet van toepassing

## 11. Communicatie (in- en extern)

Niet van toepassing

## 12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Niet van toepassing

## 13. Bevoegd orgaan

De VV stelt zelf de commissies in, volgens art 16 Reglement van bestuur van Hoogheemraadschap van Delfland en art. 5.1 RvO VV en commissies Delfland. Volgens artikel 5.4 RvO VV en commissies wijst de VV de commissievoorzitters aan.

## 14. Toelichting

Niet van toepassing

## 15. Bijlagen

-

**Besluit tot instelling van commissies**

Dossiernummer : 1417
Vergaderdatum : 4 juli 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

**De Verenigde Vergadering van Delfland,**

Overwegende dat:

Het bestuursakkoord aanleiding geeft om de commissie-indeling te heroverwegen voor de bestuursperiode 2019 – 2023.

Gelet op:
- Artikel 16 Reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland
- Artikel 5.1 RvO VV en commissies Delfland

**Besluit:**
In te stellen de commissies:

| | |
|---|---|
| Bestuur, Financiën en Organisatie | (BFO) |
| Waterkwantiteit en waterkwaliteit | (WKK) |
| Waterveiligheid en waterketen | (WVK) |

Aan te wijzen als voorzitter van de commissie:
Voor de commissie BFO drs. A.C.J. Jans
Voor de commissie WKK J.G.M. Schouffoer
Voor de commissie WVK ir. L.P.I.M. Hombergen

Aldus besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt